

HER JİN ÇİROKEK XWE HEYE

Her kadının bir hikayesi var
Jede frau hat eine geschichte



Navenda Jivana Jinê UTAMARA

"Her jin çirokek xwe heye"
Pîrtûka helbes û çîrokan

Navenda Jivana Jinê Utamara

Navenda Jivana Jinê Utamara

***"Her jin çirokek xwe heye"
Pîrtûka helbes û çîrokan***

Mezopotamya Yayınları

"Her kadının bir hikayesi var" öykü ve şiir etkinliği
Navenda Jivana Jinê Utamara
Mezopotamya yayınları

‘Her kadının bir hikayesi var’ kitabı Newayajin
gazetesinin katkılarıyla yayına hazırlanmıştır.

Birinci Baskı: **Mart 2013**
ISBN: 978-3-941012-73-8
Kapak Tasarımı: **Newayajin Gazetesi**

Herausberger:
Mezopotamien Verlag und Vertriebs GmbH
Gladbacher str 407 B
41460 Neuss/Deutschland

İçindekiler

Beşa yekem

<i>Pêşgotin/Navenda Jivana Jinê Utamara</i>	9
<i>Hêviyên Kuştarkirî/Laleş Çeliker</i>	14
<i>Nivîşteke taybet/Narin Şêxê.....</i>	26
<i>Rojnivîsk û jiyan/Xezal Bartu.....</i>	34
<i>Xewna Jiyan Encû/Keser Bayar/Büyük</i>	44
<i>Şopên kesayetiyê jinekê/Cihan Asî.....</i>	47
<i>Cazûyê/Rindê Becerikli.....</i>	66
<i>Qêrîna jinekê/Ayşe Sürücü</i>	68
<i>Jin e/Narin Şêxê.....</i>	70

II. Bölüm

<i>Önsöz/Utamara Kadın Buluşma Merkezi.....</i>	74
<i>Bugün affetmiyorum/Adalet Aktepe.....</i>	78
<i>Ahının cinleri/Elif Dumanlı.....</i>	83
<i>Araftaki kesişen yollar/Zeynep Avcı.....</i>	88
<i>Bir anne iki kız ve zalim babanın öyküsü/Ayten Solmaz.....</i>	96
<i>Sessiz çılgılık/Aysel Çetin</i>	99
<i>Bir su damlası /Şineba Şanster.....</i>	110
<i>Anılar ve ölü nehirler/Eylül Tekoşin.....</i>	112
<i>Bedelsiz ödül yoktur/Piyale Etgintogrul.....</i>	132
<i>Safura hala kayıp!/Emine Yıldırım.....</i>	134
<i>Tespîh taneleri/Nagihan Akarsel.....</i>	141
<i>Kendim için/Gülazer Akın.....</i>	147
<i>Hayat hikayem/Nazime Bayat.....</i>	154
<i>Yarım kalmış hayaller/Sibel Sütpak.....</i>	158
<i>Onun uğruna ölümü koşacaktı Berivan/Gönül Bulut.....</i>	166

<i>Çeyiz sandığım/Selma Adıbelli.....</i>	171
<i>Xafali/Elif Kaya.....</i>	174
<i>Acı hayat/Fatoş Kaya Yener.....</i>	182
<i>Yılbaşı hindisi/Evrin Ertaş Öksüz.....</i>	192
<i>Beyaz uyku/Behiye Kalenderoğlu.....</i>	201
<i>Kadın renk aht../Gülazer Akın.....</i>	209
<i>Hepsi kadın/Tülay Özçelik Yıldırım.....</i>	211
<i>Ceylan gözlüm düz saçlım/Besime Konca.....</i>	213
<i>Ey kadınlarım!/Rassan.....</i>	216
<i>Düş ve ben/Neslihan Çetin.....</i>	219
<i>Annem/Hatice Mamaklı.....</i>	221
<i>Kadınım/Nazan Ülgüt.....</i>	222
<i>Ruhumu öldüren kadın/Kudret Tekin.....</i>	224
<i>Gece yıldızlardan öte/Gönül Bulut.....</i>	226
<i>Ben güneş/Sibel Tuncay.....</i>	227
<i>Kadınlığım/Selma Adıbelli.....</i>	229
<i>Anlatan anlatılan olmamak/Besime Konca.....</i>	231
<i>Üşüyorum anne/ Hatice Mamak.....</i>	235

Teil III

<i>Vorwort/Frauenbegegnungsstätte Utamara.....</i>	238
<i>Das mutige mädchen/Serde Soyer.....</i>	243
<i>Kurz vor zwölf/Barbara Franke.....</i>	246
<i>Es gibt keine belohnung ohne einen preis/Piyale Etgintogrul.....</i>	250
<i>Indianernessel und aronstab/Karin Klle.....</i>	253
<i>Kurden erwacht!(das beginn eines ende)/Roza Çelik.....</i>	260
<i>Katzenmutter's lottoglück/Liane Mandt.....</i>	262
<i>Liebe ilse/Martina Krubally.....</i>	270
<i>Selbsttiebe-selbsterkenntnis-selbstachtung/Clarisse Constance Akuala...</i>	276
<i>Liebe über den tod hinaus/StephanieAckemann.....</i>	278
<i>Die Kirscholzkommode/Maria Troll.....</i>	284
<i>Reise nach nirgend wo/ Susanne Nikolay.....</i>	285
<i>Ödland/ Barbara Franke</i>	286
<i>Schiffbruch in meiner seele.../Stefanie Lauxen.....</i>	287
<i>Meine halbe stunde.....</i>	288

Beşa yekem
Her jin çîrokek xwe heye

Pêşgotin

Ti tişt bi gotina “nebû, here serî” çênabe. Em ne dikarin duhî ji bîr bikin û ne jî dikarin terka sibê bikin. Dema di nava xewn û xeyalên têkçûyî de em ji nû ve dest bi jiyanê dikin, em dizanin ku li ser sifirê ne.

“Sifir” vegotina nebûnê ye. Yanî “qet”. Lê sifir bi xwe jî hejmarek e û em jin ji bo ku bigihîjin sifirê, em hewil didin. Lewre ji bo ku mirov ji yeka di bin sifirê re derbasî yeka di ser sifirê re bibe, sifir rawestegheke girîng e. Ji ber hindê ev pirtûka ku hûnê niha bixwînin, yeka di bin sifirê re nîn e, belku derbasbûna yeka di ser sifirê re ye.

Ev pirtûka ku ji aliyê Navenda Hevdîtina Jinan a UTAMARAYê ve hatiye weşandin, ji çîrok û serpêhatiyên balkêş ên jinan pêk tê ku beşdarî çalakiya wêjeyî ya bi navê “Çîroka Her Jinekê Heye” bûbûn.

Çîrok û serpêhatiyên ku em ê niha bixwînin, dibe ku rasterast ne çîrok û serpêhatiyên me bin, lê belê beşekê ji jiyana me hemûyan di nava xwe de dihewînin. Dema em bixwînin hin caran dilê me wê bişewite û hin caran em ê axîn û kesereke kûr ji nava

hinavên xwe bikişînin. Ji nişka ve di nava çîrokê de em ê xwe ber bi bayê serpêhatiyê ve berdin û di nava wê de xwe ji bîr bikin.

Em ê careke din rûyê zilm û xiyanetê bibînin. Car caran em ê xwe li qontarên çiyayên bê ser û binî bibînin, car caran jî em ê li kolanên Ewropayê bi tenê û bê kes û kar bimînin. Rêya me wê bikeve kolanên sergirtî. Kore-rê wê derkevin pêşiya me. Koçberî wê agir berde dilê me û wê bedena me rabe serhildanê. Di nava avahiyên bilind de ên ku xwe digijînin asîmanan, em ê bêhn-teng bibin û wê behna me biçike. Li hemberî demê em ê têk biçin û di nava bajarê windahiyên de winda bibin. Wê bajar me daqultînin. Hem jî wisa ku em pê nehesin ka çawa dihêlin û winda dibin...

Em ê çîrokên wisa bixwînin ku careke din wê pakî û paqijî bibe jehr û li me vegere. Em ê bibînin çawa berfa nermik vediguhere celadên bêrehim. Êdî em ê ji gera li ser berfê aciz bibin. Ew xêz û şopên ku di nava me de dihêlin, bi rengê spî hatine dapoşandin lê wê li nava xwezayê wekî lekeyeke reş bimînin. Wê careke din bi barîna berfê re bîn nixumandin ew rêç û şopê ku wekî lekeyeke reş xuya dikir û wê bi berfê re winda bibin. Wekî ku aliyê wê yên din ne reş be, wê mirin maskeya xwe ya spî nîşanî me bide. Erd spî, asîman spî, mirin; wê wekî perdeyeke reş û spî xwe berde ser çavên me.

Bi xwendinê re em ê di nava pêşeroj û paşerojê de rêyeke dûr û dirêj bi dû xwe bihêlin. Wê pîrç û pora me li dora strî û kelemên jiyana bêne alandin. Dema em ber bi zeviyanê garis ve diçin wê ta û lerza şermê bikeve nava dilê me. Wê çaxê ew pîrsa ku dil û hinavê me dihêlîne wê bê bîra me: “Qedera me di destê kê de ye? Kê li ser navê çî, bedena me radeştî van destan kir?...”

“Yên bi jiyana me dilîzin kê ne? Ya ku êş, jan, hesret û nefretê bi me dide tamijandin, çî ye? Ya ku jêre dibêjin Felek, qeder e yan em bi xwe ne? Gelo ma em bibêjin, “li eniya me çî hatibe nivîsîn, wê bê serê me” ma qey wê çaxê êş û jana me wê kêmtir be? Ma wê dilê me wisa rihet bibe?”

Bi xwendinê re em ê careke din bibînin ka me çiqas tişt ji dest dane. Em ê ji xwe bipirsin. Bi pirsînê re em ê xwe dadgeh bikin. Bi xwe re em ê lehenga çîrokê jî dadgeh bikin...

Di nava hin çîrokan de em ê şaş û metel bimînin. Em ê ji xwe re bibêjin; “Dilê me çiqas mezin e”. Her ku em mezinahiya dilê xwe bibînin em ê li xwe vegerin. Dilê me, erê dilê me heta dema ku birîndar e jî mezinahiya efûkirinê pêre heye...

Bi vê pirtûkê em derdikevin rêwîtiya di navabera pêşeroj û paşerojê de. Rê dirêj e. Bêhna ku em didin û distînin ne ya NIHA ye. Em dimeşin. Bi meşê re em dixwînin ka ji bo çi me serê xwe xistiye ber xwe, em çawa hatine bédengkirin û serşorkirin. Em di nava matmayînê de dixwînin ka çawa piştî mirinê jî navê me nayê gotin. Her ku em dixwînin nefes diçe û bêhn li me diçike. Ji ber ku ew bêhna ku em distînin bêhna esaret û dîlbûnê jê tê. Ji çar hêlan ve em hatine girêdan. Çirûskek azadî li me heram kirine. Têlên rêsayî li ber çavên me raçandine. Em ketine qalibê xwe yê nebûnê. Dîwarên stûr li dora me hatine lêkirin ku sî û sîber jî nikarin bigîjinê. Meydan ji talankekêrên dîrokê re maye! Bi xwendinê, em ê pê bihesin û bi pêhesînê re jî em ê bibînin ku dîroka mirovahiye kêm hatiye nivîsîn.

Nîvî; kêmasiye vedibêje. Nîvê yekê çi be, kêmasî jî ew e. Ji bo ku yek bibe yek, divê bi temamî hebe. Ma mumkin e ku mirov ji mirovekî nîvco û nivîşkan re ku nîvî jê tunebe, bibêje tam e? Lewre bi qasî mirov civak, bi qasî civakê dîrok, bi qasî dîrokê huner û bi qasî huner wêje, kêm û nîvco maye. Wekî mirina bêwext e, ew kêmasî û jiyana nîvcomayî. Îja ev pirtûk pêngavavek e ji bo temamkirina nîvê din. Dibe ku kevirek be ji bo lêkirina dîwarê paşerojê.

Lewre tiştên klasîk ên ku ji pirtûkên din hêvî dikin ji vê pirtûkê hêvî nekin. Ji ber ku tê de tineye. Em hewil nadin ku hevokan seraserast bikin. Çawa ye em wisa bixwînin. Em wateyan lê bar nekin û nebêjim; “gelo qey xwestiye wiha bibêje.” Em zanibin ku tam eynî wekî ku we xwend wisa gotiye.

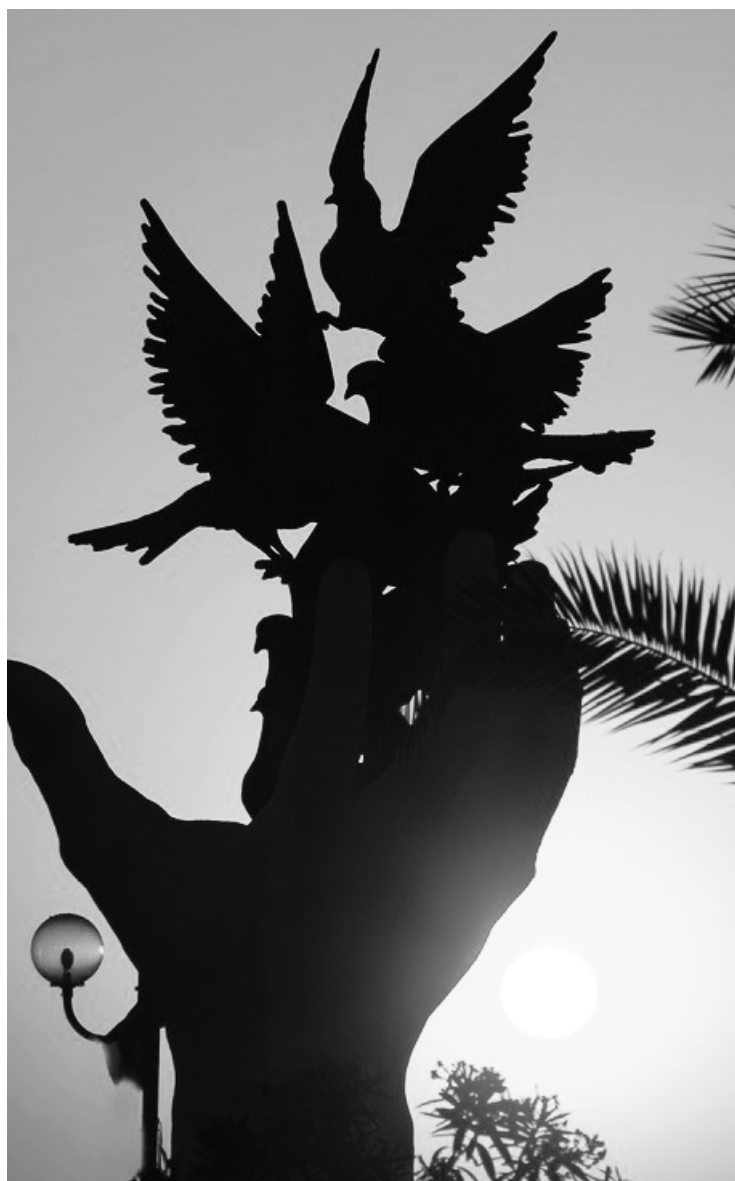
Ev çîrok, serpêhatiya rastî ya wan kesan e ku bi çar destan hewl dane di nava tofan û bahoze de li ser piyê xwe bisekinin û bijîn. Nivîskarên van çîrokan baş dizanin ku jiyan pir cidî ye û bi henekan nizane. Baş dizanin ku dîsgotin û replikên jiyanê nayên nivîsîn û cîhan jî ne dika şanoyê ye. Ji ber ku tiştên dijîn û his dikin rastî û heqîqet bi xwe ye. Tiştên ku ji hibra pênuşa wan

rijiyaye ser kaxezê jî bi tenê neynika heqîqeta wan e...

Çîrok û helbestên ku bi kurdî, tirkî û almanî yên di vê pirtûkê de hatine tomarkirin hemû ji hev bi nirxtir û bi qîmetir in. Dema em pirtûka “Çîroka Her Jinekê Heye” dixwînin, em careke din dibînin, bi çî zimanî dibe bila bibe, qêrîna ji dil û hinavê jinekê tê, eynî û êş û jan heye... Hêviyên hewandî dişibin hev...

Em hêvîdar im ku hûn ji dil û can pirtûka “Çîroka Her Jinekê Heye” bixwînin û jê hez bikin. Nivîsîn bi xwe heta cihekî serîrakin û îşyan e. Qêrîna ber bi azadiyê ve ye. Lewre em binivîsin! Ji ber ku em dizanin çîrok û serpêhatiya me hemûyan heye ku hêj nehatiye nivîsîn û xwendin. Em ji bîr nekin ku her jiyan giranbûha û bi nirx e. Her serpêhatî jî li benda keşfkirinê ye.

Navenda Jivana Jinê Utamara



Hêvîyên kuştarkirî

Zerê bi bazdan ket hundir, çentê xwe yê dibistanê avêt ser so-myeya text û dîsa bazda çû derve. Diya wê li dûv wê got; “keçê tu dîsa diçî, ma qey tu nebirçî yî? Lê heya hevokên diya wê qedîyan Zerê li pişt malê zivirîbû. Ji dûr ve dengê “daye ez ne birçî me!” dihat. Dîya wê baş zanîbû ku pir birçî ye û demekê bi şûn de wê bi lez û bez bibêje: “Dayê ez ji birçîna mir im !.” Diya wê bi satila di destê xwe de berê xwe da kêlêrê û di ber xwe de got; “Beza pisîkê heta ber devê kadînê ye,” ji keça xwe bawer.

Nêvenga navbera mala Zerê û mala hevala wê Eysê vala bû û li ser tu xanî tinebû. Rojên dibistanê û rojên betlanê, zarokên mehelê exlebî di vê navengê de dicivîyan û bi leyîstikan dileyistin. Bêyî zagonek nivîsî ev nêveng ji wan re bûbû leyistikgeh. Di lîstikgeha wan de dar û kevirên mezin gelek bûn. Wekî din gomên hilweşiyayî jî hebûn. Ji bo gelek cûreyên leyistikan weke bihuştê bû ev nêveng. Lê ji bo leyistika çavgirtik yek bi yek bû.

Dema Zerê kete nava koma hevalên xwe Elî yê pişikê xwe mezin kiribû û li ser gumgumoka ku kuştibû, bi dengêkî peroshîn diaxivî: “Kî heft gumgumokan bikuje dê biçe cinetê. Lê divê ku

gumgumok diranên we nebîne. Lewra ku bibîne wê diranên we bijimêre û hemû diranên we dê di cî de hilweşin. Ji bo ku ez biçim cinetê divê ez sê gumgumokên din bikujim.” Hevalên wî yên ku bi çavên meraqdar li gumgumokê dinêrtên bi gotinên Elî destên xwe dan ser devên xwe. Lê Elî bi tinaz û ken got; “Ev gumgumok mirî ye, mirî! Dê çawa diranên we bibîne?” Ji ber ken û tinazê wî Eysê got “de bes, tu dused gumgumakan bikujî jî, tu naçî cinetê.” Elî hewl da xwe ku bersivê bide, Hesenê kin û qalind ku hevalên wî jêre digotin” şîsko got; de dev ji gumgumokê berdin em bi çavgirtik bileyzin.” Tavlê hat pejirandin û Elî got;” welleh kî xeber bide dê golikê berde! Hesen divê tu çavên xwe bigirî” û bi çavên sît li hevalên xwe nihêrt. Hesen wek ku ji zûde amade be, bazda ber bi ciyê tepa wan a hercar. Gumgumok hatibû jibîrkirin. Hesen dest bi hejmartinê kir;” yek, du, sê,....deh-panzdeh.....” hê dijmart, lê Elî ji dûr ve got; “De bes e kuro, ma tu yê heta ku biçî.” Hesen got, “bîst û destên xwe ji navbera rûyê xwe û qurmê dara ku nû kulîlk vedayî daxistin xwarê.

Zerê xwe xistibû pişt dîwarekî hilweşiyayî. Di ciyê xwe de hevalên xwe yên din didîtin. Elî nêzî wî, di pişt darekê de bû. Zimanê xwe ji Zerê re derdixist, destên xwe dibir ser pozê xwe û jê re nanîk çê dikir, çawan xwe şaşo-maşo dikir û Zerê dida kenandin. Zerê çav û destên xwe bi wateya, “wisa meke, dê me bibîne!” dibir û dianî, lê Elî, ji ya xwe danediket. Hinekê dûrtir jî Eyşê xwe veşartibû, li pişt kevirekî qerase. Eyşê ya dozdeh salî ku du bi salan ji Zerê piçûktir bû, xwe kiribû lepek û çavên xwe jî şid girtibûn. Digot qey çavên xwe bigire dê kes wê nebîne! Fatê jî wek hestircûkan serê xwe veşartibû, le qûna wê û lingekî wê li pişt darê ji derve bû. Zerê ji bo Fatê got; “jî xwe tu carî nizane xwe veşêre,” di ber xwe de. Çavên wê dişa çûn ser Elî. Elî dest bi reqsê kiribû, lingên xwe dibirin û dianîn. Zerê destên xwe danîbû ber devê xwe da ku dengê kenê wê dernekeve. Dema Hesen nêzî wan bû, Elî rabû ser lepan. Divê navberê de likumî. Laşê wî çû-hat û Zerê di ciyê xwe de bêhemdî, bi deng got; “aaaaaaa...” û ev “aaaa....” ya wê jî, ew da dest. Hesen bi şayeke mezin qiriyay; “min tu dîtî.”

Çavên xwe girtin û bi dengê bilind dest bihejmartinê kir û got; “yek, du, sê,... û va ji were deh” û çavên xwe vekir. Pêjna tu kesî nedihat. Di ber xwe de got; “çi zû xwe veşartin.” Hedî hedî bi vî alî wî alî de çû-hat. Çavên wê li ser latekî, berepaş çend gav avêtin, lê ji nişka ve piştî wê li tiştê ket. Bilez paş xwe ve zivirî, ruyê wê li zikê mirovê ket. Ji zikê mirovî berjor ve sere xwe bilind kir û dît ku zilamekî qerase û di emrê bavê wê de weke kevîrekî sekiniye û bi çavên xwe yên beloq, zoq li nava çavên wê dinêre. Di nava çend çirkan de Zerê, ji wan çavan zivêr bû û tirsek nîqutî dilê wê. Bi lez paş de gav avêt û dîsa dest bigerîna hevalên xwe kir. Piştî çend de-qîqeyan ew tirsî ku wek dilopeke avê ketibû ser dilê wê, serê wê zivirand û li ciyê ku zîlam lê sekinibû nihêrt. Ne li wir bû!

Divê navberê de Eysê ya ku dîsa çavên xwe girtibûn dît. Zerê hedîka li ser pêçikên lingên xwe ber bi wê de çû û bi dengê bilind got; “min tu dîtî...!” Ziravê Eysê qetiyar û serqunkî li ser qirş û qalaşan li erdê pij bû. Zerê li ser wê rewşa wê ji kena hişk bû, ket ser çogan û keniya, keniya... Hevalên wê jî edî ji kuna ku xwe tede weşartibûn yek bi yek derdiketin. Zerê tevî kenê xwe yê ku ew zikopiştî kiribû digot, “dîsa, çavên xwe girtibûn” û bê navber dikeniya. Êdî ken bi hevalên wê jî girt.

Êdî lîstika keçan qediyabû. Dema wan berê xwe da malên xwe, hevalên wan ên kur dest bi lîstika kerikê kerajo kiribû.

Bavê Zerê nedihîşt bi kuran re bileyze. Dema bi kuran re bidîta qiyamet radikir û digot; “careke din ez te di leyistika kuran de bibînim ezê lingên te bişkînim.” Û bi şemaqan diket ser. Lê Zerê lîstika xwe li gorî hatina bavê xwe amade dikir û xwe ji lêdanê rizgar dikir. Zerê salên xwe li ber deriyê mala xwe diborandin û bi peyva “Dayê ez hatim!” re diket hundir. Du bira û du xûşkên jê piçûktir hebûn. Her du birayên wê piştî nîvro diçûn dibistanê û ew niha ne di mal de bûn. Her du keçên ku li dûv hev hatibûn dinê di mal de bûn. Sînem, ji lingekî xwe qop hatibû dinê. Dê û bavê wan mirovên hev bûn û ev bûbû sedema qopbûna lingê Sînemê.

Zeynebê, ku jê re digotin Zeyno, bazda û bi peyva “Zerê hat, Zerê hat” re xwe avêt hembêza xûça xwe. Diya wê bi dengê

bêhteng got; “Ma qey leystika dibistanê têra wê nake? ” Zerê tegihişt ku dîsa di mal de giraniyek heye. Bi çavên nerm û tijî heskirin li diya xwe nihert û çû destên xwe yên qirêj bişo.

Diya wê potê sifrê danîbû. Zerê hat xwarina ku bîhnek xweş jê dihat, dagirt û Sînemê li ser dawa xwe danî û tev rûniştin ser firavînê. Zerê ji bo ku riya axaftinê veke got; “Dayê destê te sax be eprax pir xweş çêbûne.” Gotina “noşîcan be!” ji devê diya wê bi rengekî xemgîn û bi mitale derket. Dengê diya wê, bi wê da zanîn ku dîsa bavê wê dilê diya wê şikandiyê. Pîra wê hat bîra wê. Pariyê di devê xwe de daqurtand û pirsî: “Dayê tuyê neçî cem pîrê? ” Diya wê keserek veda û bi dengê bi şewat got; “keça min dîsa bavê te nehişt.” Zerê hêrs bû û kevçîkê di destê xwe de avêt ser sifrê û destê xwe weke ku bêje “ev çî bav e!” hejand û dengê niçeniçê ji devê wê derket. Diya wê got; “De xwarina xwe bixwe ma qey tu bavê xwe nas nakî! Min lava kir, qirik li min ziwa bû lê bavê te ji ya xwe daneket. Belasebeb pêşiyên me negotine “kurmê şîrî hata pîrî!” bi dengê bêhevî.

Emrê pîra Zerê ne zêde bû. Lê ji ber hewîtiyê xêr ji canê xwe nedîtibû, pir zû heliyabû, kezebreşî bûbû û niha jî ketibû ber destan. Diya Zerê gelek caran digot; “xwedê neyîne serê nayarê mirovan jî .” Hewîtî weke qederekê dipejirand. Carekê serî lê dabûn, lê careke din bavê Zerê nehiştibû biçin cem. Digot; hewceyî çûyinê tine ye, jixwe pîrê lingekî wê di kortika gorê de ye. Sîbero dema mir wê demê hûn dikarin biçin cenazê wê.

Kerikê kerajo, leyistikeke Kurdan e. Leyistikvanek çavên xwe digire û piştî xwe dide hevalên xwe. Yek piştî wî/wê digerrîne. Kerikê Kerajo kî te dajo? Ku deng nas neke xwediyê deng dide piştî xwe û wî/wê digerrîne. Ku nas bike îcar ew diçe ser piştî xwediyê deng.

Zerê edî neaxivî. Wê jî baş zanîbû ku ti kesî newêriya li ber bîna bavê wê bisekine. Xwe bixwe got, “çî dibû qey bavê min jî weke bavê Eysê bûya” û ji nişka ve kenê wê yê di leyistikê de hat bîra wê, li ser rûyê wê pêleke kenî belav bû, lê tavilê rûçikê rûyê wê daket. Ji ber wê, dîmenê wî zilamî hatibû ber çavên wê. Ew tirsî ku niqufîbû dilê wê hişyar bûbû û rengê xwe dabû ser rûyê wê.

Zerê bi dengê diya xwe ku digot: “ber bayê bavê xwe nekeve, Xwedê xistiye para me.” Diya wê, guherîna rûçikê xwe qefaltibû û digot qey ev guherîna rûyê wê, ji ber bavê wê ye. Zerê xwe neda dest. Lê ji ber ku ji êşa diya xwe dûr ketibû, hestên tewanbar bi giraniyekê di dilê wê de rûniştin. Rojeva derûniya wê tavilê guherîbû: bavê min çima wisa dilmirî ye? Diya min her tim dilbikûl e. Çima jîneke bêkul, bêêş neket para wê.

Roja din serê sibê, weke her car, Zerê berê xwe da dibistanê. Bavê wê nexwestibû bixwîne. Li gora bavê wê keç dema bixwînin serberdayî dibin, zimanê wan dirêj dibe. Digot; “bila Zerê jî weke gelek keçan li ser qûna xwe rûne û li benda qismetê xwe be...” lê bi alîkariya diya xwe û nemaze bavê Eysê, dest bi dibistanê kiribû. Zerê dixwest bibe bijîşk. Ji xwe re digot; ezê bibim doxtor û li diya xwe, li xwişk û birayê xwe binerim. Ê ezê lingê Sînemê jî baş bikim.” Di nava xeyalên wê de ciyê bavê wê tinebû. Jê pir ditirsiya. Lê di nava armanc û xeyalên xwe de li hember bavê xwe jî xwe hêzdar didît, coş û heyecanê ew dorpêç dikir.

Li ser rîya dibistanê agirê xeyalên xwe pê xistibû û her ku pêde diçû, eger mirov pîf bikirayê çawa agir geştir dibe, xeyalên wê jî wisa geştir dibûn. Tevî coşa dilê xwe û xeyalên ku li ber çavên wê disewirîn ket pola xwe.

Zengilê navberê çawa lêda, şagirtan hemûyan xwe avêt hewşa dibistanê. Meh meha Adarê bû. Di nava bêhna xwezayê de, di demên kulîlkên daran de dengên şagirtan belav dibû. Zerê tevî hevalên xwe dest bi leyistika bendikbazê kir. Zerê xwe avêt bin ben û dest bi hilavêtinê kir. “Yek, du, sê.... dozdeh...bîst” û lingên wê li ben ketin û şewitî. Dora badana ben hat wê.

Dengê zarokan hewşa dibistanê tijî kiribû. Her komek şagirt di nava leyistikekê de heliyabû. Sal û duwanzdeh meh bi leyistana dîsa jê têr nedibûn. Zerê jî benê di destê xwe de badida, dikeniya û ji aliyekî ve jî bi dengê bilind bangî Eysê dikir. Eysê jê xeyidîbû! Li ber banga Zerê milên xwe bi wateya “ez nayê” hildidan jorê. Ê naziye xwe direşandin. Zerê ji bo ku dîsa nekene xwe şidand, lêva xwe gez kir, lê çavên wê yên hingivîn û

mezin, hinarkên wê yên sor bûbûn kenê wê dida dest.

Lê ji nişka ve kenê çavên wê firiya benê di destê wê de sist bû û hedî hedî ben ji destê wê ket xwarê. Dengê hevalên wê bê navber bilind bû... “ma tu çima ben banadî, tu çima heramsiyê dikî, de bade...” Lê Zerê ti deng nedibihîstin. Weke ku kerr bûbe, weke ku ketibe dinyayeke bêdeng. Di cihê xwe de bêbizav mabû, weke ku rih ji canê wê kişiyabe, çavê xwe jê nediqetand.

Ew zilamê doh Zerê lê qelibî, li pişt dîwarê dibistanê sekinîbû û rasterast lê dinêrî. Rengê wê çû, laşê wê cemidî, weke ku çog lê şikiya be nedilepitî. Şagirtekî bi wateya “hemî tu banadî, xwe bide alî” ew dehband û dîsa ketin nava bayên leyistikê.

Bi dehbandanê re, Zerê bi xwe ve hat û bi bayê bezê xwe avêt pola xwe. Laşê wê hemû dilerizî. Bêhna wê bê rawestan diçû dihat. Dilê wê weke dilê çivîkek tirsyayî lê dida. Weke ku sed kesan ew ji bo wî zilamê li pişt dîwar şiyar kiribin, ewqas jê ditirsiya. Digot, “tu çi ji min dixwazî, çima bi dû min ketîye?” ji ber tirsê xwe. Awirên çavên wî ku ji doh ve bi mêjiyê wê ve zeliqîbûn, ji nû ve li ber çavên wê sewirîn. Bi kefa destên xwe rûyê xwe yê sipî û girover girt. Xwest ku van awiran ji xwe dûr bike. Lê wek ku dimejiyê wê de hatibe kutan, jê dûr nediket.

Navber qediya û şagirtan hemûyan erîşî hundur kirin. Emîne ya hat kêleka wê di ciyê xwe de rûnişt. Berê xwe da Zerê û got; “ma te çima dîsa peşk li leyistika me xist? Niha tu birçî yî û tu dibejî. Çiraya bêdonî nade ronî” û kenê xwe bi Zerê kir. Lê Zerê di hest û ramanên tarûmar de tu bersiv nedayê. Emîneyê jî hewl da xwe ku bibêje, “ma tu çima naaxivî?” Lê hatina mamoste destûr neda wê.

Mijar çi bû, mamoste çi diaxivî, Zerê nedikarîbû biqefel e. Mejiyê wê bûbû daholek û lê dida. Digot, “belkî, ji bo şixulek xwe li wir sekiniye” û kezeba xwe hênik dîkir. Lê carekê tirs niqutibû dilê wê. Ev tirs wê weke kezêbqetî kiribû. Dengê di nava dilê wê de bilind dibû û digot; “tu dîn î, pêwendiya zilêm bi te re tine ye!” lê ev deng biser nediket, tirsê di dilê wê de beralî nedikir.

Waneya dawî jî qediya û şagirtan hemûyan berê xwe da malên xwe. Zerê jî Eysê ya cîrana xwe di hewşa dibistanê de qefalt û

ket milê wê. Eysê hê jî li ser naziyên xwe bû. Dîmenekî xeydok dabû ser ruyê xwe, pozê xwe bilind kiribû. Lê bala Zerê ne li ser wê bû. Ewê bi şîd milê Eysê girtibû û li ciyê ku zilam lê sekinibû dinêrt. Ne li wir bû! Bi lez li derûdorê nihêrt, çavên xwe gerandin, lê ji xwe re got; “Na çû ye!” Rehetiyek hat ser, laşê wê bû weke laşê çivîkekê sivik bû. Got, “belasebeb ez ewqas tirsiyam” û bi dînitîya xwe kenîya. Eysê di bin çavan re lê dinêrt û kenê xwe kema wê girt ser xwe. Eysê got, “bikene, bikene xwedê bike tu ji kena têr nebî!” û berê xwe ji Zerê zivirand. Zerê, ji nû ve naziyên ku bi rengê xeydokî, li ser rûye Eyşe de daliqandî dîtin. Rûyê Eysê zivirand xwe û got; “Keçê Eyşo, miş ji serê pozê te bikeve wê bibe hezar parçe, ew çi halê te ye?” Eysê, tijî gazinc axivî: “Te doh ez rezîl kirim, hemû bimin kenîyan, henekê xwe bimin kirin, te çima wisa kir hiii... de bibêje, çima?” Zerê ewilî got; “ma tu nizanî ken ji dilên geş, baran ji ewrên reş tên,” lê dît ku lêvên wê hê jî daliqîne vê carê li gorî bayê wê çû û bi xwîngermî maçek danî ser hinarkên rûyê wê. Maça Zerê ew ji xeyda wê daxistibû, lê dîsa jî got, “biborîne!” xeyd û naziyên Eysê tev de firîbûn. Bi kêyf û henek gihîştin malên xwe.

Zerê kenê xwe yê di leyistikê de, bi geşbûna dil nîrxandibû, lê wê nizanîbû ku ew kenê wê yê zêde, ji dewisandina tîrsa ku nîqutîbû dilê wê bû. Roja din ew zilam weke ewrekî reş di rîya dibistanê de wê qefalt û bi dengekî dewixî got, “ez ji te hes dikim” û li ber sekinî, lê Zerê bêrawest heta bi dibistanê bazda, xwe avêt pola xwe. Êdî rîya dibistanê jêre bûbû kabûs. Lewra ew ewrê reş hertim di cihekî de xwe dida der. Saw û tîrsa Zerê kûrtir dikir. Wî jî li ser rîya dibistanê xwe bi Eysê ve dikir benîşt û bi tena serê xwe gavek jî nedavêt. Dênediket hewşa dibistanê, nediket nava bayên leyistokan. Bi dengegaz di pola xwe de rûdinişt. Rojên ewil şagirtên hevalên wê, ew dikişkişandin ji bo ku derê, lê wê li ber xwe dida, dênediket. An digot ez nexweşim, an jî digot ezê pirtûka xwe bixwînim û qestîka pelên pirtûkê diqulibandin bi ser hev de. Carinan niyet dikir ku bi Eysê re parve bike, an jî ji mamosteyekî xwe re bibêje,

lê tavlî ji fikra xwe vedigeriya. Ji wê we ye ku ji yekî/ê re bi-bêje dê xeraptir bibe û dê bibe benîştê devê xelq û alemê. “Na!” digot, divê tu kes pê nizanibe.”

Ji mala jî dernediket. Dema ji dibistanê dihat rasterast xwe davêt hundurê malê. Nediçû leyistikê jî! Saw û tirs yek cirkê jî, jê dûr nediket. Jiyana wê serûbinî hev bûbû. Zera bi zar û ziman edî devê xwe venedikir. Xewnerêşk didîtî û bi qerîn şiyar dibû. Zirav resin bûbû, ew rûyê wê yê gilover û tijî daketibû. Şewqa çawên wê yên hingivîn edî nedixuya. Hertim mitrî bû, dîlfikar bû. Guherîna rewşa wê ne xema bavê wê bû, lê diya wê guherîna wê didît û li ber diket. Her ku bipirsiya, “keça min qey derdekî te heye?” Bersiva Zerê dibû, “na dayê, tiştek tine dayê, ez baş im dayê!”

Mehek sax bivî rengî derbas bû. Nedikarîbû bala xwe bide waneyên xwe, spartekên xwe têkûz çenedikirin, notên wê jî daketibûn. Zerê di nava hest û ramanên ku ew dixeniqandin de xwe tikî tenê didît û edî misqalek taqet di xwe de nedidît. Ditirsiya ku navê wê derkeve, ditirsiya ku ev zîlam tiştekî pê bike û ditirsiya ku bavê wê, wê bikuje. Di dawiyê de biryara xwe da; dê dev ji dibistanê berde!

Rojekê li ser şîva evarê bi carekê got, “êdî ez naxwazim biçim dibistanê.” Diya wê matmayî ma û nedikarî pariya di devê xwe de daqurtîne. Çend caran kuxî û got; “çima, çima tuyê dev jê berdî? Te ji xwendinê hez dikir û te ewqas...,” lê bavê Zerê nehîşt ku hevoka xwe bi dawî bike û got; “naxwaze naxwaze, bila neçe. Jixwe çêtir e, ma bixwîne dê bibe çi gû!” û riya axaftinan hemûyan xitimand.

Mehên ewil di mal de derûniya wê baştir bûbû. Kêfya wê hatibû cîh. Dikeniya, diaxivî, di mal de bi Zeynoya piçûk re, bi Sî-nemê re dilîst. Alîkarî dida dayika xwe. Li ser spartekên birayên xwe disekinî. Berê ji ber bavê xwe ti carî nedixwest ku di mal de bimîne. Tehma ku di mal de nedidît di leyistikan de, di dibisitane de, li cem hevalên xwe didît.

Bavê wê yekî pir hêrsok bû. Dema tiştek ne bi dilê wî bûya hêrsa wî radibû, şîrmaq li bin guhê wan didan. Lihemberderketina diya wê bêfeyde bû, lewra wê jî para xwe ji şîrmaqan digirt. Di demên wisa de Zerê, tevî xwişk û birayên xwe di quncika

diwêr de xwe diqunciladin. Li ser vê her peyvek ji devên wan dernediket. Lê dema bavê wê ne li mal bûya îcar herdu birayên wê li ber hev pan dibûn! Yê mezin mezinatî li hemûyan dikir, bela xwe li wan dida. Diya Zerê ji bo wî digot, “tuyê li ser serê me bibe bavê xwe, emirquto, belqitiyo...” û nifir dikirin rêz.

Zerê, rojekê nedîtîbû ku bavê wê bi diya wê re gotinek xweş kiribe. Hertim dilê wê dihişt, ew jî li ber xwe diket. Çend sal berê, şevên ku Zerê ji bo derkeve derve an jî ji bo av vexwarinê şiyar dibû, gelek caran ji odeya bavê xwe dengê bavê xwe dibihîst. Bavê wê bêrawest behn dida û distan, peyvên ku Zerê baş nedi-bihîstin ji odê dihatin, lê dengê diya wê nedihat. Di demên wisa de bi lez diçû diket nava livînên xwe û bêdeng digiriya, digot, “dîsa li diya min dide.” Lê dema têgihîşt ku dê û bav bi hev şadibûn, wê demê ji xwe re digot: “bi tenê bavê min şa dibe.” Lewra tu carî dengê diya xwe nebihîstibû!

Ew mehên ku Zerê nediçû dibistanê jî rewşa mala wan, jiyana wan neguheribû. Lê ji ber tirsê ku wî zilamî xistibû dile wê, ti carî nava malê jêre ewqas xweş û ewle xuya nekiribû. Êdî xewnên ku bêhn lê diçikandin jî nedidîtin. Lê her ku diçû bêriya hevalên xwe, dibistana xwe dikir. Bêriya leyistikan, bêriya hene-kên Elî dikir. Digot, “gelo Eliyo, heft gumgumok temam kirin?” Bêriya Hesene “şişko,” bêriya gera xwe ya bi Eysê re dikir. Herî zêde jî bêriya xeyalen xwe dikir. Ji xwe re digot, “ezê saleke din dest bi dibistanê bikim.” Ji bo van armancên xwe jî dua dikirin ku xwedê rihe wî zilamî bistîne. Duayên weke “xwedayê mezin, ez qurbana te bim, heta saleke din bila ew bimre!” dikirin rêz. Lê ku nemre jî digot, “ezê ji bavê Eysê re bibêjim, ew zana ye û dê alîkariya min bike” helwesta bavê xwe baş nas dikir, lê digot, “teqez bavê Eysê de ji min bawer bike û min tewanbar nebîne!”

Salek bihurîbû, buharek nu xwe dabû der. Rengê bihare bêhna gul û kulîlkan dilê mirovan dikeland, derd û kulên wan sivik dikirin. Zerê jî êdî ji mal derdiket, diçû cem hevalên xwe; ew ba û bahozên di giyana wê de rabûbûn, ew tiştên ku sala par hatibûn serê wê, êdî weke xewnekê jêre xuya dikir. Lê riya di-

bistanê lê hatibû girtin, lewra bavê wê nehiştibû ku dîsa dest bi dibistanê bike. Digot, “tu êdî ketî panzdeh saliya xwe, rûne cihezê xwe çeke!” Ne bi herdu çavan giriyê wê, ne alîkariya bavê Eysê û ne ji lavahiya diya wê feyde nekiribûn.

Rojekê dîsa çûbû mala Eysê. Ji dûr ve texsiya bavê xwe dît û bi lez û bez berê xwe da malê. Ew çend meh bûn ku bavê wê texsiyek ji xwe re kiribû. Diya we şik dikir û carinan digot, “ez nizanîm bavê we bi kîjan perayan ev teksî sitendiye!” Bavê we xwediyê qehwexaneyekê bû û li gorî diya wê bi pereyên qehwexaneyê texsiyek nayê kirrîn. Lê ne xema zarokan bû ev şik. Lewra, êdî texsiyeke wan jî hebû û dikaribûn forsên xwe bavêjin hevalên xwe !..

Zerê beriya bavê xwe gihişt malê, çû oda ku Sînem û Zeynebê têde dileyistin. Zerê ket nava leyistika wan a malok. Sîneme got; “de tu bibe mevan û were mala me, emê jî ji te ra qehwê çêkin.” Zerê li gorî dilê wan dileyist û vê jî ew şad dikirin.

Demek di ser leyistika wan re derbas bûbû ku qêrîna diya wê jî odeya din bilind bû. Dengê bav û diya wan ketibû nav hev. Her du keçikên piçûk, serê xwe ji ser bebeken di destên xwe de rakirin, lê dîsa ketin nava leyistika xwe nexerîbê dengê dê û bavê xwe bûn!.. Zerê ji xwe re got; “dîsa şer dikin” û hel da xwe ku ji malê derê, biçe hewşê. Le hê li ser şemûka derî bû ku gotinen diya wê, ew bebizav hiştin. “Malşewitiyo, dilgawiro, tuyê çawa tiştêkî wisa bi keça xwe bikî! Keça min piçûke ez wê nadim zilamekî bi jin.” Gotibû û hê jî bi kezeba şewitî dida qîran, xwe diperitand. Dengê bavê wê agir dibarand: “tu jî, ew jî bimirin da ew bizewice! Min zûde soz daye û min qelendê wê jî standiye...” digot û berawest diaxivî.

Zerê di bin derencoka malê de qoçiya ser hev. Çavên wê çûn ser texsiya sor a li ber derî. Tirs û bahozen ku di nava salekê de hatibûn serê wê di cih de di mejiyê wê de vejîyan. Xwe di nava birek kûr û tarî de dît. Çavên wê berawest histêrk dibarandin. Ji hestên neçariyê dikira biteqiya. Digot, “ezê niha çi bikim, çi bikim...” û di nava xwe de diperitî.

Lê di nava hest û ramanên ku wê dixeniqandin de ji nişka ve rabû ser xwe, histêrkên çavên xwe paqîş kirin û berê xwe da mala

Eyşê. Dengê dê û bavê wê li pişt wê mabû.

Zerê bi bayê bezê ket mala Eyşê û bi leza bayekî jî derdê xwe ji Eyşê re got û alikarî ji dê û bavê wê xwest. Diya Eyşê ne li mal bû, lê bavê Eyşê ji oda ku lê guhdarî kiribû. Derket û hat cem wan. Eyşê bi wateya “alikariyê hevala min bikin” li bavê xwe nihêrt. Zerê hewl da ku dîsa biaxeve, lê bavê Eyşê axaftina wê ji dev girt: “welleh axaftina me pere nake li ber bavê te. Ji xwe dema ji bo xwendina te em ketin navberê wî em hetikandin, tiştek nema ku ji me re negot.” Û axaftina xwe domand. Lê Zerê, bi gotinên destpekê, têgihişt ku ew jî nikarin li ber bavê wê bisekinin.

Bi hêviyên şikestî zivirî hat mala xwe. Dema bi piştî xwe ya xûz û çavên xwe yên ku ji giriyan sor bûyî ket hundir, dê û bavê wê têgihiştin ku Zerê dengê wan bihîstiye. Rengê neçariyê xwe dabû ser bedena wê. Diya wê di quncika dîwêr de ji girîn û qêrînê bêhal ketibû. Dema Zerê di ber re derbas bû, bi dengê şewat got, “keça min...” lê qêrîna wê berde wama gotinên wê neanî. Zerê ket odê û hê ku derî di pişt xwe de negirtibû dengê bavê wê bilind bû, “amede be dê sibe evarê xwazgîniyên te werin”.

Di nava bîbîkên Zerê de hêvîşikeştina wê olan dida. Tu deriyek ji xwe re nedidît ku hema misqalek be jî, riya ronahiyê lê veke. Axîn û hewara dilê wê digihişt heft ezmanan, lê her heft ezman jî kerr bûn, lal bûn, li dengê wê yê ku ji eşê pirîskên agir jê dirêjiyan. Dile wê yê şeng û şox guherîbû bûbû agirê dojhê. Jina pîra wê ya ku mehek bere çûbû rehmetê, li mejiyê wê daliqîbû. Diya wê rojekê gotibûyê: “pîra te, yeka pir delal, yeka şox û şeng bû, le gula geş dan ber pozê kera reş.” Ji bo ku nezewice û nebe hewî bi rojan xwe tî û birçî hiştiye, dev ji xewn û xeyalên xwe bernedaye. Lê di dawiyê de destên xwe ji hemû hevîyan şuştine û bi kalê we yê xwedî du jinan re zewiciye. Diya Zerê digot, “mirov nikare ji qedera xwe bireve” û jiyana xwe ya ku hertim dilbikûl derbas dibû jî bi qederê ve girêdida. Û digot, “li ser eniya mirov qedera mirovî nivîsî ye.” Zerê diçû ber eynikê, li qedera xwe ya li ser eniya xwe digeriya, lê tu tişt nedidît. Ji dayika xwe re digot “xwedê qedera min nenivîsiye, ji bîr kiriye!...” Lê diya wê biawirên tûj lê dinêrt û digot “wisa meaxive,

tuyê gunehkar bibî, xwedê tu tiştî ji bîr nake.”

Li oda ku diya wê, ew anîbû dinê ji girî û neçariyê, bêhn lê çikiyabû, qoçiyabû li ser hev. Jineke weke hewiya pîra wê li benda wê bû. Erd û ezman serûbin bibin jî êdî baş zanîbû ku li ser eniya mirovî tu qeder nehatiye nivîsandin. Lê digot, “ezê çawa ji vê belayê xwe rizgar bikim. Bavê min an dê min bizewicîne, an jî dê min bikuje!”

Roja din bi şev, xwazgîniyên wê hatin. Ew zîlamê ku Zerê di leyistikê de lê qelîbîbû tevî çend jin û mêran ketin hundur. Diya Zerê ji neçariyê xwe kiribû lepek û çavên wê ji girî werimîbûn, li qedera keça xwe bi wateya “mirov nikare ji qederê bireve!” temaşe dikir.

Qederek wext derbas bûbû, lê hê jî Zerê qehwe neanîbû. Bavê wê awirek tûj veda jina xwe û bi wateya, “Ev keç, çima qehwê nayîne?” Serê xwe hejand. Diya Zerê bê dilê xwe rabû ser xwe û çû mitbaxê. Zerê qehwe çekiribû û fincan jî dagirtibûn. Lê ew, di metbaxa wan a piçûk de nebû. Diya wê bi rewşa xwe ya pergende berê xwe da odeya kêlaka metbaxê. Çawa ku derî vekir, keziyê Zerê qutkirî û li ser somyeya ku wê ew li ser anîbû dinê dît. Ew keziya ku Zerê navê xwe jê girtibû, ew keziya zer û dirêj a ku diya wê ji ber rengê wê jêre digot “Gulîzera min!”

Diya Zerê, di nîvê derî de, çavên we li ser kezîya keça wê bêhn lê çikiya, dinya li ber çavên wê tarî bû. Ket ser çokan. Melesa spî ya li serê xwe daxist xwarê, porê xwe yê ku ji zû de mûyên spî ketibûne bi her du destan qefalt û dikişand. Wan ava serê Zerê bi deste xwe kelandibû. Her ku qêrîna di qefasa sîngê de neteqiyabû, ji tariya şevê de ronahiyek geş oda ku têde bû tijî kir.

Zerê di dojecha bêhêvîtiyê de ji xwe re ronahiyek, riyek rizgariyê nedîtibû. Û li şûna bibe jineke weke jina pira xwe, alavên êgir ji xwe re guncaw dîtibû.

Wê agir berda bedena xwe, agir berdabû texsiya sor ya ku qelenê wê bû, agir berdabû xewn û xeyalên xwe yên ciwantiyê hemûyan!

Laleş Çeliker(Girtigeha Mûşê)

Nivîstek taybet

-Tu li mal î?

-Erê dayê ma ne te telefonî malê kiriye?

-Erê kurê min ka rabe were vir.

-Niha?

-Erê niha.

Diya min telefon girt bêtî ku derfetê bide min da ku ez bipirsim an jî lêborîna xwe bixwazim. Kêm caran diya min di vî wextî de gazî min dike, bêtî ku bipirse bê karê min heye yan jî tune, ew tê wê wateyê ku tiştekî girîng heye û divê ez herim.

Bêhn çikiyayî, xwêdan dayî, min xwe gihand malê, diya min û xwîşka xwe rûniştî bûn, lê tiştekî ku ez jê bitirsim li ser wan ne diyar bû.

-Xêr e dayê te ez tirsandim?

-Xaltîka te hewceyî alîkariya te ye!

Xaltîka min bi hinek şerm dest bi axaftinê kir û got:

-Kurê min, ez hewceyî alîkariya te me, belkî tu bibêjî xaltîka min xurufiye, lê dîsa jî kesekî min ku ez xwe bavêjimê û alîkariya wî bixwazim ji bilî te nîne.'

-Ka bibêje xaltîkê te ez tirsandim!

Xaltîka min dest bi çîroka xwe kir, diya min rabû û got: Ez ê ji were çayekê çêkim.

-Na, bimîne li xaltîka min guhdarî bike û piştîre biçê çayê çêke!

Diya min li min nezîvirî, berê xwe da mitbexê û got: min berê çîroka wê bihîstîye û dîsa jî dengê we tê min!

Ez li xaltîka xwe zîvirîm û wê dest bi çîroka xwe kir:

-Kurê min, ne gerek e ez ji tere behsa malbat û zarokên xwe bikim, ji xwe tu lawê xwîşka min î û tu her tiştî li ser me dizanî. Binêre em ne dewlemend û ne jî feqîr in, em bi keda xwe jiyana xwe derbas dikin, carinan jî rojên teng bi ser me de tînin, wekî her kesî, lê bi sebr û berxwedanê em zora wan zehmetiyan dibin, lê heya roja îro me nehiştiye ku navekî xirab were ser me, tişteki ku em yan zarokên me ji ber fedî bikin yan jî pê kêr bibin, me nekiriye, sermiyanê me tenê navê me yê paqij e.

-Erê xaltîkê ez van hemûyan dizanim, ka bigihê mijara xwe. Min gotina wê birî.

-Mijara min kûrê min, di van herdû salên dawî de rewşa me hinekî xerab bûye, ji ber ku karê me li ser çandiniyê ye û van dû salên dawî baran nabare.

-Pere ji tere lazim in? Min pirsî.

-Na, guhê xwe bide min, ji ber rewşa me ya xerab, ev bû qe-dera çend mehan, nizanim çawa ji te re bibêjim, ez dibînim ku bavê zarokên min tiştinan bi dizî dike.

Yanî jin û tiştên wisa?

-Na. Xwezka. Binêre ez ê ji te re rastiye bibêjim, merê min ji feqîriyê bûye sîxûrê dewletê û berî ku navê me derkeve, û berî ku xelk bi me bihesin, divê em tişteki bikin, tu dizanî navekî wisa wê bihêle ku zarokên min di nava civakê de serberjêr bibin, û ez bi xwe jî nema dikarim li rûyê wî binêrim.

-Em ê çî bikin, ka çî ji min tê xwestin?

Binêre kurê min, ya rast ew e ku pir tişt hene ji min, ne ji kesî din tene xwestin, divê ez jêre bibêjim, ji vê rêya xirab vegere û heger venegere divê ez û zarok em dev jê berdin û wî bi tenê bihêlin.

Ka ez çi bikim çi ji min tê xwestin?

-Berî ez van tiştan bikim, hewildanek heye divê em bikin, ew jî ji te tê xwestin'

Diya min hat çayê pêre bû û xwe avête nava axaftina me.

Divê tu alîkariya xaltîka xwe bikî!

-Erê, ez çi bikim?

Xaltîka min bi tirs û şerm li dora xwe nêrî, wek yeke ku li go-tinan bigere da ku bibêje.

Wê bêhnika kurt ya ku ew té de bédeng ma, gelek tişt di serê min de derbas kirin. Min jî xwe re got, wê xaltîka min çi ji min bixwaze gelo? Dibe ku ji min re bibêje, ez jî hevalên xwe re yan jî ji yê wî re bibêjim da ku haya wan ji wî hebe? Dibe ku ji min bixwaze ku ez pêre biaxivim? Yan jî hinekan bişînim bila wî bitirsînin?

Pirs di serê min de bê dawî derbasbûn, lê xaltîka min bi axaftina xwe ew pirs hemû miçiqandin.

-Ez dizanim ku baweriya te bi van tiştan nayê û ez dizanim ku tu yê bibêjî ev ne rast e, lê dîsa jî ji bo xatirê xaltîka xwe tu yê bikî!

-Dê, ka bibêje!

-Ez dixwazim tu ji min re yekê bibînî ku nivîştan çêdike, bera jê re tiştekî bike wî ji vê riya xerab vegerîne.

Min nema dizanîbû ne bikenim ne bigirîm, jî aliyekê ve serbilind im bi vê jina kurd a ku sîxûrî di malbatê de qebûl nake, jî aliyekê ve bi ramanên wê û bi wê çareya ku dîtiye kenê min dihat.

-Xaltîkê, tu dibêjî baran nayê em feqîr bûne, û tu dibêjî nivîst! De ka tu mêrê xwe ji wê rêyê vegerînî, divê tu karekî din jêre bibînî.

-Kar nîne, û ew jî nikare kar bike, ew fêr bûye ku erdê xwe biçîne, û li hêviya çandina û çinîna wî dimîne, lê ev bû du sal ku baran nabare, ne bi tenê genimê me nayê lê belê em gelekî deyndar jî bûne.

-Nivîst ji bo sîxûriyê, xaltîkê, min tiştekî wisa nebihîstiyê.

Diya min xwe avêt nava gotinê û got:

-Heger yên ji bo sîxûriyê tinebin jî wê yeke bi giştî ji bo pîsbûnê hebe.

Li xaltîka min nêrî û got

-Bibore xwîşkê, lê ji bo bênamûsiyê jî wê hebin ma sîxûrî jî

ne bênamûsî ye?

Xaltîka min got:

Belê, ma çawa, belkî ji bênamûsiyê jî pîstir be, yekî bênamûs li ser namûsa xwe bi tenê qebûl dike, lê sîxûr li ser namûsa miletê xwe tevan qebûl dike.

Min gotina wê birî û got:

Xaltîkê, heyran, heger ku tişteki wisa hebe jî, ez nikarim, baweriya min bi niviştan nayê û ez naxwazim li devereke wisa diyar bibim.

-Tu naxwazî xelk bibêje ku tu diçî cem yên ku niviştan çêdikin, lê tu yê çî bibêjî eger belav bibe ku mîrê xaltîka te sîxûr e?

Min serê xwe bera ber xwe da û min bersiv nedît.

Diya min dîsa xwe avêt nav me û got:

-Ji bo xatirê xaltîka xwe û zarokên wê, ma tu qebûl dikî ku piştî ewqas sal ku bi hev re ne Xwedê neke tişteki xerab di nava wan de çêbe?

-Tişteki weke çî? Min pirsî.

-Wek berdanê, ma ji te wer e, heger ez wî ji vê rêyê venegerînim ez ê pîrê bimînim?

Xaltîka min got.

-Xaltîkê belkî te şaş fêhm kiribe, belkî tişteki wisa nebe? Min pirsî.

-Tu Fewaz nas dikî?

-Fewazê sîxûr?

-Erê, ew Fewazê heram. Tim tê cem wî bidizî, dikevin hundir û derî li xwe digirin ma ji wê pêve tu çiyê din divê?

-Na, heger wisa be naxwe temam, xûya ye!

-De ka alîkariya xaltîka xwe bike, berî ku kesek pê bihese. Em ê bihetikin li nava xelkê.

-Ez yekî nas dikim ku niviştan çêdike, çend caran hevalan behsa niviştên wî kiribûn, hûn dixwazin em ê herin cem wî?

Xaltîka min yek nekir dido, hema rabû ser xwe û got:

-Niha, beriya ku bêhn bi mesela me bikeve! Û rabu ser xwe..

Em çûn, me li mala wî pirsî, derket holê ku ji mala wezîrekî bêhtir tê naskirin.

Em li oda wî rûniştibûn, hat cem me rûnişt xwe kir ku di ber xwe de dixwîne, hema min jî kurt jê re got:

-Binêre Şêxê hêja..

-Ez ne şêx im, ez tenê nivîşt, kaxez û sihran çêdikim.

-Ê binêre keko...

-Navê min Ebûbekir e.

-Ser çavan Ebûbekir. Binêre bira, wisa xwendin û serhejandin şixûlê filman ji me re ne gerek e û ya rastî, baweriya min bi van tiştan nayê, lê ji bo xatirê xaltîka xwe ez hatim.

Xaltîka min anîşkek li kêlêka min da û got:

-Yanî Xwedê ji te razî be, em hewceyê alîkariya te ne.

-Kerem bikin. Ebûbekir got û serê xwe bêhtir hejand wek yekî ku kûr mijul be, kerem bikin derdê we çi ye xwîşka min, îsal xelkê bajêr hemû tên ji bo ez ji wan re nivîšta baranê çêkim, lê eger ya te jî ew be, xwe newestînin, ez nikarim tişteki wisa bikim, ew karê Xwedê ye.

Gava wisa got ez hinekî ecêb mayî mam, min ji xwe re got çima ji xwe re pere nastîne û hew çima dibêje ez wî tiştî dikarim û wî tiştî nikarim!

Xaltîka min got:

Na na, ez jî zanim ku baran karê Xwedê ye. Tiştê ez ji bo wî hatime tişteki din e !

-Çi tişt e? Ebûbekir pirsî.

Xaltîka min got:

-Xwedê ji te razî be, tiştê ez ji bo wî hatime divê ji vê odê dernekeve!

Ebûbekir hêrs bû, çavên xwe vekirin û got.

-Ma te bihîstîye ku tişkek ji vê odê derketiye?

-Na, lê dîsa jî min got ji ber ku mesela me gelekî hesas e.

-Derdê xwe bibêje û min xelas bike!

-Derdê min mêrê min e....

Ebûbekir gotina wê birrî û got:

-Mêrê te bi jinên din re digere?

-Na, bêhna xwe fireh bike da ku ji te re bibêje, derdê xaltîka

min derdekî nû ye, ez bawer nakim ku kesekî alîkariya te ji bo tişteki wisa xwestibe.

Xaltîka min berdewam kir û got:

-Binêre bira, mêrê min tişteki dike ez nizanim çawa ji te re bibêjim, mêrê min bûye sîxûrê dewletê, ez dixwazim tu wî ji vê rêyê vegerîni û hew.

Ebûbekir kenîya, li min nêrî wek yekî ku ya wî li min hatibe û got:

Ev e? Ji vî derdî di demên dawî de belkî sed kesî bêhtir ji min alîkarî xwestine. Lê ne hemû jin in, hinek jê zarok in, hinek bira ne û hinek jî dê û bav in.

-Û alîkariya te fêyde li wan kiriye, yanî alîkariya te encam girtine? Min pirsî.

-Bi hinekan re erê û bi hinekan re na.

-Ez di bextê te de me, tê alîkariya min bikî! Xaltîka min jêre got.

Ebubekir serê xwe hejand, rahişte kaxez û pênuşekî û got:

-Materyal ji we yan ji min e?

-Ma çi ferq dike? Min pirsî.

-Ferqa wê pere ye, heger hûn her tiştî binin, ez ê hindikek pere ji we bistînim û heger ez binim hûn ê perê materyal jî bidin.

Xaltîka min got:

Pere ne xem in bira, em naxwazin xelkê bi xwe bihisînin.

Temam, herin û hefteya bê wekî vê rojê dîsa werin. Ebûbekir gote me.

Em derketin, ne min bawer kir û ne jî ez tê de mijûl bûm, çîrok hemû jî ji bîra min çû, heya rojek hat, xaltîka min bi telefonê li min geriya û got:

-Ma tu nayê malê îro qewlê me û Ebûbekir e?

-Na nayê tu êdî mala wî nas dikî, tu bi xwe here! Min jêre got.

-Êdî tu dizanî, xaltîka min got û telefon girt.

Pênc deqe di wê navberê de çûn, wek yek ji min re bibêje ez ê tişteki balkêş li wir bibînim, hema min xwe avêt telefonê û min ji xaltîka xwe re got: ez têm, ez têm.

Li mala Ebûbekir heyêcanê ez girtim. Min ji xwe re got ka bê wê Ebûbekir çi bike.

Piştî hinek bendewarî ku bêhtir heyecan bi min re zêde bû, Ebûbekir destê xwe avêt binê bahlîfa li kêleka xwe, sê gilokên mîna sê libê nokan derxistin, devê wê bêrika ji caw dirû û ji xaltîka min xwest ku bi diranên xwe wî tayê jê zêde mayî biqetîne, xaltîka min wek wî kir, min jî xwe bi zorê girtiye da ku nekenim, piştî Ebûbekir got:

-Karê we temam e, ka hezar diravî bidin min!

Ez vecînîqîm, min digot qey wê bibêje ka sedî an jî sedû-pêncî... Lê hezar, min nema xwe girt û got:

-Mala te ava be ma te çi kiriye bi hezarî, sed besî te ye!

Ebûbekir hêrs bû û got:

Mane we got materyal ji te, heger we materyal anîba sed bes bû lê tu dizanî min çi kiriye?

-Nizanim, ma te zêr kiriye?

-Na, ne zêr, zêr sîxûran poşman nake.

-Ma te çi tê da ye?

-Tu dixwazî zanîbî ev kevçîk axe, sê ta simbêlê xortekî ku navê wî navê çiyakî be, xwêdana kalê mêrekî bi ser heftê salê ketibe, sê ta porê keçikekê bê ku navê wê navê gûlek çiyayê Kurdistanê û hinek av ji çemê Firatê, tu dizanî ew ax divê ji ku hatibe?

-Ew divê ji ser gora şehîdekî hatibe, tê van hemûyan bi hev re û bi ava çemê Firatê bistirî û tê li ber rojê ziwa bikî. Ew kîsê ku min hersê gilok kirinê, tu zanî ew çi ye? Ew divê ji pêçeka zarokek kurd be ku dayik û bavê wê zarokên apê hev bin da ku xwîna wî zelal be.

Ebûbekir diaxivî û devê min ji hev diçû. Min li wê nivîştê dinêrî, xaltîka min perê wî danê û em derketin. Li ber derî Ebûbekir digot;

-Tê vê nivîştê têxe bin serê wî de û divê ji paldan û rabûna wî ew hersê gilok hûr bibin. Piştî ku hûr bûn, tê axa wan bibî li ser xanî belav bikî.

Wê mêrê te îşallah û bi qeweta xwedê poşman bibe û vegere.

Xaltîka min wek wî kir, piştî hefteyekê telefon kir û got;

-Tu bawer nakî, îro mêrê min ji malê bera Fewaz da, her tiştê Ebûbekir got rast derket. Li ber derî Fewaz jêre got; Ezê bihêlim tu ji birçîna bimirî.

Wî jî jêre got; Riziq li Xwedê ye!

Û vegeriya hundir, min jê pirsî ma Fewaz çi ji te xwest? Got; Fewaz dibêje ku ew dixwaze bazirganiyê bike, lê ji ber ku sîxûr e, kes jê nakire, dixwaze ku ew tiştan bîne û ez jêre bifroşim, ez fikirîm ku bikim ji ber rewşa erdê ziwa, lê piştî demekê ez li tiştêk din fikirîm, min jî xwe re got wê xelk ji zarokên min re bikin kêmasî. Û min qebûl nekir!

Xaltîka min berdewam kir

-Ew nizane ku nivîsta li bin bahlîfa wî ew ji wê rêya xerab vegeand!

Xaltîka min telefon girt, ez jî ber bi pencerê ve çûm, min jî xwe re li baranê nêrî, wisa xurt dibariya tê bigota qey bi zanebûn pêlên gemarê yên li kolanê kom bûne, li ber xwe dajo û dibe. Her dîsa paqij xûya dikir...

Narîn Şêxê

Rojinîsk û jiyan

Sîsin, hinekî din jî lîstoka xwe dom kir, lê belê nalîn û kalînên wê, ew ji zû ve ji lîstokê sar kiribû... Sîsin, bêhemdî xwe dilîst. Lewra Sîsin dizanibû; lîstok û pêlistok jê re her tiştê biqîmet û buhatir bûn. Car din jî diya wê nexweş ketibû û heta ku Sîsin ji dibistanê vedigeriya malê, diya wê sipsax dibû. Lê vê carê diya wê bi zehmetî û di ezmûneke herî xeter re derbas dibû.

Sîsin ji bo nalîn û kalînên diya xwe nebihîze, di ber xwe de distira û carinan jî her du tiliyên xwe dixistin guhên xwe da ku dengê diya wê neçiyê!... Lewra vê carê dengê diya wê gelek dijwar belav dibû... Jinên cîranan, bi bayê bezê qesta xanîyê wan dikirin. Mêşên ku li ser pêpelanka balqona wan kom dibûn, ji ber livdan û leza jinan; xwe bi alîkî din ve diqefaltin. Reprepa lingên jinên cîranan serê Sîsê sipsilî dikir! Nizanibû ka çi dibe û wê çi bibe... Ji ber temenê xwe yê biçûk nedikarî biçe û rewşa diya xwe ji jinan bipirse... Di gel her tiştî û bêagahdarî jî Sîsê hay ji her tiştî hebû; nalîn û kalînên diya wê, her tişt bi awayekî eşkere jêre vedigot.

Sîsê di ber xwe de digot; ma qey wextê zayîna diya min e, kî dizê? Wê roja din ji jinapa min re digot: Hê wextê zayîna min heye

û ez ê bi hatina çûka tûkê re bizêm. Wê deme çima niha dizê?

Dayîka Sîsê jî weke her mirovê, sedemê hebûn-tinebûn-xerabî û başiyê, bi hin zindiyên ku xwezayê tenê ve girêdida. Li welatê wan jî çûkên beranî pir bûn û qîmeta wan, ji qîmeta mirovên ku li wir dijiyan bêhtir bû. Bi biharî re, çûkên curbicur li derdora mala wan, li ber sîwanan û li nava gelî û gîha de hêlînen xwe çêdikirin.

Sîsê bi bêdengî û hizirandina xwe re, çîrok û gotinên diya xwe yek bi yek anîn bîra xwe. Gotinên herkesî zû ji bîr dikirin; lê ti caran tiştên ku diya wê jêre gotibûn ji bîr nedikirin. Şîretên ku diya wê lê dikirin, tecrûbeyên ku pêre parve kiribûn; mîna ristek morîkan li stûyê xwe dikir. Dema ku Sîsin bixwesta kevirekî bi-avêje çûkekê di cîh de şîretên diya wê diketin bîra wê û wê kevirê di destê xwe de bi alîkî din ve davêt. Diya wê hertim jêre digot:

"Sîsa min, qet ji bîr neke ku her çûkek afirînerê parçeyekî jiyana me ye. Hin ji wan xerabî û hin ji wan agahiyên nexêr ji me re tinîn... Çûka herî baş û birûmet: Çûka Tawîs e. Ji ber vê yekê jê re dibêjin; Melekê Tawîs..."

Sîsin geh dilîst û geh jî bi gûzên tanga eteka xwe mijûl dibû. Diya wê jêre gotibû "wan gûzan bi ben ve bike û bixe gîlyaz, da ku em li ser dergûşa xwiça te ve bikin." Sîsin, her çiqas hewl dida ku xwe ji şik û gumanên kezepsotî dûr bixe jî, nedîşiya çarenûsa ku li ser eniya wê hatibû nivîsandin paqij bike û bi carekê siûda xwe bi dest bixe... Sîsin bi qêrîna diya xwe re gûz bi alîkî ve û pêlîstokên xwe jî bi alîkî din ve avêtin û destên xwe bi hewa ve rakirin û ji bo diya xwe dest bi dûayan kir.

"Xweziya diya min di wextê hatina çûka tawîs de zayîbûya; çima niha dizê? Kê got bila diya min di vê demê de bizê? "Sîsin çî dikir nedikarî xwe ji bandora gotinên diya xwe rizgar bike û her tişt di hişê wê de parçe parçe dibû... Çavên xwe li enîya esman gerandin û dom bi duayên xwe anî û bi duayan re li benda çûkeke Tawîs ma; ku çûkekê li ber esman bibîne û ji wê alîkariyê bixwaze... Lewra Sîsê nizanîbû ku Çûkê Tawîs li welatê wan nîn in û bi tenê bawerîya bi wan heye.

Sîsin, bezî çû mezela mêvanan û rahişte pirtikekî baskê Çûka

Tawîs; piştî ku ji vazêyê derxist, hêdîka danî nava pêlîstokên xwe. Wekî ku tişteki şaş kiribe li wî baskê çûkê zîvirî rakir, maç kir, hembêz kir û pişt re li eniya xwe xist danî nava paçikekî spî û li ser wî baskê çûkê, dest bi dûayan kir.

"Xwedayoooo! Tu diya min ji wê xezebê rizgar bike; tu min nehêle bê dayîk û bê parestgeh ez ti xwişkan naxwazim; bes diya min ji min re baş bike. Dengêkî veşartî ku bi salan bi hesreta avê tî bûyî di nava duayên ku dikir de xwe dida dest... Digot: Ma qey xwişkek min jî çêbibe wê dinya xira bibe. "tu bikarî xwişka min jî baş bike, ez ê gelek kêfxweş û bextewar bibim." Lê Sîsin beriya xwişka xwe li tendûristiya diya xwe fikirî û dixwest, beriya her tiştî diya wê baş be. Her çiqas sedemên nexweşketina diya xwe didîtin jî, dilê Sîsê li ba wê pitikê tije rehm bû. Lewra Sîsinê heşt mehan li hêviya wê xwişkê mabû û tewmê cîhana zaroktiya xwe li ser pitika di zikê diya xwe de raqendibû. Ji ber tîrsa ji bavê xwe newêrîbû rojêke tenê jî wan xeyalên xwe bi kesekê re parve bikira. Carinan heger ku ew û diya xwe bi tenê li cîhekî bûna, qala pitika di zikê diya xwe de dikir. Ji bilî wê û diya wê kesek bi kêfxweşî û dilşahiya wê nehesiyabû û ji xwe bi rasthatînekê pêhaydar bûbû ku wê xwişkeke wê çêbibe.

Rojekê bişîşk ji bavê wê re gotibû; "pitika di zikê jina te de keç e" wê jî wê çaxê bihistibû, ji kêfan dikir ku bifire ser esmanan! Lê mixabin ji tîrsa bavê xwe kêfxweşî, dilşahî û kelecana ku jiyabû di hefkunê gewdeyê xwe de veşartibû. Ger ne ji bona kurekî bûya wê xwe kuştiba jî, bavê wê diya wê nedibire nexweşxanê û zayenda zaroka wê kifş nedikira. Ji wê roja ku çûbûne bişîşk û vir ve; bavê wê bi diya wê re nediavîvî û mîna ajaleke kovî her roj li quntarek çîya bi mexel dihat. Axaftina bişîşk a ku gotibû "zaroka te keç e" Lê vegeriya bû koremarekî reş û xwîna bavê wê mijabû...

Sîsinê pir ji bavê xwe nefrîn dikir; ji ber ku roj nebû bavê wê dilê wê nedişikand û bi piranî jî ji bo diya xwe xembar dibû. Bavê wê navê diya wê danîbû "fileha kirêt..."

Sîsin li pişt xanî û di cîhê xwe de janên diya xwe dijmartin û li dengê wê guhdarî dikir. Ji nişkê ve biryar da ku, biçe li kêleka diya xwe bike qareqar! Pêlîstok, jîyan û tevgera zaroktiya xwe

hişt û da pê jinxala xwe Gulê... Hê negîhabû pêpêlankê, zivîrî pê-
lîstokên xwe û got "heke yek pêlîstokên min bidize?" Destên wê
ji pêlîstokên wê nedibû. Ji alîkî ve li nalînên diya xwe û ji aliyê
din ve li pêlîstokên xwe difikirî...Nizanîbû wê kîjan birînê bi çi
awayî bipêçe û kîjan kesera xwe ji xwe dûr bixe...

Sîsê, her du lingên xwe xistin bin xwe û bi dilek ku gazinc û
hewara xwe gîhande Şêx Hadî! Ew cara yekemîn bû ku duayên
mezina ji zimanê wê diket xwarê. Duayên ku dikirin hemû jî, ji
diya xwe bihîstîbûn. Lewra beriya her tiştê baweriya Sîsê bi diya
wê dihat; diya wê jêre bi qasî xwedawendeke hêzdar bû. Di jîyanê
de çi hîn bûbû û zanîbû bi Sîsê re parve kirîbû, da ku Sîsin di jiy-
anê de weke wê bêşûd nemînê û janan nekişîne. Ji ber vê yekê
Sîsê pir ji diya xwe hez dikir û dixwest carekê jî be dengê xwe bi-
gihîjîne diya xwe; bi dudilî di nava rondikên çavên xwe de digot,
"dayêêê.... Ez bi te heme, gava ku tu nîn bî di jiyana min de ez jî
nîn im bê te ferqa sivorîkekî nîne, de ka li min binêre dayê! Tu di-
karî bê dayîk bijî lê ez? Ez dikarim wek te bijîm, qey... Na na dayê;
ez bê te di dafik mirîngehê de nîv rih û nîv jî mirov im!.

Serê xwe rakir û li derdora xwe nêrî, nalînên diya wê her diçû
nêzîktir dibûn. Hêza xwe hemû komê li ser hev kir û gav bi gav
ber bi mezela ku diya wê lê dima ve çû...

Li ber pacê rawestiya û di kunika dîwêr de li diya xwe geriya.
Çavekî wê çû ser pêlîstokên wê û çavê wê yên din jî li ser jana
diya wê ma. Bi meyzandinê re; Sîsin bû şahidê dîmenekî dilko-
van! Di wê quncika tarî û ku çavan çav nedidîtin de rûnişt. Êşên
diya wê tevlî keserên wê yên ku ji temenê wê dirêjtir bûn dibûn.
Ne tenê tişteki, dixwest hezar tiştan li ser hev vebêje û dîroka
xwe ya gemar li ber çavan rast bike û bi lingên xwe têkeve ser
wê dîrokê biperçiqîne; heta ku dilê wê tişî aramî bibe. Ma ne
ew dîrok bû êş pê dabûn kişandin û kiribû hêviyên xwe biteri-
kîne? Û diya wê ji wê qut kiribû...

Sîsê, dîsa baweriya xwe bi xwedayê xwe anî; zimanê wê mîna
şiliyên biharan, geh berf û geh jî baran û teyrok tev hev diba-
riya...Wê jî geh ji xwedayê xwe lavelav û geh jî bê baweriya xwe

tanî ziman. Çaxa ku îskeîska wê disekinî, digot; îro jî be sibê jî be, dîsa em hemû para tene." Lê çaxa ku diya wê diket bîra wê jî, li hemberî xwedayê xwe serî hildida û mafê kuştina diya xwe nedida wî yê ku baweriya xwe pê tanî. Bi van gotinan raperîna di hundirê xwe de şanî Yêzdanê xwe dida... Çima? Çima tu diya min dikuji? Çima tu xwasik û başan ji xwe re dibî" digot.

Temera mirinê li tevahiya menzelê belav dibû. Sîsin bi qasî misqalekî rûyê diya xwe de didît! Sere xwe bihûstekê rakir hewa da ku rûyê diya xwe bibîne; wekî ku li kêleka diya xwe ye, jê re hin tişt digotin:

Xwedê xwedê! Ez ê rojekê wî rûyê te yê delal her bibînim û hemû xweşikbûna gerdanê li ser parzemînê rûyê te temaşe bikim. Erê dayê; min jî bi xwe re bibe!

Bi herikîna demjimarka bi dîwarê wan ve bû, dengê şîn û qêrînê jî belavtir û bilindtir dibû. Carekê xefîka demê pê li tetîkê kiribû, zivirandin ne gengaz bû, Jinên ku li vir digeriyan, yek bi yek radibûn şipiyan. Li derdora diya wê birca jinan çêbûbû. Ji wan yeke bêhêvî bang kir û got, "bijîşk nehat bijîşk?"

Çavên Sîsê li rêka bijîşk qerimîbûn. Ti caran bijîşk ewqas dereng nedima nû wesayîten gundê wan bi pergal dixebitîn. Sîsin dîsa gazinc û keserên xwe anîn ziman... "Na, na ev ji bextreşîya diya min tê, çarenûsa diya min wisa ye" digot. Gotineke diya wê wek xewnê şevan xwe li nav bîranînên di serê wê de bûne xist; "Kesî ne li malekê nizane bi hewalekê" di gotinên diya wê re raborîya diya wê jî mîna werîsekî reşbelek li ber çavên Sîsin re dibihurî. Di jiyana diya wê de ji bilî tarîfî û şêlûtiyê ti rengên din nîn bûn. Bextê xwe dişibande bextê diya xwe. Diya wê ji bo bextê xwe û bextên keçên xwe digot; "mirov çi bixe kuwarê, ew ê bê xwarê." Sîsin tif li ser bextê xwe kir...!

Sîsin berê xwe bi kîjan alî ve dizivirand, yek li wir diqêriya! Serê bavê wê di nav lepên wî de qerimîbû û xweska wê ya mezin a zewîcîbû; bi meqesê pora xwe jêdikir. Xwişka wê ya herî biçûk a nû ji dayîk bûyî; bê şîr û bê xwedî bû!...

Sîsê bûbû mîna sûlaveke avê ku bahoz lê bixe û her dilopeke avê

bi alîkî ve bipeke. Nizanibû ji bo kê bigrî!.. Çaxa ku dengê xwişka xwe ya pitik dibihîst dîn dibû! Lewra Sîsê, ew sucdar û xezeb didît; di dilê xwe de jêre digot; bigrî bigrî, heta ku roviyên te di devên te de bèn xwarê bigrî... Lewra tu bêyom û xezeb î; hemû di rûyê te de...

Mîna mirovê ku giyan jê kişayî rabû li ser lingên xwe û rawestiya. Dixwest giyana diya xwe bi dest bigre û di nava bedena wê de biçîne. Wê jî baş dizanîbû ku xeyalên wê yên wisa ne gengaz e ku pêk werin. Neçarî di jiyana wê de serdest bûbû û lewra jî, xwe disparte du biryarên tund. Ji xwe re digot "yan ez ê di jiyanêke bi wate re bimeşim û yan jî mirineke beredayî hilibijêrim." Ji xeynî wan herdu biryaran tu rê û rêbaz nîn bûn ku Sîsin li ser bimeşe û angî rêyeke ku yek bi germatî destê wê bigre û li ser bimeşe û pê re bibe heval.

Piştfî demeke duvdîrêj û westiyayî; biryar da ku ji wî quncikê tarî neçe bi tu deran ve. Di wî quncikî de ma ku laşê wê exsîr girtibû û ew bê hal hiştibû; di wî quncikî de ku keser û rondikên wê alistibû, kete nêçîra xewnan, "xewn, dûrbûna pêşerojê ye" digot Sîsin.

Ji nişka ve dît ku ew û diya xwe di nava destêke kulîlkan de ne; qefdek ji wan kulîlkan diyarî diya xwe dîkir. Ji diya xwe dixwest ku tu caran ji wê qut nebe. "Tu naçî ne wisa dayê?! Tu neçî, giyana xwe û heta ku dilopek xwîna min heye ez ê di şûna te de diyariya xwedê dîkim. Bes neçe cîhekî din!" digot Sîsin ji diya xwe re.

Wê digot tiştên ku jiyabûn xewn e. Lewma jî nedixwest ji xewnê şîyar be; ranebû ji xewê heta ku mijeke ripreş baskên wê yên şikestî girtin, ew ji xew hişyar kir.

Sîsin jiyana bi çi awayî hiştibû û wisa jî dom dîkir. Çawa dît ku di jiyana de tu tişt neguheriye û bextreşiyê hêlîna xwe di nava mala wan de çêkiriye; ji nişka ve çiqas jê hat kire qîr! Sîsin hingî pê hisiya ku termê diya wê ne li wir bûye, wê parçe parçe ji menzelê derxistibûn. Destpêkê giyan û laşê wê û piştê jî xemla wê ya dayîktî çal kiribûn.!....

Sîsê ji xalîtiya malê ditirsîya! Tîrsa wê ne ji valatiya malê bû û pir caran ew bi tena serê xwe li mal mabû, lê tu caran wek vê rojê netirsiya bû û diyar bû ku vê carê ji bo wê ne ewqas hêsan bû. Wisa

hîs dikir ku hemû wesleyên wê ji xwîn û hucreyan vala bûne û serê wê di milê rastê gewdê wê jî di milê çepê ve diket xwarê!..

Hinekî sekinî û li derdora xwe nêrî û got "belkî jî diya min nemiriye û bi hevalên xwe re çûbe seyranê" wekî ku hin kesan jêre digot; xwe nexapîne, diya te jiyana xwe ji dest daye... Ka binêre, tiştêkî ji duayê diya te li vir maye?.. Bi vî dengê ji hundirê wê derdiket re li derdorê nêrî û meyzandinê re çavên wê li zembîla seyranê ket û got, "rast e, diya min neçûye seyranê"...

Dema ku dengêkî biçûk li ber guhên wê re dibihurî, ew li ber bayê xeyalên ku wê ji diya wê vegere li malê diket. Lewra Sîsin her curê dengê mirovan dişibande dengê diya xwe û digot "dibe ku, diya min be?" Çendekî disekinî û kesî bersiva wê nedida, mecbûr dima bersiva xwe bi xwe bide...

"Gelo niha belengazê bavê min çi dike?" Digot û pirs li ser pirsê hişê wê dikûşt... Tevahiya jiyana xwe herû dikir û pêşeroj û paşeroja xwe li pirsên di serê xwe de bar dikir. Di nava pêşeroj û paşeroja xwe de pir ferq didît. Baş dizanîbu ku li vir pêş de bavê wê jêre tu baviniyê nake û ew jî wê careke din nebe zarok û li ser çogên kesekî wê ranezê... Lewra zaroktiya Sîsin, bi çerm û hes-tiyên diya wê re veşartîbûn. Jiyanêke bi xwerû, tirs û guman bûbû para wê û para temenê wê yê heşt salî...

Bi wê rewşa xwe re bi wê jiyanê re herikî, lê tiştên ku texmîn dikirin û geh jî bûyerên ku tu caran nediketin bîra wê li serê wê diqewimîn. Di her cure bextreşiyê re sûretê diya xwe didît û lorînên wê dibihîstin.

Sîsê, di nava jiyanêke bi jan û elem de mezin û spehî bû, temenê wê gihîştibû sozdan; çavên wê yên zervekirî pir li rûyê wê yê delal û dilgeş dihatin.

Sîsê, rojekê bihîst ku bavê wê, ew ji bo xwe kiriye berdêl û dest bi amadekariya daweta xwe jî kiriye. Mirovê ku Sîsê pêre bizewicandina û temenê wî di temenê kalikê Sîsê de bû. Ew tu caran li hemberî biryarên bavê xwe ranedibû. Jixwe li ber rabûya jî wê ti sûd ji serê xwe negirta û çiqas hewl daba jî dumahîka wî serûbinketin bû. "Binketin bi vî awayî ji binketina şerekî çêtir e"

digot Sîsin. Li hemberî çarenûsa xwe histûyê xwe çemandibû; ango li benda bayê feleka xwe mabû. Wê bi kîjan alî ve bidahfanda, wê bi wî alî ve biçûya û heta ku siûda wê ji xewa giran hişyar bûya û wê çaxê avzêma dilê wê biherikiya...

Her çiqas wê li hemberî çarenûsa xwe histûyê xwe çemandibû jî dilê wê netewandî bû û tişteke nepejirandibû. Êxsîrtiya bavê wê lê kiribû ti caran nepejirandibû û her tim di nava lêgerîneke bê-sînor de bû; şer, têkoşîn û raperîna ku dikir, mîna çemekî bêdeng bû. Ji hevalên xwe re digot: "bêdengî zêr ê zer e."

Sîsê êdî bi hevalên xwe yên keç re diçû wara quranê. Çawa quran xitim kir; berê xwe bera goristanê vê kir û her rojên îne diçû serdana gora diya xwe quran dixwend. Ew sêwaz di wê de tesîreke bê eman dabû çekirin.

Rojekê Sîsin çû goristanê û nema vegeriya gund ! Jinên gundî gotin, "erd qelişî, Sîsin kete nav de" Gundîyan cîhek nehiştin ku lê negerîyan. Hin ji wan çûn nava goristanê, hin ji wan çûne nav daristanê û hin ji wan jî li ber çem, nava devî û baxçeyan li hev xistin... Her komê ji koma din aqûbeta Sîsinê dipirsî. Yek jî rastî dewsa wê nehatibû û bi tenê koma ku çûbû milê Simo, desmal û pêlavên Sîsinê dîtibûn. Gundîyan ji hev re digot, "guran ev keçik xwar û çû!" Hemûyan destê xwe ji wê mijarê kişand û bi carekê wan zanîbû û serwext bûbûn. Çi hewce bû ku li wê bigeriya.

Li ser windabûna wê re du sal bihurîbûn. Bihar li gund û geliyan vegerîyabû. Bayekî wezî li rûyên kulîlkên daran diket û ew dibîşkivandin. Xweza di nava tevgera xwe ya sirûştî de bû. Mîrovên ku li wan geliyan bûn, hîn bûne jîn û sêwaza xwezayê...

Bêdengiya biharê, çend wesayîten ne ji wesayîten gundîyan bûn, ketin gund de. Panzêr li paşiya wan wesayîtan bû. Zarokên gund bi lez û bez xwe li binê dengên dayîkên xwe de veşartin û jinan jî bi laçîkên xwe yên spî rûyên xwe dipêçan ku leşker rûyê wan nebinîn; bi tenê mêr di nav gund de man...

Yekî gurî û kirêt ji wesayîtê derket, bang li mêran hemûyan kir. (Ev gurî fermanîdar bû.)

Ji wan pîrsa bavê Sîsin kiribû. Yekî ji wan gundîyan jî jêre ne-

digot. Wa ye ev e! Lê hemûyan di bin tirsra çavên xwe de û bi îşareta şanî danînê, digot; wa ye li wir e...!

Leşker, ketin milê bavê wê ew birin li paşîya panzêrê. Sîsê li pişt panzêrê ve girêdabûn û derek wê nedihate nasîn. Di destpêkê de bavê wê got "ew ne keça min e. Ji ber vê yekê fermanدار li wî xist û jêre got; nîşanek û xalek li ser laşê wê nîne ku tu vê bêeslê qebûl biki?

Piştî ku bavê Sîsê hindek hizîrî, hat bîra wê ku di nav kefa destê Sîsinê a rastê de xaleke bi qasî nokeke hebû. Bavê wê li nava destê wê nêrî û bi awayekî xemgîn serê xwe li fermanدار hejand û got "erê keça min e." Li ber bedena keça xwe ya xîzar kirî şaş û metal mabû. Fermanدار bêyî ku li derûniya bavê Sîsinê bifikire, ew li wir xiste ber lêpîrsînê. Ji aliyekî ve xencerê ji piştî min derxin da ku ez zûtir bimrim.....

Hinekan bi milê wî girt û hinekan jî rahişte termê Sîsê birin. Dapîrka wê bi xwe, çawa ku Sîsin roja hatibû dinê û navika wê birrîbû ew bi kincên zaroktiyê pêçabû îro jî laşê wê yê parçekirî dişûşt û kefenê wê dibirrî, xemgînî kefen lê dipêça. Di navbera roja dayîkbûna Sîsin û wê rojê de hejdeh sal bihurîbûn. Lê dapîra wê Sînem tu caran ew ji bîra nekirîbû. Ê ji ber ku navika wê û hem jî kefena wê bixwe birrîbû xemgîn bûbû!

Berîya ku Sîsin, jiyana xwe ji dest bide; "hin tişt di rojnivîska xwe de nivîsandibûn, ji bo ku rojnivîska wê nekeve destê dijminê wê; xistibû binê gorên xwe, ji xwe ji bilî lingên wê, derek wê sax nemabû.

Rojnivîsk: Rojekê; min li ser gora diya xwe quran dixwend. Wê çaxê dengê hin kesan hat min, min zêde guh neda wî dengî û min xwendina sûra quranê dom kir. Her diçû deng nêztir dibû û min hew dît hin kes li cem min in. Yek ji wan bi min re mijûl bû û yên din jî; hevaleke şehîd vedişartin, navê wî hevalê ku li cem min dima Kendal bû û pir tesîra wî hevalî li ser min çêbû. Di destpêkê de ez ji wan ditirsyam lê piştî ku min ew dît in ez êdî netirsyam. Kendal ji min re got; "Netirse em ne mirovên xirab in, beriya çend rojan di wî geliyê han de em ketin kemînê û hevaleke me birîndar bû û îro jî şehîd bû. Em naxwazin cîhekê ku dijmin

pê bihese de veşêrin û divê tu jî xiyânêtê li termê hevala me nekî."

Carekê min, ew dîtibûn û êdî hedar û teбата min nedihat. Tevgera hevalên jin û dilsoziya Kendal wekî ku çiyayek danîn li ser pişta min, ewqas bandor li min kiribû. Piştî demeke kin, dilê min bû çûk û li ber deryaya dilê dildaran ve herikî.....

Bûme rêwiyê destên sorgulî û çiyayên xemrevîn. Ne bûme aîdê gundekî, kalekî û bermaliya malekê, min evîneke têt, tijî û piralî bijart. Ji evîna min a piralî diherike lorînên bêmirazan.

Min di wan wargehên razvesar de; pir kes nas kirin û min pir heval jî winda kirin. Kendal jî yek ji wan bû, hemû birîn û janên min bi rûgeştî û di paqîjiya xwe de derman kirin. Cewhera di hûndirê wî de navenda dilê min ronî dikir. Kêfxweşiya min nîvcê ma û dîsa ez bi keseran û keser bi min hesiyan. Şûna birînên min ên cebar bûyî de, birînên mezintir, bi êştir vedibûn û her roj daxêke nû lê zêde dibe ji wan birînan...

Ji şikefta birînên min ên nû de

Birînên laşê te diarihin!....

Di bîra keserê min ên nû qaşil girtî de

Çavên te yên cîguherî diherikin!

Mîna ceng li ser singa welatê min

geh diêşîne...

geh dimêjîne..!

Kezal Bartu(Ji Girtîgeha Tîpa E ya Mûşê)

Xewna jiyan Encu

Feyda yek ji deh xwişk û bira ye. Çar xwişk û du bira jê mezintir û du bira û yek xwişk jê biçûktir in. Birayê wê yê herî mezin Nisredîn di sala 1982yan de dizewice û piştî şeş salan ew jî dibe yek ji Kurdên koçber û dikeve ser riya Elmanyayê. Sedema çûyîna wî ew bû ku zarokên wî çênedibûn. Dê û bavê wî xwişka wî Feyda jî didin gel wî. Feyda wê demê 5 salî bû. Dê û bavê wî ew dan birayê wê Nisredîn, Feyda jî tevî bira û jinbira xwe derket derveyê welêt, li Elmanyayê bi cih bûn. Piştî sê çar salan li Elmanyayê, tevî ku bi jin bû jî, êdî Nisredîn xwest bi jineke elman re bizewice. Nisredîn ji jineke elman hez dike, jina elman jî ji wî gelek hez dike, piştî demekê dan û standina wan çêdibe, Nisredîn dev ji jina elman jî berdide û têkiliya xwe jê qut dike.

Sal derbas bûbûn, êdî Feyda 16 salî bû û dema zewaca wê hatibû. Jixwe ji berê de babê wê dixwest wê bide biraziyê xwe. Diviya bû Feyda bi kurmamê xwe re bizewice. Feyda êdî bi fikra zarokatiyê zewaca bi kurmamê xwe re qebûl kiribû û dezgîrana wan di sala 2000î de pêk hatibû. Êdî Feyda destgirtiya kurmamê xwe bû, li gorî qanûnên kevneperest ew bi tenê ya kurmamê xwe bû û heya ku sax be diviya bi tenê ya kurmamê xwe bûya.

Lê Nisredîn, di vê navberê de jineke kurd ya gelek lihevhatî, jê-hatî, jîr û zana dît û xwest pêre bizewice. Jina ciwan bi temenê xwe ji Nisredîn gelek biçûktir bû, derdora 15 salan ferq di navbera temenê wê û Nisredîn de hebû. Lê ya rastî ew keça jîr û zana çawa hatibû xapandin, ez nizamim. Sala 2000î Tîrmehê, di vê demê de tişteke bi vî rengî li Ewrûpayê ez matmayî hêlabûm bi rastî. Malbat tev li dijî vê yekê bû, ji bilî babê Nisredîn. Her wiha malbata keçikê jî li dijî vê yekê bû. Lê tevê hemû astengiyan, Nisret bi pereyê wê demê, 40 hezar Mark next da, bi bihayê 20 hezar mark zêr kirîn, bi 20 hezar mark jî şahî (dawet) çêkir û mal raxist. Di dawiyê de jina kurd anî. Helbet ew mên in, dikarin her tiştî bikin!!!...

Çend Meh di ser şîraniya Feyda re derbas bûn. Feyda fikra xwe ya zewacê guherand û got, “ez kurmamê xwe naxwazim.” Dema Nisredîn ev gotin bihîstibû, êdî dîn bû, çi bû wê kêliyê bû û nizanibû çi bike û vê yekê pê bide qebûlkin.

Nisredîn heya karibû li Feyda xist, her devera wê şîn û reş kir, tehdît kir û paşê bi kalorîferê ve girêda. “Me carekê soz daye, ma soz tên betalkirin. Çi dibe bila bibe ev soz qet nayê betalkirin. Yan ezê te bikujim yan jî divê ev soz bi cih were...”

Êdî divê Feyda yan vê yekê qebûl bike, yan jî çareseriyekê ji xwe re peyda bike.

Wê bi rengekî xwe ji kalîroferê vekir û ji jorê, ji qata diduyan xwe avêt xwarê.

Ne piyê wê pêlavek hebû û ne jî tişteke din pêre hebû.

Feyda bazda, kete ser riya çareseriyê û çû cem polîsan. Dema polîsên elman wê di vê rewşê de dibînin dikevin nava tevgerê. Piştî jî têkiliyên wê hemû ji malbatê tên qutkin. Feyda gelek tirsîya û di tirsî xwe de jî mafdar bû. Êdî wê qet nedixwest vegere malê.

Piştî vê bûyerê, jina Nisredîn ya ciwan, yanî ya nû jî, dev jê berda û bazda çû bal dayîka xwe. Lê jina wî ya yekem piştî van bûyeran tevan jî hîn li cem Nisredîn bû.

Di vê navberê de Nisredîn gelek caran Feyda şopand, bi rê û rêbazên cuda xwest wê bikuje. Sal derbas bûn, Feyda du salan jî li saziya xwedîderketina li ciwanan ma heya bu 18 salî. Di vê navberê de di

nexweşxaneyekê de ji xwe re cihê kar dît û dest bi hemşîretiyê kir.

Di vê demê de jî malbata hevaleke Feyda ya pola wê, lê xwedî derdikeve, wê digrin bin berpirsariya xwe û jêre dibin alîkar.

Û hemşîretiya xwe jî bi dawî dike.

Di vê navberê de Feyda û lawikê vê malbata elman ji hev hez dikin. Di tebaxa 2004an de dizewicin û niha jî qîzek wan ya bi navê Zînê heye. Ji xwe Feyda zewaceke li gorî dînê Îslamê dike, diçe mizgeftê û dizewice.

Tevî ku di ser bûyerê re 11 sal derbas bûn jî, ji bilî sê-çar kesan, malbatê ew qet qebûl nekir. Tevî ku malbateke wê çêbûye û gelek bextewer e jî malbat dixwaze dev ji her tiştî berde û vegere malê.

Lê di vê navberê de tiştên balkêş çêbûn.

Nisredîn piştî 22 (1988-2010) ji bo du hefteyan çû welat ku malbata xwe bibîne. Ji ber ku jina wî nexwest pêre here, ew bi tena serê xwe çû. Dema diçe welat, ji bo keyf û gerê derbasî rojavayê Kurdistanê dibe. Ji wir jî jinekê tîne, pêre dizewice û li bakûrê Kurdistana bi cih dibe. Dema Jina wî ya yekem a li Elmanya ku ev 30 sal e pêre dijî vê yekê dibihîze, baz dide diçe mala birayê xwe. Ji ber sedemên brokratik Nisredîn nekarî jina xwe ya ji rojavayê Kurdistanê bîne Elmanyayê û jina wî ya yekem jî dev ji wî berda. Nisredîn li vê derê bê mal û bê jin cezayê xwe dikişîne. “Mêr hertim mafdar e û dikare her tiştî bike, baş an jî xirab. Dikare sedcaran bizewice.”

Lê dema mijar jin be, “tenê heqê wê kuştin e.”

Lê êdî em jin destûra vê yekê nadin. Ev tişt dij-mirovahî nayê qebûlkin...

Keser Bayar/ Büyük

Şopên kesayetiya jinekê

Li wî bajarî baran tenê li ser gora miriyan dibariya, lê her kes dîsa jî şil dibû. Çav, dest, mil, kinc, por di nava hêlma barana payîzê de ji mijê re didan tililî û çepikan. Lê haya wan ne ji wan hebû, ne ji baran û şilbûnê, ne ji hêlm û mijê, ne jî ji min...

Qet...

Biskên porê min di zereka payîzê de bûn. Na na, wê çaxê reşayî qetran bû, mîna şevên bêstêrk. Û çavên min jî reş bûn, heta destên min jî... Ev belalûka destê rastê jî, min kir û nekir ji ser neçû. Wekî nîşaneyê tewanê ku dest bi wê hatibe morkirin.

Hîna ez nû bi şeytaniyên dinyayê dihisiyam. Kuştina beqan ji kû ket bîra min, ez nizanim. Hema min jî da dû çar-pênc zarokan û em çûn hinda serê Gola Reqo! Ewîlî Qado avêt beqan! Ya star, we kêyfx-weşiya li ser rûye wî bidîta. Tê digot qey mîr û begê hemû êşîran e, te digot qey leheng û pilingê çol û çiya ye, yan jî teyr û bazê ezmanan e.

Îca, ez dîsa vegerim wê kêliya mirina beqan. Nizanim çawa û kê kevir da destê min û min jî avêt û li nava çavê beqekê xist. Lê çima di cîh de tîrsek pîr mezin ket dilê min û çima mîna Qado ez jî ji kujerîya xwe razî nebûm. Nizanim...

Di dilê min de cîhekî herî zirav qetiya...

Xwedê giravî ew pira di navbera min û dilê min de bû. Ango kêla derziyekê bû ku dil di singê de dirûtbû... Ew kêl wê rojê fetîqî, bi kevirekî û li ber dengê weqîniya deqekê...

Û li ber siya newêrekiya Qado!

Bapîrê min carekê gotibû, 'dil xwe ji destan dide der.' Belalûka li ser dilê min, li ser destê min xuya dikir. Du-sê caran dayika min ez birim cem meleyekî çavbeloq.

Na na çavbeq! Ku tiliyên xwe yên xwarûmar di nava lêvên xwe de duayek dicût. Dihizirim ku li min dihate kufrê... Bi ser de jî tif kir destê min. Careke din min bi wî destî nan nexwar û ew belalûk bû çavê melê û ma li ser destê min.

Wê çaxê jî haya min ji min nebû, lê lêgerîna min a ji bo jiyaneke azad bi mirina beqekê re dest pê kiribû. Çarenûsa min, xwe bi mirinê re mor kiribû. Lê kî ev çare nivisandibû?

Careke din neçûm ser golê piştî bûyera wê beqê. Her sal xortek fetisî di wê avê de...

Roja ku mala me li ser piştaya dayika min, me ji gund bar kir li qiraxa camê, bi çavên girî cara dawî min li gola Reqo nêrî û zarokatiya min di giraniya wî kevirî de, di bin tewana çavên beqê de ma...

Ev ne cara min a yekem bû ku ez dihatim bajêr û min hezar carî şikur ji xwedê re dikir ku emê êdî li bajêr bimînin. Dengê beqan li vir nayê, qîrewîra zarokan jî. Tew ku tu milê xwe bidî yê xortekî û li kolanan bimeşî, ti kes wekî wê beqê te şermezar nake.

Tu ne neçarî biçî ser kaniyê, li ber dengê beqan satilên avê dagirî û li ser milê xwe bikî heta malê... Hema hemû tiştên bajêr bi min xweş dihatin, lê wisa yeka bêaqil û beradayî jî nebû. Ku çavên keçikekê li derve be çî dihat serê wê, min baş dizanî.

Dayîka min digot:

- Keça min, ku tu bi rê ve çûyî, li derdora xwe nenêre. Bila awirên te li ser serê pêlavên te rawestin.

Ango digot:

- Bila çavên te bikevin bin lingên te û ti tiştî nebînî. Lewra dî-tina jinê eyba herî mezin e.

Ji bo ez dibistanê bidomînim, diviya ku ez gotineke wan jî nekim dudo.

Min jî digot:

- Bila ez xûlam, jixwe qet li derdora xwe nanêrim. Bes rêka xwe bibînim têra min dike, min çî ji der û dorê ye...

Domandina dibistanê ne wisa hêsan bû, ez gelek zû pêde çûm. Hîna dema em li gund bûn, min dest bi dibistanê kiribû. Tevî nîfirên bapîrê min, bavê min destê min girtibû û em bi hev re çûbûn li bal mamosteyê min ku wê di sala ewilî de terka gund bikira.

Di wê rêka kurt de, ji kelecane dest û piyên min diricifîn, lingên min li bin guhê hev diketin. Min tenê gotineke bi Tirkî dizanî û min digot, niha mamoste dê pirsan ji min bikin, ezê çî bersivê bidim. Xwedê bike li bal bavê min tiştêkî nebêje. Naxwe wê bêjin: 'Jixwe ji roja ewil ve ev keçik bêhiş bû'.

Şûna kelecane tirs û xofeke mezin girtibû min. Dîtina ku min dît, em li pêşberî dibistanê ne. Axir bavê min destê min berda û bi tena serê xwe çû li gel mamoste.

Bi tiliya xwe ez nîşan dam, lê êdî ne xema min bû.

Mamoste em xistin rêzê. Piştî qîrewîra keçîkekê ya bi dengê bilind ku hemû zarokan jî lê vedigerand, lê min wateya wê nedizani. Ez êdî piştrast û rihet bûm. Min digot, mamoste pirsekê bike, ezê peyva xwe bi Tirkî bibêjim. Ma min ji kû dizanî wê destpêkê min rake. Hema ku hevalên min yên din rakiriba qet nebûya minê jî kê çî digot dubare bikira. Lê ev jî bextreşîya min e. Ewilî ez rakirim. Li hember her pîrsê, min bersiva xwe amede kiribû û di cîh de min digot:

- Kurbağa!..

Kesên ku di pola jor de hemû bi min kenîyan. Her wiha mamoste jî... Lê piştî xwe bi zarokan re hêrs kir:

- We pîrs fêhm kir, ne wisa?

Navê min pîrsî bû.

Dema ku ez rakirim ber textê reş, min ji ber belalûkê, destê xwe yê rastê bi kar nedani.

Lewra ya herî dereng fêrî nivisandinê bûyî, ez bûm. Dibe ku neyê bawerkirin, lê belê peyva ku destpêkê min nivisand jî 'Kurbağa' bû...

Îca ku ez li bajêr diçûm dibistanê, heta ku min kolana di ber mala me re derbas dibe li dû xwe hiştî, min qet çavên xwe ji bin lingên xwe dernedixist.

Lê ku hema ez li kolanê dizivîrîm, min di cîh de rûpoşa li ser rûyê xwe diavêt.

Bi hejandina dest û milan û bi awirên bêşerm û dilbijok li derûdora xwe dinêrî.

Sala ewilî her tişt baş bû. Wekî wê û malbatê guman dikir nedibû, min ti zorayî nekişand. Şagirtêkî jîr û jêhatî bûm û mamos-teyên min ez xistibûm nava yên bijarte.

Lê sala duyemîn xwewnereska min a li qiraxa Gola Reqa dîsa dest pê kiribû. Bi rengekî cuda bû, lê dizanim bêtomî û bêxêriya wê beqê bû. Çi dema ku ez di bin pirê re derbas dibûm, pêrgî wî dihatin û di cîh de dilê min wekî ku di kendalekê de bikeve, tijî tirs û xof dibû. Nizanim çawa wisa di carekê de derket pêşberî min!

Te digot qey siya min geh li pişt min e, geh jî li pêşiya min...

Her tim di destê wî de pênûseke serê wê hesin hebû û hema ku keysa xwe didît, xwe nêzîkî min dikir û ew pênûs di milê min de dikir. Heta ku qewet tê de hebû dieciqand. Êdî wisa li min hatibû, min qet nedixwest biçim dibistanê. Riya wê ji bo min mîna Pira Siratê bû. Tîrsa min ne ku ez bikevim nava agir bû. Ez ditirsiyam ku dîsa bikevim ber pênûsa wî. Şewata dojhê dest pê dikir. Milê min reş û şîn dibû. Min nediwêrî ji kesekî re jî bêjim. Rojekê min hemû hêza xwe kom kir û got:

- Heke vê carê jî were û bi min re bimeşe, ji aliyekî ve jî pênûsê di dilê min re bike, ezê jî bi pênûsa xwe lê bidim. Bejna wî qederekî ji ya min dirêjtir bû. Min nedizanî navê wî çi ye, lê min li ber dilê xwe lê kiribû 'Qelemjehro!'

Îca ku wê sibeha di bin baranê de diçûm dibistanê, Qelemjehro dîsa xwe nêzîkî min kir û gavên xwe bi yên min re kirin yek. Li bendê me ku pênûsa xwe derxe. Tevî baran û şermê, min pênûs di destê xwe de girtibû. Tiliyên min ji ber pûç bûbûn. Lêvên min şîn û diranên min li bin guhên hev diketin ji şerma. Lê ez li bendê bûm. Ku destê xwe bir bêrika xwe ya milê rastê, pê re jî kenê Qado li ser

rûyê wî jî bişirî, min hema bi hemû hêza xwe, bi hemû tîrsa xwe, bi hemû wêrekî û newerekiya xwe pê nûsa xwe di ranê wî de kir. Çavên min girtî... Warîniyek bi ser devê wî ket. Dema min çavê xwe vekir destê wî li ser ranê wî, di nava tiliyên wî de xwîn diherike.

Wekî ku ji xwe re li cîhekî bigere, ji sê-çar aliyan ve tê û li ser kaboka wî digihêje hev heyânî nav dilopên baranê. Min dest bi bazdanê dikir, lê ji aliyekî ve jî qîreqîra min e.

- Tu careke din derkevî ser riya min, ezê çavên te derxim, qeşmer kurê qeşmeran!

Nizanim bi çi lezginiyê ghiştim dibistanê. Cara ewil bû ku ez dereng dimam. Di vegerê de ji bo tenê neçim malê, min ji hevalên xwe re got:

- Îro dîsa hatinê de min dît, dikanek ji ber barana şevê din, di nava avê de maye. Mêrikê li dikanê hin tiştên şil bûyîn belaş dide.

Min hîna gotina xwe bi dawî nekiribû, neh-deh zarok li dora min kom bûn. Ez wisa dihizirim ku li vegerê Qelemjehro dîsa li ser rê wê li benda min be. Lê ne li wê vegerê û ne li ti veger û çûyînan careke din Qelemjehro derneket pêşiya min. Ew serkeftina min a yekem bû li hember Qado, Qelemjehro û yên din...

Piştî 23 salan jî hîna di hizira wan zarokan de me. Min di jiyana xwe de gelek caran derew kirin, gelek caran rast nedigot, lê ti derew ewqas li ser dilê min nebû birîn, ken û kêyfxweşiyên min nîvçe nehiştin. Ger lêpîrsîna wê dinyayê hebe û ji min bipîrsin; 'Gunehe te yê herî mezin çi bû?', ezê bêjim; 'Ew derewa min li zarokan kirî'.

Hûnê bibêjin tiştek pir piçûk bû, lê min dît çawa hêvî di çavên wan de şikest.

Di wê baranê de hemû zarok şil û pil bûne, hatin ber dikanê.

Dikandar - ku me jê re digot 'Dikançî' -, gava qelebalixa zarokan didît, destê xwe li hev du firikand û di bin simbêlê xwe de keniya. Lê ku yekî dudoyan got:

- Mamê Dikançî, tiştên te yên belaş xelas bûn?

Mamê Dikançî yekser bera me hemûyan da û em hemû dest vala çûn mala xwe.

Wê salê bavê min ji kar derket. Jixwe ti caran ji du mehan

zêdetir di karekî de nedima. Zêrên dayîka min ên bûkaniya wê jî hemû firotibûn.

Rewşa aborî her ku diçû xirabtir dibû. Em ji xaniyê xwe derketin û çûn xaniyekî mîna koxa mirîşkan. Tenê du odeyên wê hebûn, serşok û cîhê destavê yek bûn. Ez di oda nivînan de dimam. Hin şevan min carna guhkê balîvan dihejiyan û siyek di ser van re diçû û dihat. Dema ku ode pir tarî bûya, ew siya gerok zelaltir dibû û dibû rûyê bavê min an jî çavên beqê, an jî kenê Qado an jî Qelemjehro..., wê demê min pir ji dil hembêz dikir xwişka xwe Sozdar. Ew kêlî, kêliya ku ez herî germ nêzîkî wê dibûm bû. Carna tirs û heskirin ewqas tevlîhev dibin ku, di dema tirsê de heskirin, tirs tê hewara mirov û bi qîmet dike wê heskirinê. Nizanim çima heskirin her tim di bin siya tirsê windakirinê de bêhtir geş dibe. Îca Sozdar jî li ber siya tirsê min heskirina xwe geş dikir. Em pênc zarok bûn û her pênc di wê odê de radizan. Dest û lingên me tevlîhev dibûn, bêhna devê me û ya şetên mîzê jî...

Di carekê de destê malbatê pir teng bûbû. Pêlawa min qetiyabû û neqrîsk didan. Dema min feqîrî nas kir, hesta min ê destpêkê şermkirin bû. Ji xwe û xizaniya xwe fedîkirin bû. Min nedixwest hevalên min pê bihesin û her tim min hewl dida ku xwe cuda nîşan bidim.

Hema hemû tişt di nava heman salê de qewimî. Min zora Qelemjehro biribû, lê derdê bavjehro nû dest pê kiribû. Hîna dema em li gund, bapîrê min jê re digot: 'Heywanê te xerabe ye'. Lê min ti tişt jê fêhm nedikir. Li bajêr bavê min dibû tebayek. An jî ew jixwe ji berê de teba bû. Lê ez nû pê dihesiyam. Nizanim lê her roj hinekî din li ber çavên min û li ber dilê min reş dibû. Digot:

- Ez di ber we re nagihim. Pere têra ti tiştî nakin!"

Lê ev çend meh bûn ku rûyê qurûşekî jî nedîtibû. Rojekê dayîka min di destên wê de boxçeyek cil, ji derve ket hundir. Em pênc zarok jî li ser serê wê kom bûn û hewl didin ku tiştêkî xweşik para me bikeve. Min tê de pantorek dît. Tam li gorî newqa min û bejna min bû. Çûm odeya din û bi helecanê mezin min kir ber xwe. Ku hatim ba wan, ew awirên bavê min ên ku ji tîrê tûjtir li ser bejna min geriya û çî hat ber devê wî rêz kir.

Wekî ku hûn aveke sar bi ser min de berdin, di cihê xwe de qerisîm, paşê jî reviyam çûm odê.

Wekî ku min qebeheteke pir mezin kiribe. Çend rojan min şerm kir li rûyê bavê xwe binêrim. Wê ev şerma min paşê hemû vegeriya ser hêrsê...

Du sê meh çenebûbûn ku em hatibûn wî xanîyî. Lê wê sibehê bi qîrewîra xwedanê malê hişyar bûm.

- Yan hûnê kiriya xwe bidin yan jî ezê we derxim!

Bû şerê wî û bavê min. Dayîka min wekî her carê dest bi girî kiribû. Bavê min piştî çend derewan xwediyê malê rêkiribû. Dû re ew û dayîka min bi hev ketin. Bavê min digot:

- Bes e em vê keçîkê dişînin dibistanê. Ma wê ji me re bibe çi? Em wê jî bixin karekî, bila ew jî bixebite. Qene sûdeke wê bigihîje malbatê...

Dayîka min jî di axaftina xwe de ew mafdar didît û gotinên wî erê dikirin.

Pişt re qederekê wisa dewam dikir. Min wê sibehê ti tişt li xwe çênedikir. Di rêya dibistanê de, di hişê min de tenê axaftina bavê min hebû. Wekî din dengê tiştêkî nedihat min. Di vegera dibistanê de êdî min biryara xwe dabû. Li xwe zivirîm û cara dawî li dibistanê û hevalên xwe nêrî. Êdî xewn û xeyalên xwe yên ku minê bi xwendinê xwe gihandibayê, diviya di wê kêliyê de bikujim... Min jî wisa kir. Pişt re jî çend rondik barandin ser mirina wan. Va ye cara duyemîn dibûm kûjer! Weqweqa wê beqê dîsa di guhê min de dikir zingezing. Wekî ku ji min re bibêje:

- Te ewil ez kuştim. Bi min re jî te wê rojê xwezayetiya xwe jî kuşt û va ye niha jî hêvî û xeyalên xwe dikuji. Wê dawiya wê jî were...

- Hiş be beqa bêyom hiş be!

Wê rojê min riya vegera malê pir dirêj kir, lê dîsa jî min xwe li ber deriyê malê dît. Dema ku dayîka min derî vekir, çavên min tijî hêsr bûn, lê dîsa jî min xwe girt. Cîhekî ku ez bi tenê bimînim tinebû li malê. Çûm destavê û nêzî saetekê mam. Dengê bavê min dihat, çûm û min digot:

- Êdî naxwazim herim dibistanê.

Ev jî derewa duyemîn bû ku min li xwe kiribû. Piştî wan zaro-kan, gunehê min yê duyem bû.

Ku mirov mezin dibû derew jî guneh jî zêde dibûn. Lê tenê ew zêde nedibûn, êş û jan, kul û derd, birîn û xwîn jî zêde dibûn... Hîna nû ketibûm 13 saliya xwe. Serkeftina Qado li ser rûyê bavê min xweşiyek meyandibû, lê dayîka min ew beqa reben dîtibû. Qet nepirsîn ka ez ji bo çi naxwazim herim dibistanê. Jixwe ew jî ji xwe re li hinceteke wisa digeriyan. Tenê rojek ket navberê, roja duyemîn min dest bi kar kir. Hêza min ya têgihiştinê têrê nedikir, gelo çawa bavê min ji xwe re kar nedît, lê belê di rojekê de ji min re kar peyda kiribû.

Dema bavê min ji birayê min re qapûtek kirîbû, wê demê ez jî hatibûm bîra wî û ji min re jî kirîbû. Lê gava kirî bi taybetî xwestibû mezin be. Bi ser de jî got:

- Ez her sal nikarim ji te re cilan bikirim.

Û ez bêêz kiribûm. Dîsa jî min kêfa xwe dianî. Êdî qapûtekî min hebû û dema ez derkevim derve ezê necemidiyama...

Em gihiştin ber kargehê. Lê dilê min mîna hehecikê lê dida û nizanim çima ditirsyam. Dibe ku dayîka min jî bi vê tîrsa min hisiyabe, destê min girt û em di pêlekan re hilkişyan jorê. Jineke ciwan hat pêşiya me. Tiştê ku ewil bala min kişand çavên wê bûn. Hûn jî êdî dizanin piştî bûyera Gola Reqo. Ew av ji bo min bûbû eynik; eynika dil.

Navê jinikê Xecîce bû. Çavên wê beloq û kesk bûn; keskekî tarî. Ku tişteki kifnîkî bibe ka dikeve çi rengî, çavên Xecîce jî wisa bûn. Wekî ku dilê wê kifnîkî bû û di çavên wê de dida der. Jinekê em li cihê kar digerandin. Di ber re jî diaxaft, ka ezê çi karî bikim û çawa bikim. Bi tenê ew û dayîka min diaxivîn. Ez wekî siyekê bi dû wan de diçûm û dihatim. Wekî ku ez lal bîm li wê derê, deng û his ji min dernediket. Ew der cîhê cil û bergan bû ango karê tekstîlê lê dihat kirin. Minê jî wekî berdest li vir kar kiriba. Dayika min ez li wir hiştim û çû. Xecîce, cîhê ku ezê qapûtê xwe lê daliqînim nîşanî min da. Paşê jî min li ber destê wê,

dest bi kar kir. Roja min ya destpêkê bû, lê dîsa jî gelekî westiyam. Saeta qedandîna kar hatibû. Xecîce wê rojê pir bi min re mijûl bû. Berî em ji cîhê kar derkevin, xortekî 16-17 salî ber bi me ve hat. Navê wî Mihemed bû. Ji min re got:

- Tu bi xêr hatî! Emê li vir bi te re mijûl bibin.

Min ti tişt ji gotinên wî fêhm nedikir. Lê Xecîce di guhê min de got:

- Aqilê wî ne temam e, hinekî kêm e.

Ku wisa got, min jî tiştek li xwe çenekir. Dû re ku em ji derî derketin di dû me de kire hewar û got:

- Ez gelek ji beqan hez dikim.

Ne bi xêr û ne bi ehlen, ez dîsa jî wê bêyomê xilas nedibûm! Lê divê bêhna xwe fireh bikim. Min riya xwe girt û ez çûm malê. Roja duyemîn êdî mezin bûbûm. Dayîka min desmalek li serê min gerand û ewqas şidand ku min got, ezê niha di destê wê de bixeniqim. Ji roja destpêkê pêvetir ti caran ser vekirî neçûm kar. Dayika min wê rojê tenê porê min veneşartibû, kesayeta min jî di bin wê desmalê de veşartibû. Despêkê dayika min kefen li giyana min pêçabû bi wê desmalê. Paşê jî her qedexeyekê hinekî din ew kefen şidandibû.

Di vegera roja duyem de dîsa dilê min, di navbera hestên min ên zarokatî û mezinbûnê de diçûn û dihatin. Wekî her carê min dîsa riya malê dirêj kiribû. Wekî ku temenê min dirêj dibû di wî temenê de. Di çûyîn û hatina wê riyê de bejna min dirêj bû, guliyên porê min, tiliyên destê min û lingên min jî... Lê her ku ez dirêj dibûm, rêya jiyanê kurt dibû.

Dayika min bi çavên tijî rondik derî vekir. Ew çavên ku min bi dehan caran di awirên wan de fetisandin, bi dehan caran ji tîrsa wan min xwe ricifand... Ew çavên ku bûn riya çûyîna min û her tim jî neynika poşmaniya min...

Bi dengê kelogirî digot:

- Niha hevalên te yên dibistanê ji mal derketin. Tu hinekî zû hatibûyayî, tuyê ghişîtûyayî wan.

Ez bêyî ku gava xwe biavêjim hundir, ber bi kolanê ve beziyam. Ew beza min a ji bo ghişîtina hevaltiyê, ew beza min a ji bo ghişîtina evînê...

Di jiyana xwe de bi tenê sê caran wisa beziyam. Heta ku hêz bi min re hebû, heta ku ling ber bi min ve hatin, beziyam... Mîna xezalekê çavrijiyayî, mîna teyrekî ji qefesê firiyayî, mîna tîreke xwe ji kevanê berdayî... Beziyam. Beziyam...

Ji bo bigihîjim xwe, bi dû hevalên xwe de beziyam. Hûn jî mîna min tirsîyan, dizanim. Çûyîn ne xem e, lê ku dîtînin tinebe û li dewsa xwe poşmaniyeke ji derengmayînê bihêle, wê demê dil dirije ser wê dewsê. Ne dikare xwe biceribîne, ne jî yên çûn.

Lê wê rojê ez gihîştîm wan. Em bi hev re vegerîyan mala me. Pir li ber min gerîyan ji bo vegerim dibistanê. Lê ji min zêdetir li ber dayîka min gerîyan, lê wê gotinên wan di ser guhê xwe re diavêtin ango dixwest wisa nîşan bide. Lê min ji awirên wê dizanî de çawa lêborîn xwest.

Êdî di wê kargêhê de rojên min mîna hev derbas dibûn. Hêdî hêdî ji karê berdestiyê derbasî hostetiyê dibûm... Di nava devê wan makîneyan de mezin bûm. Hîna di destê min de û li ser dilê min jî şopên wan diran û derziyan hene. Hem ji ber nêzîkatîyên dayîka xwe hem jî ji ber nêzîkatîyên derûdorê, her roj bêhtir bi jinbûna xwe dihesiyam. Êdî hêza min ya aborî jî çêdibû. Jixwe ji roja ewilî ve min mehaneya xwe kêr me gortibû û ji ser derxist. Û paşê perê mayî jî dayê. Bi mehaneya xwe min makîneya cilşûştinê kirî. Ya rasttir pardaniya (taksit) wê ya pêşî min da. Li cîhê kar ne haya min ji kesekî hebû ne jî haya kesekî ji min... Heta wê cejna qurbanê...

Me ti pez serjê nekiribû, jixwe hewce nedikir. Min di wê cejnê de serê xwe dirêjî ber kêrê kiribû. Çawa?

Ji ber cejnê em hemû di betlanê de bûn. Min û dayîka xwe piştî amadekariya cejnê ya li malê, me dê û keçik milê xwe da hev û em çûn bazarê.

Min jixwe û dayîka xwe re di heman demê de ji xwişk û birayê xwe re cil kirîn. Paşê jî çûm kuaforê. Cara yekemîn min birûyên xwe rakirin. Wisa qalind bûn ku min ji ber wan şerm dikir. Îca ku her du birûyên min gihiştibûn hev, yekcar kirêt xuya dikirin.

Bawer bikin dema ez ji wir derketim, ez çûbûm û yeka nû hatibû dewsa min. Rûyê min, çavên min pir xweşik dibûn. Lê ev

devera min a sêyemîn bû ku min li xwe kiribû. Ez jixwe bedew bûm. Ku her jin rind e û bedew e. Lê min xwe derman kiribû û ser xweşikbûna xwe girtibû. Min derewa xwe ya vê carê li rûyê xwe, çavên xwe, lêvên xwe û birûyên xwe kiribû.

Pişî cejnê dîsa kar dest pê kiribû. Roja pêşî ez hinekî dereng mam, ku ez ketim hundir bi carekê awirên her kesî zivirîn ser min û rojê sax ew awir li ser min man. Min ti tişt li xwe çênekir, lê belê kutkuta dilê min bû, ji helecanê min êdî ne bi çavên zarokan, lê belê bi çavên jinekê li xwe nêrî. Wê demê 16 salî bûm ku ez wisa bim, helbet wê derûdora min jî wisa li min binêre.

Wê rojê awirên Ercan jî li ser min bûn. Wekî her kesî destpêkê bi awiran, paşê bi gotinan, paşê jî bi pelandina destan... Me êdî xwe winda kiribû, eslê xwe, navê xwe û rûyên xwe...

Hûn dizanin, ku carekê rivînên evînê di dil de pê ketin ti tişt nikare li ber mirov bisekine. Her ku diçe agir geş dibe û destpêkê dil dişewitîne. Li dû xwe şopeke reş dihêle, wekî xweliya ji ber şewatê bimîne. Ha di wê kêliyê de mirov sewdaser dibe. Çavên mirov ti astengiyan nas nake. Wê demê mirov dildarê xwe dide ber sond û peyaman. Heta hetayê, heta wê dinyayê, heta qiyametê, heta mirinê... Ku cîhan hemû bibe yek, nikare me ji hev qut bike... Dizanim kêm zêde we hemûyan peyvên wisa gotine, yan jî ji we re hatine gotin. Îca bizanin ka rewşa min û Ercan çawa bû. Ku Mecnûn ji ber Leylayê dîn bûye, ma ne heq bû?! Eşq ku mirov dîn neke, ne ji dil e, ti tişt nema ku ez bi Ercan re nejiyam. Min digot, ez pir jê hez dikim. Lê kengî ku destê wî li bedena min digeriya, dilê min li hev diket, em her du jî ji mirovbûyîne derdiketin. Ne ku ez li ber qîzanîya xwe diketim. Ji ber têngîna namûsa bênamûs, ne xema min bû ku ez qîz bim yan jî jin bim. Lê bi qasî hezkirinê, tirs jî mezin dibû li qiraxa dilê min. Ercan beriya ku min nas bike 5 salan zewicî bû û keçikeke wî hebû. Li gorî wî digot di mala wî de, ne aramî hebû ne jî evîn û evîndarî. Zewacek ji neçariyê bû ya wî. Em bi hev re digeriyan; dikenîyan û bi hev şad dibûn, lê hemû jî bi dizî. Rojekê jina wî bi vê têtîkiliya me hesiya. Peyama ku min ji Ercan re şandibû, wê xwendibû. Sibehê zû Ercan li min geriya û got:

- Min şand...

Bi vî rengî got çend caran şer kiribûn, du-sê roj şûn de jinik li min geriya û got:

Ez dixwazim bi te re bixivim...'

Ez vexwendim mala xwe. Çûm. Ez, ew û Ercan. Destpêkê ew axivî:

- Ez dixwazim ji we fêr bikim. Di navbera we de çi heye?

Axaftina me asayî dest pê kir, lê paşê dinya xira kir. Çi hat ber devê wê ji me re got. Ercan di navbera me de mabû. Jinik rabû û got:

- We êdî jixwe li hev kiriye. Êdî karê min bi we nîne.

Ji cem me derket û çû oda xwe ya razanê û derî li ser xwe girt. Ercan ez bi rê xistim û got:

- Tu rabe biçe mal, baştir e. Ezê pişt re li te bigerim.

Dema ku ez ji mala wan derketim, di dilê min de valatîyek pir mezin hebû. Wê rojê heta saetên dereng li kolanên bajêr geriyam. Ku hatim malê bi hinceta 'li kar gelekî westiyame', min xwe avêt nav nivînan. Ji berê ve ez wisa bûm. Kengî ku dilê min diêşiya, hema bedena hemû min diêşiya, ez bêhal dibûm û ji dest û piyan diketim. Wê şevê geh bi girî, geh xilmaş li min bû sibeh. Lê min biryara xwe dabû, min got ezê dev ji Ercan berdim. Niha wiha yekser dibêjim, lê heta ev gotin ji devê min derket, dizanim di dilê min di çend kûştinan de derbas dibû.

Valatîyek dilê min, cîhê xwe ji qutbûnê re hiştibû. Ma ne min berê jî çend caran hewl dabû ku xwe jê qut bikim, lê bi ser neketibûm. Di nava wê pêvçûnê girt. Wê rojê ez û Ercan qet bi hev re neaxivîn. A rastî min qet li rûyê wî jî nenêrî. Ku min binêriya, ditirsiyam ku ji biryara xwe vegerim. Piştî derketina kar ku li ser rê li benda min bû, qederekî em bi hev re meşîyan. Sozên min hemû yek bi yek anîn bîra min.

- Ka heta mirinê tuyê li bal min bûyayî? Ka emê qet ji hev qut nebûna?..

Her peyveke wî dibû birîn di dilê min de û jan dida. Min jêre gotinên ku wijdana min rihet bike dikirin. Lê çima dilê min bi heman gotinan rihet nedibû, nizanim. Keçeke te heye,

mafê min û hwd. Lê peyvên min hemû bêkêr bûn. Wê rojê Ercan dev ji min berneda. Û dîsa me xwe bi dest ajoyên xwe de berda. Têkiliya me dîsa mîna berê bû.

Rojekê ez li cîhê kar bûm, min nêrî ku patron gazî min dike. Ji min re got:

- Zarokek li ber derî li benda te ye. Dibêje dayîka te gelekî nexweş e.

Wê demê wekî tiştek ji nava min wê biteqe tirsîyam. Jixwe kengî tiştekî xirab bibûya, min ew qetandina nava xwe his dikir. Bi lez û bez lê tijî tirs û xof çûm ber derî, lê ti zarok li ber derî ti nebûn. Yekê bi milê min girt û ez kişandim, got:

- Tuye bi min re werî. Ez dixwazim bi te re biaxivim.

Gava dît ku ez naxwazim pê re biçim, dest bi gefan kir û got:

- Ezê bikevim hundir û her kes wê pê bihese. Ezê we di nava xelkê de bihetikînim.

Min dît ku ez pê nikarim, ez neçar mam jêre bibêjim 'temam'. Çûm hundir, min tiştên xwe berhev kirin. Çavên Ercan li ser min bûn. Bi awirên xwe pirsî ji min, ka çi bûye. Min jî her du milên xwe bi hev re rakirin û xwest jêre bibêjim, tiştek nebûye. Jixwe wî jî wisa fêm kir. Min ji patron re got:

- Divê ez biçim malê, dayîka min pir nexweş e.

Bi lez û bez derketim derve, jinik hê li benda min bû. Em bi hev re ketin rê. Ez birim cîhekî xewle, di destê wê de kêrek hebû û got:

- Ger tu dev ji Ercan bernedî, ezê te bikujim!

Ez birim mala xalê Ercan. Birayên wî jî li wê derê bûn. Yekser êrîşê min kiribûn; geh dijûn didan, geh li min dixistin, geh gef li min dixwarin. Dest danîbûn ser telefona min jî. Ercan diçe malê û dibîne ku kes li malê nîne, telefonê jinikê dike. Dema bi wê re axivî, Ercan hatibû ber derî jî. Li ser hev li derî xist, lê kesekî lê venekir. Kir hawar hawar. Ji bo ku di nava cîranan de nehetikin û her kes bi wan nehese, derî lê vekirin.

Ercan dîn û har bûbû, ew û birayên xwe rakişîyan hev. Ew xistin odeyekê û derî li ser girtin. Di wê navberê de dîsa gef li min xwarin. Ercan ji hêrsan û ji qehran xwest xwe bikuje. Wê tam

xwe ji qata pêncan avêtiba, xalê wî gihiştê. Wê rewşa wî pir bandor li min kir. Wan ez ji mal derxistim û gotin:

- Em careke din te li ba Ercan nebînin. Emê hemû tiştî ji dê û bavê te re bibêjin. Tu êdî di wî karî de jî naxebitî. Here ji xwe re li cîhekî din bixebite. Dev ji kurê me berde!

Êdî jê pêvetir min lê guhdarî nekir. Li pêşberî wî bûm, min ji wir koç kiribû nav zozanên evîne, nav xewn û xeyalên xwe yên berê...

Dûdirêj axivî lê ez hîna jî nizanim çî got, tenê yek gotin ji devê xwe dît...

- Tu di malê de bimînî, tê bibî belayê serê me. Mêrik malê xwe hemûyî ji bo te dide, wê jiyana me hemûyan xilas bibe...

Ne rojek, ne du roj, ne sê roj. Ev pitpita wî bi dawî nedibû. Ze-waca min xistibû serê xwe. Ya rastî derdê wî qelen bû. Dixwest min hinekî buha bifiroşe. Berî wê bûyerê bi du salan perçê ji xwe kiribûn, da ku ez pê re nezewicim. Wê demê ez li ser Ercan dîn dibûm. Ya wê bavê min ez dabama wî mêtîkê ku min qet rûyê wî jî nedîtîye, ya jî ezê bi kurê cîranê me ra bizewiciyama. Qet nebe min Musa nas dikir. Min jê hez nedikir, lê dibû ku ez bi demê re dil bikevimê. Werhasil, hat ez xwestim ji bavê min. Min tenê şertek bi ber Musa xistibû. Min gotibû:

- Tu çî qelenê nadî bavê min.

Me li hev kir. Berî du salan ji bo ez bi wî re bizewicim, çî ne-mabû ku bavê min li min nekirî, lê niha bi dilê xwe bû. Xwazgi-niya min a dîtir hîn dewlementtir bû. Di dawî de ez dam Musa. Di şeva nîşanê de bi zorê ji mala Mûsa qelenê min stand: 3 Milyar dirav. Bavê min ez bi sê milyaran firotibûm.

Ji daweta me ra hîna heşt meh mabûn, lê mara me li cem me-leyekî birrîbûn.

Ez û Musa wekî jin û mêtî bûn. Em bi hev re derdiketin, dige-riyan, hinek şevan li ba wî dimam. Demek hindik mabû ji daweta me re. Ez pê hesiyam ku Musa bi jineke din re jî derdikeve û min dixapîne. Jixwe min jê hez nedikir, lê êdî yekcar jê sar dibûm.

Sê salan li dû min geriyabû. Dema min jê re got 'erê', ji kêfan

giriya bû. Lê çî bûbû îro bi yeka din re kêfa dilê xwe dikir. Min di cîhekî de xwendibû; peyva zîlam ji zilmê dihat. Lê wê demê hêza min ya vê dahurînê tinebû. Lê dîsa jî ez têgihîştî bûm, ger tu bûyî ya yekî, êdî tu dibûyî malê wî. Kengî û çawa bixwesta, wê wisa bi kar anîbana. Min ti tişt nedizanî der barê hişmendiya jinê de. Lê dîsa jî xelekên zincîra koledariya min, êdî ez tengav kirim. Min dixwest ew jî bijî. Şevê em bi hev re geriyan, paşê hatin cîhê wî yê kar. Ti kes li wir nebû. Derî girt û em hilkişîyan jorê. Got:

- Ya min kêmasiyek bû, min xilas kir. Êdî em vê meselê nekin pirsgirêk.

Nehîşt ez ti tiştî bibêjim û rûyê min, hêdî hêdî jî singa min da ber maşan. Êdî min dizanî ku ez ji bo wî, tenê amûreke ku pêdiviya xwe pêk bibîne me. Piştî ku karê xwe xilas kir, min jê re got:

- Te qet ferq nedikir, ne wisa?

Di cîh de got:

- Min çî ferq nedikir?

Min dixwest ku zanibe ez ne pêlîstika wî me û min dixwest dilê wî jî mîna yê min bişewite:

- Şeva min û te ya destpêkê te ferq nekir?

Êdî min bêhtir bala wî kişandibû, lê hîna jî tînegihîşt ka ez qala çî dikim. Min got:

- Ti xwîn ji min nehat!

Nû fêm kir wekî ku tu bi avekê sar û cemidî bi ser de bikî, di cîhê xwe de matmayî ma. Min jî berê fêm nedikir, xirakirina qîzaniyê çima ji bo van zilaman ewqas girîng e. Di rastiyê de keçikek ku qizaniya wê tinebe, bi çavên ku qirêj e lê dinêrin. Lê ma zîlamên paqij hebûn? Kesekî ev pirs nedikir. Tiştê ku li eniya jinê mîna lekeyekê dihat morkirin, ji bo zîlam nîşaneyê mêraniyê bû.

Wê şevê min fêm kir ku qîzaniya min mêraniya wî bû. Pîr baş dizanim ku ew wisa dihişirî. Li gorî pergala bavîksalarî, ger zîlamêk qizaniyekê xira neke, ma dikare ji xwe re bibêje ez zîlam im?

Çavên wî tijî bûn, ez ji balê derketim çûm malê. Çend roj şûn de li min geriya û got:

- Em wê şevê ji bîr bikin. Em wisa bihesin ku di navbera min

û te de ti axaftinên bi wî rengî çênebûne.

Min qet bersiv neda. Dayika min pê hesiya ku di navbera me de şerek heye. Wî ji dayika min re got, lê li gorî xwe.

Wekî ku dema ez pêre destgirtî bûm, têkiliya min bi yekî din re hebû û wî ez ji qizani xistibûm.

Dayîka min mîna agirê dojahê bû wê rojê. Jixwe hemû dayîk xapandibûn, digotin bihûşt di bin lingê we de ye.

Berdewama wê hevokê neaniye. Bihûşt di bin lingê we de bû, lê bi wî şertê ku hûn jî di bin lingê zilam de bin. Dayîka min çî hat devê wê got. Li xwe xist, kirasê xwe qetand. Min tu tişt negot. Ji mal derketim û heta hêza min hebû reviyam. Du carên din jî wisa reviyabûm. Lê ew beza serkeftinê bû, niha jî ber bi binkeftinê bû. Ku dayika min jî pê bihese, jixwe ku wê bihîst wê bi destê xwe min bikuje.

Wê şevê jî baran dibariya li wî bajarî. Tenê dîsa li ser gora miriyan dibariya. Ez jî dibûm gor ji jinbûna xwe. Lewra wê şevê baran bi ser min de jî bariya... Dîsa haya ti kesî ne ji baranê, ne ji wan û ne jî ji min hebû. Nizanim, ji baranê bû yan ji ber tişteki din bû. Ez ber bi deryayê ve diçûm. Tiştê ku min du sal berê nîvçe hiştibû, minê wê şevê temam bikira. Baran hêdî hêdî kêmbû. Gihiştim ber peravên deryayê. Ew ava ku ax zindî dikir û beyî wê jiyan nedibû, min dixwest pê bimirim... Min xwe avê nava pêlên avê. Diketim binê avê û derdiketim. Dora min tijî beq bûn. Ew jî li wê derê dibûn. Kevirê ku min avêtibû, di destê wê de bû. Bi awirên xwe yên di Gola Reqo de li min dinêrî.

Ez di nav avê de ji ser hişê xwe diçûm. Beqê ez xilas kirim. Keştiyek rastî min hat û ez ji avê derxistim. Bi lez û bez ez rakirim nexweşxanê. Min çavên xwe vekir, dayîka min li ber serê min digiriya. Ku dît min çavên xwe vekirin, awir ji min vedan. Dayîka min ji mamê min ra gotibû, lê haya bavê min jê nebû. Ji ber ku min xwestibû ez xwe bikujim. Bijîşkan ez şandim nexweşxaneyê dînan. Li wê derê ez hefteyekê razandim. Bi min re diaxivîn û derman didan min. Min ji wan re ti tişt negot. Çend caran min xwest rastiye bibêjim û qala beqan bikim, lê hêzekê nependî nedihîşt ku lêvên min ji ser hev rabin. Min ji roja destpêkê de digot:

- Lingên min şemitîn û ez ketim avê.

Kesekî bawer nekin. Lê ji vê pêvetir min ti tişt negot. Piştî hefteyekê ez anîm malê.

Hefteyek li ser hatina min re derbas bû nebû, malbata Musa xeber şandin ku wê werin mala me. Malbata wî hemû pê hesiyabû ku ez ne qîz im. Lê tiştê ku kurê wan bi min kiribû nedizani. Hîna jî nizanin. Ji bo gustîlê bavêjin û nîşanê vegerînin hatibûn mala me. Bavê min jî li ber wan dîda û digot:

- Wê her du werin ji min re bibêjin, hûn çima dixwazin wê nîşanê xira bikin.

Ji bavê min re gotin:

- Keça te ne qîz e. Ji ber wê em nîşanê li we vedigerînin.

Wekî ku bavê min dabin ber guleyan. Te kêr lê xistibana xwîn jê nedihat. Di cih de xwe gihand kêrê û êrişî min kir. Nizanim malbata Musa çawa ji mala me derket. Apê min bi zorê kêr ji destê wî derxist. Bi kulman, pêhînan, heta hêza wî heyî li min xist. Li dayika min jî dida. Apê min, piştî ku îqna bû ku lêdana min bes e, ez dû xwe ve rakişandim û birim mala xwe. Ez xistim odeyekê û derî li min girt. Derneketim nava mirovan. Xwarin û vexwarina min jî diavêtin ber min. Derî dîsa li min digirtin. Dûsê caran jinmama min di ber min re avêt ku niyeta wan heye min bi yekî re bizewicînin û xwe ji vê rewşê xilas bikin.

Ti hêviya min ya jiyanê nemabû. Rojekê dayîka min hat cem min û got:

- Wê çend jin werin dîtina te.

Ditirsiyam ku xwazginî mazginiyan bînin. Got:

- Na ev jinên rêxistinê ne. Bûyera te bihîstine, dixwazin bi te re biaxivin.

Min bertek nîşan da û min got ez naxwazim bi ti kesî re biaxivim!

Roja din ew jinik hatin. Ez pir sar nêzîkî wan bûm. Lê ew pir germ bûn, di nêzîkatîyên wan de daraz tinebûn. Hevalekê got:

- Emê pirsên ku her kesî ji te kirine, nekin. Em ne ji bo bavê te jî li vir in, em bi tenê ji bo te hatine. Em dixwazin alikariyê bidin te.

Dûr û dirêj bi min re axivîn û gotin:

- Heke tu bixwazî, em dikarin te ji vir jî bibin.

Li ser jinê û mafên wê ewqas tiştên xweş û balkêş digotin ku, te digot qey nava dilê min xwendin. Ji çavên min û lêvên min, peyvên min fêr dikirin. Ez bawer dikim parvekirina jinê ev bû.

Tenê carekê bi min re axivîn. Min hêviya rizgariyê pejirand. Li wir ji min re gotin emê bi dê û bavê te re biaxivin û paşê werin te bibin. Nû bi nû pê hesiyam ku di laşê min de xwîn diherike. Derfeta jiyanê cuda derket pêş. Bi rojan li benda wan mam, da ku werin min bibin. Rojekê jinmama min hat got:

- Ew jinikên hatibûn mala me, dayîka te û bavê te guneh kiribûn. Ji bo te bibin, lê min destûr neda.

Şerê min û jinmama min, ji ber ku min bertek nîşan da, bi pêş ket. Ji min xeyîdî, hefteyekê bi min re neaxivî. Di mala wê de wekî qerwaşan bûm. Karê malê hemû min dikir, lê wê ne li rûyê min dinêrî, ne bi min re diaxivî. Li dayîka xwe geriyam û min got:

- Dixwazim werim malê.

Got:

- Were lê bila cîran te nebînin.

Di rê de gotinên hevalên jin di min de hêzek nû afirand. Jixwe ji roja ku bi min re axivîn û heta niha li ser her peyveke wan bi saetan ez hizirîm. Ji min re qala zayendparêziya jinê, civakbûn û azadiya jinê kiribûn. Her wiha têkoşîna jinê jî vegotîbûn. Ew tiştên pir nû bûn ji min re. Min hin cil û bergên xwe kom kirin û ji malê derketim. Ji dayika min we bû ku qey ezê biçim mala xalê xwe. Lê ez venegeriyam wê derê. Çûm mala hevaleke xwe. Hefteyekê mam, li dayîka xwe geriyam. Tu cîh nemabû ku lê negeriya. Min cîhê xwe jêre got. Bi tenê hat û destê min girt. Min bir cem hevalên jin. Êdî ew bi pirsgirêkên min re mijûl bûn. Ez ketibûm karekî nû û min ji xwe re malek girtibû. Lê têkiliya min berdewam bi wan re hebû.

Her roj hinekî din bi rastiya xwe û ya jinê dihisiyam, her wiha bi Kurdîniya xwe jî hê nû dihisiyam. Bi xêra wan hevalên jin, ez ji nû ve jiyam. Her ku min li wan guhdarî kir, pê hesiyam ka çi qas ji rastiya xwe biyanî bûm û çi qas nezan bûm der barê tekoşîna jinê de. Êdî kesayetiya min li ser kokê xwe ji nû ve xwe afirand.

Roj bi roj guherîm, wekî ku min evîna rast dîtiye. Ji bo min heqîqetêke nû bû. Her roj agirê dilê min geştir bû û min jî xwest bibim rêhevalên wan jinên leheng û çeleng. Êdî di dawiya dawî de ketim wan şîverêyên çîyan. Ger û ger...

Jixwe ez ji çî tirsîyam, ew hertim li ser riya min di keminê de ye. Li çîya operasyon derketibû û hevalan cîhê xwe guhertibû. Em jî tevî mîlîsekî hatibûn û ketibûn nav operasyonê. Hefteyekê me xwe li çiyê veşart, mîlîsên me ji zimanê çîya baş fêhmî dikirin.

Di nav wê qiyametê de nehiştin ku dijmin bi me bihese. Piştî hefteyekê operasyon paşde vekîşîya. Mîlîs xwe amade dikir ku em paşde vegerin, lê min got 'incex hûn cenazeya min ji çîya daxînin. Hemû hevalên ku dudil bûn, bi wê helwesta min bûn xwedî biryar. Jixwe tevî mîlîs em pênc kes bûn. Me biryar da ku em li hevalan bigerin. Em wê şevê geriyan, lê me tu heval nedîtin. Roja heştêmîn bû ku em bê nan û av bûn. Tenê dema ku em ji operasyonê xilas bûn, di çemekî re derbas bûbûn, me wê çaxê av vexwar.

Şeva nehan ji bo ku em riya xwe ya vegeerê bibînin, ketin rê.

Êdî hemû heviyên min ên dîtina hevalan şikestin. Çend saet bû em dimeşîyan, ji nîşka ve dengê beqan hat. Ya rastîn dengê wê beqê hat, ew beqa Gola Reqo bû. Ew beqa ku ez ji xeniqandîna di avê de xilas kiribûm. Destpêkê min bawer nekir, di cîhê xwe de sekinîm. Min xwest li deng guhdarî bikim. Min dît ku mîlîs jî rawestîya ye û aliyê ku deng jê tê dixwaze zelal bike.

Ne xeyal bû, bi rastî jî ew bû. Em ber bi deng ve diçûn. Vê carê jî ez ji fetisandîna ji tîna xelas kiribûm ku em nêzîk bûn, pêy-nek hat û pê ra jî dengê:

- Ew kî ye?

Mîlîs peyva parolayê got û heval bi ber me ve hat. Dema ku pirsî 'ew kî ye', min xwest bibêjim 'beq e'. Lê min di dilê xwe de digot.

Min heqîqetêke nû nas kiribû. Du tiştên jîyanê ên bingeîn bi hev re derketibûn pêşberî min: Av û heval.

Paşê hîn bûm ku bê av jî dikarim bijîm, lê bêtî hevalan qet !..

Cîhan Asî

Cazûyê

Ha ji te re porê min
Ê hine xwe lê negirtî
Neynoka min a şikestî
Ku li kevirê heyatê qulibî
Û tayek mijanga min a kildayî
Ku bi rondikên hevalên mirî hatî şuştin
Sêhrekê çêke
Bi ser min de bireşîne
Ji bo heyat ji min hes bike

Cazûyê
Xwe neavêje sitîla sêhrê
Te dişewitînin
Heyat ji min dixeyide
Ez digirîm
Agirê te dişewitîne geştir dibe
Tu zanî ne?
Cazûyên berê
Ne bi pêta daran
Bi rondikên qîzan dişewitandin
Niha cazû kulek in
Qîzan agir bi rondikên xwe xistiye
Bi xweliya wê çavên xwe kil dikin
Cazûyê
Ka bi sivniga xwe ya dûvşewitî
Bimale min
Zêde gemar bûm ez di nava lepên heyatê de
Û ha ji te re qîzaniya min

Pê dilbeqan bişû
Bila beq ji qîzan hes nekin êdî
Cazûyê ka sêhrekê çêke
Bila heyat tiliya xwe ji çavê min derîne
Zimanê beqan kulî bixwin

Cazûyê
Ji xwedê re bibêje nexeyidîme
Bila hew bigirîm
Çimkî jê ne bendewar im

Û rondikên wî dibin beq
Cazûyê zanî
Bes ji kesî re nebêje
Dil'êm mitfaxek fransî ye
Lê beqan dibirêjin kevaniyên çavkildayî
Ev e îkrama min ji te re
Noşîcan be
Bes tu sêhrekê çêke

Rindê Becerikli

Qêrîna jinekê

Heran sincirî
Di çilê havînê de
Qelîşteken axê di girî de xeniqîn
Ba, bahoz û zelzele rabûn
Di dilê perpitî û bejneke şiltînî de
Mirinê konê xwe vegirtî
Û bi destê kevneperestiyê
Singê xwe kuta
Di bin siya mirinê de
Stûnek hilweşiya

Jinek li serê xwe heyirî,
Jinek rojhilatî,
Jinek Mezopotamyayî!
Qêrîn û hawar dibe gilokek
Û di qirikê de hat fetisandin

Ziman lal, qêrîn bêdeng in
Çav bang dîkin
Gazî dîroka winda
Gazî çiya, gelî û newalan
Û gurên çolan dîkin
Awir diqîrin
Nerînên melûl dîkin hawar
Bi dirêşan çav tê rijandin
Ronî vedimre hêvî tê kuştin

Çiya serî ranakin
Gelî û newal bask şikyayî
Gurên çolan jî berê xwe guherîn
Û dûr diçin
Ji dengê lorîkekê
Ewran bar kir ji ser vî erdî
Û hembêza dayikan sar dibe
Dil çawa dibe kevir? Û sî di kitane de namîne..!
Bê star bê xwedan
Hem kuştî hem sûcdar
Dike qêrîn û hawar!
Hawar tên fetisandin
Tên bedengkirin

Ey mirovino..!
Ev ne kirina xwedan e
Weşseta çêliyê zikê diya,
zilma însan e

Qêrîna jinekê
Dîsa bi erş û ezman ketî
Teyr û tilûr ji ber netebitîn
Şev xeyidî û bê stêrk ma
Kevir û dîwaran da girî

Û mirovahî!
Mirovahiya bê deng, bê hest...
Û bê wîjdan
Ker û kor bû
Û li vê qêrînê guhê xwe girtiye

Ayşe Sürücü

Jin e

Bûye dayîka însana
nehiştin ew bibe zana
tim bi biryar û ramana
cefa bi wê dan kişandin
Dîsa jî Jin e jîn e û diafirîne

ew di bin qeyd û bendan de
nava dewlet û olan de
di nav destarê nezanan de
her dem hatiye perçiqandin
Dîsa Jin e jîn e û diafirîne

ew kirîne û firotine
û jê re jî negotine
ji ber mafê wê qet tine
zor li ser hatiye meşandin
Dîsa Jin e jîn e û diafirîne

nifir karê ji xwedê re
ew çêbûye ji guneha re
xistine nav çar dîwaran
bi qederê dane tirsandin
Dîsa Jin e jîn e û diafirîne
divê ji her kesî bitirse
qet li mafê xwe nepirse
birîna wê kûr û girs e
hertim hatine êşandin

Dîsa Jin e jîn e û diafirîne
jina mêr e, qîza bav e, xwişka bira ye
carna bûye jina çara
ticar nebûye ji xwe re
hertim hatiye xapandin
Dîsa Jin e jîn e û diafirîne

were histûyê xwe xwar neke
xwe ji jiyanê bêpar neke
xwe li dijî zilmê bêçare neke
heta ku te zincîr qetandin
Dîsa jî Jin be jîn be û Afirîner be!

Narin Şexe

II.Bölüm

Her kadının bir hikayesi var

Önsöz

Hiçbir şey sil baştan yaşanmıyor. Biz ne dünü unutabiliyoruz, ne de yarından vazgeçebiliyoruz. Yıkık dökük hayallerin ve düşlerin ortasında yeniden kurarken hayatı, sıfırda olduğumuzu biliyoruz.

“Sıfır”, hiçliğin tanımı... Oysa “sıfır” da bir sayıdır ve biz kadınlar, sıfıra ulaşmak için çabalarız. Çünkü eksi birden, artı bire geçmek için sıfır önemli bir duraktır. O yüzden okuyacağınız bu kitap sıfırın altında eksi bir değildir, artı bire geçiştir.

UTAMARA Kadın Dayanışma Merkezi’nin “Her Kadının Bir Hikayesi Var” adıyla gerçekleştirdiği kadın edebiyat etkinliğinin adıyla yayınlanan bu kitap, birçok kadının olağanüstü hikayesinden oluşmaktadır.

Burada okuyacağımız hikayeler belki bizim olmayabilir, ama hepimizin yaşamından bir parça taşır. Okurken kimi zaman hüznleneceğiz, kimi zaman içimiz sızlayacak. Bir an hikayenin ortasında derin düşüncelere dalıp, hikayenin içinde kaybolacağız.

Zulmün, ihanetin yüzleriyle tanışacağız. Bazen dağların doruklarında bulacağız kendimizi, bazen de Avrupa sokaklarında bir başına, kimsesiz kalacağız. Çıkamaz sokaklara düşecek yolumuz, göçün izdüşümleri yakacak yüreğimizi ve bedenimiz isyana duracak. Nefessiz kalacağız göğe yükselen gökdelenlerin orta-

sında... Yenik düşeceğiz zamana ve bilinmeyen bir şehrin kasvetinde kaybolacağız. Yutacak bizi şehir... Üstelik biz yitip gittiğimizi dahi fark etmeyeceğiz.

Öyle hikayeler okuyacağız ki, gökyüzünden masum masum yağan karın nasıl bir cellata dönüştüğünü göreceğiz. Nefret edeceğiz karda yürümekten. Ardımızda bıraktığımız izler, beyaza bürünmüş doğada siyah bir leke gibi kalacak. Bir sonraki yağışta örtecek siyah lekeleri kar ve kaybolacak izlerimiz... Sanki diğer yüzü karanlık değilmiş gibi takınacak ölüm, beyaz maskesini... Yer beyaz, gök beyaz, ölüm siyah-beyaz bir perde misali incek gözlerimize.

Okurken geçmiş ile gelecek arasında çok yol alacağız. Sağlarımız dolanacak yaşamın dikenlerine. Mısır tarlasına doğru yürürken içimizi saran korkuyla sarsılacak, yıkımı ve utancı tadacağız. İşte o an içimizi kemiren soruyu soracağız; “kaderimiz kimin elinde? Kim, ne adına teslim etti bedenimizi bu ellere?..”

“Hayatımızla oynayan kim? Bize aynı anda nefreti, acıyı, özlemi tattıran ne? Felek denilen kader mi, yoksa kendimiz miyiz? ‘Alnımıza ne yazılmışsa yaşarız’ deyip hakikati göz ardı edersek daha mı az acı duyarız, yüreğimiz hafifler mi acaba?” Okurken aslında ne çok yanıldığımızı, öz benliğimizden ne çok şey yitirdiğimizi anlayacağız. Sorgulayacağız, sorguladıkça yargılayacağız kendimizi, kendimizle birlikte hikayenin kahramanını da...

Kimi hikayede hayrete düşeceğiz. “Ne de büyük bir yüreğimiz varmış bizim” diyeceğiz. Yüreğimizin büyüklüğünü gördükçe kendimize döneceğiz. Yüreğimiz, bizim yüreğimiz yaralıyken bile affetme yüceliğini gösterebilen yüreğimiz...

Geçmiş ile gelecek arası bir yolculuğa çıkıyoruz bu kitapla. Yol uzun!.. Aldığımız nefes şimdiki AN’a ait değil. Yürüyoruz. Yürüdükçe, neden kabuğumuza çekildiğimizi, nasıl sindirildiğimizi ve neden ölürken bile adımızın anılmadığını şaşkınlıkla okuyoruz. Okudukça soluğumuz kesiliyor. Çünkü soluduğumuz havada esaret var. Zincirlenmişiz dört bir yanımdan. Bir parça özgürlük esirgenmiş gözlerimizden. Gözlerimize tel örgüler örülmüş. Çekilmişiz kabuğumuza. Gölgelelerin bile erişemeyeceği kalın duvarlar örül-

müş etrafımıza ve meydan tarih kırımcılara kalmış! Okudukça anlayacak, anladıkça fark edeceğiz ki, insanlık tarihi yarım yazılmış.

Yarım, eksikliği tarif eder. Birin yarısı ne ise eksiklik odur. Birin bir olabilmesi için bir bütün halinde durması gerekir. Yarım bir insan bedenine tam demek mümkün mü? O yüzden insan kadar toplum, toplum kadar tarih, tarih kadar sanat, sanat kadar edebiyat eksik, yetersiz ve yarımdır. Zamansız bir ölüm gibidir yarımliklar ve tamamlanmamış bir yaşamı çağrıştırır eksik kalkanlar. İşte bu kitap yarımın tamamlanmasına dair bir adımdır. Belki de ileriye dönük bir yapı taşıdır yontulmayı bekleyen...

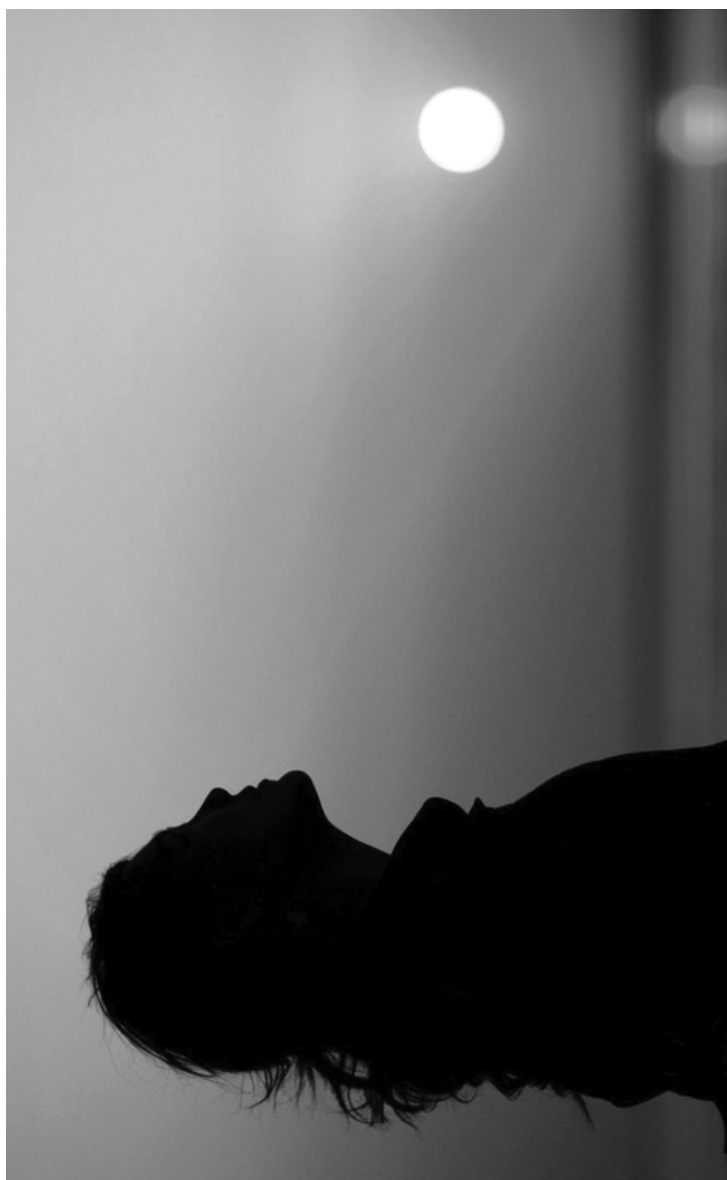
O yüzden herhangi bir kitaptan umduğunuz klasik şeyleri görmeyi beklemeyelim bu kitaptan, çünkü yoktur. Cümleleri düzeltmeye çalışmayalım. Olduğu gibi okuyalım. Farklı farklı anlamlar yükleyip, “acaba şöyle mi demek istemiş” demeyelim. Bilelim ki aynen öyle demek istemiş!

Bu hikayeler hayata dört elle tutunup, fırtınalara göğüs gerenlerin gerçek hikayesi! Bu kitabın yazarları, hayatın hafife alınmayacak kadar ciddi olduğunu bilirler. Bilirler hayatın repliklerinin önceden yazılamayacağını ve dünyanın bir tiyatro sahnesi olmadığını... Çünkü yaşananlar, hissedilenler hakikatin kendisidir. Kaleminden kağıda dökülenler ise yalnızca hakikatin yansımasıdır.

Kürtçe, Türkçe ve Almanca olarak yayınlanan bu kitapta öykü ve şiirlerin tamamı birbirinden güzel, birbirinden değerlidir. Her Kadının Bir Hikayesi Var kitabını okurken bir kez daha anlıyoruz ki, hangi dilde yazılırsa yazılsın kadınların yüreğinden yükselen çığlık hep aynı... Beslenen umutlar benzer...

Her Kadının Bir Hikayesi Var kitabını büyük bir beğeni ve ilgiyle okuyacağınıza inanıyoruz. Yazmak aslında bir yerde isyan etmektir. Özgürlüğe doğru bir haykırıştır. O yüzden yazalım! Çünkü hepimizin henüz yazılmamış ve okunmamış bir hikayesinin olduğunu biliyoruz. Unutmayalım, her hayat değerlidir ve her hikaye keşfedilmeyi beklemektedir...

Utamara Buluşma Merkezi



Bugün affetmiyorum

Ama belki de oraya buraya çarpılıp dökülenler nefret değildir.

Okyanusun ortasında kurtulmayı bekleyen dünyamla göz göze geldim. Fakat en az onlar kadar duygusuzum şimdi. “Bütün çocuklarım, yeniden doğmanız için hiçbir sancı duymuyorum artık. Dağılalım.” Başka taraflara döndüm.

Hala yapmam gerekenleri yapamıyorum, kütüphaneden aldığım romanı okuyorum. Masam, yatağım, eşyalarım darmadağınk. İliştiğim yerde tutunamamışım, ama elimden de bırakamıyorum. Sporumu yapmadım. Hoparlörden sıcak suların gecikeceği anonsu yapıldı. Bana uyar! Zümrüt'ün de Ufuk'un da yerine koyamadım kendimi. Fakat yine de kendi hikayemin gözümden kaçan kısımlarını yeni tanıştığım bir dostumdan dinler gibi okuyorum. Ve şaşırıyorum. Bu küçük ve ölümle oynayan grup, ümitleriyle, inançlarıyla bu dünyayı bilinçdışı olarak görünüyor ilk defa. Bu dünyayı her gece rüyasında bizden bir parça gibi görüp gerçeküstü görüntüler gibi hatırlıyor. Uyanır uyanmaz da unutup. Evet. Böyle.

Acıtan bir his sardı göğsümü. Görevliler (böyle denmesini tercih

ediyorlar) kapıları açıyor. Şiddetli metal sesleri, dönen kilit, sert topuk sesleri ta hücrelerimin içinde (yavaş yavaş çoğalmaya başladım demek ki.) fena halde acıtıyor canımı, etimde ve ruhumda metal oyuklar açılıp birbirine çarpıyor. Boğuluyorum ve korkuyorum; ilişir gibi olduğum yerden kalkıp balkona kaçtım. Odaya döndüm. Çapraz volta atıyorum. Yıldızlar için bile sabit duramadım. Durduğum yerde kaçamamaktan korkuyorum. Çıldırarak böyle başlıyor olabilir mi? Hiç de banal değil! Feci bir kuşku duygusu yakalıyor. Bu duygunun da bir kokusu var. Biraz üzerinde dursam, hatta tarif bile edebilirim. Fakat belleğim ve gözlerimin önü bomboş.

Genç görevli koşarak merdivenleri çıkıyor. Koridorda aynı enerji yankılanıyor, kapımın onlar için yapılmış penceresinde duruyor. Yatağım tam karşısında. Oturmuşum. Bakmamı beklediğini hissediyorum. Bakışlarımı elimdeki kitaptan kaldırıp ona bakmamı ve gülümseyerek "iyi akşamlar" dememi beklediğini düşünüyorum. Bunların hepsi, tümüyle benim kurgum. Dışarıdan geldin, neşelisin. Sana bakıp gülümsememi ve keyfini iş saatlerinin içinde de onaylamamı istiyorsun. Ama ben şimdi seni affetmiyorum. Bütün dünyayı affetmiyorum. Ve uzadıkça uzayan o bir iki saniyede inatla okumadığım kitaba baktım. Rüzgar dönerrek odama girdi, dağıldı, yok oldu.

Derin bir nefes aldım. Banyoya girdim. Banyo titizliklerimden eser kalmamış, uzun zamandır duş alır gibi banyo yapıp çıkıyorum. Duşun altında durdum. Suyla beraber düşüncelerim de akıyor. Hiçbir yerde bu haldeki kadar berrak görünmüyor zihnim. Ta çocukluğuma gitti. Fakat belleğim değil tümüyle aklım işliyor. Görüntüsüz, anısız, soyut ve bütünlüklü anlamlar sözcüklerden elbise biçebileceğim bir yakınlıkta duruyorlar. Ne gibi? Taze demlenmiş çay buharı gibi mi? Nırç! Belirsizlik gibi. Yani görünmese de bir alan kaplıyor, nefes alıyor ve tam önümde duruyor. Duşun altında. Ona baktım. Beni içine aldı. Ağırlığını hissettim: Saydam bir katılık! Kollarım, ayaklarım okyanusun altında yürür gibi hareket ediyor. Yürüdüm. Biraz daha ve sonunda bu katımsı organizmanın içinden çıktım. Dünya, neredesin şimdi? Ben, senin nerendeyim? Var

mıyım? Yoksa tam bu anda mı daha hakikiyim.

Havlulara sarındım. Gözlerimi yumdum, etrafıma bakıyorum.

Neler yapmalıyım şimdi?

Koridora açılan kapı toba. Banyo kapısı teba. Balkon kapısı mavi (size bir oda, bir banyo ve bir balkon veriyoruz demişlerdi), çivit mavisi galiba. Elbise dolabı gri. Hepsi de demir. Duvarlar! Bu rengin ismi ne bilmiyorum. Dünya haritam yerinde değil. Yapıştırıcı, kağıt kesici yasak. Şampuan kutularındaki etiketlerden jiletle parçalar kesip soyarak yapıştırdım. Aramada tek tek söküyorum. Bir keresinde görevliler henüz odama girmeden söküp kaldırmıştı onu. Genç bir kadın, müdürüyle neşeli neşeli bir şeyler konuşarak gelmiş, sayımlarda gördüğü haritanın boşluğuna bakarak "kaldırdın mı?" demişti. Hüsran duymasına şaşırmıştım. "Kaldırmasa mıydım?" Sonra birçok bakış altında çekmecedan çıkarılmış, yatağıma yayılmıştı. Amerika, Asya, Avrupa varlıklarını bağırıyorlardı. Türkiye kaybolmuştu. Doğru kıtaya gitti, Tanzanya'yı buldu ve zaferle başını kaldırıp müdireye gösterdi. Sohbetleri uzayıp gidiyordu. Dışarıda bir kafeterya önünden geçerken sohbete dalıp yeniden hareket eden bir grup kadının mizanseni gibiydiler beni yerleştirdikleri odanın içinde. Ben de kadını tabii. Değil mi? Kadın olmak ne demek? Yani nasıl? Birkaç kez aşık olmuştum. Bir mühendisle evlenmiştim. Son tekmeden önce neredeyse anne olacaktım. Ketçaptan tiksiniyordum henüz. Çok uzun yıllar önceydi tabii. O kırmızı şey göz çukurlarına dolan, yanaklara, saçlara, çizgilere akan dolma kalemleri seviyordum.

Ardından, bir sonra ki aramada duvardaki haritayı sökmemeye karar vermiştim. Dünyamı odamda istediğim gibi açık açık tutabilirdim. Onu sebzelik çekmecelerine saklayıp dolaşmak istediğimde yine çekmecedan çıkarıp yatağıma yaymama gerek kalmadan. Odamdaki dünyama dokunmalarının saçmalığını anlamış olabilirken. Böyledir. Bu değişim çok belliydi ama değil mi? Giderlerken öteki duvara yapıştırdığım sonbahar yapraklarına bakmış, birlikte dönmüş sonra çıkıp gitmişlerdi. 8 yapraklı galaksim neşeli neşeli dönüyordu. Nedense odam ve ben geniş-

lemiştik. İimde hareketlenmiş bir takım duygularla beraber kahkahalar atıyorduk. Aynayla bakıştık. ‘‘Hayat çok güzel ama değil mi?’’ demişti birimiz. Oldukça kalabalıktık. Yanımdaki odada kalan arkadaşımın tel bilezikleri birbirine çarpıyordu. Çocukluk hayalini gerçekleştirmekten ceza almıştı. Ve şimdi aynı işi kızı yapıyor, annesine rengarenk peluşler, fularlar ve kokulu mektup kağıtları gönderiyordu. Keyfimi Meryem'le tokuşturmak için seslenmiş ve onun arsız hikayelerini dinlemiştim. Böyle. Evet...

Size buradaki hayata dair başka şeylerden de söz edebilirim tabii. Vahşi habitatın birazını buradan dinleyebiliyorum mesela. Sonbaharları pencereye serçeler konuyor. Ekmek kırıntılarını yerlerken başlarını kaldırıyor, penceredeki yansımalarıyla şakalaşıyorlar. Ben yastıktan başımı kaldırıp üstüme alınıyorum. Yahut gerisini saksaağanın tekinin yediğini sandığım güvercin kanatlarından söz edebilirim. Bir keresinde yalnızca başımı koparıp, alıp gitmişlerdi etoburlar. Tabiat takvimi sabahlarından sonra uygarlık takviminin sabahları sert topuk ve metal sesleriyle başlar ve böyle yuvarlanıp gider hayat.

Bu sabah mikrofonik kara bir çeşit ivitler gibi yerlere akılırken son kez baktım. Avustralya taraflarında Tasmanya'yla karşılaştık. Muzipe göz kırptık. ‘‘Tüylerin mi dökülüyor senin?’’ dedim. Nereden odaya girmişlerdi. Yüzlerinde çekilmiş kılıç gibi çizgileri vardı. Titredim. ‘‘Durun, ben skerim’’ dedim, parmaklarım tyden daha hafifti. Daha fazla incinmesinden korkuyordum. Lacivert matların ve sarı topuzların gölgeleri dolaşıyordu üzerinde. Sonra koridor yeniden zonkladı ve boşaldı.

Her şey birbirine girmişti. Ben. Yazlıklarım. Kışlıklarım. Yatak. Masa. Sandalye. Kitaplar. Kalemler. Sonbahar yaprakları. Bir kamyonetin kasasına st üste atılmış ve birbirine dolanmış pastel renkler gibiydik. Afrika kıtası yere dşmşti. Tozlar ve kurumuş çamurların altında rengarenk parlıyordu yine de. Bir yerlerinde delik açılmıştı. Diğer parçaların akıbeti belli değildi. Kolumu kaldırdım. Başımı çevirdim ve hareket etmeyi sürdürdüm. Damarlarımdaki hareket duyuluyordu. Gözlerim açılıp kapanıyordu. Tek

hücreli ilk canlıydım. Bir terliksi. Sandalyenin üzerindikileri boşalttım. Başka şeyler görmem gerekiyordu. Gözlerimi kapattım. Gitarı gözlerim kapalı buldum. Renklerin bir köşesine iliştim. Bu saatte çalmama kimse bir şey demezdi. Henüz duyabilecek halde değillerdi belki. Meryem'den de ses çıkmıyordu. Bir an, süpürge yerine satılan oto yıkama fırçasını ve farası getirmeyi düşündüm. Oraya buraya ve dünyama çarpıp dökülen nefretleri süpürüp temizleyebilirdim belki...

Adalet Aktepe/ Sincan Cezaevi

Ahbının cinleri

"Ana, Aslan Ağagilin ahbınlıktan geçerken bir ses duydum." Lafımın bitmesiyle ananım tokadı yüzümde şakladı. Şaşkınlık ve acıdan öylece kalakaldım.

"Sana kaç kere söyledim, Aslan Ağagile gitme diye. Bir daha evlerine değil, o tarafa doğru gittiğini görür ya da duyarsam babana söylerim."

Babam ne yapardı? Kirvem gile gitmeyeceğim diye tutturduğum gün balta sapı üzerime inip inip kalkmıştı. Can havliyle anama sığınmaya kalkıştığımda anam, "Herif, yüzüne gözüne gelmesin. Milletin diline düşmeyelim" diyerekten beni babamın önüne itmişti.

"Ne duruyorsun öyle kazık gibi. Kazanı ocaktan indir!"

Ahbınlıktaki ses, Aslan Ağagile gidemeyip Nergiz'i görememek ve can acısı arasında sıkışıp kalan ruhum ile bedenimi bir araya getirebilsem kımıldayacağım.

"Ben kime ne diyorum!"

Anamın böğrümü kakmasıyla ileriye doğru adım attım. Adımlarımı ocağa yönelttim. Ocaktaki kazanı alıp kenara koydum.

"Tüüüh sana alık! Sütü dökmüşün."

Göz kapaklarım, üzerine gelen tükürükle ağırlaştı. Kapandı. Nergiz'in sessiz ve acı dolu masmavi gözlerine daldım.

"Gözlerini açsana deli kız! Şu ellerinin haline bak."

Ellerim kara olmuştu. Ellerimdeki karanın üzerinde bir çift mavi göz belirmeye başladı. Dikkatlice bakınca, mavi gözler irileşti, irileşti, irileşti. Karanın üzerini mavilik kapladı. Sızan göz yaşlarıyla açık maviye çaldı karam.

"Sırlarrrr!"

Ahbnlıktaki ses.

"Ne oldu deli kız? Gözlerin hortlak görmüş gibi açıldı."

Ses durmuyor. Kulaklarıma yapışmış. Duydukça göğsümün ve boğazımın üzerine biri oturup beni boğuyor sanki. Nefes alamıyorum. Dursun bu ses.

"Ne o kız? Kulaklarını kapatıp duruyorsun. Deli deli hareketler yapıp durma. Yüzünün haline bak. Ellerinin karası yüzüne bulaşmış. Baban gelmeden elini yüzünü yıka! Namus işte kazan karası gibidir. Önce ellerine bulaşır, sonra da yüzüne. Yüzüne bakan olmaz, yersiz yurtsuz kalırsın."

...

"Yeter Bacı, duydun mu? Döndü dönmüş."

Bu, radyo Cemile'nin sesi.

"Hoş geldin Cemile Abla."

"Ne o kız, cin sesi duymuş gibi yüzün allak bullak olmuş."

"Boş ver bizim deli kızı Cemile, hele Döndü'yü anlat."

"Döndü'nün saçları dibinden kesilmiş."

"Yaaa! Ne olacak şimdi?"

"Arife Ana diyor ki; Döndü, yeni ay zamanı ortalıkta in cin top oynarken, ahbnlıklarına gidip sırrını anlatsın. Bir daha da ağzını açmasın. Ancak o zaman yaşlı da olsa birine varabilir, yuva kurup çocuk çocuca karışmış. Yoksa yağlı urgana kalırmış."

"Valla öyle yapsa iyi olur. Bak Aslan Ağanın kızı Nergiz'e, anlattı ahbnlığa sırrını. Ağzını bıçak açmıyor şimdi. İsteyeni bile varmış. Uğursuz kız evlenip gitseydi bi köyümüzden.

Nergiz ahbnlıkla mı konuşmuştu?

"Kız, deli! Somununu ye de, ahırdan gebe ineği çıkart. Otlatmaya götür. Yanına azık almayı unutma. Sakın ola, Aslan Ağagilin o tarafa gideyim deme, ahıra kapatırım seni. Ormana da gitme, elmalığa git."

"Ne o Yeter Bacı, senin kız Nergiz'in yanına mı gidiyor yoksa? Sakın ha, mukayyet ol! Nergiz'in sırları dadanmasın. Çenesi düşer, sırlar ortalığa yayılırsa vay halinize. Yerinizden yurdunuzdan olursunuz."

...

Elmalığı duyunca içimi bir ferahlık kapladı. Elimde ineğin boynundaki ip, temiz havayı derin derin içime çekerek elmalığın yolunu tuttum. Elmalığa vardım. İnek hem otlasın, hem de rahat rahat su içsin diye kürünün başına bağladım. Canım elma çekmişti. Bir iki elma koparmak için ağaçlara yönelmişim ki ineğin acı böğürtüsüyle durdum. İnek, su içmek için başını kürüne eğdiğinde su içmeden başını çekip acı acı böğürüyordu. Kesin yılan var. Korkuyla elime bir taş alıp kürüne yaklaştım.

Su... Masmavi.

"Nergiiiiizzz!"

Bu ay, dolunay var. Acaba ne zaman yeni ay olacak?

"Arife Ana, ne zaman yeni ay olacak?"

"Ne o deli kız, bir sırrın mı var?"

"Yoo, merak ettim de. Radyo Cemile, yeni ay deyip duruyor."

"Allah belasını versin o Cemile'nin. Dili boğazına kaçacak ya bir gün, haydi hayırlısı. Neyse, merak ettiğine göre bir sırrın var. Depreşmiştir o. Yeni ay zamanı gece uyanırsan kendi ahbınlığının sırrını anlat, kurtul. Sonra da hiç konuşma. Sakın ola başka ahbınlıklara anlatma. Başkalarının sırrını da merak etme. Bu akşam da dolunay olacak. Yarın akşamdan sonra son dördün olur. Yedi gün sürer. Ardından da yeni ay. Ortalık zifiri karanlıkken anlat, kurtul. Bak yine söylüyorum, başkalarının ahbınlıklarından uzak dur!"

...

Yarın yeni ay çıkacak.

"Herif, senin kız son günlerde işte böyle cama başını dayayıp ayı seyrediyor. Sonra da uyuyup kalıyor. Bir an önce ver

de gitsin bu uğursuzu."

Hava kararıyor. Karanlık zifirleşiyor.

"Nereye gidiyorsun?"

Bu ses? Daha önce Aslan Ağagilin ahbınlıktan geçerken duyduğum sesin aynısı. Ama erkek sesi desem, erkek sesi değil, kadın sesi, çocuk sesi, yaşlı sesi desem hiçbirisi değil.

"Nereye gidiyorsun?"

Sesi duydukça kendimi diri diri ıslak ve soğuk toprağın altına gömülmüş gibi hissediyorum. Bu ses, bu dünyaya ait değil.

"Nereye gidiyorsun?"

"Aslan Ağagilin ahbınlığa."

"Kendi ahbınlığında kal ve sırrımı anlat."

"Benim sırrım yok ki."

"Arkadaki ıslaklık ne?"

Arkamdaki ıslaklık... Canım yanıyor.

Ellerimi arkama götürüp ıslaklığa dokundum. Islaklığın ne olduğunu görebilmek için ellerimi karanlığın içinde havaya doğru kaldırdım.

"Zifiri karanlık, beyazın ve kırmızının acısını karartır."

Arka tarafımdaki acı yüreğimi parçalamaya başladı.

"Dayanamıyorum bu acıya. Bu acının nedeni ne? Söyleyin yoksa çıldıracağım."

"Gitmek istemediğin evin ortanca oğluna sor nedenini. Sadece kendi sırrının peşine düşmüş olsaydın anlatırdık. Ama sen başka kadınların sırlarının peşine düştün. Bu ahbınlığa gebe inek mayısı karıştığı için şimdi diğer kadınların sırlarını duyacaksın. Kulaklarına yapışacak ve diline üşüşecek."

...

"Herif, sana bu uğursuzu bir an önce sat da kurtulalım demiştim. Dili durmuyor. Sırlar ortalığa yayıldı. Elin yüzüne bakamaz oldum. Gidelim buralardan. Nasıl olsa köylü taşlaya taşlaya gebertir onu."

"Döndü kayınbabasının altından zor kurtarmış kendini. Bağır-
mış. Bağırınca da kayınbabası saçlarını kesmiş."

"Sus deli kız!"
"Nergiz'in apış arasından akan kan kardeşinin kanı."
"Sus deli kız!"
"Deli kıza taş da fayda etmiyor."
"Bacılar, kardeşler Aslan Ağa tüfeğini ağzına dayamış."
"Radyo Cemile, haberleri ver bakalım."
"Sus uğursuz deli!"
"Bacılar, kardeşler, Döndü yağlı urganı alıp ahıra gitmiş."
"Ver ver, haberleri ver Radyo Cemile."
"Sus uğursuz deli!"
"Bacılar, kardeşler köyümüze kıran girmeden susturalım şu uğursuzu."
"Atın, atın! Koca taşlar atın! Üzerime kayalar yuvarlayın! Ama ne olur ölmeden önce arkamdan sızanın ne olduğunu söyleyin."

Elif Dumanlı

**Ahbın: Gübreli toprak, tarla veya ahır anlamlarını taşıyor.
Yöresel bir sözcük olarak kullanılıyor.*

Araftaki kesişen yollar

Elini yanağına, şakağına götürdü ve morarmış kısmı bir kez daha ovdu. Öfkeyle kapıyı çarpmıştı arkasından ama eşinin son dayağından sonra sokak özgürlüğü de eskisi gibi onu avutamamıştı. Sahilde, neredeyse koşar adım seğırtmişti geçitlerden. Gözyaşları, mum damlaları gibi değdiği, her geçtiği yerde donmuştu.

Yüzeyi kıpır kıpır denize ve sahil boyunca sıra sıra dizilmiş ol-talarını sarkıtanlara baktı. Hafta sonu olduğundan epey bir kalabalıktı. Suyun yüzeyine öfkeler sinmişti. Mağrur sevgililerin hayal kırıklığına uğramış bakışlarının yansıması vardı. Bulunduğu yer yosunlu taşları gizleyen betondan yapılmış yüksek bir kaldırımdı. Denizle arasında uzun bir mesafe vardı. Yıllar önce buralara yine gelmişti. Şimdi yanından geçtiği iri kayanın üzerine oturmuş, martılara bakarken geçmişiyile yüzleşmişti. Ömrün üçte biri çocuklarla geçen toplum gerçekliğinde gençlik sadece bir bahar sağanağıydı. Evlilik ise bir şemsiye. Her şey daha ağır işliyordu sanki. Değişim hızlıydı oysa. Bir yandan yanağını ovmayı sürdürerek, morarmış elmacık kemiklerinin üzerindeki kanı dağıtmaya çalıştı. Sonra kalyalar arasındaki bir çiftte takılı kaldı bakışları bir süre. “Bir zaman-

lar biz de böyle sarmaş dolaştık Ekrem'le” diye düşündü. Üniversiteyi kazanmış, iyi bir öğrenim görmek ve mutlaka bir meslek sahibi olmak onun için bir amaçtan öte bir gerekliliktir. Evde oturmayı asla kabul edemezdi. Sonra onunla tanıştı. Aşk bu muydu, hiç bir zaman bilemeyecekti. Öyle çabuk olup bitmişti ki her şey. Şimdiki gibi düşünebilse bu tuzağa düşmezdi belki de. “Sonra evlendik. O çok sevdiğimiz mesleğimize başladığımda her şey daha da kolaylaştı sanıyorduk o an. İlk zamanlar kolay ve iyi gidiyordu! Sonra ne oldu da değişti?” diye dudaklarında mırıltıya dönüştü düşünceleri. Oturduğu kayanın üstünde büzüşerek çevreden gelen sesleri, denizin kokusunu alıyor, dinliyordu. İçindeki ürpertiyle sesler beyninin içinde yankılanıyor, büyüyor, dayanılmaz bir hal alıyordu. İçindeki sesleri bastırmaya çalışıyordu. Temiz havayı ciğerlerine çekti. Rahatladığını hissediyordu. Kendisini tanımlayamadığı bir imgeler dünyasında düşlüyordu. Yüzüne çarpan rüzgarı duyumsamak belki de mutluluğa benzer, mutluluk gibi uçucu, saydam bir duygunun bedenini sarsması gibiydi. Artık geçmiş, geleceği olmayan, nereden gelip, nereye gittiği bilinmeyen yalnızca o anı yaşıyordu. Denize baktı, yeniden ve yeniden... Belli belirsiz bir gürültü duydu. Ağır bir gövdeyi taşıyan ayakların asfalta sertçe çarpması gibi düzenli olmayan sesleri duydu. Başını çevirdiğinde gördü eşini. Arkasında ayakta duruyordu bir gölge gibi.

“Neredesin Semiray?” Kadın sesini çıkarmadı. Bakışlarını tekrar denize çevirip suskunluğuyla cevap oldu.

“Karanlık çöktü neredeyse! Ne demeye sürtüyorsun buralarda. Hadi eve gidiyoruz” dedi.

Adamın öfkesi gözlerinden, sözlerinden çıkıyordu. Kadın yorgunluğunu, tepkisini ardına alarak yerinden kalktı. Aynı adımlarla, aynı sessizlikle, aynı yolda yürüdü adamlarla. Karanlık basmış, saçlarıyla yüzünü örtme ihtiyacı duymuştu şimdi.

“Çabuk yürü Semiray, rezil etme bizi! Marifetmiş gibi de bu halinle dışarı çıkıyorsun!”

“Ne varmış halimde?”

“Halen konuşuyor ya! Tepemin tasını attırma yine!”

“Artık boşanmamız gerekiyor Ekrem” dedi kadın.

Söylediklerinin umurunda olmadığını belli eden bir rahatlıkla adam ses çıkarmadan evin kapısından içeri girerek salona geçti. Önce ayakta durup boşluğu izledi bir süre. Odadaki havanın bile bu konuşmaya dayanmadığını düşünüp “tamam” dedi öfkeyle, ardından yatak odasına gidip kapıyı kapattı.

Kadın öylece kalmıştı salonun orta yerinde. Sonra o da kol-tuğa oturup, düşündü bir süre. Neden ve nasıl gelmişlerdi bu aşamaya? Olduğu yerde uzandı. Gözyaşları yanaklarından süzüldü. Birkaç damla gelip önce yanağında, sonra da çenesinde konakladı. Bir küçük vadiden dudaklarına aktı ve ıslattı. Tuzlu suyu dilinin ucuyla ağzına aldı. Kendi gözyaşlarıyla beslenerek bir süre tavana baktı, sonra uykuya daldı.

Mutfakta tıkrıtlara uyandığında sabahın ilk ışıklarıydı. Kolundaki saate baktı. Biraz daha uyusa işe geç kalacaktı. Seslere aldırış etmeden banyoya gitti. Aynada darma dağınık saçlarına, gözyaşlarından ıslanmış, morarmış yanağına, alnına baktı bir süre. Kızarmış, ölgün gözlerine ve altlarındaki koyu kahverengi torbacıklara baktı. Yüzünü yıkadı. Yıkadı... Yüzündeki morlukları nasıl gideririm diye saçlarını şekilden şekile koydu. Bu haliyle işe gitmek istemiyordu yine. “Bugün de gitmesem kovulacağım bu gidişle” dedi içinden. Yıllarca emek harcamıştı. Bir adam için emeklerini boşa harcayamazdı. Ona karşı artık sorumluluk hissetmiyordu. Üstünü giyinip yüzündeki morlukları makyajla kapatmaya çalıştıysa da istediği gibi olmadı. Saçları ile tamamlandı o ritüeli. Çalıştığı bankanın kapısından içeri girdiğinde her zamanki gülücükleri göstermiyordu gamzeleri. Rutin işlerine devam eder gibi çantasını masanın çekmecesine koydu. Ceketini çıkarıp bilgisayarın başına oturdu. Karşısındaki görüntü kendi yüzünü gösteriyormuş gibiydi. Dün yaşanan kabus dolu anları düşündü yeniden. Hiçbir şey yokmuş gibi davranmadı. Etrafında koca bir sessizlik, boşluk olmuştu sanki. Eli bilgisayarın klavyesinde öylece dalmıştı. O sessizliği, aynı dönemde mesleğe başladığı Ekin bozmuştu:

“Bugün selam, sabah yok mu?”

“Kusura bakma dalmışım. Günaydın!”

“İyi misin?” Gözleri dolmuştu bu sözü duyduğunda Zeliha'nın. Yarım kalmış bir resmi tamamlamak için başını öne eğdi. Ekin, tekerlekli döner sandalyesiyle masanın kenarından tutarak, etrafındakilerin dikkatini çekmeden normal bir iş günü davranışını takınmaya çalışarak yanına geldi Zeliha'nın. Zeliha yüzünü biraz kaldırdığında saçlarının ve makyajının kapattığı morartıyı fark etti.

“Yine mi?” diyebildi sadece Ekin. Kadın, sadece başı ile onayladı.

“Ne yapacağımı bilmiyorum Ekin artık! Her gün bir gerekçesi oluyor. Evlenmemiz üzerinden beş yıl geçti. Üç yıldır çocuk yapmak için uğraşıyoruz, olmuyor! Doktor doktor geziyoruz olmuyor. Problem bende. Bu nedenle ayrılmayı düşünüyorum, fakat beni bırakmıyor. 'Seni seviyorum' diyor. Mutluymuş gibi de davranıyordu. En yakın arkadaşım Oya'yı bilirsin, başka bir kadınla görmüş onu. Telefon etti, 'haberim olsun!' diye. İnanmadım. Hayatta her şeyden daha çok güvenirdim, hatta kendimden bile. Aynı akşam konuyu açtım, çok şiddetli bir kavga ettik. Her şey doğrudu. Üstelik fazlası da vardı. O kadına imam nikahı kıymış, sırf çocuğu olsun diye ve olmuş da. Bir oğulları varmış, iki buçuk yaşlarında. Öz be öz oğlu. Sinir krizleri geçiriyordum ben. Üstelik kavgalarımıza rağmen 'mutluyuz' derken başka bir sebepten kaynaklanıyormuş! Demek ki o bir yılanmış ki, bunca zaman beni bir zavallı yerine koymuş. Oysa ben ondan boşanmaya hazırdım. Yeter ki, bana dürüst davransın. Olmadı, yapamadı. Üstelik bu şekilde dövüp duruyordu beni de.”

Gözleri tükenmişliğin ifadesi gibiydi Zeliha'nın. Donuktu. Ekin, dirseğini masaya, avuç içini de başına dayamış, bir yandan da konuşmaları kimse fark etmesin diye önündeki dosyaları bir bir ilgisizce açıp kapatıyordu. Konuşmaları henüz tamamlanmamıştı ki, bankanın kapısından oldukça şık giyimli, uzun sarı saçlarıyla genç bir kadın girdi. İki kadın da hafif bir baş hareketiyle henüz açılmış olan bankaya bu kadar erken gelen kadına baktı. Onlara doğru geliyordu. Ekin, kadının vezneye doğru ilerlediğini görünce yerinden doğrulup görev yerine geçti.

“Buyrun! Hoş geldiniz” dedi gayet güler bir yüzle. Aynı tebes-

sümü kadından da beklediye de karşılık alamadı. Güneş gözlüklerinin ardına sakladığı gözlerini göremedi kadının. “Neden gözlüklerini çıkarmıyor acaba?” diye geçirdi içinden Ekin. Umursamadan işini yapmaya devam etti.

“Nasıl yardımcı olabilirim size?”

“Para yatıracaktım.”

“Kimin adına efendim?”

“Kendi adıma hesap açtırabilirim değil mi?”

“Tabii! Kimliğinizi alabilir miyim? Para yatıracaksanız tabii...”

“Haa, evet. Evet! Düzenli bir şekilde yatıracığım” diyerek çantasından çıkarttığı bir miktar parayı da uzattı ve bekledi öylece karşısında oturan görevlinin hareketlerini izleyerek. Dalmıştı. Ne düşündüğünü bilmeden sessizce izliyordu. Hesap numarasını aldıktan sonra, bakmadan çantasına koyup acele ile teşekkür edip, kapıya yöneldi kadın. Zeliha ve Ekin kadının güzel, narin ama solmuş tenini kapatmayan makyajlı yüzüne baktı bir süre ve ardından...

Kadın bankanın kapısından çıktığında birkaç dakika etrafına bakındı bir şey arar gibi. Ardından bir taksiye binip, uzaklaştı. Taksinin camından dışarıyı izledi yine boş ve tereddütlü gözlerle. Eve geç kaldığında neler yaşayacağını biliyordu ama bu sefer umursamamaya karar verdi, yine de, "uygun bir yerde inebilir miyim" diyerek taksinin ücretini ödedi. Apartmanın önüne yaklaştığında oturduğu kata baktı. Perdenin arkasından ona bakan gözleri hissetti. Bir anda adımları hızlandı. Kadının içi titredi, üşümüş gibi. Apartmanın kapısına geldiğinde derin bir nefes alarak, avuç içi ile kapıyı itti ve üçüncü katta ki dairesinin basamaklarını ağır ağır arşınladı. Kapıya yaklaştığında kapı hafif açılmış durumdaydı. Biliyordu onu beklediğini. İçeri girip, kapıyı kapattı sessizce. Çantasını, ince topuklu ayakkabısını, ceketini çıkarıp, portmantoya astı. Diğer yandan da yan gözlerle etrafında oluşan gölgeleri izliyor, içi titriyordu olacaklardan, yaşanacaklardan... Antreden yatak odasına gitmeye çalışırken sesini duydu adamın.

“Neredesin lan bu saate kadar? Bekle dedim sana değil mi? Yoksun ortalıkta! Benden habersiz iş mi çeviriyorsun yoksa?”

“Yok! Biraz yürüdüm. Uykum kağıt ne yapayım!” dedi yine çekinerek.

“Yürümeye topluklularla mı çıktın!” dedi öfkelenerek adam. Kadının bu öfke karşısında avuçlarına sığındı korkusu. Sessizce salona gitti. Sigara yakıp, yakmamada kararsız kaldı. Yüreği yerinden çıkacakmış gibi atıyordu.

“Hadi çıkıyoruz!” diyen adamın sesiyle bayılacakmış gibi sendeledi oturduğu yerde kadın.

“Kalk dedim sana!”

“Nereye gideceğiz bu saatte! Yorgunum, biraz dinleneceğim” diyerek adamın gözlerine bakmaya çalıştı. Sert bakışlarından korkup, peşinden yürümeye başladı kadın. Arabaya bindiklerinde halen yüreği titriyordu kadının. Sessizce olacaklara boyun eğmişti yine.

“Ulan o....! Eğer arkamdan bir iş çevirdiğini anlayayım, anam avradım olsun sıkarım kafana!”

Caddeleri, sokakları, saatlerdir dolaşıyorlardı. Kadının korkusu adamın öfkesini dindirmeye yetmemişti. Şehrin kalesine yöneldiklerinde kadın anlamıştı başına gelecekleri. Sessizliği bozmak istiyor, diğer yandan da korkusuna yeniliyordu. Cesaretini toplayıp;

“Cemal, ne olur, bir iş çevirdiğim yok arkadan. Adamla işimiz erken bitince, barlar sokağında dolandım. Hiçbir müşteri ile de çıkmadım.”

“Halen konuşuyor lan!”

“Vallahi bak! Barda bir şeyler içip ardından hamama gittim” dedi yalan söyleyerek. Başına gelecekleri biliyordu. Araba kalesinin en ıssız ve en yüksek köşesinde durduğunda akşam güneşi ağaçların dallarında konaklıyordu. Arabadan çıkmadan hemen adamın sakinleşmesini bekliyordu kadın. Kolundan tutup dışarı çıkarttı kadını. Canı acıyordu. “Cemal, ne olur yapma!” deyip, gözyaşlarını tutamadı yine.

“Sus, halen konuşuyor.” Her öfkelenişinde bu uçurumun kenarına getiriyordu kadını. Mabedi gibiydi adeta. Kaleye dışarıdan bakınca yüksek vadilerin tepesine kurulmuş gibi görünüyordu. Karanlıkla birlikte uçurumlar, dipsiz bir kuyu gibi görünüyordu kadına.

“Madem gezmek istiyordun al sana gezmek!” Adam cinnet geçirmiş gibi öfkesini kusuyor, vuruyordu kadının cılız bedenine. Küfürler savuruyor, kolundan tutup, “uçurumdan atayım mı seni? Kimse fark etmez bile öldüğünü. Bu dünyadan bir o... eksilmiş diye sevinirler üstelik.”

Kadın konuşamıyor, bir yaprak gibi titriyordu. Küçük bir tümseğin başında kadını itip, öylece bıraktı. Çılgılık, çılgılığaydı kadın. Lal gibi. Konuşma yetisini kaybetmişti sanki yaşadıkları karşısında. Her defasında aynı duyguyu yaşıyor ama karşı koyamıyordu hiçbir şeye. Üstü başı tos-toprak ve kana bulanmıştı yine.

“Ağlama lan, ağlama! Orospların silahı gözyaşıdır zaten. Hadi bin arabaya gidiyoruz” dedi aynı sertlikle. Kadın arabaya bindiğinde gözyaşlarını içinde saklıyor, yavru bir kedi gibi titriyordu. Hiç konuşmadı, konuşamadılar, çıktıkları eve dönünceye kadar. Kadın arabadan inmeye hazırlanırken Cemal;

“Git hazırlan, biraz sonra gelip seni alacam! Önemli bir müşteri var, ona göre giyin!” dedi. Kadın sesini çıkarmadan dairesine çıktı. Merdivenlerden çıktığında halen yüzündeki korku silinmemişti. Çantasından anahtarı çıkartmaya hazırlanırken fark etti merdivenin köşesinde oturan kadını.

“Yağmur hanım!”

“Ne işin var Sultan abla bu saatte?”

“Bugün temizlik günündü, geldim yoktun. Bende bekledim bu saate kadar.”

“Beklemene gerek yoktu abla.”

“Yok yok bir şey olmaz” dedi Sultan derin bir iç çekerek... İçeriye girdiklerinde iki kadın da sessizce birbirlerini izledi. Ağlamaklı hallerini gizlercesine. Sultan üzerindeki ince hırkasının kollarını çekiştirerek bir şeyler gizler gibi duruyordu.

“Ben bir lavaboya gideceğim. Sen de otur istersen. Sonra bakarsın işine” dedi içtenlikle Yağmur. Ağır havayı bir anda dağıtmış, olanları unutmaya başlamıştı sanki bu hareketiyle. Banyoya gittiğinde gözyaşları da musluktan akan suya karışmıştı. Düşünü alıp, çıktığında Sultan halen salonda oturmuş öylece bekliyor, boşluğu izliyordu.

“Sultan abla iyi misin?”

“İşte!” dedi umursamaz bir halde.

“Ne oldu, evde yine bir şey mi oldu?”

“Her zamanki tantanamız Bahri'yle. Kavga için hep bir gerekçe buluyor. Huzursuzluk çıkmasın diye sesimi etmiyorum ama her seferinde...” deyip derin bir iç çekerek sustu. Elini ovuşturdu diğer eliyle. Acısını hafifletiyor gibiydi. Uzun kollu penyesinin kollarını çekiştirmeye başladığında daha fazla hapsedemedi gözyaşlarını içinde. Ağladı, ağladı hıçkırarak. Yağmur'un da gözleri dolmuştu. Yanına oturdu, kadını teselli etmek istercesine. Her cümlesiyle kendini de teselli ediyor, susuyor, konuşuyor, yine susuyordu. Gözyaşları kendisinden kaçıyor o ana kadar. Ürktü, içine doğru çekildi. Bir avuç oldu sanki gözyaşlarıyla her iki kadın.

“En iyisi temizliğe başlayayım” dedi Sultan, var olan havayı dağıtmak ister gibi.

“Bir çay yap, karşılıklı içelim önce” dedi Sultan'ın sözünü keserek. Kadının zorla yürümeye çalıştığını o an fark etti ve birkaç saat önce yaşadığı kabus dolu anlar geldi aklına. Söyleyecek söz bulamadı yaşadıklarına, yaşananlara...

Birkaç hafta sonra gazetelerin üçüncü sayfaların birinde üç küçük habere üç hayat sıralanmıştı ard arda. Yaşanan acılara son verilmiş gibiydi o an, o üç satırlık haberle.

“Kalenin dibinde ölmeden önce vücudunda kırıklar ve morluklar oluşan ve kimliği henüz tespit edilmeyen kadının bir cinayete kurban gittiği düşünülüyor...”

“Kocasından boşanmak isteyen bankacı kadının yaşadığı şiddet tüyler ürpertici gerçeği de açığa çıkardı...”

“Hayatını evlere temizliğe giderek kazanan kadın, kocasından gördüğü işkencelere daha fazla dayanamayarak babasına sığındı. Ama orada da peşini bırakmayan ve aynı şiddeti uygulamaya çalışan dayakçı kocasını mutfaktan aldığı bıçak ile bacasından yaraladı...”

Zeynep Avcı/ Sincan Cezaevi

Bir anne iki kız ve zalim babanın öyküsü

Anneannem 16 yıl önce vefat etti. Annemi henüz 12 yaşındayken 60 yaşındaki bir adama kuma olarak para ile satmışlar. Adam çok zenginmiş. Annemin o adamdan dört çocuğu olmuş. Adam 10 sene sonra da ölmüş. Mirası anneme kalmış. O zamanlar babam çok fakirmiş, hiçbir şeyi yokmuş. Üstelik önceden evliymiş. Annem zengin olduğu için ona gidip geliyormuş. Sonra annemi kandırıp onunla evlenmiş. Üç sene içinde ben ve Aysel ablamı dünyaya getirmiş. Babam başlamış anneme parası için işkence etmeye.

Anneme “altın ve paralarını bana ver” diyordu. Annem de “hayır onlar çocuklarımla malı” diyordu ve annem vermeyince onu dövüyor, kafasını ve kolunu kırıyordu. Ben de, yedi yaşından sonra her şeyi anlamaya başladım. Ben yedi, ablam ise henüz sekiz yaşındayken babam annemin kolundan tutup sokağa attı ve “bir daha bu eve gelme” dedi.

Annem, “tamam ama kızlarımı ver, onları üvey anne elinde bırakmam” dedi. Babam da “sen malını vermiyorsan sana ceza olsun, kızlarını sana vermiyorum” dedi. Annem bizi almak için

avukat tutup babamı mahkemeye verdi. Tabii ki bu adaletsiz ülkede, resmi nikahı olmadığı için bizi anneme vermediler. Çok net hatırlıyorum ben yedi yaşındayken babam bizi tehdit ediyordu, “eğer mahkemede annenizi isterseniz, bizim annemiz Emine dersiniz sizi de annenizi de öldürürüm” diyordu. Annem bizi almak için tam beş sene uğraştı ama yine de almadı. Bu kötü kaderimiz o zaman başladı. Babam, ablam ile beni ilk eşine köle etti. Üvey annemiz ikimize eziyet etti. Ben 14 yaşındayken üvey annemin akrabasına verdiler. Verdikleri kişi dengesiz bir adamdı. Ablamı da kimsesiz fakir bir çobana verdiler.

Ben, annemin gördüğü eziyetlerin daha beterini gördüm, çile çektim. Ablam da bu çobanın elinde dayak yiyerek aklını kaybetti. Ablamın eşi de ablamın üzerine kuma getirerek onu sokağa attı. Bu zalim baba ikimize de sahip çıkmadı.

Şimdi ben 45 yaşındayım. 20 sene evvel Batman’dan Antalya’ya göç ettik. Altı çocuk annesiyim. Dört kızım, iki de oğlum var. Büyük kızım Berivan 20 yaşında, öteki kızım Şilan 18 yaşında; onlar şimdi üniversite okuyorlar. Biri Harran Üniversite’sinde, öbürü de Dumlupınar Üniversite’sinde okuyorlar. Küçük kızlarım Nudem ile Gülden de 12 ve 10 yaşındalar. Annemin, ablamın ve benim çektiğimiz eziyetleri gözümün önüne getirerek kızlarımı okutuyorum. Çünkü onların eş işkencesi görmesini ve cahil kalmalarını istemiyorum. Ne zaman gözümü açtım, başımı kaldırdım? Tabii ki 20 sene önce Serok Apo’yu anladıktan sonra. Sürekli Roj Tv izledim, kendimi bildim, akıl aldım, cesur oldum.

Ablam sokaklarda yaşıyordu. Ben Antalya’da, O Batman’da. Onun için üzüliyordum, içim yanıyordu. Gündüz ağlıyordum, geceleri rüyama giriyordu. Bir sabah uyanır uyanmaz ablamın bir köylüsüne telefon açtım. Köylüsü bana, “sokaktadır, açtır, açıktadır” dedi. Tabii ki Serok sayesinde artık kimseden korkum kalmadı. Babama telefon açtım ve “baba git kızına sahip çık, kadındır, yazıktır günahtır” dedim. Biliyor musunuz babam bana “sizi evlendirdim yeter ben de bir hakkınız yok ne yaparsanız yapın” dedi. Sonra eşime dedim ki “ben kardeşimi almaya gidiyorum.”

Eşim karşı çıktı. “Babası var” dedi. Ben de dedim ki “senin de babamın da gözü çıksın.” Antalya’da otobüse bindim, Batman’a gittim. Ablamın yaşadığı köye gittim. Ablamı gördüm, isyan ettim. Ablam resmen insan şeklinden çıkmıştı. Ablamın eşi beni dövme ye kalktı.

Bana, “sen niye geldin, o köpek gibi burada ölecek sen onu alamazsın” dedi. O an bana öyle bir güç geldi ki orada adamın çenesine iki yumruk attım. Ablamın elini tuttum, Antalya’ya getirdim. O an yetişmeseydim binlerce kadın gibi ablam da ölecekti. Onu üç ay boyunca doktor doktor gezdirdim. Sekiz senedir ablama bakıyorum ve bundan da çok mutluyum. İkimizi de kurtardım ama annem o dertler, çilelerle rahmete kavuştu. Keşke annem de yaşasaydı, bu günleri görseydi, onun da öcünü alabilseydim diye düşünüyorum.

Zaten en büyük hayalim hayatımı, dertlerimi, çilelerimi duyurmaktı. Bütün bu yaşadıklarımı toplayıp bir çuvala koymuştum. İnşallah bir gün Serok Apo gelir Amed’te oturur ve ben de çuvalımla beraber gider ona derdimi anlatırım. Ama bakıyorum su gibi yaş da akıp gidiyor. Artık 45 yaşına geldim. Dilerim Allah’tan annem gibi bu kederlerle ölmeyeyim. Bir gün bizim için gün doğar, güneş çıkar.

Bu yazdıklarım, gördüklerimin çeyreği bile değil. Bu anlattıklarımı kendim kaleme almak isterdim ama okuma-yazmam olmadığından kızlarıma yazdırıyorum. Az ve öz yazdırıyorum. Okuma-yazmam olsaydı daha neler neler yazardım.

Ayten Solmaz

Sessiz ıgık

Hava alabildiğine hırçın. Yağmur, Aylin'in çaresizliğine ağılıyordu sanki. Günlerdir kapandığı odanın penceresine yaklaşıp, titreyen ellerini perdeye uzatarak hafif araladığında, hava bulutlu olmasına rağmen kısık gözlerini uzaktaki bir noktaya dikerek, yorgun başını pencerenin kenarına yasladı. Geçmiş ve yaşadıkları gözlerinin önünden bir film şeridi gibi geçiyordu. Oysa yıllar önce annesinin ve babasının yüzüne bakmaya kıyamadığı biricik kızları Aylin ne haldeydi? O ailesinden, sevgi dolu evinden, beyaz gelinlik içerisinde mutluluktan uçan bir kelebek misali, saadet yuvasına konabileceğini düşünerek ayrılmıştı. Saadetine uçarken kanatlarının daha yarı yolda kırılıp, bir taş gibi yere çakılacağını bilemezdi.

Ama düştüğü yerde çırpınmak yerine, çabalayarak ayağa kalkmak istiyordu aslında. Son birkaç yılda yaşadıkları gözlerinin önünden geçmeye başladı. Eşi Kemal artık eve uğramıyor, işten gelir gelmez hazırlanıp gidiyor ve bazen gece yarısına kadar, bazen de sabahlara kadar gelmiyordu. Zaten evde olduğu zamanlar sürekli kavga çıkaracak bir şeyler bulur ve çocuklarıyla, Aylin'e hayatı zin-

dan ederdi. O, ne yapar eder dehşet saçacak bir şeyler bulur, çocuklarının gözleri önünde zavallı Aylin'e yapmadığını bırakmazdı.

Kemal, Aylin'le severek evlenmesine rağmen, eşi ve evlatları artık umurunda bile değildi. O, artık tamamen bambaşka bir insan olmuş, gününü gün etme çabasıındaydı. Kemal, on yaşında işçi çocuğu olarak Almanya'ya gelmiş, düzgün bir eğitim alamamasına rağmen, şansı yaver gitmiş, yüksek gelirli bir işe sahip olmuştu. Her şey yolunda giderken bir gün Kemal'in şiddetli değişimi ve yanlış arkadaş çevresi hayatlarını mahvetmişti. Kemal borç batağına düşmüş, her şeyi umursamaz olmuş, kumar ve kadın batağında kendine farklı bir hayat seçmeyi tercih etmişti.

Bir gün Aylin'in çalıştığı dükkanı aradı Kemal. Soğuk bir ses tonuyla, "eve gelirken bana bin Euro getir" dedi. Aylin'in cevap vermesini bile beklemeden telefonu kapadı. Aylin, bocaladı ne yapmalıydı şimdi? Banka hesabında fazla para olmadığını düşündü. O ay kızının okul kitaplarını bile zar zor almıştı. Bir ümitle işten çıkınca bankaya uğradı ama hesapta sadece üç yüz Euro vardı.

"Eyvah, nasıl gideceğim şimdi eve, mahvoldum. Kemal'e ne diyeceğim?" diye paniklemeye başladı. Kemal, yine dehşet saçacaktı ama çaresiz üç yüz Euro'yu çekti ve korkarak evin yolunu tuttu. Başına gelecekleri tahmin edebiliyordu. Daha kapıyı açar açmaz Kemal karşısına dikilmişti. Aylin hemen kekeleyerek durumu açıklamaya çalıştı:

"Ba, baa bak, Ke Kemaal, ben sadece üç yüz getirebildim. Çü Çünkü..." derken Kemal, "Paraa" diye bağırıldı.

"Paraaa dedim, bin Euro," aynı anda Aylin'i kapının yanındaki duvara doğru iterek bir yumruk savurdu. Aylin son anda başını öbür yana doğru çevirince yumruğu duvara geldi. Çocuklar kordudan çığlık atıyor, saklanacak bir yer arıyorlardı.

Aylin, "lütfen Kemal, çocuklar odalarına gitsinler, öyle yap, ne yapacaksan." Kemal, "hayır, kimse bir yere gitmiyor. Hepiniz burada kalın ve görün neler oluyor."

"Parayı nereden bulabilirim? Yok vallahi yok. Ne yapabilirim Kemal? Lütfen yapma!" diye yalvarmaya başladı.

Kemal, “ne yaparsan yap, orospuluk mu yaparsın, dilencilik mi yaparsın, bilemem ama yarın bu parayı getir!”

Bu söz, işte bu söz Aylin'i yıkmıştı o an. Kendini kaybetti ve saçlarını avuçlarıyla yoldu. Gözlerinden yaşlar süzülürken, duruvara yasal bir şekilde olduğu yere yavaşça çömeldi. Göğsüne bir yumruk tıkanmıştı sanki. Nefesi ağırlaştı. Gözyaşlarının verdiğı bulanıklıkla ellerine baktı, avuçları o güzelim saçlarıyla dolmuştu, parmaklarının arasından sarkan saçlarını Kemal'in arkasından savururken, artık sessizliğini bozdu, “asla” dedi.

“Asla! Çocuklarımla utanacağı anne olmayacağım. Çocuklarımla beni anlatırken, benden utanmayacaklar. Buna fırsat vermeye çeğim” dedi.

Bütün bunlara rağmen, Kemal artık çıkırından çıkmış ne zaman ne yapacağı belli olmayan bir insan haline gelmişti. Aylin, sanki onu hiç tanımıyor, çok korkuyordu. Yarın ne yapacağını bilemiyordu. Kemal her gün başka bir sebep buluyordu kavga etmek için. Tedirgindi hep, çünkü artık onun neye kızıp, neye sevineceğini bilemiyordu.

Aylin'in o cumartesi saat 12:00'da işe gitmesi gerekiyordu. Her zamanki gibi yine büyük kızına tembih etti, "iki-üç saat kardeşlerine dikkat et, oldu mu evladım" dedi. Ve işe gidebilmek için hazırlandı, çıktı. Arabaya bindi ve çalıştırdı, arabanın arka kaportasına büyük bir gürültüyle bir yumruk indi ve aynı anda, "in arabamdan" diye bağırdı bir ses. Aylin'in korkudan tüyleri ürperdi, kafasını omuzlarının arasına gömerek ufaldı sanki. Cesareti yoktu inmeye arabadan. Kemal, Aylin'e işe giderken arabayı verirdi aslında ama ne oldu da şimdi böyle yapıyordu ki? Ne yapacaktı şimdi Aylin? Şaşkınlık içerisinde, "korkunun ecele faydası yok anlaşılın!" dedi ve yavaşça arabadan indi.

"Ne oldu Kemal? Biliyorsun işe gitmem gerekiyor. Araba sana lazımsa, sen bırak beni istersen?"

Kemal, "araba yok bugün, bana lazım, neyle gidersen git, ben götüremem, uğraşamam seninle." Aylin içinden, 'para diye gırtlığımı sarılırsın ama' dedi.

"Nasıl gideyim Kemal, lütfen! 8 km yolu neyle giderim? Yürüsem hava çok soğuk ve geçte kalırım."

Kemal, "üff! Hiç uğraşamam seninle, beni çılgırımdan çıkarma. Sonra zararlı sen çıkarsın hem... Bu gün neşem yerinde, gayret ediyorum kavga etmemek için" derken sinsi sinsi gülümsüyordu. Artık yapabileceği bir şey yoktu. Aylin telefon etti iş yerine, biraz gecikebileceğini bildirdi ve kalın giyindi. Yola koyuldu, kar başlamıştı yine ve dondurucu bir soğuk vardı. Soğuk gözlerini yakıyor, önüne bakmakta güçlük çekiyordu. 'Bu gidişin bir de dönüşü var' diye geçirdi içinden. Sonra 'olsun' deyip omuzlarını silkti, 'dönüşte bir şeyler olur elbette!' diye düşündü. Gittiği yerden henüz kimse geçmemiş, kar bembeyaz ve pürüzsüz. 'Ne güzel, kristal gibi parlıyor. Sanki gökten yıldız düşmüş, hiç ayak deymemiş buralara. Hafta sonu ve havanın soğuk oluşundan dolayı olmalı' diye düşündü. Başını kaldırdı gökyüzüne baktı. Beyaz melekler uçuyor sanki, her biri süzüle süzüle dökülüyordu. Kirpiklerine yapışan karları elinin tersi ile silerken, az önce yaşananları unutarak doğanın ne kadar cömert olduğunu düşündü; ne beyazı ne sarıyı hayatlarından eksik etmemişti doğa. Karın üzerinde yürürken ayaklarından çıkan gıcırıtıyı dinledi. Hepsi ayrı bir güzeldi. Rüzgar estiğinde savrularak yağan kar, bazen sakinleşip süzüle süzüle narın beyaz bir kelebek gibi iniyordu yere. Ayaklarını pamuğa basarmış gibi hissettiren, derine basma duygusuyla çıkan karın gıcırıtısı içine huzur veriyordu. Ellerini cebine koydu. Omuzlarını yukarıya doğru çekip, kafasını omuzlarının arasına gömerek, derin bir nefes aldı, gülümsedi, "Kemal, arabayı verseydi bu duyguyu tadamazdım" dedi, mutlu oldu.

Çalıştığı butiğe yeni varmıştı, tam üzerini çıkarıp geciktiği için özür dilediği sırada, telefonu çaldı. Telefondaki kıızıydı. Ağlıyordu.

"Anne çabuk ol, gel lütfen! Babam, babam, Cem'i çok fena dövdü. Çok kötü" diyordu hıçkırarak...

"Ne olur anne, hemen gel. Korkuyorum!.."

Cem, ikinci çocuğuydu Aylin'in. Engelliydi. Cem, Daumzen-

trum hastasıydı. "Ne diyorsun?" diyebilirdi. Eli, ayağına dolanmıştı, acele acele mantosunu giyip, "benim gitmem gerek," diyerek daha yeni vardığı iş yerinden apar topar ayrıldı. Taksi çağırdı, yürüyerek zaman kaybedemezdi. Cem'in durumundan dolayı bakımı çok zor olmasına rağmen, Aylin bir kere vurmuştu ona. 'Ne yapmış olabilirdi ki? Bir çocuk nasıl dövülebilirdi ki?' Kafası almıyordu. Eve vardığında Kemal çoktan gitmişti. Çocuklar ağlıyordu. Cem ise ağzı, burnu kan içerisinde, dudakları şişmiş bir halde koltukta yatıyordu. Yavaşça Cem'in yanına yaklaşıp, başını okşadığı anda Cem, gözlerini açtı, annesine sarılıp, bir şeyler söylemek istedi. O sırada Cem'in bir dişinin kırılmış olduğunu fark etti Aylin... Cem'in yediği dayaktan bir diş kırılmış ve dudakları patlamıştı. Gözyaşlarını tutamadı. Oysa gözyaşlarını göstermek istemezdi Aylin çocuklarına. Ama başaramadı bu sefer. Söz dinlemez hırçın bir çocuk gibi alabil-diğine süzülüyordu yanaklarından.

"Ne oldu?"

"Nedeni olmaz bunun ama neden dövdü Cem'i?"

Büyük kızı, "babam hazırlandı, daha zamanım var" dedi ve Tv izlemeye başladı. Cem, oynuyordu, 'sus' dedi önce, sonra dövmeye başladı. Biz ne yapacağımızı şaşırdık. Sonra gitti zaten. Ben de o gidince hemen seni aradım."

"Anne, bizi bırakıp gitme işe, lütfen! Biz korkuyoruz" diyordu ağlayarak.

Nasıl oluyordu bir çocuk sırf babasının rahatını kaçırdı diye bu kadar dövülebiliyordu? Buna bir anlam veremiyordu Aylin. Demek ki, çocuklara kadar ulaştı bunun öfkesi, kini... Üstelik Cem, anlamıyor ve ortalıkta dövmeyi gerektiren bir sebepte yoktu zaten... Aylin, ne yapacağını şaşırmış bir vaziyette oğluna sarılmış, ağlıyordu. Artık sağlıklı da düşünemez olmuştu.

"Doktora mı götürsem? Evet, hastahane" dedi. Tam o sırada kapının zili çaldı ve Kemal'in kardeşiydi gelen.

"Ne oldu, bu ne hal?" dedi. Aylin olanları anlattı.

"Ne olur, yardım et. Cem'i hastahaneye götürmeliyiz."

“Olmaz” dedi kayını.

"Hastahaneye götürürsek dövüldüğü anlaşılır. Ağabeyim umurumda bile değil, onu tutuklasınlar, atsınlar hapishaneye. Çeksin cezasını. O bunları çoktan hak etti ama Cem'i, çocuk koruma yurduna alırlar!"

Aylin, "hayır, ben vermem oğlumu o bensiz yapamaz. Onun bana ihtiyacı var. Anlatırım ben olanları, o zaman almazlar oğlumu benden."

"Kanıtlayınca kadar Cem'i alırlar. Mahkemeydi, kanıttı, derken dört veya beş ay Cem'i tutarlar orada. Üzgünüm ama yasalar böyle" deyince Aylin pes etti. Çaresizliğine bir kez daha ağladı. Ama bu sefer hıçkıra hıçkıra, bağıra bağıra ağlıyordu. Bütün gece Cem'in başında bekledi ve nihayet sabah olduğunda Cem daha da iyiydi. Aylin o pazartesi iş yerini aradı ve bir daha işe gelemeyeceğini söyleyerek işten ayrıldı.

Düşündü de Aylin, her şeye rağmen o gün yürüyerek o soğukta işe giderken bile bir şekilde kendini mutlu etmeyi başarmıştı. Yine de umudunu hiç yitirmemişti ama o ne yaparsa yapsın kötülükler ve huzursuzluklar onun yakasını bırakmıyordu bir türlü...

O gece Kemal eve gelmeyince, Aylin, gecenin bir yarısına kadar onu bekledi ve sonunda dayanamayıp onun sürekli gittiği kahvehaneye gidip olan biteni öğrenmeye karar verdi. Aylin, bunu yapabilecek cesarete değildi aslında. O hep sakın ve ürkek biriydi. Ama artık kontrol dışıydı ve oraya doğru gidiyordu. Çok korkuyordu. Kalbi öyle hızlı çarpıyordu ki, dışarıdan hiçbir ses algılayamıyordu. Çok karanlıktı sokak. Lambaların aydınlattığı yerler ise yoğun sis içerisindeydi. Sisli ve puslu sokaklardan ürkek adımlarla geçerken, içinden bir ses ‘buralarda ne işin var, ne yapıyorsun? Dön geriye’ ama diğer bir sese kulak verdiğinde ‘geri dönmek yok. Artık gerçeklerle yüzleş, sırrı çöz’ diyordu. Boğazı düğüm düğüm olmuştu. Nefes nefese karanlık ve sisli havayı yırtarak ilerlerken, kafasında bin bir soru işaretine cevap arıyordu. Ama az sonra oraya vardığında bu soruların cevaplarını bulabileceğine inanıyordu. Kahvehaneye vardığında önce kapalı

olduğunu düşündü. Sonra yaklaşıp, ellerini alnına destek yaparak başını cama dayayıp bakmaya başladı. İçerisi kırmızı, loş ışıkla hafif aydınlatılmıştı ve sesler geliyordu. Dikkatle dinlediğinde Kemal'in birilerine bir şeyler anlatmaya çalıştığını fark etti.

Şaşkınlık içerisinde sese kulak vererek çevreye göz gezdirmeye başladı. Kahvehanenin sağ tarafında yerde bir döşek vardı ve döşekte yüzünü göremediği arkası cam tarafına dönük çıplak bir kadın yatıyordu. O an içindeki acının tarifi yapılamazdı. Kalbinde bir noktadan kızgın kanlar akıyor, bütün vücudunu yakıyor, içinde sessiz çığlıklar yükseliyor, volkanlar patlıyordu. Aynı zamanda eşinin konuştuklarını duymaya çalışıyordu. "Buraları toplamam gerekiyor, buraları böyle bırakamam. Sen de giyin, eve bırakayım. Ben de, kimse bir şey anlamadan gideyim artık" diyordu. O an Aylin saate baktı, saat 02:45 idi. Aylin hızla arkasını döndü ve oradan bir an önce uzaklaşmak istedi. Boğazına bir şeyler düğümlenmiş, zor nefes alıyordu. Koşar adımlarla eve dönmeye çalıştı. Ama ne çare, o yürümeye çalıştıkça ilerleyemiyor, ayakları adeta yere yapışıyor, nefes nefese yürümeye çabalıyordu.

Tam o sırada bir ses "dur" diye bağırdı. Ürperdi birden. Ensesinde bir ağırlık hissetti. Başını yavaşça sesin geldiği yöne doğru çevirdi. İrileşmiş, korku dolu gözlerle zifiri karanlıkta sesin sahibini aradı. Sis gecenin karanlığına ortak olmuş, göz gözü görmüyordu. 'Her şey bitti' dediği anda birden sıçrayarak uyandı. Korkunç bir kabus görmüştü. Doğruldu, yatağın içerisinde oturdu. Hala titriyordu, bu kabusun bir anlamı olmalıydı. Baktı daha Kemal gelmemiş diye düşündü ama yanılmıştı. O ara saate baktı ne tuhaf saat 03:05 geçiyordu. Kalkıp elini, yüzünü yıkayıp bir yudum su içmek için doğruldu. Yatak odasının kapısını açtı. Karşısındaki banyodan su sesleri geliyor, eşi yeni gelmiş, duş alıyordu.

Su içmekten vazgeçti ve kurumuş boğazını yutkunarak ıslatmaya çalıştı ve yatağına döndü. Ama çok kötüydü. Tarifi imkansız bir acıydı bu. Yattı, ama uyuyamadı. Kemal duştan çıktı, sessizce gidip koltukta yattı. Oysa Aylin onca şiddete ve hakarete rağmen yatağını ayırmamış, her ne olursa olsun hep kocasının yanında yatmıştı.

‘Artık yanımda yatmakta mı istemiyorsun?’ dedi içinden. Yatakta kıvranarak günün ağarmasını bekledi. Sabah olduğunda kara bulutlar çökmüş, hava zor günlerin habercisi gibiydi adeta...

"Neredeydin?" demeye korktu ve "her şey yolunda mı?" diyebilirdi sadece. "Geç kaldın da, merak ettim bütün gece" diyebilirdi.

"Neden merak ediyorsun anlamadım. Sana daha önce söyledim, bundan sonra hayatımı yaşayacağım. Sen de bana karışmayacaksın. Vır vır, dır dır edeceksen kapı orada. Defol git ya da çeneni kapa ve otur oturduğun yerde." Boynunu büktü Aylin. Kocasını artık uzak kalmak istiyordu. Bir karar verdi Aylin. Oturdukları evin üst dairesini çocuklara oda yapmışlardı, oraya taşıdı eşyalarını. Madem bir karar vermişti, hayatını yaşayacaktı Kemal, o yaşadığı hayatta Aylin olmayacaktı. Ama dört çocukla sığınacak bir yeri yoktu. Üstelik oğlu engelli, küçük kızı henüz 2 yaşındaydı. Onları kime, nereye bırakıp, çalışabilirdi ki? Nasıl bakabilirdi onlara... Bu düşünce onu eve bağlıyordu.

Zavallı Aylin'in bu ülkedeki haklardan hiç haberi yoktu. Eşi üst katta ki daireye hiç uğramıyordu. Ne acıdır ki, Aylin çocuklarını doyurabilmek için güçlük çekiyordu. Almanya gibi bir yerde haklarından habersiz Aylin çocuklarını un çorbasıyla doyurmaya çalışırken, Kemal işten gelir, hazırlanır, kokular sürer, ardına bile bakmadan çekip giderdi. Kemal eve gelince yine de Aylin heyecanlanır onu üst kattaki merdivene oturup, sessiz sessiz izlerdi. Oradan evin içi görünmüyordu ama Aylin yine de orada oturup, kocasının evde dolaşmasını dinlerdi. Kemal işten gelir gelmez hemen duşa girer, hazırlanır, çıkardı. Aylin, o çıkar çıkmaz cama koşar, gidişini göz yaşları içerisinde kalbindeki acıyla birlikte arabasıyla köşedeki yoldan dönüp kayboluncaya kadar izlerdi.

Kemal, son darbeyi de vurmuş, Aylin'in imzasını taklit ederek bankadan onbeş bin Euro kredi çekip bir gecede pokerde kaybetmişti. Çaresizliğin hat safhada olduğu bir gün telefonu çaldı. Arayan Fahriye ablaydı ve Aylin'e konuşmak istediğini söyledi.

Fahriye abla telefonda, "evde olmaz" diyordu, "bir yerde oturup konuşmamız gerek. Yıllardır gözlerimle şahit olduğum her şeyi sana

anlatmak, bu vicdan azabından kurtulmak istiyorum" diyordu.

Aylin, Fahriye ablayı mahalleden tanır, bazen sokakta karşılaştıklarında selamlaşırlardı. Bunun dışında hiçbir samimiyetleri yoktu.

Aylin, "tamam Fahriye abla, yarım saat sonra köşedeki kafede buluşalım" dedi. Bir an önce olan biteni duymak istiyordu Aylin. kafenin kapısında karşılaştılar ve birlikte içeri girdiler. Fahriye abla ona bütün bildiklerini, gördüklerini anlatacağını ama metanetli olmasını istediğini söyledi. Çünkü, Aylin'in duyacakları hiç de basit şeyler değildi.

Fahriye abla nihayet anlatmaya başlamıştı. Üzüntüsünü belli etmemeye çalışsa da bunu başaramıyordu. Üst katta oturan Cevriye diye bir kadınla Kemal'in ilişkisi olduğunu, onun dışında kahvehanede çalışan Rus kadınla beraber olduğunu, Rus kadının adının Julia olduğunu, hatta o Rus kadına araba aldığını, diğer kadının da evine yeni eşya ve pırlanta yüzük aldığını iddia ediyordu. Aylin'in başı dönmeye başladı. Gözlerinin önüne sis çökmüş gibi bulanık görüyor, Fahriye ablanın konuştukları, kulağına boğuk boğuk yankılanarak geliyordu. Aylin elini uzattı, Fahriye abla ayağa kalktı.

"Sakin Aylin, sakın yıkılma, hep bundan korktuğum için yıllardır bildiklerimi sana gelip anlatamadım. Lütfen korktuğum şey olmasın..." diyerek Aylin'e yaklaştı ve elini sımsıkı kavradı. Zavallının elleri kangren olmuş gibi cansız ve soğuktu. Aylin daha fazla dayanamayıp 'çocuklarım açken' demeye çalıştı ama kendini kaybetti ve olduğu yere yığılıverdi. O her şeye katlanabilirdi belki ama ihanetin acısı onu can evinden vurmuştu.

Aylin gözünü açtığında bir hastane odasıındaydı. Kemal ve Fahriye abla belli ki az önce tartışmışlardı, birbirine düşmanca bakıyorlardı.

Aylin, Kemal'e "bunlar doğru mu?" dedi.

Kemal, her şey çok normalmiş gibi "evet, ne olmuş yani? Kendi kazandığım parayı kiminle istersem onunla yerim. İhanete gelince, ihanete uğrayan tek kadın senmişsin gibi bayılıp, yayılıp beni de rezil etme. Biz erkeğiz hayret bir şey! Ne var bu kadar büyütecek?" diyerek devam etti:

"Haydi toparlan, doktor kendine gelince eve götürebilirsiniz

dedi. Çocuklarda yalnız evde. Ben doktorla konuşacağım, sen de toparlan, gidelim."

Aylin eliyle tutmaya korktuğu ateşin, vücudunu nasıl yaktığını hissetti ve eve döndüler.

Perdeler kapandı günlerce... Belki de haftalar oldu. Aylin utanıyordu uğradığı hakaretten, ihanetten. Dışarıya çıkamıyor, kimseyi görmek istemiyordu utancından... Birden irkildi, gözlerini diktığı noktadan ayırırken, başını yasladığı pencere kenarından kaldırdı. Aylin içindeki sessiz çılgılığı duydu! Ve titreyen elleriyle onu yakan ateşi tutmaya karar verdi. Yavaşça telefona uzandı. Kadın hakları derneğinin numarasını vermişti Almanca kursu öğretmeni bir zamanlar... Türkiye'den evlenip gelen kadınlara. Çantasında taşıdığı minik ajandayı açtı. Numarayı buldu halsiz ve titreyen parmaklarıyla numarayı tuşladı, kadın hakları derneğini aradı ve evden ayrılması gerektiğini söyleyip, yardım istedi.

Aylin, mutluluk vaatleriyle saadetini bulmaya geldiği evden yıkık, viran bir şekilde, iki görevli eşliğinde çocukları ve bir bavulla ayrıldı. O eve gelişi de bir hüzündü, ayrılışı da...

Bugün, yıllar sonrasında dönüp baktığında o zamanlar bugünkü durumda olabilmek, ateşi tutmak gibi bir şeydi Aylin için. Oysa bugün bakıyordu da, o ateşi tutmaya karar verdiğini sandığı an karanlıkları yırtıp, ışığa çıkmanın yolunu bulmuştu aslında.

Bunu anlaması kolay olmadı. Ama şimdi başardığı için gururlu ve mutlu, kendine olan güvenini yeniden kazandı. 'Öldürmeyen darbe güçlendirmişti' Aylin'i. O pes etmemiş, düşmesine rağmen ayağa kalkmasını bilmişti.

Şimdi güzel, huzurlu bir yaşantıya ve saygın dostlara sahip, mutlu bir kadındı. Geçen hafta kızıyla bir kafede oturup karşılıklı kahve içerken sohbet arası kızı sordu: "anne, babamla evlendiğine pişman mısın?" Onun gözlerinin içine baktı Aylin, bir an düşündü ve böyle güzel çocukları olduğu için aslında hiç pişman olmadığını fark etti.

Kızına, "pişman değilim" dedi. "Çünkü, babanızla evlenmeseydim, sizin gibi güzel yürekli evlatlarım olamazdı. Siz, bana babanızdan en büyük hediyesiniz!" dedi Aylin, yüreğinden

yükselen içsel bir huzurla.

Şimdi ise söylenecek bir söz yoktu Aylin için. Geçmişine bakınca "keşke" diyecek hiçbir şey bulamıyordu. İçinden, 'yaşanması gerekti, yaşandı ve bitti' dedi. Şimdi çocuklarıyla gurur duyuyordu. Çünkü çocukları okullarında başarılı birer öğrenci olmuşlardı. Ve engelli oğlu Cem, bugün Aylin'e, "HOŞ-GEL-DİN AN-NE" demeyi öğrendi.

Aysel Çetin

Bir su damlası

Su kurumasın diye
Durmadan gözyaşı döküyorduk
Kuraklığın sıcaklığını duyumsayan yüreğimiz
Acıdaydı
Ve
Çoğalsın diye umutlar
İçimize akıttık acıları
Acının kıyımındaki
Tebessümle besledik
UMUDU.

Bir damla su takılır düşlerime, saman yolundan kayarken. Selamlarken nice güzel insanları ve yıldızları. Sonsuzluğun kervanına yol alan yıldızlar. Kalkmalıyım! Güne uyanmalıyım! Uyanmalıyım düşten. Sığınaklar niçin? Nereye kadar ki sığınaklar? Bu sığınaklar nereden çıktı? Bu askerler de nereden geldi? Düşler alsın diyorum. Adımlarım yetmiyor, askerlerden kaçmaya? Düşlerin kanatlarına binmek bu gerçeklikten kurtulmak istiyorum. Zaman, amansız, hadi düşlerim, soluğum tükenmek üzere...

Ama, ama uyanmalıyım düşten; nereye kadar kaçacağım ki karanlık gölgelerden. Düşlerim siyah postalların altında eziliyor. Basmayın düşlerime! Nefes almak istiyorum. Bu acıma duygusu da neyin nesi, nerem acıyor? Hayır! Saçlarımı rüzgarlara salmak istiyorum. Kuyunun dibindeyim, duyamıyorum rüzgarın sesini. Bu sesler yabancı, sözler ne ki? Bir yağmurun güneşle birleşimine takılır gözlerim. Gökkuşağı mı çıkmış? Sıcacık damlalar yuvarlanır tenimden...

Dağılmış saçlarım. Uyanmak istemiyorum düşten. Görmek istemiyorum dağılmış saçlarımı. Uyumak istiyorum, ne kadar bilmiyorum. İnsanlarda vicdan var mıydı? Hayır, varsa da sağır. Ben de sağırım gerçeğin kılıç darbelerine! Elime sığmıyor, yok kalkanım.

Yağmur yağsın, gün kararsın, gözlerimden kaymış yıldızlar. Bakışlar kör, sadece bakıyor. Ben yetişemiyorum yitip giden çığlıklarıma...

Yetişemiyorum bedenimden geçen sözlere. Ne taşıyordu o sözler! Kalkan eller duyuyor mu yüreğimi? Hayır hayır duymuyor. Ben de göremiyorum. Bir sis gibi dağılıyor gözlerimin önünden. O eller nerede bilmiyorum! Sesler ne söylüyor duymuyorum.

Uyanmak istemiyorum düşten. Dolu yağıyor düşlerime. Uyan diyorsun! Boğazıma sarılan elleri görmüyorsun. Düşlerimi yakan ateşi duymuyorsun! Yitirdim sesini ve düşlerdeyim. Akan suya takılır gözlerim.

Zamana yetişmeye çalışan bir su damlası akıp taş a çarptı. Ve yeşil yaprakların arasından sızan güneş ışınlarının içinde havaya yükseldi. Sonra güneş ışınlarıyla dansa durdu. Bir su damlası önce kırmızı, mavi, yeşil ve sarı renklere büründü... Yeryüzünde ancak bu kadar güzellik olabilir. Bir su damlasına bu kadar güzellik sığabilir.

Şineba Şanster

Anılar ve ölü nehirler

Uyandı ve yavaşça doğruldu yerinden. Bedeni uyuşmuştu, uzun yıllardır hep buradaymış gibi duyumsadı, uzun çağlar boyu hep aynı rüzgârın teninde gezindiğini hissetti, aynı serinlikte...

Etrafına baktı, her şey ne kadarda yabancılaşmıştı. (Yabancılaşan kendisi miydi?) Sadece birkaç saat ya da birkaç gün müydü? Tam olarak anımsayamıyor. Şu an farkında olduğu tek şey kendisiydi tuhaf bir şekilde. Tüm bedeni, saçları, yüzü, elleri, ayakları, gördükleri ve unuttuklarıyla...

Nedense daha önce hiç olmadığı kadar varlığının farkına varmanın garip hüznünü duydu. Hani en fazla insan olmanın kaçınılmaz bir gerekliliği olarak gördüğü birlikte yaşamının kurallarından sıyrılıp, birde içinden kendi gerçekliğini bulacağı bir pencereyi açmayı hep arzulamıştı. Ama hep meşgul olan hayat, buna hiç izin verecek durumda değildi. Şimdi ise kendini, sadece kendini hissedebilmenin karmaşık ve yalnız korkusunu duydu. Başka birileri olmadan yaşanılabilir mi bu yalnızlık? Ki çok iyi bildiği bir şey var, gerçekte hiçbir zaman insan yalnız kalamıyor. Bedenini diğerlerinden uzaklaştırdığı zaman beyninde

ve yüreğinde taşıdıklarıyla birlikte olmak istediğindendir. Çünkü görünen dünyanın bir parçası olmadan önce onların yolculuğuna katılmıştır, uzun yolculuklara. Oysa dışındaki dünyayı öylesine kendinin sandı ki, zamanla o da onlardan olduğunu sandı. Herhangi bir davranışını, tavrını, düşüncesini, sözlerini hatta gülüşünü bile diğerlerinin istemleri ve hoşlanabilecekleri bir biçimde yapmayı erdem belletmişlerdi ona. Ve şimdiye kadar tüm bunlar ve yaşamını oluşturan olaylar toplamını hep büyük bir ehemmiyet içerisinde ve mutlak bir itaatle yapmış, bundan hiç şaşmamaya büyük bir özen göstermişti. Önemli olan büyük resme uyum sağlamaktı. Gördüğü resme her bakışında kendisini göremese de nasıl olsa onun renklerini ve ahengini bozacak bir güç olamazdı şu yeryüzünde. Ve her nasılsa bir gün, elbet kendisini de görecekti bu muhteşem resmin içinde. İşte tüm ömrü, bu umudu ayakta tutan teselliyle geçmişti o farkına bile varmadan. Umuda bir ad koymadan, onunla yaşamının farkındalıktan uzak yükünü taşımıştı yıllarca. Umudun cezayı uzatan yanındansa hiç haberi olmamıştı. Adı umuttu ya, bu yeterdi taşımaya...

Ve şimdi! Uzaktı artık yanılısamaların ağır gölgesinden. Makya, abartılmış hayatın zorunlu bir rengi olmayacak kadar kendisinin hissetti ruhunu. Yüzüne dokundu, avuçlarına aldı yanaklarını, ellerini duyumsadı. İlk kez ellerini bu kadar yakın buldu kendine. İstese her an onların yalın dokunuşlarını hissedebileceğini ayırsadı sonra. Ve gözlerine, saçlarına, alnına dokundu sırayla. Sanki her zerresini yeniden keşfediyordu yüzünün. Bir aynaya gereksinim duymadan yüzünü gördü ellerinin izinde. Tebessümünü sonsuza kadar saklayabilirdi şimdi, başka yüzlerden ödünç almadan, bir karşılık vermeden.

Gülüşünü kazandığını düşündü, kendi gülüşünü. Hep başkası için şekillenen, başkası görmeden anlam bulamayan veya hep bir sebebin arkasından beklenen; belirlenmiş, yasaları düzenli işleyen, nerede, ne zaman, ne kadar ve nasıl bir dozda olacağı hep önceden bilinen ve öğretilen bir eylemdi onun için gülmek. Şimdi ise sadece ve sadece kendisini, hiçbir yasaya tabi olmadan.

Şimdi her şey yeniden boyut kazanıyordu. Karşısında gördüğü dünya farklıydı artık. Ama farklılık neydi? Görünen hatları değişmemişti çevresinin, tüm sesler yankılarıyla aynıydı. Ama rüzgârın yüzünde gezinişi tamamen değişmişti. Daha önce rüzgârı teninde duymamış olduğunu hayretle fark etti. Yani değişen rüzgârın okşayışı değil, onun algısıydı, tıpkı toprağa basan ayaklarının birer iz bıraktığını görmesi gibi. Oysa öncesi toprağın çamur haline gelişinde kirlenen ayakkabılarını temizleme isteği duymasıyla hatırlardı toprağın adını, ‘çamur’ olarak.

Üzerinden geçip gittiği yer küresinin neresindeydi ömrü? Yaşamına sığdırdığı tüm yüzler, renkler, sesler, inançlar, sevmeler, gülmeler, ağlamalar, küfürler, bırakıp gitmeler, kavuşmalar, umutlar, özlemler ve ayrılıklar hepsi birer sanrıydı şimdi. Onları yaşanmış saymak ya da saymamak sadece bir an farkıydı. Oysa içindeyken ne de yamandı baş etmesi! Şimdi başka hayatların hikâyeleri gibi istediği oranda parçası olabileceği kadar, belirleyeceği bir mesafede izleyebiliyor kendi hikâyesini. Kendini dışında tutarak yorumlayabiliyor. Daha önce bunu hiç yapmamıştı.

Bir adım daha yaklaşmışken kendine, hep kıyısından geçip gittiği suların içinde olma isteği duydu, ta derinlerde bir yerde. Islanmak, sapına kadar ıslanmak zamanıydı şimdi, soluksuz ve beklemeden. Tıpkı çocukluğundaki gibi kimin ne düşüneceğinin kaygısını taşımadan çamurlu sularda kahkahalara boğulmak zamanıydı işte...

Bir iç çekiş kadar durgun bir bakışla durduğu yerde gözlerini kaldırıp etrafına bakındı. Gölgesinden uzak, yarını bu ana taşıyan dünyanın gözlerine dokunmak istedi. Kendisi ise yarının dününde kalan parçalarını toplamak için geri dönmeliydi, biliyordu bunu. Nede olsa tek parçadan oluşmuyordu anıları. Oysa anılar ölü nehirleri andırıyordu artık. Geriye dönüp baktığında, susuzluğunu giderecek bir damla su bulamayacağı, çatlamış kil yatağında sadece geçmişin olma ihtimalleri taşıyan yansımaları bulunduran ve ancak zorlamalı bir hayal gücüyle kendini var etmeye çalışan bir tuzak kadar cezp ediciydi aynı zamanda.

Ah bu anılar! Nasıl da var olabiliyorlardı her yitirmişliğin ardın-

dan. En onulmaz anda kendine bir zaman bulan ve her nasılsa en fazla unutuşa direniş gösteren özlem taşıyıcıları. Her şeyden uzaktı şimdi, ama geçmişten geriye kalan uzaklaşmadığı, kendini tümüyle soyutlayıp koparamayacağı bir tek anıları fark etti sonra. Oysa daha bir an önceydi tüm yaşanmışlıklardan arındığı, ruhunu ve bedenini bir tüy kadar hafif duyumsadığı... Nasıl oluyor da şimdi düşünceleri binlerce anının saldırısı altında çaresiz kalabiliyordu?

Binlerce, evet binlerce anı. Tüm bunlar gerçekten onun ömrünün birer parçası mıydılar? Ya o içlerinde en soluk olanlar, onlarda onun muydu? Ellerinin dokunduğu, gözlerinin gördüğü, yüreğinde çarpıntıya neden olanlar, soluksuz bırakan korkular ve yürüdüğü yollar...

Ayaklarına baktı. Tozlanmış ve eskimiş ayakkabılarına, bağcıklarına, onları bağlama şekline baktı. Bu ayaklar ne kadar yol almıştı, nereleri görmüştü, hangi yollarda tutamaz olmuş, titremiş ve tökezleyerek düşürmüştü onu? Şimdi burada olmasını yine bu ayaklara borçlu değil miydi? Gerçekte onu taşıyan ayakları mıydı yoksa alıştıkları mıydı? Hani olması gerekenler zincirinden miydi bunlarda? Elinde olmadan güldü. Ne garipti şu karmaşanın oyunları. Yaratıcı fikirler diye bilinen beşerilerin bile tanımlarken kendini ezik gördüğü şu harikalar diyarı! Ne zaman bir isim koymaya çalışsa korkarak geri çekilmek zorunda kaldığı büyük paradoks. Neden ve niçinler?

Havasını soluduğu hayat henüz kendi yazgısında hatırlayamadığı isimleri sunmaktan yoksunken, “ben bir ad koyuyorum” diyor, “tüm unutulana kendimden önce.” Ama nafile, döngü hiç durmadan kesiklerle var olmaya devam ediyor, kısırlığına alıştırarak hayatı ve bizi. Herkes kendi doğrusunun savaşçılığına soyunmuşken, bu döngünün karşısına geçip “dur” diyebilecek o yiğit insanlar neredeler şimdi? Gerçekte hiç oldular mı bu döngüde? 'Evet'lere yer bulunur da neden 'hayır'ın bunca çilesi? Hayır'ın hep ödenecek bir bedeli olmuşken, 'evet' büyük resme kabul edilmek için her zaman en iyi araç olmamış mıydı?

Şu an hatırlayamadığı bir kitapta okumuştı, her şeyin merkezinde kendi algısı varmış! Madem her şey onunla başlayıp onunla

bitiyordu, neden bu dışarıdakilerin merakıyla şekillenen hayatı? Ya da neden onun başkalarının düşündükleri ve yaptıklarıyla kendi tercihlerini yapması-yapmak zorunda kalışı? Kendine ait olmayan ne çok kendisi vardı. Şu an sustuğu sözleri bile kendisinin değilmiş gibi hissetti. Yıllarca tükettiği sözleri. Kendi duyguları, düşünceleri, inandıkları, hissettiklerinin sözcülüğünü büyük bir “fedakârlık” gösterisiyle yapanlar oldukça, kendisi belirleyen olacak mıydı? Ama ona sormadan sahiplenmiş oluyorlar tüm bir yaşamını ve gideceği yolları.

Gözlerinin önüne çoktan unuttuğunu sandığı ilkokul günleri geldi. Hani ilk harfler, sonra heceler, kurulan ilk cümlelerin tarifsiz heyecanı ve tahta sıra ile silgi kokularının karışımında ilk esriklikler... Nedendi o büyük heyecanlar, hocadan alınacak bir ‘afferin’, yanında oturan çocuğun saygı duyması ya da annesinin yergi ve övgüleri uğruna değil miydi? Bu düşünceyle dehşete kapıldığını duyumsadı. Daha o zamandan mı kendisinden çalınmıştı? En kendilik çağında bile kendine sızan ne çok yabancılık vardı. Ve bu güne kadar hep biraz daha azalarak ve yitirerek kendi gerçekliğine nasıl gelebilmişti? Peki, kendi gerçekliği diye bir şey var mıydı bulması gereken?

Saydam bir kederle başını ellerinin arasına aldı ve gözlerini kapadı. Koyu karanlıkta yaşamının izlerini sürmek istiyordu. Belki de silmek. Ama izlerin karmaşasında kendine bir yol bulup yürümesi neredeyse imkânsızdı. Öylesine yorgun ve tutarsızdı ki şimdi ne yana dönse kendine yabancı, kendi yaşanmışlıklarıyla karşılaşılıyordu. Onun şimdisini oluşturan koca bir kalabalıktı, içinde kaybolduğu yaşamı. Ömründe sözcükler bile bu kadar sıralanmamıştı zihninde. Şimdi ona ağırlık yapıyorlardı. Ki zaten onlar değil miydi hayatları oluşturan, bozan, yabancılaştıran, uzaklaştıran günahsız yerliler. Her zaman bizden daha eski, daha kayıtsız ve ölümsüz olan sözcükler. Onların gücünü hep sezginin tanrısallığından, gözlerin yanılmazlığından daha üstün tutmuştu, kendisi dahil herkes. Kralların, imparatorların gelip geçtiği bu topraklarda çok yenilgi ve yengiler olmuştu kelimeler uğruna.

Kelimelerin tarihi, kendilerine itaat eden ve her nasılsa yanılığının ardından, yine yorulmadan yenisini tekrarlayan akıllı varlığa yeni oyunlar düzenleyerek tanım buluyordu. O ise kendi tanımını koymadan beklemişti tüm ömründe. Peki ya şimdi?

Ne kadar olmuştu hatırlayamıyor, durup hayatını sorguladığı bu mekâna gelişi. Belki hayatı boyunca hep buradaydı ya da hiç gelmemişti. Şimdi bunun hiçbir farkı yoktu artık geleceğinde. Ki zaten gelecek diye bir şeye hiç inanmamıştı. Sözün ötesine geçemediği bir gelecek olmuştu onun geleceği. Tüm insanların gelecek algısı bu muydu acaba? Dallardan süzüle süzüle kuruyan bir damla kadar tüketilmişti gelecek düşleri. Hem neden bekleseydi, neden taşacak bir nehri olmayınca durup sellerin sürüklenmesini umut etsindi. (Umut, katlanmanın diğer biçimi). Bu anın yükünden kurtulmak içindi geleceğin varlığı. Kelimelerin düşünen varlığa karşı belki de en eski oyunlarından bir tanesiydi. Gelecek denen şeyin yıllarca peşinden koşmuş, ama hiç ucuna dokunamamıştı. Sonra onun diğer binlercesi gibi sadece bir oyun olduğunu anlamıştı. Tabii bunu anlayana kadar uzun yıllar geçmişti ömründen. Hayıflanacak daha ne vardı acaba yaşanmışlıklardan?

Öylesine garip, öylesine gerçek ve acıya karışmış özlemi yarım-lıkların. Kalbini yakacak sözlerin bir bir sıralanışını izledi, düşüncelerinin derinliğinde. Yitirdiği ne çok şey olmuştu bu yaşam denen gürültüde. Buna karşın kazandığını düşündüğü çok az şey!

Oradan oraya sürüklenen düşünceleri, bedeninde ince bir sızı duyduğun da “an”a geri döndü isteksizce. Tam göğsünün altındaydı sızı. Tamamen kopamıyordu insane, istese de anın dokunulabilir farkındalığından. Ne kadar uzaklaşabilinirdi ki yerçekiminin ayaklarını esir alan zincirlerinden. Tüm bir hayattan ve insanlarından soyutlanabilmek için belki de Budist bir rahibin sabrı ve yalnızlığına sahip olması gerekiyordu. Zihnindeki tüm yolculukları yalnızca tek taraflı ve etkilemekten uzaktı. Yani düşlerinde gittiği hiçbir mekânda kendine ait olan veya olmayan hiçbir şeyi değiştirme şansına sahip değildi. Ne dokunulabilir, ne duyulabilir ne de hissedilebilinirdi düşlerindeki yolculuklarında.

Her şey başlangıç ve sonucuyla, yaşayanıda beklemeden eskiyordu. Ucuna dokunduğu hayatlar ve kopamadığı insanlarıyla...

Döndü ve kendine bir yer aradı, seslerin ve inançların ona ulaşamayacağı bir yer. Kendi sızısıyla var olabileceği, kendi boşluğunda yitebileceği ve hesap vermeyeceği. Ama ne yapsa kopamadığını anladı. Bir yanda derinlerde yaşadığı gölgeli hayalleri; diğer yanda sıyrılıp kaçamayacağı korku ve telaşın hüküm sürdüğü gerçeklik sunusu arasında kalan yine kendi benliği ve yüreği. Kendi benliği ve yüreği ona mı aitti, bilmiyordu. Artık ne bildiğini bilememenin girdabında kalmıştı düşünceleri. Bir anda her şey bitti sanmıştı. Yanılmıştı. Koca bir yanlıgı duvarı vardı karşısında sanki. Gerçek sandıkları bile ona hayal gibi geliyordu. Şimdi gerçeğin arayışında mıydı, yoksa gerçek dediği herkes gibi kendi sınırları içerisinde çizdiği bir bireycilik miydi? Herkesin bir gerçeği vardı, bunu artık biliyordu. Ve bu gerçek diğerlerinin gerçeğini yadsıyordu, tıpkı şu an onun yaptığı gibi...

Gidecek bir yurdu veya gerçeği var mıydı? Peşinden sürükleneceği bir aşkı olmuş muydu fark etmediği. Hangi kavşakta kalmıştı, “işte bu benim vazgeçilmezim, kendimi aştığım, varlık gerekçem” dediği? Ya da bunları gerçekten demiş miydi? Öyle biri olmuş muydu? Dünyayı gözlerinde gördüğü, ellerinde ömrünün saflığını keşfettiği, yokluğunu ölümle eş tuttuğu, her bakışında yeniden doğduğunu duyumsadığı biri çıkmış mıydı ansızın karşısına?

Sızlayan yanına dokunmak istedi ancak ellerini kaybetmiş gibiydi, onları bulamıyordu. Nerede bırakmıştı kim bilir. Hangi anın pişmanlığında ya da hangi ulaşılmaz dorukta kaybetmişti. Yalanlarla dolu tarih şimdi onu da taşıyor muydu belleğinde. Yazacak birileri olmayınca tarihi yok muydu?

Ellerini aradı kayıp bir kenti arar gibi. Bir iz, bir yol bulmak istedi kendinden öteye...

Ve başardı onlara ulaşmayı. Solgun ve ifadesizdi elleri. Kendine dair tek bir iz bulamadı ellerinde. Hangi çatlamış elin merhabasındaydı kim bilir. Hangi çağın selamına karışmıştı tüm acemiliği ve utangaçlığıyla. Tarihi kazanmış mıydı onların da

derin çizgilerine? Elleri ona geçmişin gittikçe derinleşen ve sabitleşen yanılsama yüklü kesitlerini anımsattı. Hep yanıltıyordu ya; geçmiş, hatırlayışın yüklemsiz anılarında öğrenmişti. Herkesin bir geçmişi vardı, herkesin bir geçmiş yargısı ve hikâyesi. Yani aslında hayatı boyunca duyduğu, okuduğu, bildiğini sandığı, kısacası öğretilen her tarih ayrıntısının kendine göre bir yaşamışlığı vardı anlatılanın dışında. Onunla, ona rağmen bir geçiş, ama onu sürükleyen. Sunulmamış adakları çoktu tarihin.

Tozlu hatıralardan ellerinde kalan tek kesik izi. Onun tarihiydi bu, tüm serseriliğiyle, ihanetiyle, utanmazlığı ve yalnızlığıyla. Keşiğini kucaklayıp saklamak istedi. Kendine ait bulduğu tek hatıranın tek kanıtı gibi. Gözlerini çoktan unuttuğunu sandığı tek sevdiğinden, ama hiç unutamadığı. Hatırlamanın eksikli ve yüreğini her nasılsa zorladığı, uzak gibi görünen savaşını verecek kadar güçlü görmedi ellerini. Nerede bıraktığını merak etti gözlerini. Ödünç aldığı bakışlar vardı bir zamanlar. Hep yanında ve yüreğinde taşıdığı. Belki de yaşam biraz da bundan emziriyordu yalnızlığını. Ama yalnız kalmamıştı ki hiç. Boş salıncaklar gibi salınmakta olan zihni ne zaman yalnız kalabilmişti ki? Esiri olduğu öylesine hayatlar, kendi hayatı dışında, tüm hayatlar. Yanından geçtiği, ellerine dokunduğu, gözlerine baktığı, hatta sislerde kaybolan anılar bile hep onunla olmuştu farkına varmadan, saymadan. Hayatına -varlığından şüphe duyduğu- ortak olmuşlardı, kendine yer bulamadığı hayatına. Yolların bile geçmediği hayatı...

Bir şiir anımsadı çok uzak bir memleketten, çok uzak bir esintiyle.

"Başlangıç hep kusurluysa eğer

Vaktinden önce ise gitmeler

Ve kendine anlatamıyorsan suskunluğunu

Hayata dair neyi anlamışsan, bırak öyle kalsın

Ki daha yenisi daha iyisi olmayacaktır..." diyordu.

Ne anlamıştı hayattan? Anladıkları karşılıyor muydu aradıklarını ya da suçladıklarını?

İçeride boşaltılmış kelimeler gibi geliyordu ona hayat. Ne kadar uğraşsa da karşılık bulamayacağı sorular denizi. Etrafına baktı, soluk

bir ağaç gölgesi ve kendisi. Her şey oydu o an. Dışında kıyametler kopsa ne yazardı. Varlığının farkına varır mıydı geçişinde, zaman ve insanlar? Dipsiz bir kuyu kadar ürperti onu bu düşünceleri.

Bedeninde duyduğu acı kaçınılmaz bir hal alıyordu. Ondan bağımsız, salt düşüncelerle olunamadığını fark etti. Böyleydi demek hayat, bir sızı her solukta sana kendini hatırlatan, kendine ayırmaya çalıştığın anlarda bile “ben buradayım, bensiz hiçbir şey düşünemezsin, varlığın benimle gerçeğe kavuşuyor” der gibi. Hayat için ne çok tanım vardı; doğan, yaşayıp ölen herkesin bir tanımı, bir doğrusu, bir de yanlışı vardı hayata dair. Hayat koşuşturup durduğu bir yarıştı; rakip kendisi, yarış kendisi, yarışan yine kendisi. Sanki herkes için ayrı ayrı belirlenmiş düz bir çizgide ilerliyorlardı, şu an kendini yabancı hissettiği insanlar. Peki, kendisi de aynı biçimde bu yolda ilerlemede farkındalıktan uzak bir seyir mi izliyordu, yoksa şu andan sonra değişen bir şey olacak mıydı “hayatında”? Düşündüklerini değiştirebilir miydi ya da yaşadıklarını? Ne çok cevaplanması gereken soru vardı belleğinde. Daha önce sormaya cesaret edemediği ve ertelediği, belki de cevaplarından korktuğu. Şimdi ona bu yeni başlangıcı yaptıran neydi peki? Biraz daha cesaret mi, yoksa yanlışların katmerleşerek biriktiği belleği ve yüreğinin artık daha fazlasına katlanamamasından mıydı?

Yüreği, asi yüreği, hep isyanlarıyla tanıdığı ama zihninin duvarlarını aşıp bir türlü çılgınlıklarını ona, kendine ulaştıramadığı yüreği. Hep itirazları olan, baş eğmişliği tanımayan yüreği. Kütlesine sığmayan yüreği, kıpırdayıp duran bir parçası olmamıştı sadece. Bazen ona kızan, bazen hüzne boğulan bazen neşeli oyunlar oynayan, durmadan yeni serüvenlere dalmak isteyen ama hep engellenen, durup durup onun kendini anlayamamasına hayıflanan ve hep uçlarda seyreden yüreği idi; belki de onu böylesine var olanın dışına iten ve ondan bunu algılamasını bekleyen.

Aniden korkak olduğunu düşündü. Peki, korkak olmak neyi ifade ediyordu şimdi? Bildiği ama anlatamadığı -ya da anlatmaktan korktuğu- binlerce görüntü karmaşası belirdi gözlerinde. Anlatması gerekenleri dinleyecekler var mıydı? Ya da gerçekten

duymak istiyorlar mıydı? Yoksa onun şu an fark ettiği kendi gerçeklerini aslında herkes en az onun kadar- ya da daha fazla- farkında mıydı? Kimdi korktuğu, neye benziyordu, bir adı, bir yüzü var mıydı acaba? Ya da onun gibi yalnız kaldığı anlar var mıydı hayatında. Kendisine benzeyen bir yanı olabilir miydi? Tüm bu varsayımlar ve soruların baskısında kaldığını hissetti bir an. Nedense birden asıl korkunun kendisine yönelik olduğunu, kendi varlığının uçurumlarının onu her şeyden ve herkesten daha çok korkuttuğunu ayımsadı. Ama kesinlikle emin olduğunu düşündüğü bir gerçeklik vardı ki, o da kendisinde yaratılan- ya da yarattığı- korkunun dışarıdan alınmış, kendisine dair, hayata dair, gerçeğe dair sorularını yöneltmemesi için çok ustaca hazırlanmış ısmarlama bir durum olduğuydu. Bu düşünce onu biraz rahatlatırsa da meydana gelen şüphelerini dağıtmaya yetmedi. Örneğin, neden şu ana kadar bunu bilmekten kaçındı? Daha erken farkına varılan hastalığın tedavisi de daha erken gerçekleşmez miydi? Yılların, uzun yılların bir yanılsaması da buydu sanırım. Kendini verili yaşam düzenine rağmen gerçekleştirmeden ne anlamı kalıyordu ki yaşamın? Koşup koşup yetişemediği bir hayalin peşinde sürüklenmek kadar acı vericiydi böylesi ömür.

Öylesine geçip gideceği bir yol özlemi duydu yüreğinin derinliklerinde. İşte yine yüreği, sözü almıştı ondan; kim bilir nerelere sürükleyecekti yine onu yorgun düşünceleriyle, çatallanmış duraklarıyla. Ama sevindi yüreğinin sesini duyduğuna, öylesine gülmüsedti ona, yanağında yavaşça süzülen yaşın varlığından habersiz. Ki zaten gözyaşının da farkında olmadığı tek şey oydu, öylesine akmıştı. Onun varlığı akmakla anlam kazanıyordu. Ama taşıyanın bilinci onu kavrayamamıştı. Bir süredir yüreğinin yol göstericiliğinden koptuğunu hissetti. Bir parça kendine ait bir şey bulmuşsa şu düşünce karmaşıklığında, o da kesinlikle yüreğinin -kimilerine göre bir et parçası dışında bir işlevi olmayan- yankısıydı derinlerden seslenen.

Tam yüreğinin sesini dinlemek için derin bir soluk alıp gözlemini kapamak üzereyken bir ses duydu, tam olarak nereden geldiği

belli olmayan. Soluğunu tuttu ve dinlemeye koyuldu. Ama ne gariptir ki ses sandığı aslında rüzgârın uğultusundan başka bir şey değildi. Dikkatsizliğine güldü bu defa. Herhangi bir sesle rüzgârın sesini ayırtıramadığı ortadaydı. Ne zaman uzaklaşmıştı bu denli kendinden, rüzgârdan, onun narin esintilerinden?

Katıksız ve yalın ne kalmıştı geriye tüm yaşanmışlıklardan? Ki yüreğinin kendine yabancılığı pekte yadırgayacağı bir şey olamazdı doğrusu. Kendi fırtınasında boğulacak gibi hissetti kendini, ne denli uzak kalsa da bir şeyler vardı onun adını anan. Bir sureti, hatırlanacak bir sözü kalmış mıydı geride bıraktıklarında? Nedeniz ve sonuçsuz kalan, bir yanlış mıydı yoksa? İşte yine, cevapları yıkımına yol açacak sorular saldırısı altında tüm benliği...

“Yıkım ne zaman başlar” diye, kendi sesini zor duyacak şekilde mırıldandı korkarak. Evet, korkulacak bir soruydu ona göre. Bu soruyu soran kişi bunun cevabına da hazır olmak zorundaydı. Yanlış bulan doğruyu da bulmak zorundaydı. Yoksa artık asla eskisi gibi yaşayamazdı, bilenler öğretilen her şeyde hep yanılmanın döngüsünde ararlardı çünkü gerçeği. Ama şimdi, gerçek bile onda kendi başına bir yanlış karmaşasından farklı bir şey hissettirmiyor nedense. Kimin gerçeği, kime uyan gerçek, neye benziyor bu gerçeklik fenomeni; bu uzun cümleleri, süslü kelimeleri, rahatlatan coşkunu ve bitimsiz anlamlarıyla nerede bulunur? Bir sonu, bir başlangıcı var mı? Şu an içinde bulunduğu dünya insanların yarattığı gerçeğin neresindeydi? Kendisinin varlığından bile şüphe duymaya başladığını fark etti. Yaşamak ve ölmek!

İkisinin arasındaki mesafenin uzunluğu veya kısalığı neyi değiştiriyordu peki? Yansımalar ardından hep aynı hızda ilerleyen hayat, sesinden, kendinden ve nereye gittiğinden habersizdi. Hep bir şeyler kalmak zorunda mıydı yaşananlardan? “Hiç” olmak neden bu kadar zordu? Dağılan parçalarını toplamaya çalışırken geçmişten - anılardan - neden ve nasıl “hiç” olamadığının ayırdığına vardı. Çağın bilgeliğinin öğrettikleri yetmiyordu hiçliği anlatmaya, anılarıysa onu anlamasına. Herkesin her şey olduğu yerde o hiçbir şey olmanın kendine giden yolda bir ışık olacağına düşündü. Ezberletilen tüm

yüklerinden kurtuluşun bir yolu hiçlikti. Başkası olmaya çalışarak tüketilen ömrün bir kıymetini görmüyordu artık.

Geç kaldığı bir şeyler mi vardı yoksa? Nedendi çağları aşan bu acele? Gerçekten de geleceğe bir şeyler bırakma isteği miydi, hani sonraki kuşaklar için miydi bunca koşuşturma? Sonunda mutlu, huzurlu bir kuşak olacak mıydı? Buna inanıp inanmadığına pek emin değildi. Kendi hayatı da bilinmezliğe ertelenen yarımliklar yığını değil miydi zaten. Peki, nedendi böylesi katlanma çabası? Bırakılacak “iz” yarışı nedendi? Vurulup düşseydi bir yerlerde, beyaz mermerden bir mezar taşı neyi değiştirecekti ardında bıraktıklarında? Yaşadıklarını anlamlı kılacak olan, ardında söylenecek sözlerin ağırlığına göre mi boyut kazanıyordu? Böyleyse ne farkı kalıyordu cennet hayali uğruna feda edilen ömürlerden? Yaşarken değişmeliydi bazı şeyler...

Tüm alışkanlıkların ve öğretilenlerin ötesinde bir kesit yakalayabilmek, yaşama, kendine ve varoluşuna dair.

Şimdi geldiği şu kavşakta; neredeyse özüksenmiş bir hayattan geriye kalan nedir diye düşündü, bir savaştan yeni çıkmış yorgun bir savaşçının ruhuyla, dinginliğiyle. Bir fırtınanın ardından hafif esintilerle sallanıp duran söğüt dalları gibi umarsız, belki de hüzünlü bir yalnızlık duygusuna kapıldığını ayırmadı şaşırarak; ilk kez bu kadar kendince, bu kadar yalın bir yalnızlık. Çoğalmayı bilmek için önce yalnızlığı tanımak gerekiyordu. Ve şimdi yalnızlığı duyumsarken elinde olmadan bir kahkaha atıyor. “İşte bu” diyor; “yalnızlığı, gerçek yalnızlığı anlamadan, hayır. Hayır! yüreğinde, beyninde, ruhunun en derin diplerinde duyumsamadan ben, ben olamam. Bu ağaçlar, taşlar, bu toprak, bu güneş benden onlara benzememi istemediler, ben onları görmeden de onlar vardı, benim görmem onlara anlam katmadı, onları yararlı kılmadı, onlar zaten yararlıydı, onlar benden, bizden çok önce buradaydılar, biz geçip gittikten sonra da olacaklar, hep olacaklar, bizimle de, bizsiz de. İşte, nasıl bu gördüklerimizi kendimiz olmadan anlamsız, tarihsiz bellemişsek, birbirimizi de öyle biliriz. Ne çağların, ne de tarihin değiştiremediği erdemleri, korkuları,

sevgileri, yalnızlıkları vardır insanın. İnsanın en derin, isim değişirse de özü değişmeyen duyguları vardır. Bunları yok etmeye çalışmak, bir ormanı yakmak veya hayvanları katletmek - doğayı nasıl sarsıyorsa- kadar dengesizleştirir insanı da.”

”Dengesiz insan!” tam da bulmaya çalıştığı tanım buydu sanki. Çocukken büyükler, ‘eğer bir kedinin bıyıklarını keserseniz kediler dengesiz yürür, avlanamazlar’ derlerdi. Şimdi düşünüyorum da, bir kedi, bir ağaç veya insanın budanmasının sonuçları neden birbirinden farklı olsun ki, sonuçta hepsi de dengesizleşiyorsa!

Çağlar boyu hep yararlılık adına yapılan “budanmalar” neler kaybettirmedi ki insanlığa. Ve her zaman, her yerde devam eden, tek mevsimle sınırlı kalmayan, tüm bir ömre uygulanan bitimsiz törpülerin, kendisi ve kendinden sonrakilerin de uğrayacağı bu budama operasyonunun ne kadar etkili olduğunu düşündü. Hangi kara parçasında olduğunun bir önemi kalmıyordu bu durumda. Çünkü bir yerde makasla yapılıyorsa diğer yerlerde baltayla yapıldı, yani sonucunda bir değişiklik olmazdı pek. Kendisinden çalınmanın bir diğer adıydı bu, kendinden habersiz, izinsiz. Budanmıştı o da, kendini bu denli cıvılcıplak hissetmesinin nedeni buydu belki de. Kaynağını bilmediği bir yerden, bir el gelip tüm yaşamını, nasıl yaşaması gerektiğini, nasıl düşüneceğini, nasıl hareket edeceğini, nasıl konuşacağını, nasıl güleceğini hatta nasıl hissetmesi gerektiğini bile belirleyen bir kural sıralamasını yapıyor sanki. Ve herkes buna uymak zorundadır, yoksa çark işlemez! Kimin çarkı, kimin adına, ne uğruna? Bu sorular artık onun kaldırabileceğinden ağır gelmeye başladı. Yorulduğunu hissetti, çok yorgundu.

Ayağa kalkıp gitmek istedi, ama nereye, bunu bilmiyordu. İnsanın, düşlerinde çok daha rahat her yere gidebileceğini düşündü. Ama nesnel dünyada bunu yapmak için bir takım nedenlerin ve açıklamaların olması şart. “Peki, benim böyle bir nedenim ve açıklayacağım bir gerekçem olacak mı? Nereye, neden gitmeliyim?” Kendine gitmeli önce, kendi denizinde yüzmeyi öğrenmeli, kendi yalnızlığını tanımalı ve en sonunda yerlilere karışmalıydı. Çoktan onu orada bekleyenler vardı sanki. Bir

resmi tamamlayacak renklerden biri olacaktı belki, kim bilir...

Burada bir ömür geçirdiğini sandı. Sanki bir yerlerde doğmamış, büyümemiş, çocuk olmamış, oyunlar oynamamış; en kendine ait çağında âşık olmamış, kimsenin ellerine dokunmamış ve bunca gürültüyü yaşamamış gibi boş hissetti ömrünü, tüm yaşamışlıkları ve bedenini. Bedeni onu nereye taşıyacaktı bu andan sonra? Gidilecek bir yer kalmış mıydı? Bir yer bulup gitse bile onu kim anlayacaktı, bir dinleyeni olacak mıydı? Hayır, olmayacaktı, biliyordu. Çünkü kuralın dışına çıkmıştı artık. Bunu onlar fark etmese bile kendisi farkındaydı. Artık eskisi gibi olamazdı istese de. Ve böylece yerlilere karışamazdı, büyük resimde bir renk olamazdı, çünkü o renk uyumsuzluk yaratacaktı mükemmel resmin içinde. Bu yüzden sesi de farklı çıkacaktı, sözleri bir sayıklamadan ibaret sayılacaktı. O kendisi olmayı seçiyordu, kendini riske ederek, kendinden vazgeçerek, bir “hiç” olarak.

Evet, bulmuştu cevabı, en azından en önemli cevabı. Kendini bulması için “hiç” olmalıydı, hiç kimse olmalıydı. Verilen tüm adlandırmalar, tanımlar, yüklenen anlamlar, değer yargıları (hiç söz sahibi olmadığı), davranış kuralları ve geriye kalan her şeyden önce vazgeçip, kendi algısı, kendi duygusu, kendi fikirleri, kendi tanımları, kendi korkuları, kendi yalnızlıklarını tanımalıydı. Önceden belirlenip servis edilen hiçbir tanıma gelmeden “hiç” olmayı bilmeliydi. Kimse onu kendine ait kılmadan, o sahiplik dürtüsünü aşmalıydı. Hiç kimsenin bir şeyi olmadan, kimse onun bir şeyi olmadan...

Birbirine zincirlenmiş düşünceler gibi, hayatlar da mahkumdu birbirine. Biri diğeri olmadan anlamsız kılınmıştı, yok sayılmıştı. Birinin varlığı diğeri itaatla bağlantılıydı. Ama o artık kararını vermişti; ne itaat edilen, ne de itaat eden olacaktı; ya kendisi olacaktı ya da hiç olacaktı. Ki zaten hiç olmak kendine giden yoldu.

Yolunu bulmuş muydu? Öylesine fazla geldi ki kendine, kendinden taşıcağını sandı. Ağır bir şeyler, çok ağır. Yıllardır yüklenen kelimeler, inançlar, davranışlar, yalanlar, gerçekler, yüzler ve sonu gelmeyen bilgiler yığını. Tüm bunların ötesinde bir yerde çok uzaklarda kendisine ulaşmak için kaç yüzyıl geriye gitmesi

gerekecekti acaba? Çağların mesafesinde unutulana kendisine uzaklığı kaddı sanki ömrü. Yaşadıkça uzaklaşmıştı kendinden, adım adım, sinsi bir baş eğmişlikle.

Kendi tercihleri hiç olmamış mıydı peki? Bunu hatırlayamıyordu. Olsa bile neyi değiştirebildi ki! Kendi coğrafyasına uzak düşmüş bir hayvanın yeni iklime alışması ne kadar zaman alırdı acaba? Ya tüm ömrüne bedelse bu alışma süresi...

Nerelere gitmişti yine, şaşırdı zihnine. Zoolojilerden, jeolojilerden ne anlardı ki o.

Yalnızlığına baktı. Karmaşıklaşan hayat gittikçe daha anlaşılabilir bir hale geliyordu şimdi. Farkına varmanın cezasını mı çekiyordu yoksa; hayat hakkında hiçbir şey bilmediğinin farkına varması mıydı yalnızlığın asıl adı. Hem bir isim neyi kurtaracaktı bundan sonra. Gidilecek hangi liman vardı bu sonsuz soru okyanusunda. Varsın yalnızlığının, var oluşunun bir adı olmasaydı. Bir şeylere isim koyma telaşını aştığını ayırıyordu. Bu bir artı mıydı yoksa eksilen “gerçeklerin” ve durmadan katlanan boşluğun biraz daha derinleşmesi miydi?

Dönüp dolaşıp aynı noktaya geldiğini fark etti birden. Derin bir soluk aldı, tüm bir hayatı çeker gibi çekti ılık havayı ciğerlerine. Şu an nerede olduğunun ne ayrımı vardı şimdi; neyi değiştirecekti şikâyeti kendi dışında kaldıkça, kendisi kendi ufkuyla erişmedikçe...

Evet yalnızlık! Tüm hayatı boyunca düşündüğü, korktuğu, sevdiği, kaçtığı, utandığı, özlediği, nefret ettiği, sahiplendiği, beklediği, unuttuğu, kabullendiği, savaştığını sandığı, sakladığı her şeyden daha fazla onu taşıyan “hiçliği” şimdi tek varlığı.

Kaybedenlerin başından belli olduğu bu oyunun, henüz belirlenmiş kurallarını öğrenemediğini biliyordu. Ama artık buna hayıflanmıyordu. Kendisinden başka kaybedeceği her şeyi zaten kaybetmişti çoktan. Şimdi kendi ucuna dokunuyordu korkarak, bir yabancı ürkekliğinde, kendi ülkesinde bir mülteci uzaklığında. Dokunuyordu kendinden akan zamana, artık eskittiği kendisi değildi. Şimdi kaybolan o değildi tarihin kara deliklerinde, o olmayacaktı. Belki kendi kuşağı gibi o da vurulacaktı. Artık bir

önemi yoktu. Hep önemseddiği şeylerin, hepsi aslında en önemsiziymiş, şimdi anlıyordu. Varlığı, yalnızca kendisi hissedince anlam denen ayrıntının sınırlarına varıyordu. Oysa anlam söze dökülüşünde anlamsızlaştırıyordu her şeyi. Tanım koyma çabası, ne çok sadeliği öldürmüştü kendisinde ve tanıdığı herkeste.

Biraz uzağında kalan ağaç gölgesine baktı meraklı bir aceleyle. Hiçbir zaman döngüsü değişmeyen gölgelere benzetti kendini. Hep aynı yönlerde başlayıp aynı yönlerde son bulan; belirlenen dairenin dışına çıkamayan, tek varlık sebebi olan ışık kaynağının yasalarına tabi olmak dışında hiç seçeneği olmayan tek renkli yaşamını. Onun tek farkı, onu belirleyen bir tek kaynak oluşuydu. Kendisinin ise belirleyenleri kendisi dışında her şeydi.

Bir gölge kendisinden daha kendinindi.

Varlık nedeni ne olursa olsun, o belki de en büyük güç kaynağı sayılan bir varlığın yanı başındaydı hep, o olmadan ışığın varlığı kanıtlanamazdı, tıpkı ışık olmadan onun var olamayacağı gibi. Tam da bu noktada onun kadar kendisinini, onun kadar varlığından sorumlu, onun kadar renginin sahibiydi, onun kadar “nedendi”, onun kadar “sonuçtu.” Ya kendisi?

Nedendir bilinmez, yine gelgitlerin ince sızıları kapladı yüreğini. Ne yapsa aynı yere varmaktan kurtulamıyordu, aynı sonuçsuz çelişkilerin ruhunda yarattığı tahribatın ardından kala kalışıyla...

Durup düşünmediği zamanlara yandı. Ne çok tüketmişti zamanı, zaman durdurulamayan hızından ne çok yarık bırakmıştı ruhunda, farkına bile varmadan. Geçiş kendisiyle sürükleyip durmuştu onu. Özlemin boğazında bıraktığı tatla kaldığı akşamlar dışında, ne de az farkına varmıştı geçen zamanın eksilttiği şeylerin. Oysa şimdi farkındaydı, ama yine de acıtıyordu işte yorgun bedenini. Farkına varmak yetmiyordu demek ki, sözlerin büyüü boşlukların uzadığı yarıkları kapatmıyordu. Onu kendisine esir kılan sözler, şimdi neyi yargılayacağına, neyi değiştireceğine, neyi unutacağına, neyi büyüteceğine karşılık gelmiyordu.

Bir zamanlarda ki düşlerini anımsadı. Ne de yamandı heyecanı, soluğunu kesen ne anlar vardı, tepeden tırnağa onu sarsan

yüreğinin coşkunluğuyla her şeyi yapmaya muktedir olduğunu sanırdı. Aşkın sarsıcı, büyüleyiciliğiyle ulaşılmayacak tek yer tanıımıyordu şu yeryüzünde. Ya şimdi ne olmuştu da bu kadar yerle bir olmuştu her şey?

Başını kaldırıp göğe baktı hiç görmemiş gibi hayranlıkla karışık bir duyguyla. Şu kâinat, şu varoluş savaşı, şu umarsız bulutların ne kadar da uzağında görünüyordu geride kalan coşkun düşleri gibi. Coğrafyanın diğer ucunda aralıksız sürmekte olan savaşları düşündü. Şimdi oturmakta olduğu yerden hiçte uzakta olmayan dağlardaki gibi. Oldum olası her zaman yaşlı bir insanı gördüğünde içinin acıdığını hatırladı. Bunun nedenini bilmiyordu ama en çok yaşlılar üzerdi onu. Özellikle buruşmuş elleri ve gözyaşlarıyla incitirlerdi yüreğini. Ha birde ağıtları vardı, bedeninden parçalarının koptuğunu, eksildiğini hissedirdi her duyduğunda.

Bulutların dağılıp toplandığı bu sakinlikte neden yaşlıları hatırladığını merak etti. Belki de kederinin bu denli derinlere inmesinin bir sebebi de onlardı, onların ellerinin çizgileriydi. Ne zaman, gördüğü bir yaşlı insanın ellerine kaysa gözleri dayanamaz kalkar giderdi yanından. Bir yerde çakılı kalır, o ellerin neler şahitlik ettiğini hayal eder, bunların genellikle acı dolu bir ömrün iz taşıyıcıları olduğuna karar verir ve her zaman akıtmasa da mutlaka gözyaşlarıyla içinde biriken “başkalarının” acısını dindirmeye çalışırdı. Hele bir yaşlının gözyaşlarına hiç dayanmazdı. Sebebi ne olursa olsun yaşlının gözyaşlarında tüm bir tarihin acılarını duyardı bedeninde. Bedeninin, ruhunun bunu kaldıramayacağını hissedirdi. O anda düşüp ölecekmiş gibi acının her şeyi kapladığını görürdü. Belki de bir yaşlıda gördüğü düş kırıklıklarının toplamında tüm dünyayı görüyordu. Onların o masum ve savunmasız varlıklarında yaşanmamışlıklarının özlemini, yaşadıklarının ise boşluğunu görüyordu. Geçen ömrün yanılıklarını, pişmanlıklarını, yarımliklerini, ertelediklerini loş bir kayıtsızlıkla görürdü. Ömürlerinin yazılı bir tutanağı yoktu ki noktaların, virgüllerin yerini değiştirip eksiklerini tamamlasın. Her şey tek bir yöne akardı, geri dönülemez, değişti-

rilemez bir kesinlikte. Durmadan akan bir suya benzetti ömürlerini, ömrünü. O sular engel tanımaz ve hep aynı yöne akarken ruhun sürüklenen kum tanesi mi yoksa suyla bütün akan bir damla mı olduğunun tek fark olduğunu ayırmadı.

“Çağlayanlar engel tanımazken, sürüklenen kum tanesi olmalı ömür” demişti bir zamanlar. Şimdi yoksun olduğu bir su muydu? Damla ayrı mı düşmüştü? Kızgın bir güneş veya sert esen rüzgârlar o damlayı kurutmadan deltasına ulaşmalı mıydı? Yoksa buharlaşıp şu an gördüğü bulutlara mı varmalıydı?

Yaşlılarını bıraktı bulutların öte yanında. Acının duyarlığına bırakmak istedi, hiç kurtulamayacağını bilse de...

Gülüşlerini bırakıp çekip gidebilseydi herhangi bir yere, herhangi bir varoluşa...

Yasaları keskinleşen hayatın sınırlarını tanıyordu artık. Ne yana dönse karşılaşacağı sesler ve alışkanlıkların ötesini görmek istese de, varoluşunun karşılığı olarak hayat ondan kendi sınırlarına itaatini isteyecekti biliyordu. Ama bildiği bir şey daha vardı ki bir daha asla gördükleri ve yaşayacakları eskisi gibi olamazdı. Bunun adına savaş demeyecekti, hiçbir şey demeyecekti.

Adını koymayacaktı, tanımsız bırakacaktı, tüm tanımların ötesindeydi şu an hissettikleri çünkü. Çelişki yumağı mıydı düşüncelerinin vardı? Bir kaosun kör karanlığında mı kalmıştı? Bunların ne önemi vardı şimdi hissettiklerinin karşısında. Kavram ve kuramlar karşılamıyordu derinleşen acının sınırlarında kalan yüreğinin çırpıntılarını. Yüreği bir kez dur demişti ona, inançlarına, bildiği varsayımlara, hep bir öncüyle yol alışına ve kör kalışına.

Tanım ve kavramların ötesinde de varlığına inandığı soylu duyguları vardı. Onlara ulaşmalıydı.

Tüm bu fırtınaların ötesinde ruhunda duyduğu derin dinginlik onu rahatlatıyordu. Yorgun olmasına rağmen huzurlu hissetti kendini. Bedeni sarsıntılar geçirmiş bir kenti andırırsa da henüz bir şeyler kalmıştı sürdürmesi gereken...

Yıkılan yerleri tekrar onarmalı, kışa, fırtınaya dayanıklı hale getirmeliydi. Sıcak bir gülüşe yeniden sarılmalıydı. “Âmâsız”

bir yüreğe seslenmeli, ellerinin çizgilerine sinmeliydi yaşamına dair soluğu. Öğretilerin paslı yanına dokunan düşüncelerini, dağıldıkları her mekândan toplayıp kendisiyle kuşanmalıydı. Gözlerini kapadığında gördüğü dünya koyulaşan bir masal yıcıcılığında kalmamalıydı.

Tam da bu dönemeçte varmalıydı kendi sesine, kendi gülüşüne, varoluşuna. Ezberlediği her şeyden vazgeçmeyi öğrenmeliydi önce. Sözcükleri tüketmemeliydi sessizliğinde. Onları hak edilen yerde bulmalı ve duyurmalıydı hak edene. Dinginliğin sırrına varmalıydı, acelesizliği öğrenmeli, hızlı koşmayı sadece uzaklaşana saklamalıydı.

Büyük resimde ince bir çizgi olsa da birbirine katılmış renklerin soluk bir yansıması olmayacaktı görüntünün yanıltıcılığında. Ahengi tamamlayan cılız bir ses olmayacaktı kalabalıkların cınayetinde. Bir ağacın gölgesine hayranlığı gibi bakacaktı içindeki sevginin yüceliğine. Kimseden öğrenmeden sevgiyi, damarlarındaki dolaşıma bırakacaktı kalbinin çarpıntılarını. Saygısını sunakların köhnemiş kutsiyetlerinde yitirmeden, yüzünü yalayıp geçen rüzgârın ulaşacağı duraklarda özleyen, seven, korkan, unutmayan, yitiren, ağlayan, gülen ve bekleyenlere göndermeliydi. Kendine eklediği her ömrün, her acısını geleceğin tılsımlı düşlerine ertelemeyen, iliklerinde duyumsayarak bütünleşmeliydi. Yaşlanan ellerinin derinleşen çizgilerine saklamalıydı birilerinde biriktirdiği gözyaşlarının izlerini.

Yüzünde hissettiği gerçek bir gülümseme ile bir şeylerin ayak uçlarından saç tellerine kadar tüm bedeninde tatlı bir çağrışımla gezindiğini fark etti, başını kaldırıp önünde uzanan ufuk çizgisinin incelen hattına bakınca. Gözlerinin her zamankinden daha farklı gördüğünü düşündüğü ağaç ve gölgesi yer değiştirmiş gibi göründü ona. Ciğerlerine çektiği ılık hava hiç olmadığı kadar huzur vericiydi.

Ellerine bakmadan göğsünün sol tarafına dokundu usulca. Kuzey rüzgârlarının teninde gezinişi gibi gezdirdi elini, hafifçe duyumsadığı çarpıntılarını okşamak istercesine.

O an, dokunduğu sol yanı olmadan bundan sonra tek bir adım dahi atamayacağını anladı. Her şey gelip orada kilitlenmişti. Beyninde fırtınalar koparken O hep en yaşanılabilir anlarda kalmanın güçlü sezgisi olmuştu. Uçuruma adım atmışken, O, çok uzaklardan gelip yeniden ellerinden tutmuştu. Artık bu andan sonrası düşüncenin, anlamın, tanımın yetmediği cevaplarının tek karşılığıydı yüreği...

Eylül Tekoşin

Bedelsiz ödöl yoktur

Çok küçük yaşta yaşam, bana her ödölün bir bedeli olduğunu öğretti. Bu bedel bazen alay edilmek, bazen eleştirilmek, bazen toplum dışına itilmek, bazen de töre cinayetlerin de olduğu gibi canını vermek oldu.

Bedelin büyüklüğü ne olursa olsun, bir seçim yapmak ve bu seçimin sorumluluğunu almak her gün ölmekten daha iyidir.

Ölüm sadece fiziksel bir yokoluş değildir.

Yaşamın sorumluluğunu almayan bireyler, sadece soluk alıp veren vücutların oluşturduğu toplulukları yaratırlar. Vazgeçmemeyi ve bedel ödememeyi seçen bireylerden oluşan bu topluluklar çok rahat yönetilirler. Çok kolay manipüle edilebilirler.

"Her ödölün bir bedeli vardır" derler.

Bedeli olmayan ödöl mümkün değildir; çünkü yaşamın tabiatı düalisttir; erkek-dişi, yin-yang, gece-gündüz, yaz-kış gibi.

Hiç bedel ödememek güzel bir özlemdir, lakin bir ütopyadır.

Dünyada ve ülkemizde bedel ödeyenlerin başında gelenler kadınlar olmuştur. Daha anne karnındayken istenmeyen cins, doğduğun da istenmeyen çocuk olmuştur. Erkek çocuğu bekleyen

anne-babanın "erkek çocuğu gibi" yetiştirilen çocuğu olmuştur.

Fotoğraflar da erkek çocuğun cinselliği duvara asılan diploma değeri taşıırken, kız çocuğuna "ayıp, utanç" öğretilmiştir.

Dünyaya gelir gelmez varlığı "ayıp duvarları" ile çevrelenmiştir.

Ona kırk kez "kızlar ağır olur, çok konuşmaz" denmiştir. Yetiştirilme şekli erkek kardeşine göre çok daha evcildir.

Odasını, masasını, evini derleyip toplayan olması gerekmiştir.

Temizlik, yemek, ütü ondan beklenmiştir.

O pişiren, o süpüren, o edepli, o namus olmuştur.

O bakire çıkmadığı için kurşuna dizilen,

O erkek çocuğu doğurmadığı için sokağa atılan; üstüne kuma getirilen,

O erkek arkadaşı ile gezdiği için on üç yerinden bıçaklanan,

O sadakat adına sünnet ettirilen,

O tecavüze uğradığı için suçlu bulunan olmuştur.

O "saçı uzun aklı kısa, kızını dövmeyen dizini döver, sırtından sopası, karnından sıpası eksik olmayan" olmuştur.

Etek boyuna, dekoltesine babasının ya da eşinin karar verdiği birey olmuştur.

Başörtüsünden dolayı dışlanan yasakçı zihniyetin hedef noktası olmuştur.

Kısacası o asırlardır bedel ödeyenlerin başını çekmiştir.

Tabii ki hiç bedel ödememek güzel bir özlemdir, lakin bir ütopyadır.

Bu özlem kalbimde yer almaya devam ederken ben de seçimlerimi yapmaya devam ediyorum; bedeli ödemeye hazırım.

Piyale Egtintogrul

Safura hala kayıp

“Anne, ne arıyorsun burada öyle?” diyen sesle irkildi Leyla ana. Sese doğru bir göz attıktan sonra ağzından zor dökülen bir ses tonuyla:

“Hakikatim kaybolmuş oğlum, hakikatimi arıyorum.”

Ve hemen ardından hızla kalktı. Adım adım kendisine yaklaşan adama doğru giderek,

“Sen yaklaşma oğlum. Kurban olayım sana, yaklaşma. Toprağa gömülsün istemiyorum, başaran toprağa gömülebilir.”

Toprağı deşen garip kadının tavrına anlam vermeyen sesin sahibi,

“Delirmişsin sen teyze” dedi, dudak büküp sırtını dönerken.

“Git, sümüklü çocuk, sen ne anlarsın akıllılıktan. Senin gibilerinin akıllı bir karış havada” diyerek, toprağı eşelemeye devam etti Leyla Ana.

Böyle annesini kaybetmişti Safura. Annesini düşünürken kendi durumunu onunkiyle karşılaştırdı. Gözlerinden bir-iki yaş aktı. "Hakikat" deyip durakladı. Derin bir nefes aldı. ‘Annemin aradığı hakikat ise, benimkisi nedir?’ diye geçirdi içinden. Hakikat arayışcılığı

annesini delirtmişti. Sadece delirtmekle de kalmamış, ölümünü de hızlandırmıştı. Şimdi de sıra kendisinde miydi? Kendisinin akibeti ne olacaktı? Delirecek miydi kendisi de, yoksa gerçek bir hakikate mi erişecekti? Bunları düşünürken içinde bulunduğu hava ağırlaşmış, göz kapaklarında bir yorgunluk hissetmiş, uykuya dalmıştı Safura.

Sevinçle uyandığında yeniden gömülü olduğu karanlık hücrenin kavisli havası çok geçmeden yüzünde beliren gülümsemeyi alıp götürmüştü. Az önce gördüğünün sadece tatlı bir rüya olduğunu anlamak istemedi. Zaten bandajla sıkı sıkıya bağlanmış gözlerini bir de kendisi sıkı sıkıya kapatmaya çalıştı. Böyle yaparsa rüyasında gördüğü güzel gerçeğe tekrardan kavuşacaktı gibi. İnsan çılgınlıkları ile işkenceden haz duyanların, sadistçe kahkahalarının karıştığı bu kuytu mekanda, rüyaların insani esintisine sığınmaya teşvik edilebilirdi. Buna bir de kendi bedenindeki dayanılmaz ağrılar eklenince rüyalar aleminde yaşamak bir nefes almak demekti. Ama uyuyamadı bir daha Safura. Bedenindeki ağrılar beynine hücum etmişti sanki. ‘Şimdi bana kalk, serbestsin, özgür bırakıldın deseler dahi, gücümü toparlayıp bir-iki adım atabilir miyim?’ diye düşündü bir an. Sahiden yapamayacağını, serbest bırakılsa dahi bir değneği olmadan kalkıp gidemeyeceğine emindi. Uğradığı yoğun kilo kaybından, maruz kaldığı yoğun işkenceden kendi kendine ayağa kalkacak, yürüyecek takati olmadığını biliyordu. Zaten zaman zaman sedye üzerinde taşınması, ihtiyaçlarını giderirken bile sedye ile taşınması bunun kanıtı değil miydi? Bütün bu duygular içerisindeyken hücresinin kapısının açıldığını, kendisine doğru gelen birinin olduğunu anladı. Sadece sorgulanmak üzere götürülmek istendiğinde böyle hücre sine gelinmişti ancak. Yine gelenlerin kolundan tutup, götürmelerini bekledi. Yerinden kıpırdamadı. İşkenceye karşı dahi duyarsızlaştığını anladı. Yaklaşık 20 gündür saat başı sorguya alınmıştı. Bu vesileyle bir sürü işkence yöntemiyle tanışmıştı. Vücudunu hissetmiyordu artık... İşkence belirtilerine refleks vermiyordu. Vücudu kendisinin dışında bir beden haline gelmişti. Yine sorguya gidecekti. Belki bu sefer sağ bile dönmeyecekti.

Ama karşısındakine, celladına boyun eğmeyecekti, istediklerini kabul etmeyecekti. Neyse kısa sürede gelenin sorgucular olmadığı anlaşılmıştı. Gelen Nesrin'di.

“Nesrin, sen misin?” dedi, kısık ve zor anlaşılan bir sesle.

Bir anlık tereddütten sonra Nesrin'in kendisine daha çok yaklaşmasını istedi. Kaygılı bir şekilde,

“Buraları temizlemem istendi. Senin burada olduğunu bilmiyordum” diye cevap verdi Nesrin.

Sonra Safura'nın ısrarlarına dayanamayıp tam yanına gidince,

“Nesrin, sen biraz kendine güven artık. Sen, onlara verebileceklerini verdin zaten. Senden daha fazla bir şey istemezler. En azından bundan böyle kendine olan güvenin artsın” diyerek bandedajın altından zamanında kendi mevzi arkadaşı olan ama şimdi işkenceye dayanamayıp, düşmanına boyun eğmiş Nesrin'e biraz güven vermek ve her itimale karşı içinden geçen kimi düşünce ve duygularını paylaşmak istiyordu Safura. Bulunduğu sorgu ortamında, işkencecilerin, tutuklulara neler yapabileceğine direk kendisi de tanık olduğu için, hakkında itiraflarda bulunan Nesrin'e “neden benim hakkımda itiraflarda bulundun? Beni deşifre ettin” diye de kızmıyordu. Tam tersine şu an konuşabilecek, içini dostça dökebilecek tek kişi olarak yine Nesrin'i buluyordu Safura. Biraz sonra onu da bulamayabileceğinin farkındaydı. Nesrin, bir bahane bulup çıkacak mıydı, yoksa kalacak mıydı? Nihayet cesaretini toplayıp Safura'nın yanında oturmuştu. Nihayet iki arkadaş hiç bir şey olmamış gibi sohbete dalmışlardı. Sohbetleri devam ederken Safura, Nesrin'in kolundan tutup biraz daha kendine doğru çekti:

“Nesrin, ben az önce annemi rüyamda gördüm. Annem, benim saçımı tarıyordu ve beni yanına götürmeye çalışıyordu. Öyle sanıyorum ki, buradan sağ çıkmayacağım.”

“Buradan sağ çıkmayacağım” sözü Nesrin'i tedirgin etmişti. Bundan olacak ki Safura daha sözünü tamamlamadan Nesrin araya atıldı:

“Hayır, öyle deme. Sana bir şey olmayacak, az kaldı. Yakında mahkemeye çıkacağınız söyleniyor. Arkadaşların yanına ceza-

vine gidersen toparlanırsın” diyebildi Nesrin.

Bunu söylüyordu ama kendisi de bu söylediklerine inanmıyordu. Safura'nın bitkinliğini gördükçe, söylenecek her sözün bir teselli olmaktan öteye anlam ifade etmeyeceğini fark ediyordu. Safura tekrardan Nesrin'den sözü aldı ve devam etti:

“Nesrin heval, bana öyle geliyor ki bunları söyleyerek, içindeki korku ve kaygıları bastırmaya çalışıyorsun. Bana bir şey olursa, sorumluluğunu taşıyamamaktan, ömür boyu çekeceğin vicdan azabından kurtulamayacağını biliyorsun.”

“Ve buna gerek yoktur. Rahat ol” diyecekti ki, Nesrin'in hıçkırıklarını duydu.

“Ben gideceğim, beni yanında görürlerse kızarlar” diyecekti ki, Safura onu oturttu. Nesrin kötü değildi, kötülük yapmak da istememişti. Ama korkuya kapılıp Safura'yı da ele vermişti. Düşmana verdiği bilgiden, yaptığı itirafların Safura açısından bedeli ağır olmuştu. Safura, Nesrin ve benzerlerinin itirafları yüzünden çok ağır bir baskı altındaydı. Büyük direnişe rağmen Safura'nın bedeni pes etmişti. İki arkadaş şu an direniş tarihlerinde yaşanan iki gerçeği; direniş ve teslimiyetin canlı örneği gibiydiler. Biri direnmiyor, diğeri teslimiyet bayrağını çoktan çekmişti. Ama hiçbirini diğerini suçlamıyorlardı. Çünkü ikisi de içinde bulundukları zor şartların bilincindeydi. Burası Mardin emniyetiydi. Bu emniyete alınanlar çözülmeden, yaptıklarını itiraf etmeden çıkamazlardı. Yapılan işkenceler o kadar ağırdı ki, kişiyi mutlak anlamda çözmeye, itiraf etmeye, hatta ihanet ettirmeye endeksliydi. Filistin askısından, cinsel organlarına cereyan vermeye, iş kadın ile erkekleri birbirine saldırtmaya kadar vardırılıyordu. Kişi ya bunlara dayanamayıp 'suçunu' itiraf eder -çoğu zaman insanlar hiç yapmadıklarını bile "ben yaptım" derlerdi- ya da hayati derecede darbe alırlardı. Çoğu insan da, yapılan işkence dışarıya yansımaları diye kaybettirilirdi. Safura da, Nesrin de bunun bilincindeydiler. Birbirinin durumunu da buna göre 'normal' karşılıyorlardı. Bunun için Nesrin'in, Safura'yı deşifre etmesi de garibsenmiyordu.

Safura yanına oturttuğu Nesrin'in gözlerinin içine bakarak, son

bir söz söylemek istemişti. Ama gözlerindeki bandajı fark edince başını daha fazla kaldırmadan:

“Nesrin, her şeye rağmen sana güveniyorum. Olur da benden önce çıkarsan, -ben çıkamayacağım diyemedi- mutlaka beni anlattırın.” Ama daha konuşmasını bitirmemişti ki, kapı hızla açıldı.

Gelenler 'yabancı olmayan' misafirleriydi. Alıp, götürülmüştü yine Safura. Tekrardan hücrelerine getirildiğinde biraz daha bitkin düşmüştü. İlk defa işkencesiz bir sorguyu geçirdiyse de uğradığı ağır sözlü hakaretlerden duygu dünyası alt-üst olmuştu. Bağlı olduğu tüm değerlerine, sözlü hakaret edildiği halde yüzlerine tükürememişti. Gerçi direniyor olması işkencecileri çileden çıkartmaya yetiyordu ama yine de karşılık verip, kendini rahatlatamamıştı. "Abin savaştı da ne halt etti" sözleri Safura'nın kulağından hala çıkmıyordu. Abisinin şehit düştüğü günleri hatırladı Safura. Tek abisiydi. Bir an onu düşündü "abi" dedi kendi kendine ve ardından bir "off" çekti:

"Oysa harekete katıldığımda ben de ölmeyi göze almıştım tıpkı senin gibi abi. Ama buraya düşeceğimi asla düşünmemiştim" dedi.

Sonra ayağına baktı. Belki de ayağından bu yarayı almasıydı burada da olmayacaktı. Başka yerde, başka şekilde savaşıyor olacaktı. Dışarıdaki arkadaşlarını, özellikle birlikte kaldığı arkadaşlarını tek tek düşündü. Ne kadar mutluydular birlikte. En zor zamanlarda bile gerilla olduğu dağlarda mutluydu. Arkadaşlarından kimler ne yapıyorlardı şimdi. Onu düşünen var mıydı? Derken, dayandığı hücre duvarı dibinde uykuya dalmıştı.

Savcıya çıkarılma günü gelip dayanmıştı. Hücrelerinden gelip alınmıştı yine.

"Seni işlemlerini yaptırmak için amirin yanına götüreceğiz" denilmişti. Bunun için lavaboya götürülüp üstünü, başını düzeltmesi, yüzüne biraz su dökülmesi istendi. Safura o an aynadan kendine bakmayı, günlerden sonra son bir kez olsun suretini görmeyi çok istemişti. Ama maalesef... Musluğa eğildi, yüzüne biraz su dökmek için, birden kollarında inanılmaz bir acı hissetti. Bu kadar kötü olabileceğine inanmadı. Tekrar denedi. Ama sahiden aldığı darbelerden kollarını hareket ettire-

memişti. Arkasında onu bekliyor olmasalardı işkenceciler çömelecekti, yapamadı. Çıktı lavabodan.

Koridor boyunca götürüldüğünde insan çğlıklarının yanı sıra Türk mehter marşı kendisine eşlik etti. Yürüyeblsin diye iki koluna da iki ayrı polis girmişti. Adım başı polislerden biri kendisine bir tehdit savurmuş, kesinlikle sevinmemesi gerektiğini, buradan sağ çıkamayacağını söylemiştiler.

Durdurulduğu kapının önünde gözbağı açıldı. Dosyasında bulunan, bulunmayan pek çok tutukluyla göz göze geldi. "Tanıyor muyum" diye hepsini birkaç saniye içerisinde gözden geçirdi. Birden Halil amca gözlerine ilişmişti. Tam yanındaydı. Halil amca kendisiyle birlikte tutuklanmıştı. Ama o zamandan beri ilk defa görüyordu onu.

Önce hal-hatırını sordu Safura, Halil amcanın. Kendisine fazla yüklenmemişlerdir diye gözden geçirdi. Sonra tahliye olursa diye Halil amca aracılığıyla babasına kendisinden bir parça hediye göndermek istedi. Düşündü aklına bir tek üstündeki kazak geldi. Evet! Babasına üstündeki kazağı göndermeliydi. Çünkü tüm belirtiler onun emniyetten sağ çıkamayacağı yönliydü. Çünkü "direndin diye, kahraman olasın diye mi seni sevk edeceğiz, yoksa işkence görmüş diye gündeme oturman için mi" diye belirtilmişti kendisine. Her ihtimale karşı babasına kazağını göndermek istedi. Ama bir türlü Halil amcayı buna ikna edemedi.

"Cezaevine gidiyoruz. Babana kazağını kendin verirsın" demişti Halil amca.

Mahkemede tüm arkadaşlar, mahkeme salonunda, hakim ve savcılar karşısında bir araya geldiklerinde bir tek Safura yoktu. Nesrin, Halil amcaya, Halil amca ona baktı, soran bakışlarla... Ama kimsenin söyleyeceğı sözü yoktu. Safura yoktu. Mahkemeye çıkarılmamıştı. Son anda nereye götürülmüşü Safura? Bu tüm dosya arkadaşlarının kendilerine o anda sorduğı soru olmuştu. Ama kimse cevabını verememişti. Veren olduysa da, itiraf etmekten korkmuştu. Bir daha da kimse Safura'nın nereye götürüldüğünü öğrenemeyecekti. Ama Nesrin, Safura'nın işkence ele-

manlarınca katledildiğine emindi. Çünkü Safura'yı son gören ve ne halde olduğunu en iyi bilen Nesrin'di. Günler sonra gerçeği öğrenen babası, kızını bulma, bir haber alma amacıyla gazeteye bir ilan verdiğinde o da kendisini cezaevinde bulmuştu.

Aradan 18 yıl geçti, Safura hala bulunmuş değil. Ama 20 yıl daha da geçse aranacaktır.

Emine Yıldırım/Elbistan cezaevi

Tespih taneleri

Çöl zamanındaydı sanki. Gözlerine batan kumlu bir rüzgar. Yağıssız... Göğün kül karanlığında şafağın kirlî ufukları eşlik ediyordu ona. Yürek çarpıntıları yüzünden okunuyordu. İçinde ki ocağın narlaşmış taşına bastırıyordu dilini sessizce. Yağıssız uçurumların vahalarında vardır bir teselli belki... Kendini o uçurumlara vurmayı hayal etti usulca. Ama sesler. Sesler geliyordu. Uğultulu... Kaybolup giden hayatların izini süren tiz sesli kalem-lerin gıcirtısında. Kendisi ile hayalleri arasında gidip gelen -kırık bir bulut gibi gidip gelen- sesler...

Yaşama dair hiçbir şey istemiyordu. Ne ışık, ne ses, ne de bir nefes. "Hayat- Erkan-O" vardı sadece. Yaşamı bu sac ayağında, bu üçgenin kapsadığı bir şiirde yaşayabilirdi ancak. Bir insan hissetmez mi en değerli varlığının kendisinden kopup gittiğini. Hele bu öz suyunu emanet ettiği, varlığının onda devam ettiğine inandığı bir insansa. Hayır hayır doğru değil. Gözlerine batan, hayallerini karartan bu kumlu rüzgarın getirdiğı uğultular doğru değil. Kayıp giden bir yıldızın tozları düşmedi ki üzerine. Rüyalarına

gelip "anne ben gidiyorum" diye dokunmadı ki ona. O bir anaydı. Hissederdi. Elindeki tespihi daha hızlı çekmeye başladı. Her birisinin doksan dokuz tane karışımı olan dualarını, hayallerini, özlemlerini daha hızlı... Erkan gittikten sonra hayat üstüne duyduğu korkuyu, şu anda kırılmış kalbinin üstüne boynunu bükmesini, her şeyini ama her şeyini bu tespihin tanelerine yüklemişti. Birer birer şekilleriyle, renkleriyle, kokularıyla, ellerine yayılmış vücutlarıyla elindeydi hala o tespih. "Bir tanesine, sadece bir tanesine bir duam, bir dileğim sinmiştir mutlaka" dedi kendi kendine. "Duaların kerameti güllerin kokusundan daha fazla devam edermiş" dememiş miydi Erkan, gitmeden evvel, gülümseyerek, bu tespihi onun eline tutuşturduğunda. Bütün duaları da onun için olduğuna göre neden korkuyordu hala.

Bu uğultularla gelen küf mühürlü sözler olabilirdi ancak. Hiçbir şeyin hükmü yoktu, yüreğinden başka. Fars halılarını serdiği, etrafına kendi el dokuması yastıklarını dizdiği odada, bir köşede yine kendi dokuduğu minderin üzerinde oturuyordu. Şark odasıydı bu. Erkan'ın en sevdiği oda. Oğlu bir gün geri dönecek ve emaneti olan bu odayı aynen bıraktığı gibi bulacaktı.

Kaçışı umar sayan bir cerenin erimsizliğindeydi şimdi. Kaçıyor. Işık çavlanları içinde doğan o küçük bebeğin ısıltılı yüzüne doğru gidiyordu. O zaman kollarını kaldıramayacak kadar takatten düşmüş olsa da yüreği heyecanın engin doruklarında gidip gelmişti. Ellerini uzatmış, bir ananın kıskançlığıyla "oğlumun ilk bakışları bana değsin" deyip çocuğunu kollarının arasına almıştı. Ama o açmamıştı gözlerini. Mayıs'ın o ılık esen rüzgarının ürpertiğinde açmıştı gözlerini sonra... Ve büyüdüğünde "rüzgarı da alamayacaksam avuçlarımın arasına ne anlamı var yaşamanın" sözünü şiar edinip yönünü en sert rüzgarlara çevirmişti. Kaçmak umar değildi belki. Cerenlerin yasalarını düşündü sonra. Yavrularına kıyıldığında, kıyanın üstüne uğursuzluğun çöktüğüne inanılan Toros obalarının masallarını. Yusuf ile Zeynep'in aşkını. Geyik avı tutkusunun önüne geçemeyen Yusuf'un yavrusuna kıydığı ahunun ahıyla nasıl uçurumlara sürüklendiğini. Zeynep'le

mezarlarının arasında yeşeren çiçeğin kolları tam kavuşacağı sırada bir alageyiğin her yıl gelip o çiçeği nasıl yediğini düşündü. Yüzyıllardır anlatıla gelen bir efsaneydi bu. Bin yıllardır anlatılamayan, dokunulmayan tek bağ; ana ile çocuğu arasında olan, bir tek onlara anlamını ifşa eden. Şimdi ne yapsaydı? O ala geyik gibi intikamının izini mi sürmeliydi? Yavrusunu koparıp alanlara aynı acıyı mı yaşatmalıydı? O zaman rahatlar mıydı? "Yok hayır hayır bu acıyı düşmanım bile yaşamasın" dedi kendi kendine.

Tüm bu düşünceler kurşun kaynatıyordu sanki bedeninde. Yatak açmış ağuların acı tortuları dilinin üzerinde bir başka. "Tükendi, yıldızımın güneşten aldığı hayat süresi, tükendi" dedi kendi kendine. O an gözlerini kapatıp bir daha açmamayı diledi. Kalbine baksalar sadece Erkan'ı göreceklerdi. Kendi yüreğine kibrit çakacaktı. Her şey kül olacaktı. Ve o kendine yarattığı bu kül karanlığında Erkan'ına kavuşacaktı.

Her yer kapkaranlıktı. Gözlerinin ferimi gitmişti yoksa? Ama o hiç ağlamamıştı ki! Ağlasa bilmez miydi? İnansa ağlamaz mıydı? Ama karanlıktı işte. Kül karanlık. Güneş, ay, yıldızlar her şey varlığını kendisi gibi fırtınaya mı kaptırmıştı yoksa? Dışarıda camlarda fırtınanın ıslığı... Kabuslar, görüntüler, cinler... Korkunç bir uğultu... Ama içeride, içinde gözleri büyümüş Erkan'ının yaktığı ıpışıl bir fener... Onun kapısında durmuş soluk geceye aydınlığı getiriyor. Ellerin on da değdiği anda tüm güzellikler onun oluyor. Şimdi tam da bu düşün eşiğinde salıngan... Su dibine inecekler. Dingin, biteviye, kararlı... Boylu boyunca uzanacaklar bu ceninin içinde... Birlikte doğacaklar; el ele... Tuzunu çoğaltan bir denizde nasıl batarsa güneş; öyle batacaklar. El ele... Güneş silüetini denize bırakacak, orada ki izler onlara eşlik edecekti sadece..

Kararmış bir toprağın bitki örtüsü gibiydi. Baktığı her şeyle kederleniyordu. Hayatı şu an hain bir ayraç gibi duruyordu yanı başında. Gölgesi bir su. Bitmemiş bir yapı. Geçmişin uzak boyutlarından bir anı gibi karşısında dikilen hayatı. Bırakmamalıydı onu. Sevinince hüzünlenen o gözlerin neyin peşinde olduğunu anladığı an bırakmamalıydı onu. "Ya ben ya düşlerin" demeliydi.

Kıyamazdı Erkan'ı ona. Anne dediği yerde güller biter dünya güzelliğe dururdu. Öyle sever, öyle sayar, öyle tapardı anacığına. Ama ya o. O nasıl kıyacaktı Erkan'ına. Artık yediği her lokmada dahi rahat olmayan "başkaları açken ben nasıl doyarım, başkaları mutsuzken ben nasıl mutlu olurum" diyen, gönlü rüzgara düşen canına o nasıl kıyacaktı. Ama işte yine de bırakmamalıydı onu, bırakmamalıydı o ateşten gömleği giymesine. Suçluymuş. Biricik varlığını koruyamadığı için suçlu. "Tövbe" dedi. "Tövbe". "Yok ki öyle bir şey, ben ne yapıyorum böyle" dedi kendine sinirlenerek. Olsa hissetmez miydi? Hissetse inanmaz mıydı? İnansa yaşar mıydı? Yaşanılır mıydı?

Dışarıdaki uğultu kulağını tırmalarcasına artıyordu. Kapı pencereler dövülüyor "kapıyı aç kapıyı aç Arife ana" diye bağıyorlardı. "Belki Erkan'ım gelmiştir ha" dedi kendi kendine. Buna o kadar çok inanmak istiyordu ki! Kapıya yöneldi. Geceydi. Mahallenin tüm ışıkları sönmüştü ama. Nedenini anlayamadı. Kapıyı açmadan evvel kapının yanındaki pencerenin perdesini araladı usulca. Birçok insan vardı dışarıda. Ne istiyorlardı acaba? Şuurunu yitirmişti sanki. Kapıyı açmaktan vazgeçti. Pencereyi açtı. "Ben iyiyim evlerinize gidin, gidin evlerinize oğlum da iyi, biliyorum hadi hadi gidin" dedi yüksek sesle. Sinirli bir tonda elini ters bir şekilde sallayarak "Hadi gidin evlerinize" dedi son bir defa. Ama kalabalık dağılmadı. Sessiz bir şekilde onun nöbetini tutuyorlardı sanki. O da Erkan'ının nöbetini. Arife ananın sesini duyduklarında silüetini, beyaz tülbentini gördüklerinde gözlerinde biriken yaşları bırakmışlardı onlar da. Arife ana ise odasına, Erkan'ının odasına çekildi yeniden. Orada muşambanın üzerinde duran sandığına baktı aniden. Mardin işi süslemeleri olan bu sandığa Erkan'ın en sevdiği eşyaları koymuştu. Sapanı, kitapları, kartları, albümü, vişne çürüğü ve mavi renklerinde iki kazağı vs. vs. hepsi bu sandığın içindeydi. Sandığı açtı. Kartları eline aldı. İki tanesi vardı ki Erkan'ın en çok sevdiği. Elinde bir ekmek parçasıyla kocaman bakan esmer tenli - kendisine büyük gelen elbiseler giymiş-küçük bir kız ile kucağında bebeği objektife çok hüznü bakan bir ananın fotoğraflarıydı bunlar. Aldı uzun uzun baktı onlara. Gözle-

rinden yaş akıyor fişkınyordu adeta. Kıpırdamıyordu.

Bu arada kapının zorla açıldığını fark etmedi bile. Oğlunu koruyamayan yaralı bir anaydı artık. Acısından ne yaptığını bilmiyor, kendini dövüyor, şakaklarına düşen saçlarını yoluyor, ağıtlar yakıyordu. Bembeyaz tülbenti kan olmuştu. Sesi derinlerden geliyor, hiç kullanmadığı bu sesin çılgılığı onu dinleyen herkesi sarsıyordu. Tüm hücrelerini erite erite başka yürekleri dağlıyordu. Kaç saat böyle geçti bilinmez. Ne olduğu bilinmeyen, nasıl anlatılacağı henüz keşfedilmemiş olan, tüm cümleleri eritip geçen bir duygunun pençesindeydi şimdi. Tarifi yoktu. Tespihine baktı tekrar. Sakinleşti biraz. "Oğlum inatçıdır bilmez misiniz" dedi kendini pür dikkat dinleyen insanlara. "Oy hawar duyun beni oğlum inatçıdır, direnir ölüme de, soğuğa da, kurşunlara da direnir. Dualarımdan biri en azından biri sinmiştir bu tespihe bilin bunu" diye bağırdı. Tespihini hızla yukarıya kaldırarak. Öyle hızlı savurdu ki, tespihini her bir tanesi etrafa dağıldı. O anda dondu kaldı. Necefler dağıldı. Kehribarlar yandı. Mercanlar parçalandı. Etrafında onun acısına, ağıtlarına ağlayan analar da durdular. Dağılıp giden tespih tanelerine baktılar, dağılıp giden hayatlara, umutlara, düşlere.

Dizlerinin üstüne çökerek o tespih tanelerini toplamaya çalıştı Arife ana. Durulmuyordu, durulmayacaktı. Tespihi toplayan bu eller toprağa karışsın dedi yalvarırcasına. Yüreğinden kopup gelen alazlar damarlarını eritiyordu adeta... "Beni Erkan'ıma kavuştur, Allahım beni Erkan'ıma kavuştur Allahım" dedi sandığın üstüne hızla kapanarak. Sarsılarak ağlıyordu. Onu görmemişti. Koklamamıştı. Son bakışı değmemişti ona. Mezarı dahi yoktu yanında. Gidip toprağına yüzünü süreceği, beyaz güllerle bezeyeceği o hayalini kurduğu çiçek bahçesini sunacağı bir mezarı dahi yoktu yanında. Ne kaçabiliyor, ne susuyor, ne bayılabiliyor, ne yerinde durabiliyor ne de onun artık olmadığına inanabiliyordu. Durmadan dövüyordu kendini, durmadan. Hele onun arkadaşları gelmeseydi bu eve. Gözü değmesindi onlara. Ne diyecekti onlara; "Erkan evde yok mu?" Hayır hayır. "Ne zaman gelecek" diye sorduklarında "hiçbir zaman mı?" Hayır hayır gelmesinler...

Gözlerinden düşen her damla ile ondan bir anı düşüyordu bel-
leğine sanki. Kendisi gibi olan anaların izini sürmeliydi. Erkan,
beyaz tülbentli analara inanıyordu en çok. O halde çıkarmayac-
aktı tülbentini. Karalar bağlamayacaktı. Gözlerinden yaşlar sel
olup akıyordu, olsundu. Bir meltem gibi esecekti oğlu. Gözlerine
batan bu kumlu rüzgar ile dünya kül karanlık olsa da bir meltem
gibi esecekti oğlu. Kül karanlık olsa da dünya sevgi çiçekleri ye-
tiştirecekti. Vazgeçmeyecekti onun hayallerinden, vazgeçmey-
ecekti onun umutlarını yeşertmekten. Vazgeçmeyecekti...

**11 Mayıs 2006 tarihinde Gabar' da
hayatını kaybeden Erkan Yalçın' ın anısına...*

Nagihan Akarsel

Kendim için

Topallayan bir ömrü bana bağışlayan bu hayatın gözüne girmeye çalışalı çok oldu. Kimin payına ne kadar düşeceğini kim belirliyordu bu hayatta, hiç öğrenemedim. 'Herkes kendi tanrısıdır' demişti arkadaşım ve onu öğreneli beri, kimseye sitem etmemeye, kendi kendimi yontmaya, yönlendirmeye, hayatın içinde yer edinmeye çabalıyorum. Fakat her şey bununla bitmiyormuş. Alakanın olmadığı durumlarda tanrı kimdi peki? Dört buçuk yıldır dört duvar arasındayım. Ve hayatı buradan daha sessiz dinleyebiliyorum. Kalbimin bütün gümbürtülerini dinlerken kendime daha yakınım. Kendim için, tüm kadınlar ve ezilen halkım için mücadeleye girmeye karar verdiğimde, herkes bana dudak bük-müştü. Bana mı kalmıştı halk için mücadele yürütmek!.. Her gün sokaklarda dayak, gaz bombası, cop yiyen, koşturan insanların arasından buna nasıl güç getirebilecekmışim?.. Nasıl yürüyecek, nasıl koşturacakmışim? Ama ben, kimseyi dinlemedim, 'aklım beni yürütür, koşturur, üstesinden getirir' dedim ve uymadım dudak bükenlere. Bu dünya da sağlam olan kadın bile horlanıyor-ken, benim bu total halim iki kat horlanmayı getirdi elbet. İki kez

adım atmış oluyordum, iki kez yürümüş, iki kez yorulmuş oluyordum. Bu topallayan yanımla yaşayamadığım yığınca şey var ve ben hepsinde de ancak hayalini kurarak yaşıyorum. Böyle dudak бүkenlere, bana soran gözlerle bakanlara meydan okumadan önce ayağım önümdeydi ve o beni sürüklüyordu. Hayatta, hayatın her tarafından sürükleniyordum. Ama meydan okuduktan sonra, ayağım arkama geçti, ben onu sürüklemeye başladım. O bana ait olan bir kusur olmaktan çıktı. Çünkü ona, o topallayan ayağa mahkum oldukça benim kusurum sayılıyordu. İşte o kusur benim olduğu zamanlarda hayat çok daha zordu. Bir utanç taşıyorsun sanki, bu 'utancı' sen yaratmışsın sanki. Garip bir lanetlilik duygusu...

Sevmeye bile 'davul dengi dengine' deyip kimseyi sevmemeye çalışıyorsun. Bizde öyle değil mi sanki, sağlam bir erkeğe topallayan bir kadını almak görülmüş şey miydi ki? Orası, burası eksik erkeğe sağlam kadın bulunurdu da, kadına bulunamazdı. Bizim dünyamızda kurallar böyle yazılmıştı. Beni, ayağı mayında kopmuş bir adama istediler. O zaman anladım, bu dünyanın umurunda olmadığımı. Deli deliyle evlenebilirdi, topal da topalla ancak, ya da sevebilirdi. İşte hayat bunu okuyordu bana, onun için tövbe ettim, hiç evlenmeyecektim. Benim başka eksikim yoktu. Yüzüm gözüm güzeldi elbet. Ama şu kalça çıkığım yok mu, şu yürürken topallıyor olmam, bendeki tüm güveni yerle bir ediyordu. Her şeyi tüm güzelliğimi alaşağı ediyordu. Hayatımın bütün yönlerini felç ediyordu. Bir hiç haline sokuyor insanı. Neye el atsan bu 'eksik' yanın engel olarak çıkıyor karşına. Yürürken bile dünya bir alçalıyor, bir yükseliyor insanın gözünde. Giydiğin elbise bile üzerine oturmuyor, eteğin bir yanı eğri duruyor, bir türlü istediğini yakıştıramıyorsun. Bütün elbiseler kalça çıkığı olmayanlara göre dikilmiş. Hiçbir şeyde, hiçbir yerde benim gibilere yer yok. Sonra yürürken kimseye yetişemiyorsun, hep geride kalıyorsun, birileri bu halini biliyor ve 'fedakarlık' gösterip temposunu düşürüyor. Dolayısıyla bir şekilde sırtlarına binmiş bir yük haline geliyorsun, öyle görünüyorsun, öyle hissediyorsun. Geriliyor, alt-üst oluyorsun ama ne yazar, bağırabileceğin, hesa-

bını soracağın ne bir tanrı ne de bir suçlu tanıyorsun. İçe kapanıp, sessizleşmenin, gözyaşlarının hep gözkapaklarının kıyısında durmasının sebebi bu oluyor ne yazık ki. Bu hale teslim olduğun zamanlarda küçülüp bir avuç oluyorsun. Çünkü çevreye göre bu hale şükretmeli, boyundan büyük işlere kalkışmamalı, sesini çıkarmadan bu duruma razı olmalısın. Kaldı ki yıllarca hep böyleydim, kanıksamıştım zaten. İnsan 'bana düşen bu kadarmış' diyor ve razı oluyor. Seni, üstesinden gelmeye zorlayan bir kuvvet olmadı mı, yetmiyorsun çoğu kez. Madem yaşıyorum, herkes gibi soluk alıp, düşünebiliyorum, o zaman bana da yer açmalı bu insanlar, bu hayat, bu burnu havada toplum diyorsun çoğu kez. Çünkü adım başı topallığın bir tokat gibi vuruluyor suratına. Sözle söyleyebilen sözle, söyleyemeyen yüz ifadesiyle anlatıyor sana. Her şey seni kısıkcına almış, her taraftan saldırıya uğramış oluyorsun. Debelenip duruyorsun.

Ortaokulu bile bunun için okuyamadım. Şehirde sadece bir okul vardı ve o da şehrin diğer bir ucunda. Okutmak istemeyenlere iyi bahane... 'Bu halinle her gün nasıl yürüyüp gideceksin, nasıl yetişeceksin insanlara, nasıl döneceksin' deyip hayatın bıraktığı bir parça azmi de böyle bitiriyordu çevredekiler. Çocukken bile sokağa çocuklarla oynamaya gittiğimde sadece onları izleyebiliyordum. Ben hangi oyunu bu total ayağımla oynayabilirdim ki... Zaten kimse de gel, sen de oynayabilirsin demezdi. Yine de her gün sokağa çıkıp izliyordum o durmadan koşturan çocukları. Onları izlerken, kendimin de koşan halimi hayal eder bununla mutlu olurdu. Her gittiğimde sanki bir gün mutlaka bir mucize olacak da ben de koşabileceğim, herkes gibi yürüyebileceğim. Hep o heyecanla sokağa atardım kendimi. Beden Eğitimi dersine hiç katılmazdım. Duvarın bir köşesine çömelir, başımı iki avucumun arasına alır, özenen gözlerle arkadaşlarımı izlerdim. Kendimi tanrının istemediği bir kız olarak düşünür, tanrıyla gizliden gizliye küskünlüğümü sürdürürdüm.

Teyzemlerin evi bize çok uzaktı. Oraya varana kadar mahallelerdeki çocuklar hep peşime verir, iteklerlerdi. 'Total' der alay ederlerdi. Kendimi savunamazdım bile. Bir an önce oralardan

kaçmak istiyordum, ama zaten beceremediğim de oydu. Koşamamak... Özgürlüğün bunda gizli olduğunu biliyordum. Her şey, koşmaktaydı. O kadar kendini kötü hissediyor ki insan, o ayağı kökünden kesip atası geliyor. Belki yeniden daha iyisi, daha düzgünü yeşerir oradan diyor insan. Aklımdan geçirirdim, acaba kesilse yeniden yeşermez mi derdim. O yollardan geçmek, bana dünyanın en büyük kabusu olarak görünürdü. Çünkü bilirdim ne kadar geçsem mutlaka birileri beni aşağılamaya çalışacak. Benim gibi bir insan bizim gibi bir toplumda ya aşağılanır ya da acınır. Aşağılamayan acır. Güya acırken de sanki iyilik yapıyormuş, sanki erdem gösteriyormuş, sanki kimsenin yapmadığını o yapıyormuş gibi büyük bir üstünlükle yapar. Acırken bile lütfeder. Oysa bilmezler ki her acıyan yüz, insanı daha bir büzzer, daha bir kahreder. Acımanın aşağılamaktan ne farkı var ki? O da başka bir aşağılama hali değil mi sanki? Acırken de aşağılarken de 'bak, ben senden daha düzgünüm, fazlam var' diyor insana.

Kalabalık ortamlardan kaçır oluyor insan. Çünkü biliyorsun ki tüm ortamlar seni sana hatırlatacak. Onun için düğünlere hiç gitmezdim. Hatta düğünlerin olmasını istemezdim. Düğün elbisesinin olduğunu bile hatırlamıyorum. Bırakın çevreyi, annem bile benim hayatın kıyısında durmamdan yanaydı. O bile inançsızdı. O bile 'sen buraya, şuraya gidip ne edeceksin, gidersen şöyle böyle olur' deyip bir parça da o atardı arkaya beni. Bana hayatın en arka yeri ayrılmıştı. İşin doğrusu şu ki, onlara kansaydım, her şeyden ama her şeyden vazgeçerdim. Onlar bana her şeyden el-etek çekmemi öğütlerdi. Ancak böyle kimseye yük olmayacak, kimsenin aklına gelmeyecektim. Kimsenin beni hatırlamayacağı bir yerde düşünürlerdi. Ben ortalıklarda gözükmese vicdanları daha az sızlayacak, kendilerini daha iyi hissedeceklerdi. Ama bu benim bitişim demekti. Bunu fark ettiğimde bir ayağım üzerinden yükselmeye, isyan etmeye başladım.

Bir de beni bu dünyaya büyük bir keyif ve istekle getirmişler. Ölen halamın boşluğunu doldurmak adına gözümü açmışım bu dünyaya. Ve, büyük bir heyecanla beklemişler doğuşumu, öyle

karşılamışlar. O zamanlar kız çocukları hiç istenmezken, doğan her kız çocuğuyla bir karış suratın asıldığı bir dönemde benim doğuşum büyük bir keyifle karşılanmış. Sonra halamın adı bana verilmiş, onun yerine geçeyim diye, onun kadar seveyim diye... Doğan kız çocukları doğru dürüst emzirilmezken, bana orlondan takım elbise örülmüş, el üstünde tutulmuşum ve o örülen elbiseyle bir düğüne götürülmüşüm. O kadar güzel, o kadar tatlı ve ilgi çekiciymişim ki, o düğünde bana nazar değdiğine inanılmış. Çünkü düğün dönüşünde hastalanmışım. Kaç gün ateşler içinde kavrulmuşum. Sonra hiçbir çocuk doktora götürülmezken beni alıp özel doktora götürmüşler. İki kız kardeşim kızamıktan ölürlen bile doktora götürülmemişler. Ama beni ihmal etmemiş, götürmüşler. Halamın hatırı araya girdiği için üzerime titriyorlarmış. Sonra hastanede doktor yedi iğne yazmış bana. Altı iğneyi her gün vurmuşlar, yedinci iğne için sağlık ocağına götürmüşler. Hemşire iğneyi vurmamış, 'mesai bitti, sonra getirin' demiş. Beni kucağında götüren annem-babam ısrar etmişler, 'bir iğnedir, vur işte' deyip vurdurtmuşlar. Ama hemşire iğneyi büyük bir hınçla vurmuş. Benim bağırtılarım yeri göğü yarmış. Kan durmamış, tüm sedyeye kan içinde kalmış, kanı zor durdurmuşlar. Hemşire 'geçer' demiş. Ama hiç geçmemiş. Annem, 'ne olduysa, o zaman oldu' diyor. Ondan önce sapa sağlammışım, hiç bir eksikim, kusurum yokmuş. Daha bir yaşında bile değilmişim zaten. Bir daha yürüyememişim. Bir ayağım tutmamış. Bir ayağım gelişirken, biri olduğu gibi kalmış, gittikçe kısalmış. Hep düzelir diye beklemiş, umut etmişler. Tabi bunun sonu hiç gelmemiş.

Yedi-sekiz yaşlarında babam beni alıp büyük şehre götürdü, hastanede muayene ettirdi, doktor dizime çekiçle vurunca tepki gösterdi ve iyi bir tedavi görürse düzelir dedi. Eve döndük. Dönüşte mahallede kavga çıktı. Babam ne olup bittiğini anlamak için dışarı çıktığında, babamın gözüne nereden geldiğini anladığımız bir taş gelip değdi. Babam, bir gözünü yitirdi. Babamın gözünün tedavisi artık her şeyin önüne geçti. O tedavinin karşısında benim ayağımın durumu konuşulmazdı bile.

Körfez savaşı sonrasında Irak'a iyi doktorlar gelmiş duyumunu aldı babam. Beni alıp Irak'a götürdü. Oraya yönümü verirken kut-sal bir yere gidiyormuş gibiydim. Kesinlikle memleketime sağlam döneceğim, herkes gibi yürüyerek geleceğim hayaliyle ve bunun sevinciyle gittim. Onun için ne kadar Irak'tan bahsedilse benim için hala bir umut kapısıdır. Büyük zorluklarla Musul'a gittik. Hala Körfez savaşının izleri ve havası olduğu için hayat ve şartlar öyle rahat değildi. Musul'a varıp, doktor muayenesinden geçerken doktor, elinden geleni yapacağını ama tümüyle düzelemeyeceğini söyledi. 'Tümüyle işleyemez' sözü bir anda beni öyle derin bir kuyuya itti ki, kalbimi birisi söküp aldı içimden sandım. Nefes alamaz oldum. Ruhum çıktı kaldı. Gözlerimdeki o ışıltıdan eser kalmadı. Bir daha da doktorun o sözü aklımdan çıkmadığı için ameliyata da o umutsuzluk ve bezginlikle girdim. Ne anlamı vardı ki şimdi bunca zahmeti çekmeme, ne de olsa iyileşmeyecektim!.. Ne var ki yine de ameliyat olmuyorum da diyemedim. Ölüme gider gibi uzandım sedyeye ve az sonra kendimden geçtim. Kendime geldiğimde bacağımın tümü alçıya alınmıştı. Sadece çürümesin diye baş parmağının ucu açıktı. Kalçadan başparmağıma kadar. Birkaç saat sonra bir yakınımızın evine getirildim. Orada bakımım yapılacaktı. Ama ben 14 yaşlarındaydım bir çocuktum hala ve o yabancı insanların içinde kalmak hiç de kolay değildi. Tam iki ay, tüm bacağımın alçıda olduğu süre boyunca binlerce kez keşke annem beni hiç doğurmasaydı deyip durdum. Annesizlik yedi bitirdi beni o aylarda. Babam yanımdaydı ama babalar, analıktan anlamazlardı ki. O kalın upuzun saçlarımı, o evde yıkamayınca beceren kimse yoktu. Ve birkaç hafta sonra saçlarıma bit girdi. Babam ne olursa olsun saçlarımın kesilmesine izin vermedi. Bir türlü geçmiyordu, dolmuyordu o iki ay. Rengimin solduğu, bir deri bir kemik kaldığım bir zamanda gelip alçıdan çıkardılar bacağımı. Hareket edemeyen bacağım bu kez de iki ay kadar yeniden esnekliğini kazanması için tedavi edildi. Evime büyük bir hayal kırıklığıyla döndüm. Annem saçlarımdaki bitleri görünce dövündü durdu. Bacağımda biraz iyileşme olmuştu. Artık eskisi gibi her adımda

elimle bacağımı tutma gereğini duymuyordum ama yine de topallıyordum. Bununla kalmadım.

Yıllarca yer yer baktırmalıyız, tedavi ettirmeliyiz dendi ama sadece dendi. El atan, gel kardeşim seni götürüp iyileştireyim diyen olmadı. Ben de kimseye bir gün bile demedim. Ne diyecektim ki? O bacak her gün benimle birlikte sürüklenirken, zaten diyeceklerimi demiyor muydu?

Sonra babam öldü bir sabah. Kalp krizinden. Onun acısı birkaç yılımızı aldı. Ardından kardeşim öldü daha on dördünde... Anı bir hastalıkla. Ne olduğunu anlayamadık bile. Onun acısı da birkaç yılımızı alınca, kimsenin bana ayıracak zamanı kalmadı.

Ben hep o bacakla sürüklendim durdum. Hayat işte, kimine sağdan, kimine soldan vurur. Kimini sürükler, kimini savurur durur. Ama kadına daha derinden vurur.

Gülazer Akın/Adıyaman Cezaevi

Hayat hikayem

1985'te bana sorulmadan nişanlandırıldım. 15 yaşındaydım. Sesimi hiç çıkaramadım. 1986'da evlendim. 16 yaşındaydım ve eşim Almanya'daydı. İzine gelmişti. Evlendikten bir ay sonra Almanya'ya geri döndü. Dört yıl Türkiye'de kaldım. Eşim, sene de bir defa eşim geliyordu. Çocuğum olmadığı için dört yıl boyunca hep 'kısırsın' diye kafamın etini yediler. Dört yıl sonra hamile kaldım. 1991'de 5 aylık hamileyken Almanya'ya geldim. Geldiğimin beşinci ayında bir kızım oldu. Adını Gül koydum. Bir yıl Almanya'da kaldım. Kaynanam ve kayınbabam, hep beni Türkiye'ye göndermek istediler. Eşim de benimle kavga ediyordu. Türkiye'ye gitmeye zorluyordu. Sonunda yenik düştüm ve kabul ettim. Bu sefer de oğluma hamileydim. 1992'de Türkiye'ye döndüm ve oğlum Yılmaz dünyaya geldi. 1993 sonlarında yine hamile kaldım. Eşim yine bizi Almanya'ya getirdi. 1994'te kızım Sibel'i dünyaya getirdim ve 1996'da eşim beni komşum olan Alman bir kadınla al-

dattı. Her türlü pisliği gözümün önünde yapıyordu. 2 ay boyunca doğru-dürüst eve gelmiyor, işten gelince kadının evine gidiyordu.

Tabii ki bu olaylara karşı sessiz durmuyordum. Bazen bıçak çekerdim korkutmak için... O bana vururdu, ben de polis çağırırdım ve kanuna baş vururdum. Sonra dayak yemekten rapor aldım. Polise gittim, polisler ertesi gün geldi eşimi götürmeye. Büyük kızımın gözleri dolmuştu ve bana "anne babamı götürmesinler" diye yalvardı. Ben de vazgeçtim ve beni tehditle, zorla Türkiye'ye gönderdi. Çünkü Almanya kanunlarına göre 4 yıl evli kalmak zorundasın. O da bunu kullandı. Ama dediğini de yapıyordu. 1996'da yine üç çocuğumla Türkiye'ye gittim. 1997'de yine geldim. Bir hafta olmadan yine "git" diyor, ben de "kesinlikle olmaz, gitmem. Ne yaparsan yap" diyordum Neyse vazgeçti. Ben çabucak iş buldum, adam engel olmak istiyor. Çalışmam boşuna gitmedi ama ne yaparsa yapsın, pes etmedim. Tabii ki dostunun yanına gidiyor, günlerce gelmiyordu. Artık benim de umurumda değildi. Yeter ki oturumumu alayım. Ben hep çocuklarımla yalnızdım orada. Bir kaynanam gelirdi, o da yardım etmek için değil, kavga etmek için. Durup dururken kavga çıkarırdı, yalan söylerdi. En ufak bir şey alsam, kıskanırdı.

1998'de eşim yine tutturdu Türkiye'ye dönün diye. Ben "hayır" diyordum. Dinleliyordum. Ve yabancı polise gidip, "ben eşimle beraber değilim. Eşimi yurt dışı edin" dedi. Onlar da bana mektup gönderdi. Neyse ben yine kabul ettim. Ama bana 'sadece 3 ay' dedi. Kaldık. Bize bir türlü bilet göndermiyordu. Bekleyin, bu ay, o ay derken 5 yıl geçti. Telefon açtı ve "artık gelmiyorsunuz" dedi. Ben "tamam olur" dedim. Hemen gidip ağabeyimden 500 Mark aldım, başka para yoktu. Kendime ve küçük kızım Sibel'e bilet aldım. Her iki çocuğumu Türkiye'de ağabeyime bıraktım ve Almanya'ya geldim.

Adam beni karşısında görünce şok oldu ve bana "sen kötü kadınsın, orospusun, nasıl bir kadın kocasından izinsiz gelir" dedi.

Ben de, "yalnız gidince orospu olunmuyor da yalnız gelince mi olunuyor ha!" dedim.

Eşim bana, "zaten ben sana boşanma davası açtım" dedi. Önce

inanmadım. Sonra bana avukatın kağıdını gösterdi.

Ondan sonra kızdım ve "sen ne kocasısın, sesini kes" dedim. O gün beni kızımla dışarı attı. O zannetti dışarıda kalırsam kabul edeceğim. Ben artık kararlıyım. Kızımı alıp komşuda yattım. Oradaki Türkler bizi barıştırmak istediler. Beni ve kızımı alıp, eşimin yanına götürdüler. Eşimle konuştular. "Sen yine kadının yanına git ama yeter ki bunlara oturum al ve Türkiye'den iki çocuğunu da getir. Evin kirasını biz aramızda toplar verimiz" dediler. Ama o kadar konuşmadan sonra dönüp bana demesin mi "hayır, olmaz. Ben ona tekme vurursam, havasını Türkiye'de alır ya da durur. Hemen билетini alıp, yollarım." Ben de "hayır, burada kalmam. Sen de tekme vuramazsın. Gidersem de her şeyi bitireceğim."

Ama içimden de "ben de Nazé'ysem, burada kalmayı başara-
cağım" dedim ve ben kızımla beraber kadınlar kampına gittim. İki ay kaldım. Sonra beni rahat bırakması için uzağa gittim. Mönchengladbach, orada gazetede iş buldum. Fabrikadan sonra gazetede ev buldum. Mobilyaları bir günde hallettim. İşlerim rast gidiyordu. Polis beni yurt dışı etmek istiyordu. Köln'de avukat buldum. Boşanmak ve pasaport almak için... Sonra temizlik firmasına girdim. Orada sigortalı çalıştım ve kızımı Emel diye bir arkadaşşıma bıraktım. Ben işten gelinceye kadar Emel bakıyordu. Sonra Türkiye'den avukat tuttum iki çocuk için. Yabancı polis pasaportumu aldı. Bakacaklarmış... Sonra yabancı polisten Emel ablanın bir arkadaşşı Frau Vogel randevu aldı ve beraber gittik.

Yabancı polis bana "sen burada kalmayı başardın. Ama Türkiye'deki çocukların için ümit etme. Çünkü Türkiye'nin kanunu çocukları babaya verir" dedi. Bunu duyunca çıldırdım.

Gözlerim doldu ve "hayır ben onları da getirecem. Görürsünüz" dedim. Onlar da "bunu senin için dileriz, inşallah!" dediler. Sonra Türkiye'de davayı kazandım. Ama itiraz ettiler. Tabii eşim daha da durmadı. Eşimin oturumu yok, yakında yurtdışı olur diye bekliyordu. Türk konsolosluğu bana mektup yolladı. Gittim pasaportumu ve aylık kağıdımı verdim. Onlar Türkiye'ye yolladı. Ben de 2000 yılında Türkiye'ye gittim. Çocuklarımı getireyim

diye. Ne yazık ki, vize alamadım. Çünkü mahkeme sonuçlanmamıştı. İki hafta kaldım çocuklarımın yanında ve sonra çocuklarımla Elazığ havaalanına geldik. Onlar beni yolculuyor, ben de uçağa binmek zorundaydım. Havaalanında çocuklarım o tarafta, ben bu tarafta ağlıyoruz. Herkes bize bakıyor, canım nasıl yanıyordu anlatamam. Adımlarımı yavaş yavaş atıyorum uçağa doğru. Sonunda döndüm ve yine işlerime devam ettim.

Her gün çocuklarıma telefon açıyordum. Yaşayan bir ölü gibiydim. Canım yanıyordu. Sonra davayı kazandım ve 2001 yılında gidip çocuklarımı getirdim. Şimdi hepsi yanımda. 1999'da özgürlük hareketiyle tanıştım. Önce pek ilgimi çekmedi. Sonra okudum, Kürt tarihini okuyunca bunalıma girdim. Nasıl bilmiyordum bu yaşıma kadar diye kahrlandım. O zamandan beri hep kitap okudum ve şimdi sempatizanı ve çalışanıyım. Hareketi tanıdığıma çok mutluyum.

Bana “eskiye dön” deseler asla derim. Her şeyin bilincinde olmak çok güzel. Bir o kadar da acı. Her acının sonu güzelliştir.

Nazime Bayat

Yarım kalmış hayaller

Yavaşça gözlerini açtı derin uykusundan. Gördüğü manzara karşısında, az evvel gördüğü rüyadaki uçma sahnesi karşısındaki şaşkınlığı yaşar gibi oldu. Rüyasında duyduğu çıtırtı sesi kanadından yani kolundan değil, kız kardeşi Besê ile paylaştığı odanın kapısından gelmişti demek. Paramparça olmuştu ahşap kapı. İki de yer yatağında yan yana yatıyorlardı. Kapının tahta parçaları her tarafa savrulmuştu. Parçalardan biri de Zarife'nin sağ elinin aya kısmına isabet etmişti. Tıpkı bir ok misali batmıştı elinin ortasına. Demek ki rüyasındaki o amansız acıyı gerçekten hissetmişti. Rüyasında olduğu gibi sicim misali kan akıyordu elinin ayasından. Döşeği, yorganı kızıla boyanmıştı. Yatağının sol tarafında Besê yatıyordu. Onca gürültüye rağmen uyanmamıştı. Ağırdu uykusu Besê'nin ama uykusunun ağırlığını bilse de Zarife, ürperiverdi aniden. Tüyleri diken diken oldu. “Ya kardeşime bir şey olmuşsa, ya ölmüşse” düşüncesinden alamadı kendisini. Gözlerini kapatıp sol eliyle sağ eline saplanan tahta parçasını çekip attı. Canı fena halde yandı. Aldırış etmedi.

Nazlı büyütülmesine rağmen acılarla baş etmesi de öğretilmişti

kendisine. Doğup bu yaşına geldiği yerle ilgili bir dünya öykü, masal dinlemişti. Hepsi de kahramanlık hikâyeleriydi. Onun ve kardeşinin adının geldiği destansı masal, en sevdikleri arasındaydı. “Düşmanlar” derdi annesi. “Düşmanlar köyün erkeklerini toplayıp kurşundan geçirirken, o erkeklerin eşlerinden Zarife ve Besê de şu karşıda gördüğünüz uçurumdan atlamışlar kocaları için. Kocalarına uygulanan zulmü hazmedemediklerinden kendilerini her daim gürül gürül akan ırmağın serin sularına bırakmışlar. Ben bu hikâyelerle büyüdüm. Onun için de iki kızımın olmasını çok isterdim. O kahraman, fedakâr, cesaretli kadınların adlarını yaşatmak için defalarca el açtım tanrıya, bana iki kız çocuğu nasip etsin diye.” Sol eliyle sıkıca sağ el ayasını tutarak Besê’nin üzerine eğildi. Göğüs kafesi yavaşça inip kalkıyordu. Mışıl mışıl uyuyordu kardeşi. Zarife on bir yıllık ömründe, ilk defa kardeşinin ağır uykusuna sevindi. Çünkü bu manzarayı görmesini istemezdi. Dokuz yaşındaydı Besê, ama yine de küçüktü, kardeşti o. Yastığının kenarındaki oyali yazmayı alıp, gücünün yettiği oranda sıkıp sardı elini. Yavaşça kırık kapıya doğru ilerledi.

Dışarıda durmadan bağırıp çağıran insanların sesi, feryadı geliyordu. Ama ömründe hiç duymadığı, bilmediği bir dilden konuşanlar da vardı. O dili anlamamasına rağmen emirler yağdırıldığının farkındaydı. Tok ve kendinden emin komutlar veriyorlardı bu yabancılar. Onları görmemesine rağmen sevmedi onları. Anında bir öfke oluştu içinde, o yabancı dili konuşanlara karşı. Oysa annesi hep, “Öfke; zehirlidir, tehlikelidir” derdi. Çocuklarını öfkelenmeme konusunda sıkça uyarırdı. Düşmanlık oluşturacak şüphelerden de uzak tutardı kızlarını. “Şüphe, insanın kurdudur. Kemire kemire bitirir insanı.” Çok korkuyordu Zarife. Kan kaybından mı yoksa o yabancı sesin verdiği ürküntüden dolayı mı bilinmez, ama tir tir titriyordu Zarife’nin çelimsiz ve sıska bedeni. Sesler yavaş yavaş uzaklaşıyordu. Neredeyse duymayacak gibi olunca, Zarife cesaretini toplayıp sessizce dış kapıdan dışarıya süzüldü. Ürkek gözlerle etrafını süzdü. Az ileride bir kartı fark etti. Ses çıkarmamaya çaba göstererek kartıya doğru

yürüdü. Biraz yaklaşınca karartının annesi olduğunu fark etti. Hareketsiz bir şekilde yerde yatıyordu. Yanına gidip başucunda oturdu. Titrek bir sesle “dayê” dedi. Ama hiçbir karşılık alamadı. Ne bir ses verdi annesi, ne de bir kıpırtı belirdi yüzünde. Ağzının sol tarafından incecik ve kıvrımlı yol misali çenesine, oradan da boynuna doğru bir kan yolu oluşmuştu. Göğüs kafesi hareket etmiyordu. Sesiyle birlikte soluğu da kesilmişti annesinin. Kırmızı rengi çok severdi Zarife. O gece sabaha karşı, iki defa üst üste ürperti uyandırdı kırmızı renk kendisinde. Biri kendi kanının kırmızısı, diğeri canı olan annesinin kanının kırmızısı. İlk defa tiksindi duydu kırmızıdan. İlk defa ant içti artık bu rengi sevmemek için. Bir daha kırmızı renkli kıyafet giymemek için yeminler içti, sözler verdi içinden. Oysa avazının çıktığı kadar bağırmak isterdi. Hem kırmızıya düşmanlığını haykırmak için hem de “dayê” diye feryat figan etmek için. Yapamadı bunları. Korktu Zarife.

Sessiz çılgılığı içinde fırtınalar koparıırken sustu. Çünkü susmaktan başka çaresinin olmadığını biliyordu. Çünkü korkuyordu. Çünkü üşüyordu. Annesini orada bırakıp evine döndü. Koruma içgüdüsü uyanmıştı içinden. Annesi yoktu artık. Babası ortalarda görünmüyordu. Onun da, ya kaçmış kurtulmuş olabileceğini ya da annesiyle aynı sonu paylaştığını tahmin etmesi zor değildi. Ama tüm içtenliğiyle kaçıp kurtulmasını diledi tanrıdan. Kimsecikleri olmadığına göre biricik kardeşini Besê’sini korumak ona düşmüştü. Ne yapacağını bilmeden içeri girdi. Evleri darmadağın edilmişti. Hiçbir şey eski yerinde değildi. Bütün ev eşyaları yerlere savrulmuştu. İçi parçalandı bu manzara karşında Zarife’nin. Elinin acısını bile unuttu o çocuk yaşına rağmen. Oysa ne narin büyümüştü annesi onu. Tam da ismine yakışır bir şekilde davranmışlardı Zarife’ye ailesi. Zarifçe, sevgiyle, özene bezene bu yaşına getirmişlerdi kızlarını. Bu düşüncesi dışarıda yatan annesinin cansız bedenini hatırlattı ona. İçi sızladı. Gözünden bir damla yaş düştü yanağına. Süzülerek boynuna doğru yol aldı. Sonra o gözyaşını bir başkası izledi. Derken arttı gözyaşları. Sessiz hıçkırıklara dönüştü. Ağladı, ağladı... Ta ki sakinleşinceye kadar. Üşümesi de geçmişti. Dönüp dışarıya, annesinin

uzandığı yere göz attı. Komşuları doğum yaptığında, bebek görmek için o da annesiyle giderdi. Annesi doğum yapan kadına hep, “Allah dört gözden mahrum bırakmasın” derdi. Eve döndüklerinde dayanamayıp annesine o cümlemin anlamını sordu. “Dayê, madem insanlar iki gözlüdür, sen neden hep ‘dört göz’ diyorsun?” Annesi gülerek dört gözün manasını anlatmıştı kızına. “Zarifem” demişti. “Hangi yaşta olurlarsa olsunlar; çocukların hayatları boyunca korumasına, sevgisine, nasihatlerine en çok ihtiyaç duydukları kişiler anneler ve babalardır. Doğrudur, her insanın iki gözü olur. Annenin iki, babanın da iki gözü toplamda dört göz eder. Bu yüzden de yeni doğan bebekler için en güzel temenni dört gözden mahrum kalmama dileğidir. Anladın mı güzel kızım?” Zarife büyülenmiş gözlerle annesine bakarak, kafasını aşağı yukarı doğru ‘evet’ anlamında salladı. Hayrandı annesine Zarife. Her hareketi, her sözü bilgeceydi. Bu yüzden de anne baba arasında azıcık adaletsizlik yaparak, sevgisinden annesinin payını hep fazla tutardı. Besê’ye bakarken gözleri yaşardı. Dört gözden ikisi gitmişti. Artık ikisi de iki gözden mahrumdular. Diğer iki gözün nerede oldukları konusundaysa hiçbir fikri yoktu. Besê’nin başucunda oturup düşünmeye başladı. Gözü az önce görmediği ama seslerini duyduğu yabancıların yüklükten yerlere savurduğu yataklara ilişti. Tekrar annesinin dışarıdaki cansız bedeni geldi aklına. Besê’yi uyandırmamaya gayret ederek yerdeki battaniyelerden birini sol eliyle bin bir çaba ve emekle kaldırıp dışarı çıktı. Götürüp annesinin cansız bedenini örttü. Bu onun annesi için yaptığı son fedakârlık oldu.

Evine yönelirken şafak sökmüştü. Yabancı adamların (askerlerin) seslerini duydu. Korkuyla sesin geldiği tarafa yöneldi bakışları. On değil, on beş değil, bir sürüydüler. Biri parmağını ona doğru uzatarak bir şeyler söylüyordu. Ne söylediğini anlamasa da iki askerinin ona doğru geldiğini görünce tahmin etti emri. “Yakalayın!” diyordu büyük ihtimalle. Oysa Zarife kaçmayı aklından bile geçirmemişti. Çünkü eviydi burası onun. İçeride kardeşi uyuyordu, dışarıda ise annesinin cansız bedeni. Askerlerden biri kolundan kavradı Zarife’yi. Üç beş tanesi ise içeri girdi. Biraz sonra yanlarında

uyku mahmurluğuyla gözlerini ovuşturan Besê'yle dışarı çıktılar. Bir şeyler konuştuktan sonra yola koyuldular. Yürürken yol üstündeki cansız bedene de basıp geçmeyi ihmal etmediler. İşte tam o manzara karşısında saatlerdir sessiz çığlıklarını içine döken Zarife daha fazla dayanamayıp, avazı çıktığı kadar bağırdı. “Ay dayê!” diye bastı çığlığı. Gözleri battaniyenin altındaki annesinin cansız bedeninin postallar altında çiğnenen manzarasındayken bu feryadı koparması, Besê'nin gözünden kaçmamıştı. Lakin korkuyordu sormaya. Tır tır titriyordu. Hem sabahın ayaz soğuğundan, hem de askerlerin acımasızlığından. Hayatında hiç bu kadar korkmamıştı. Ne anne babasının anlattığı gulyabanili, canavarlı, cadılı masalları dinlerken, ne ara sıra köye inen aç kurtların ulumasından, ne de zaman zaman patlayan silah seslerinden. Hiçbir korkutucu güç onu bu askerler kadar korkutmamıştı. Koruyucu güçleri olan anne ve babası yoktu. Annesinin battaniyenin altındaki ceset olduğunu biliyordu da, babasının nerede olduğu konusunda en ufak bir fikri yoktu. Ama her şeye rağmen babasının görkemli bedeniyle, elinde tüfeğiyle gelip kızlarını kurtaracağını umut ediyordu. Güçlüydü, korkusuzdu babası. Bütün bu askerlere gücü yeterdi babasının. Çünkü babasının boyu bu askerlerin hepsinden uzundu. Çocuk aklıyla buna inanıyordu. Oysa Zarife'nin aklından farklı şeyler geçiyordu. Bu yaşadıkları zalimliklerin kat kat fazlasını dinlemişti anne babasından. Yolun sonu olduğunu biliyordu. Annesini artık görmeyeceğini de. Çünkü yoktu artık annesi. Ölüm, haince gelmişti annesini almaya. Uykudaydı çünkü Zarife. Uyanık olsaydı belki kurtarabilirdi annesini. Belki can siper olabilirdi ona. Tüm kalbiyle inanıyordu buna. Uyanık olsaydı eğer, engelleyebilirdi sinsi ölümü, acımasız ölümü. Besê'ye baktı “korkma” dedi sessizce. Ama her ne kadar sessizce dese de duydu yanındaki asker. Boşuna dememişler “su uyur, düşman uyumaz” diye. Zarife'nin yaralı elini sıktı. Canı yandı Zarife'nin. Ama acıdan çığlık atmak bir yere, ağzını bile açmadı. Yine annesinden duyduğu bilgece bir sözü anımsadı: “Düşmanı sevindirmeyeceksin.” O da öyle yaptı. Acımasız askeri sevindirmedi. Besê, ablasının bu duruşunu içinden takdirle

karşıladı. “Cesur ablam” dedi sessizce. Zarife gülümsedi kardeşine. Onu hiç bu kadar üzgün görmemişti. Mutsuzdu, hüzünlüydü. Ezilmiş, incinmişti. Omuzları çökmüştü. Olduğundan çok küçük görünüyordu. Mutsuzluğun en bariz resmiydi Besê şu anda. Kardeşinin durumu karşısında elinden hiçbir şey gelmiyordu. “Tanrım” dedi, “çaresizlik ne kadar kötü bir şeymiş.”

Köylerinden geçen ırmakta yer yer girdaplar vardı. Kendisini o girdapların ortasında debeleniyormuş gibi görüyordu. Kurtuluşu aradıkça yutuyordu onu girdap. Derken askerler kahvaltı yapmak için ırmağın kenarında mola verdiler. Eşsiz bir manzara vardı. Tam karşılarına bulutların düşmesini engellemek için sütun görevi görmek istemiş gibi, ucu bulutlara yetişen dağlar duruyordu. Önlerinde suları dans eder gibi akan ırmak. Ama her gün aktığından farklı akıyor bugün. Suyu renk değiştirmiş. Pembeye dönüşmüş rengi. Oysa her zaman masmavi akardı bu ırmak. Etraflarında ise çeşit çeşit meyve veren ağaçlar, ağaçların dallarındaysa sesleri insanın tüm sıkıntısını alıp götüren kuş cıvıltıları. Piknik alanı sayılabilecek bu mekân ne yazık ki eğlence için ev sahipliği yapmıyor bugün. Aksine katliamcıların mola için uğradıkları yer görevini görüyor bugün. Ağır havayı kuşlar da fark etmiş olacaklar ki, hüzünlü ötüyorlar bugün. İrmaktaki kan kokusunu onlar da fark etmişler. Zarife ile Besê’nin yanı sıra çeşitli yaşlarda olan onlarca kız daha var askerlerin elinde. Onlara yemek veren yok, çünkü esir onlar. Hoş yemeği verseler de, kızların hiçbirinde yemek yiyecek hal yok. Hepsinin de gözü yaşlı. Besê’nin gözleri ırmağın kanlı sularında, dua eder gibi dudakları kıpırdıyordu. Herkes dua ettiğini sanıyordu ama o farklı bir şey yapıyordu.

Bazen çok korkunç rüyalar görüp, terden sıırsıklam olmuş bir şekilde çığlık atarak uyanırken annesi hemen yanına gelip su içirirdi. Kızının kötü bir kâbus gördüğünü anlardı. Başını göğsüne dayayıp sımsıkı sarılırdı kızına. Yine böyle gördüğü bir kâbustan dolayı, korkudan titrerken annesi bir bardak suyla yanına gelir. “Korkma kızım, bak ben buradayım. Geçti gitti kâbus. Sabahleyin şafak söker sökmez git rüyanı ırmağımıza anlat. İrmağın

suyu alıp uzağa götürecektir kâbusu. Bir daha da kızımı korkutamayacak o kâbus” diyerek teselli ederdi kızını. Besê de şu anda görüp yaşadıklarının bir kâbus olduğunu düşünmüş olacak ki, kanlı ırmağa başından geçenleri sessizce anlatıyordu. Yanında oturup yemek yiyen asker, bu durumdan rahatsız oldu ve bir dürtme hareketiyle Besê’yi ırmağa attı. Kana doymamış olan coşkun ırmak, Besê’nin çılgılık atmasına bile fırsat vermeden yuttu onu. Oradaki bütün kızların gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Zarife kardeşinin arkasından atlamak için davrandı, ama çelik gibi bir bilek zayıf bileğinden kavradı onu. Suratına da okkalı bir tokat yaptırdı. Hayrettir hiç acı hissetmedi Zarife. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Sessizce, yavaş yavaş. Gözyaşlarının acıdan mı yoksa öfkeden mi kaynaklı olduğunu o da fark edemedi. Hem bunun çok da önemi yoktu. Ne de olsa uğursuz bir gündü ve bugün kan ve gözyaşı günüydü diye düşündü. Kardeşinin ismini aldığı Besê’yi düşündü. O da bu ırmakta can vermişti kardeşi gibi. Ama tek farkla: Besê’nin ırmağa atlayışı öfkeden doğan bir isyandan kaynaklıydı, cesurcaydı. Oysa kardeşi olan Besê ise haince, sinsice itilmişti ırmağın koynuna, ölümün kollarına. “Ruhunuz şad olsun Besêler” dedi içinden. Belirsizlik vardı. Kötüydü belirsizlik. Hem de çok kötü. Nereye götüreceklerdi bu kadar kızı? Ne yapacaklardı? Üstelik dillerini de bilmiyorlardı. İsteseler Besê’yi öldürdükleri gibi öldürebilirlerdi. “Memleketimden ayırmasınlar da varsın beni de bu kanlı ırmağa atsinlar. Zaten o kan bizlerin kanı değil midir? Varsın benim de kanım karışsın onlarinkine” diye geçirdi içinden.

Ama olmadı. Alıp götürdüler Zarife ile diğer kızları.

Anne, baba, eş, dost, akraba, arkadaş hasretiyle yanıp tutuşurdular Zarife’yi. En çok da memleketi tüttü burnunda. Dağlarını özledi memleketinin. Bazen coşkun, bazen narin akan ırmağı özledi. Bulutları başına taç eden karlı dağlarını özledi memleketinin. Yemyeşil ovaları, baharda açan rengârenk çiçekleri özledi. Çok acı çekti, canı çok yandı tüm bu özlemlerden kaynaklı. Dayê’sini özledi. Öldü mü kaldı mı bilmediği babasını özledi. Ir-

makta amansızca can veren biricik kardeşini özledi. Yeni bir hayata başlamasına rağmen aklı hep eski hayatında kaldı. Düşman askerler yolda, olmayacak eziyet ve işkencelerle adını duymadığı bir şehre götürdüler onu. Askerlerle aynı dili konuşan bir aileye hizmetlerini görsün diye verdiler. İletişim kaynağı olan dil konusunda çok zorlandı. Dayak yediği, aç bırakıldığı da oldu ama en nihayetinde öğrendi o dili. Annesini, kız kardeşini ve belki babasını da öldüren o askerlerin dilini konuşacağını hiç zannetmemesine rağmen gün geldi onlardan daha iyi konuşur oldu o dili. Sonra o dili konuşanlardan biriyle evlendirildi. Onun da annesi gibi ilk çocuğu kız oldu. “Besê” ismini vermeyi çok istemesine rağmen cesaret edemedi. Ama içindeki adı hep Besê oldu kızının. Ona gizliden gizliye küçükken annesinden, babasından dinleyip öğrendiği ninnileri söyledi, masalları anlattı. Bazen kendi başından geçen, adına masal dediği hayat hikâyesini de anlattı kızına. Kızı bile gözyaşlarını dindirip sevindiremedi Zarife'yi. On bir yaşından bu yana hep ağladı Zarife. Ama en kötüsü de açık açık değil de gizlice gözyaşı dökmek zorunda kalmasıydı. Hiçbir zaman kendi dilinde, rahat bir şekilde ağıt yakamadı Zarife. Hayatı boyunca doğduğu topraklara geri dönüp kendi anadiliyle ağıt yakmanın hayalini kurdu hep. Ama bir türlü gelmek bilmedi o günler. Yarım kaldı hayalleri Zarife'nin. Aynı zamanda hayatı da. Genç sayılabilecek bir yaşta veda etti bu acımasız dünyaya. Acı yüklü yüreği daha fazla dayanamayıp duruverdi aniden. Zarife, memleket hasretiyle terk etti bu dünyayı...

Sibel Sütapak

Onun uğruna ölüme koşacaktı Berivan

Berivan daha on üç yaşında bir çocuktur. Güzel yüzü, belirginleşmiş hatları, üzüm karası kabarık saçları ve akranlarını geride, çok geride bırakan boyuyla, bakanda artık büyük kız izlenimi uyandırıyor. Tabii o çocuksu gülüşleri onu ele vermeseydi. Bir de sürgün yaşamın, yokluğun ve de zorlukların büyüttüğü büyük edalı tavırları vardı. Bazı gözler bir anda bir ömrü anlatırdı ya Berivan'ın gözleri de öyleydi. Köklerinden kopartılmış bir menekşenin yabancısı olduğu bir saksıda yaşama yeniden tutunma, kök salma mücadelesini andırıyordu bakışları. Yabani ama derin, yabancı ama anlamlı, bütün umutsuzlukları içinde gülen bir yüz, ışıyan bir çift göz. Sürekli 'şunu yap, bunu et' diyen annesinden küçücük odaların boğan sıkıcılığından, birbirinin tekrarı ev işlerinden kaçarak da olsa her fırsatta kendini dışarı atar, sokağa inen merdivene oturur, başını iki elin arasına alırdı. Çok uzaklara giderdi gözleri, ne düşünürdü bilinmez. Ama duruşu yalnızlığını bu her şeyle yabancı şehrin kasvetli hüznünü omuzlarında taşır ve o ağırlığın altında ezilir gibiydi. O en sevdiği kendisiyle baş başa kaldığını düşündüğü anlarda annesinin hükmeden sesiyle biterdi, dağılırdı her şey...

"Berivan, nerdesin sen?" İki kiletmezdi hiç bu sesi, istemeye istemeye koşardı içeri...

Bir de okulu severdi Berivan. Haftanın belli günleri arkadaşlarına karışır, büyük zevk alırdı okulun her şeyinden. O zamanlarda az da olsa çocukluğunu yaşar, koşar, oynar ve de ağız dolusu gülerdi. Çok korkuyordu babasının bir gün "çok büyüdün, artık okula gidemezsin, evlilik çağı geldi" demesinden. Bu mülteci kampı gibi mahallede kaç arkadaşı sırf boyları büyüdü, hatları belirginleşti diye namus kaygısı adına okuldan alınmış, eve kapatılmış, bir de çarşafa büründürülmüştü bedenleri. O nedenle boyunun uzamasına, göğüslerinin büyümesine, ışıklı gözlerine hiç sevinemiyor, gelişmek, daha da güzelleşmek korkutuyordu onu. Çevresinde yaşananlar, kaçırılan, kötü yola düşen, sokağa atılan, açlık uğruna satılan kızlar ise korkusunu daha da derinleştiriyordu. Hem amcası Rıza olmasaydı bu kadar bile okuyamayacağını biliyordu. Evlerinde her konuda ailenin kurtarıcısı, bildikleri büyük amca Rıza'nın sözü geçerdi. Tabii, bir de amcaoğlu Ali'nin. Ali, 15 yaşında, kendisinden iki sınıf ileride okuyordu. Ali, uzun boylu, suskun, ama bakışlarındaki sertlikle, öfkeyle karşıyı ezen bir görüntüye sahipti. Nadir konuşur, içine kapalı ama bu dünya adeta benden sorulur eminliğine sahipti. Hep aynı çizgili takımını giyiyor, ona göre boyunu aşan kravat takıyordu. Düşüncesini konuşma yerine hep tavırlarıyla yansıttı. Kızınca elindeki anahtarlık maskotunu daha bir hızlı çevirir, gözlerini pörtletir, bacaklarını ayırarak dimdik, kabadayı vari dururdu. Bu duruş 'bunu bir daha tekrarlama!' anlamındaydı. Bir de kalın gür kaşlarını çatar, ürkütücü bir sertlik sarardı yüzünü. Berivan o an ölü soğukluğu hissini taşırdı ona. Ama hemen anlardı onun ne demek istediğini. Çünkü o bakış adeta "sen kızsın, dikkat et hareketlerine, yoksa sonrasına karışmam" diyen ifadeydi.

Ali, zaman geçtikçe başına daha çok dikilir ve onu gözleriyle yönetir, takip eder ve ezer olmuştu. Bazen hiç çekilmiyordu bu okul çıkışı yürüyüşler. Yürüdüğünde, yürüyüşüne kendinden beklenmeyen bir büyüklük verip, kızar gibi hızlanıyor ve her fırsatta Berivan'a "bir an bile unutma, sen benden sorulursun" diyordu. Berivan son zamanlarda ondan çok çekinir, içten içe tiksindirilmişti. Ama onu kızdırmamaya, her şeyi zamanında yapmaya çok dikkat ediyordu. Öyle ki, her gün Ali daha sınıftan çıkmadan, okul kapısına

koşuyor, hazır onun gelmesini bekliyordu. Onsuz hiçbir zaman eve dönme cesaretini gösteremezdi, yolu çok iyi bilmesine rağmen...

O gün de okuldan çıkar çıkmaz okulun kapısında onca çocuğun içinde Ali'yi aradı gözleri. Sonunda yine o oldukça ciddi yüz ifadeyle çıktı geldi. Bir farklı bakıyordu Berivan'ın gözlerine, korkudan "ne var?" diyemedi Berivan. Hem dese de insan yerine koyup cevap vermeyeceğini bilirdi. Hemen kaçırdı gözlerini. Kaçırmasa da o soğuk ifadeden, o donuk gözlerden ne anlayabilirdi ki. Yürümeye başladılar. Ali önde, Berivan arkada. Yürüyüş bir müddet her zamanki semt ve sokaklarda devam etti. Sonra birden alışık olmadıkları, daha önce hiç görmediği, bilmediği bir yola saptı Ali.

Berivan, 'nereye gidiyoruz böyle' diyen içindeki çığlığa rağmen onu takip etti. Bu ürkütücü sokağa, ıssızlığa rağmen bir şey sormaya cesaret edemedi. İçindeki anlamlandıramadığı korkuya, kaygıya rağmen sessizce takip etti onu. Her harabe evde, çökmüş duvarlarda okumaya korktuğu abuk-subuk yazılar vardı. 'Adana'da böyle yerlerde mi var' diye sorular geçiriyordu içinden. Yürüdükçe içindeki korku artıyor, korkulu gözlerle etrafına bakınmaya çalışıyordu. Bir ara ayağı bir evin yıkıntısındaki briketine çarptı, dizlerinin üzerine düştü. Diz kapaklarının kanadığını hissetti. Hemen kalktı, ağrıyan diz kapaklarına rağmen yürüyüşe devam etti. Canı acıyordu ama onu kaygılandıran içinde tarif edemediği histi. Bu his kontrol edemediği bir şekilde büyüyordu.

Onlar yürüyüp, bilinmez sokaklara dalarken, gün geceye evrilmişti. Karanlık çökmüştü varoşlara, ıssız sokaklara. Gün karardıkça yürüyüşleri daha da çok hızlanmıştı. Daha önce varlığına bile inanamayacağı mısır tarlalarına dalmışlardı. Berivan, sırtındaki çantanın kayışlarının omzunu yavaş yavaş kestiğini hissediyordu. Yürüdükçe kitapları, defterleri daha bir ağırlaşmıştı. Berivan, iki elini açmış her bir mısıra dokunarak yürüyordu. Bundan büyük zevk alıyordu. Çocukken köylerinde, tarlalarında ne çok mısır saçı örmüştü, ördüğü mısır saçlarıyla kendi kendine evcilik oynamıştı. O zamanlarını bir bir anımsadı. En çokta o uçsuz bucaksız tarlaların ortasına dikilen korkulukları severdi. O korkuluklardan dolayı hiçbir yabani hayvan

tarlalara yaklaşılamazdı. Ne çok özlemişti doğduğu, büyüdüğü Mar-din'i. O üzüm bağlarını, bahçelerini. Kendisi yürüyordu ama düşün-celeri çok ama çok uzaklara, ülkesine gitmişti.

Bir an Ali, düşüncelerini ve zamanı yararcasına karşısında durdu. Berivan'ın çantasını aldı yere fırlattı. Kitaplar saçıldı her bir tarafa. Ve onu hızla yere itti. Berivan ne olup, bittiğini anlamadan Ali, üze-rine oturdu. Berivan, Ali'nin bedeninin altında boğulur gibi oldu. Karnının üzerine oturur oturmaz Berivan'ın ağzını bağladı cebinde getirdiği eşarp-la. Berivan'ı 'sesini çıkarırsan öldürürüm, burada ölürsün, ölünü bile kimse bulamaz' diye tehdit etti. Berivan çırpı-nıyordu, üzerine abanmış ve tamamen hayvansı saldırganlık halini almış Ali'nin altında. Giysilerinin çıkarılmasıyla, bedenine dokunan dokunuşlarla ölüp ölüp diriliyordu. Bir anda çırılçıplak kalmıştı onu. Ve leşini parçalamak isteyen hayvan gibi saldırıyordu bedenine, el-leriyle karşı koymaya çalıştı dakikalarca ama koca gövdenin karşısında öyle cılız, öyle savunmasızdı ki, vücudunu ısırtıyor, sa-distçe acıtıyordu canını. Sessiz çığlıklar, yalvaran bakışlar, çırpı-nışlar anımsadığı son anlardı. Sonra bayılmıştı. Ali de ona defalarca tecavüz ettikten sonra kan, toz-toprak içinde bırakıp gitmişti. O ıssız mısır tarlasında, tarlada mısır toplayan işçiler olmasaydı belki de günler sonra ölüsü bulunurdu Berivan'ın...

Berivan, kendine geldiğinde hiç tanımadığı bir yabancı'nın kol-larında buldu kendini. Ve acıyan, lanet getiren birçok yabancı'nın bakışları. Önlüğünü giydirmişlerdi. Param parçaydı bütün giysi-leri. Bacaklarından akan kan toz-toprakla karışmış, kurumuştur. Saçları çırpınmanın etkisiyle darma dağınıktı. Bedeni sadistçe saldırıdan sonra ağrıyordu. Bedeni, yüreği, kendine dair her şeyi ağrıyordu. Yanıyordu vücudunun her bir yanı.

Yanıyordu yüreği, iğrendi kendinden, iğrendi kucağında olduğu, sıcağını hissettiği, nefesini duyumsadığı erkek ellerinden. Erkekleri çağrıştıran seslerden, görüntülerden, kokudan, her şeyden iğrendi. Görmek istemedi hiç kimseyi, ölmek istedi oracıkta. Kirlenilmiş be-denin girdabına gömülmek istedi. Çünkü biliyordu bu topraklarda bunu yapan değil, yaşayan ölüydü. Öldürülürdü törenin lanetinde...

Bu acıyan gözler, bu kurtaran eller ve bu nefes bile boğardı. Yaşarken öldürürdü varlığını. Olmasaydı topraklarında büyümüş kadın kurtuluş aşkı, tutmasaydı kadınlar ellerinden ve ayırt etmeseydi doğru ve yanlış belki de şimdi mezarında hayatın fazlalığı olarak bilinen ayrık otları bitmiş olacaktı. Ayrık otu olurdu varlığı...

Berivan'ın bundan sonra duyguları düşmandı erkeğe. Erkeklerle evliliğe, karşı cinse dair her şeye. Yaşadıkları bilince dönüşmüştü. Aşka, sevgiye ve de bağlılığa dair inancını kaybetti. Öyle bir hal aldı ki bu duygu, gördüğü her erkek onda tiksinti, öfke ve nefret yarattı. Bazen bu eril olana duyduğu tiksintiyle insanlığa, yaşama, hayata küstü. Erkeği koruyan, saklayan ve aklayan yasalardan, yasaların savunucusu üniformalılardan nefret etti. Cinsel tiksinti tüm ruhunu karanlık labirentlerde gezintiye çıkartır gibiydi. O labirentsi hayattaydı artık Berivan. Tecavüze uğramadan önce de düşünürdü ama bir başka, şimdi bir başkaydı düşüncesi. Derin ve öfke dolu. Yalnızdı anlatamadığı gerçeğiyle. Bu yalnızlık artık ruhsal olmaktan çıkıp, fiziksel bir hal almıştı. Kalabalıkların en ıssız köşesini seçer orada kaybolmak isterdi. Kaybolmak isterdi kadına dair bütün uçurumlarda, atmak isterdi ruhunu kanatanları. Eğer görmeseydi uzaklardaki özgürlük ışığını, dağlara, özgürlüğe, umuda koşan kadınları, tanınmasaydı kendisi gibi binlerce kadını; sanacaktı bir kendisi yanmış kor ateşlerde, bir kendisi yemiş kaderin tokadını... Bir kendisiydi bir başına...

Bundan sonra bileyerek isyanı taşıyacaktı yüreğinin hiç doku-nulmamış kıyısında. Yaralı yürek bilinci isyan bilip, kadının renginin olduğu her yerde kendini ortaya koyarak başaracak, yeniden tutunacaktı hayata. Hayat daha bir netleşecekti o ne istediğini bildikçe. Şimdi tam zamanıydı isyan etmenin, ruhunu çalanlara, yüreğini kanatanlara ve varlığını yok sayanlara. Öyle de yaptı, ahlakını yitirmiş zihniyete inat, Güneş aydınlığında yeni bir ahlak yaratacak ya da onun uğruna ölüme koşacaktı Berivan...

Gönül Bulut/ Sincan-Ankara Cezaevi

Çeyiz sandığım

“İnsanın ciğeri hiç yanar mı anne, bağıra bağıra ölür mü hiç insan?”

Güneşin bile kendini mahrum kıldığı bu kente geldiğimde, yanımda sadece 15 yaşıım ve çeyiz sandığım vardı. Annemin kokusu hala buram buram bedenimde idi. Zira en son annemin elleri hamamda yıkamıştı bedenimi. Annem kokuyordum. Benden uzaklarda idi ama bilirdim, bir şekilde duyardı beni. Uzaktan uzağa hep yüreğimde annemle konuştum.

Yaş dolu gözlerim ve körpecik ellerim ile benim için hazırlanmış çeyiz sandığını açtığımda, buz gibi bir odadaydım. Çeyiz sandığımda rengarenk oyalar, gelin tarakları, nakışlar ve anneciğimin karanfilli portakalları vardı. Annem portakallara karanfil çubuklarını batırır, evimizin mis kokmasını sağlardı. Şimdi de çeyiz sandığına koymuştu her şey güzel koksun diye. Nasıl da özlemiştim bu kokuyu. Ve ağlayarak yalnızca anneme seslendim:

“Annem!” Ben buradayım, yabancı bir evin buz gibi bir odasında. Üzerimde gelinlik, karşımda süslenmiş bir yatak ve önüne diz çöktüğüm bir çeyiz sandığı. Ve elimde sen gibi kokladığım karanfilli portakalların. Bir kokluyor, bir ağlıyorum.

Hiçkırıklarım artarken odaya, kırmızı fistanlı yüzü gülen bir kadın geldi ve oturdu yanıma. Konuşmaya başlarken, müjde verir gibi;

"Ben senin yeni annenim.Sen de artık benim gelinimsin. Burası kocan ile senin yuvan ve bizler de senin yeni aileniz. Şimdi odaya damadın gelecek. Ağlama artık. Kadınlığımı bilmen ve tebessüm etmen gerek, erkeğine layık olman gerek" diyerek duvağını kapattı ve çıktı odadan. Yüreğimle haykırdım gitme diye ama duyuramadım sesimi.

Neylerim ben şimdi, kadınlık nedir bilmem ki ben. Ağlarken nasıl yüzü güler ki insanın. Tanımadığım bir erkeğe bakarken, nasıl güler, ona nasıl yaklaşabilirim. Yok, annem bu böyle olmayacak. Sen derdin ya hani 'Tanrı bizlere yardım eder' diye. Tanrıya mektup yazacağım. Belki beni unutmuştur. Mektuplarımı okuyunca hatırlar, yardım eder bana.

Gözüm, ecelini bekleyen bıçare bir ruh gibi odanın kapısına çakılıp kaldı ki; tam o sırada kapı kolu hareket etti ve girdi içeri o yabancı adam. Damat olan adam, kocam olan adam, o kocaman adam. Bu gerçeklik içimi acıtıyor, ürperiyorum anne, çok korkuyorum. Tanımıyorum annem! Ben bu adamı tanıımıyorum. Bu kocaman adamın kollarında küçücük kalırım ben. Yaklaşıyor ve yaklaştıkça çok korkuyorum. Ne olur gel, yardım et anne. Meleklerle seslen. Niçin yok hep bahsettiğin o çocukları koruyan melekler. Gelmediler beni korumaya. Yoksa 15 yaşım yüzünden mi? Belki de yerimi bulamadılar. Senin yanından, evimizden ayrıldım ya, burayı tanımıyor olabilirler. Sen söyle anne, yerimi söyle buraya gelsin melekler.

Ve işte o kocam olan adam tam yanımda, nefesini duyabiliyorum. O büyük büyük elleriyle duvağını açtı ve o kocaman dudaklarıyla öptü beni. Şimdi de elleriyle gelinliğime dokunmaya başladı. Fermuarıma değerken, bıçakla oydu sanki sırtımı.Yere düştüğünde gelinliğim ve üzerimde hiçbir şey kalmayınca çok utandım. Ben o çulsuz kalmış bedenimin utancıyla kavrulurken elleriyle beni yatağa çekti.Ve tekrar tekrar öpmeye başladı bedenimi.

Titriyorum anne, korkuyorum, ağlıyorum. Akrepler sokuyor sanki etimi. Tanımadığım bir adam, yabancı bir koku geziyor ca-

nımda. Şeytanın ateşi kadar kırmızı bir acı bu. Canım içimde ölüyor anne. Durduramayacağım kadar büyüyor korkum. Görmemek için gözlerim çığlık çığlık kapanıyor. Gecenin köründeyim ve sanki bir gayrı meşruyu oynuyor saniyeler. Ayaklarım ağrıyor anne, karnım çok acıyor. Dayanamıyorum kalmadı direncim anneeee!

Ve nihayet bedenime edilen o korkunç eziyet o an son bulunca yatağın altına saklandım, senin koynuna sığınır gibi. Öldüm ben anne, öldüm! Çok korkuyorum. Ne olur gel al beni buradan.

Gecenin yarısı geçtikten sonra o korkunç adam uyudu. Ben de kendimi bıraktım uykunun insafına, ninni çektim gelmedi, gelemeyesice.

Zamanlar zamanları kovaladı. Aynı şeyler tekrar ettikçe tüm umudumu yitirdim. Bir gözlerim alışmadı. Gözlerim acıyor anne, görmekten gözlerim canıyor. Çocukluğum çeyiz sandığıma kitlendi artık. Çünkü içimde bir çocuk bir can taşıyorum. Ah! Gündüzler artık intihar etti annem, artık hep gece. Ama ben hala, her gece o kocam olan adamdan korkuyorum.

Her korktuğum da senin karanfilli portakallarını kokluyorum. Güç veriyor bana. Lakin dünya portakal turuncusu kadar güzel değilmiş anne ve senin karanfillerin gibi hoş kokmuyormuş insan öyküleri.

Artık kabullendim annem. Kimse korumayacak ve kimse almaya gelmeyecek beni. Ne babam, ne sen, ne de melekler. Kabullendim. Ama kabullenmek ölmek demekmiş. Söyle anne büyürsem geçer mi? Büyüyünce geçer mi tüm bunlar?

Selma Adıbelli

Xafalî

Her şey okumak için bu şehre geldiğinde başlamıştı. Bu nedenle tüm sorunların kaynağının şehir olduğunu düşünürdü. Köyde kalsa büyük dünyanın düşünüyüşünü kurup, bilinmezliğe atılmazsa, sanki tüm bunlar yaşanmayacaktı. Oysa, buraya gelmek için ne çok çabalamış, ne çok kavgayı göze almıştı.

En büyük hayali öğretmen olmaktı. Köye gelip kendisine ders veren öğretmeni onun tek idolüydü. O da öğretmeni gibi olmak, tüm çocukları etrafına toplayıp onlara bilmedikleri şeyleri anlatmak, bilmedikleri yerlerden bahsetmek istiyordu. Ama köyde kızlar ilkokula kadar okutuluyordu. Okul bittiğinde annelerinin kaderlerini paylaşacakları bağ-bahçenin yolunu tutuyor, evde annelerinin yardımcısı oluyorlardı.

Xafalî, okumak için inat etse de, bir lokma canı vardı. Kime gücü yeter, kime sözünü dinletebilirdi ki? Ama annesi "kimseye gücün yetmezse bile, kendine yetmeli" derdi hep. Bir çocuğun anlamakta zorlanacağı bu sözü Xafalî aklıyla değil, yüreğiyle hissediyordu. Bunun için kaderini annesinden miras almamanın çırpınışlarındaydı. Okul kayıtları başlamadan annesini aracı kılıp, babasına ko-

nuyu açtı. Baba söylenenlere sessiz kalınca, Xafalî bir hafta boyunca kendini odaya kapatıp, ağzına lokma almadı. Çocukluğundan beri inatçıydı. Bir şeyi kafasına koyduğunda dayağı göze alır ama dediğini mutlaka yapardı. Bu durumu bilen babası çok istekli olmasa da Xafalî'nin okula gitme istemini onaylamıştı. Okul açılıncaya kadar Xafalî görünmez kanatlarını takıp oradan oraya uçmuştu.

Okulun açıldığı gün Xafalî'nin içi kıpır kıpırdı. Heyecandan o gece gözüne uyku girmemişti. Uyursa her şey bir rüyaya dönüşüp, uçup gidecekmiş gibi heyecan, korku, kaygıyla içiçeydi. Sabah daha annesi seslenmeden kendisi kalktı, elini-yüzünü yıkadı. Akşamdan ütüleyip, kapının arkasına astığı siyah önlüğü alıp, aynanın karşısında giyindi. Önlüğün altına lacivert kumaştan bol paçalı bir pantolon giydi. Beline dökülen kumral saçlarını örmek için annesinden yardım istedi. Mutfakta kahvaltı sofrasını hazırlayıp, ocağa çayı koyan annesi, odaya gelip Xafalî'nin üstünde yattığı tahta divana oturdu. Önünde çömelen Xafalî'nin başını kucağına alıp saçlarını uzun uzun taradı. Ortadan ikiye ayırıp sıkıca ördü. Yeni belirginleşen memelerinin üstünden iki yana bıraktı.

Kendisinden bir kaç yaş büyük olan halası da aynı telaşla hazırlandı. O, saçlarını kendisi örmeyi tercih etti. Boyu, saç ve giydikleri benzer kıyafetleriyle ikiz gibi duran Xafalî ve Saadet'i, babası okula yazdırırken de aralarına fark koymamış, ikisini birlikte yazmıştı.

"Haydi kızım, kahvaltı hazır. Gelin kahvaltınızı yapın" diye, mutfaktan seslenen annesinin sesiyle irkildi. Aynanın karşısında dalmış kendisini seyrediyordu. Son bir yıldır aynalarla haşır-neşir olmuştu; hem dost hem düşmandı. Bazen hayran hayran kendini izliyor, bazen de yüzünde beliren ergenlik sivilcelerinin kendisini çirkinleştirdiğini düşünerek sinirleniyordu. Göğüsleri belirginleşmeye başladığından bu yana aynalarla ne barışıyor ne de vazgeçiyordu.

Üçü de mutfakta yere serili kahvaltı sofrasının etrafında oturdular. Yağda kızarmış yumurta, köy peyniri, kayısı reçeli, üzerine taze tereyağı yaydırılan post çökeleğiyle annesi sofrayı donatmıştı. Ama ne Xafalî'nin ne de Saadet'in pek iştahı yoktu.

"Abinizi uyandırayım, o sizi okula bıraksın."

"Ama anne, kaç kez söyledim. Abim dün bizi okula götürüp, yerini gösterdi diye. Kendimiz de gidebiliriz."

"Yavrum buraları bilmiyorsunuz. Çakalı var, çukalı var."

"Her gün bizimle okula abim mi gelecek allah aşkına!" Xafalî, öyle bir ses tonuyla konuşmuştu ki, annesi üstelemenin yersiz olduğuna karar verdi. Çocuklar bu yaşa geldiğinde pek bir asabi oluyordu. Daha önce yetiştirdiği iki çocuğundan bu deneyimi edinmişti.

Çay kaşığını bardağın kenarında gezdirip duran Xafalî'nin yüzünde heyecanını, sevincini, korkusunu okuyabiliyordu.

"Çay kaşığıyla oynayıp durma. Kahvaltını yap" dedi annesi Xafalî'ye. Kalktı Xafalî. Deli fişek gibi gidip Saadet'le kendisinin çantasını odadan aldı. Annesi elinde tuttuğu beş lirayı arkadan yetiştirdiği Saadet'in eline tutuşturup; "bu ikinizin harçlığı. Okulda acıkırsınız, simit alıp yersiniz." Annesi daha sözünü bitirmemişti ki, kapıyı çekip yola çıkmışlardı bile.

Okul bahçesi öğrenci ve velileriyle doluydu. Okula yeni başlayanlardan bir kısmının anne-babası elinden tutup getirmişti. İkinci ve üçüncü sınıf öğrencileri ise yeni gelenlere çömez gözüyle bakıyor, onlardan bir sınıf önde olmanın havasını atıyorlardı. Bir yaş büyük olmak, bir sınıf önde olmak onlara kendilerini daha güçlü ve önemli olduklarını hissettiriyordu. Kendi aralarında tatil boyunca neler yaptıklarını paylaşıyor, şakalaşıp oynuyorlardı. Yeni gelenler çevrede olup-biteni izlemeye çalışan ürkek halleriyle kendilerini hemen ele veriyorlardı.

Öğretmenler, sınıflara göre gösterdikleri yerlerde herkesin sıraya girmesi için uyardığında, adeta yapışık ikiz gibi duran Xafalî ve Saadet de 1-C sınıfının sırasına geçti. Bu sınıfta yer aldıklarını abisi dün kendilerine söylemişti.

"Rahat, hazır ol" komutlarından sonra hep birlikte istiklal marşını okuyup, sıra halinde sınıflara geçtiler. En ön sıraya oturmak için koşutanlar, arkalarda arkadaşıyla kendine yer ayarlayanlar, bulduğu sınıfa alışık olmadığından gariban gariban bakınanlar...

Sınıf öğretmeni elinde sınıf listesiyle içeriye girdiğinde gürültü bıçakla kesilir gibi durdu. Tüm sınıf bir anda ayağa kalkıp hazır

ola geçti. Otuz yaşlarında siyah saçlı sevecen bir yüzü olan öğretmen; "günaydın çocuklar!" deyip yerlerine oturtuktan sonra yoklama yaptı. Listede ne Xafalı'nın, ne de Saadet'in ismi okundu. Sınıf öğretmeni, yanlış sınıfa gelmiş olduklarını söyleyip, yerlerini öğrenmeleri için müdür yardımcısına gitmeleri gerektiğini söyleyerek yolu tarif etti. Okul çok büyük olmamasına rağmen, durduğu yerde bile kaybolma korkusu taşıyan Xafalı için çok büyüktü. Köydeki okulları iki sınıftan ibaretti. Birinci ve ikinci sınıflar bir sınıfta; üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıflar bir sınıfta yer alıyordu. Bu okulsa üst katta beş, alt katta üç sınıftan oluşuyordu. Kantin, idari bölümler de eklenince daha bir büyük görünüyordu.

Saadet ile birbirine tutunup alt katta girişin hemen sağında bulunan müdür yardımcısının odasının önünde durdular. Odaya adım atmaya cesaret etmeden birbirlerine sokulup öylece beklediler. Kapı durmadan açılıp, kapanıyor, elinde kağıtlar, dosyalarla birileri girip-çıkıyor, içeride bulunanlar harıl harıl kağıtlarla dosyalarla uğraşıyordu.

Xafalı ile Saadet kapının önünde durmuş, kapının her açılışıyla kafalarını merakla uzatıp içeriye bakıyorlardı. İçeriye girmeye cesaretlerini yitirmiş, kaybolan kendilerini gelip bulacak birilerini bekliyor gibiydiler. Biraz önce yoklama alan siyah saçlı öğretmen merdivende belirdiğinde onlar hala kapının girişinde bekliyordu.

"Kızım, orada niye duruyorsunuz? İçeriye girip, müdür yardımcısından hangi sınıfta olduğunuzu öğrensenize!" demesiyle, ikisi birbirine tutunup açılan kapıdan içeri süzüldü.

Odanın içinde üç masa, her masada oturmuş, önündeki kağıtlarla uğraşan üç adam vardı. Hemen kendilerine en yakın olan kapının solundaki masanın önünde durdular. Masada, saçları yarlardan dökülmeye başlamış, tombul yüzlü, koyu renk bir ceket, mavi gömlek üstüne çizgili kravat bağlamış bir adam oturuyordu. Masanın önüne gelip sessizce durdular. Bir ara müdür yardımcısı kafasını dosyalardan kaldırıp, karşısındakileri görünce;

"Evet, ne istiyorsunuz?" dedi, kadifemsi sesiyle.

Evet, ne istiyorlardı! Birden söyleyeceği sözcükler uçup gitti. Kalbi

hızla çarpmaya, eli ayağı titremeye başladı Xafalî'nin. Ne diyecekti?

"Biz, kendimizi kaybettik, bulamıyoruz" mu diyecekti. Alt du-
dağını ısırdı, gözlerini yere dikip, "şey, örtmenim, biz hangi sınıf-
tayız?" dedi titrek bir sesle. Gerisini getiremedi. Sanki tüm vücudu
titriyordu. Saadet'in de ondan geri kalır yanı yoktu. Boyundan iki
beden büyük önlükler içinde iyice ufalıp, küçülmüşlerdi.

Müdür yardımcısı koyu kahverengi gözlerini, karşısında elle-
rini nereye koyacağını bilmeyen çocuklara çevirdi.

Tüm gürültüyü yatıştıran o yumuşak sesiyle, "peki, isminiz ne?
Söyleyin bakalım" dedi.

Bu yumuşak ses tonu sinirlerini yatıştıran merhem gibi gel-
mişti. Bu rahatlamanın etkisiyle Saadet hemen atıldı, "Saadet
Toprak, Xafalî Toprak örtmenim" dedi.

Müdür yardımcısı masanın üstünde içinde sınıf listelerinin yer
aldığı belgeleri çıkardı. İşaret parmağıyla en üstteki isimden
başlayıp aşağıya doğru tek tek isimleri okudu. Tüm listeler ta-
randı. Odanın kapısı durmadan açılıp, kapandı. Araya yeni soru-
lar, cevaplar girdi. Yan masalara laf yetiştirildi. Tüm listelere
dönülüp yeniden bakıldı. Ama isimler bulunamadı. Yoğunluğun
ve yazdan sonbahara emanet kalan sıcakların etkisiyle müdür
yardımcısının yüzünde boncuk boncuk terler oluşmuştu.

Xafalî, son anda bir şey hatırlamış gibi kıpırdadı.

Saadet'in kulağına eğilip; "kimlikteki adımız farklı değil
miydi?" dedi. Bu bir sorudan öte hatırlatmaydı.

İlkokulu köyde okuduklarından kimliğe ihtiyaç duymamışlardı
hiçbir zaman. Büyüklerin beyanıyla okula kaydedilmişlerdi. Köy-
lerde belgeden çok sözün hükmü vardı. Beş yıl boyunca da kimse
kendilerinden kimlik sormamıştı.

Okulu bitirmeden kısa süre önce, okulun toplam iki hocasından
aynı zamanda müdür olanı velisini okula çağırmıştı. Ertesi gün
amcası köyün minibüsünde öğretmenle konuşup meseleyi öğre-
nince okula gitmeye de gerek kalmamıştı.

Bir hafta sonra amcası şehre tekrar indiğinde elinde pembe
küçük bir kağıtla dönmüş;

"Bu senin kimliğin Xafalî" demişti. Ama kimliği ona vermemiş, sandıkta saklaması için annesine uzatmıştı.

Bu arada amcasının annesine; "Xafalî'nin kimlikteki ismi Emine" dediğini duymuştu. Çok anlamamıştı; insanın kullandığı isim ile kimlikte yazılı ismi farklı mı oluyordu? Herkesin mi böyleydi? Dış kapının kenarında durup, annesiyle amcasının konuşmalarını dinlemişti.

Amcası, annesini ikna etmeye çalışıyordu.

"Vallahi söyledim yenge, Xafalî yaz dedim"

"E... Xafalî'nin nesi var? Niye yazmadı?" dedi annesi, yaşananlara inanmıyormuşçasına.

Xafalî deyince memur dönüp yüzüne baktı.

"Bu isim olmaz kardeşim. Bu isim Kürtçe. Yazamam" dedi. Yapma, etme dedim. "Kanun böyle, ben ne yapabilirim ki?" dedi.

"Demek öyle ha! Allahından bulsunlar" dedi annesi.

"Vallahi öyle dedi. 'Hem bu ne biçim isim, hiç hoş değil' dedi."

"Hoşluğu batsın. Onlara göre hiçbir şeyimiz hoş değil" dedi, yüzünü buruşturarak Xafalî'nin annesi.

"İşte öyle yenge. Xafalî olmayınca aklıma gelen ilk isim Emine oldu" dedi. Yaptığından dolayı yengesini ikna etme çabasıydı.

Xafalî, duyduklarını anlamaya çalışıyordu. "Hoş değil" ne demek. Yıllardır annesi tüm sevgi sözlerini ismine dizip durmuştu. İsmine dair ne çok mani söylemişti. Saçının her teline bir mani dizerdi. Başını dizlerine yatırır, o yumuşak elleriyle yüzünü saçını okşarken;

"Xafê Xafê

Belek berfê

Sing sedefê

Por bi zîv û zerê" derdi.

Az mı bu manilerin kanatlarına tutunup hayal dünyasında kendi masalının kahramanı olmuştu.

Annesi, ona bir kaç kez Xafalî'nin anlamını anlatmıştı.

"Bir ermişin adıdır" demişti. Ermişin bilgeliğini kızlara, adını ise erkeklere ad olarak verirlermiş. "Çok eskiden" derdi, annesi

bu "eskinin" yılı, ayı olmazdı hiçbir zaman. Belki de zamanın numaralandırılmasının pek bir öneminin olmadığını vurgulamak için özellikle yılı, ayı kullanmazlardı. Çünkü onlar yaşanmışlıkları da yaşananların içinde sayıyor, öyle yaşıyorlardı.

"İşte çok eski zamanlarda Abuzer adında bir ermiş varmış. İsmi gibi yüreği de altındanmış. Hem bilge, hem çok zekiymiş. Her derde derman bulur, darda olana destek sunarmış. Bu nedenle kısa bir sürede ünü her tarafa yayılmış. İnsanlar artık ismini bilgili, bilge anlamındaki Xafalî ile birlikte söylermiş. Herkes ona 'Abuzerî Xafalî' dermiş. Kızım rivayete göre, Adıyaman'da her yıl ziyaret ettiğimiz türbede mübarek Abuzerî Xafalî yatar. İşte o ziyarete gidip çocuk doğuranlar, oğlansa ismini Abuzer, kızsaa Xafalî koyar" demişti.

Böyle anlatmıştı annesi adının anlamını ve hikayesini. Xafalî de ismiyle özdeşleşmiş gibiydi. Bilmek, yeniye ulaşmak, okumak onun için en önemli şeydi. Bu nedenle okumak için bunca ısrar etmişti. Ama okula başlar başlamaz okumayı bu denli arzulayan Xafalî yok olmuş, Emine gelip aynı bedene oturmuştu. Emine! Emine! Emine!..

Xafalî, Saadet'in önlüğünü çekiştirip kulağına eğilerek, "benim adım Emine Toprak, senin adın Saadet Keser'di" dedi, kısık bir sesle. Şimdi bunu karşılarında dosyalara gömülmüş, boncuk boncuk ter döken müdür yardımcısına nasıl anlatacaklardı?

Xafalî, ayak uçlarında yükselip, hafif sağa sola sallanarak, can çekişen bir sesle; "örtmenim, biz ismimizi yanlış söyledik. Benim adım Emine Toprak, halamın da Saadet Keser" dedi bir çırpıda.

Masaya eğilmiş, listeleri kim bilir kaçınıcı kezdir kontrol eden müdür yardımcısı yavaşça doğruldu. Yüz kasları seyirdi. Çatık kaşlarıyla ne denildiğini anlamamış gibi baktı. Sonra patlayan bir öfkeyle gürlledi.

"Siz, aptal mısınız kızım? Ortaokula gelmişsiniz, hala isminizi bilmiyorsunuz."

Sesin hiddeti, sarf edilen sözlerin ağırlığıyla Xafalî duvara çivilenmiş gibi donup kaldı. Her şey öfkeden çıldırmış gibi duran bir çift gözden ibaretti. Gözler sadece bakıyor, kızıyor, öfke saçıyorlardı. Ama hiçbir şey duymuyorlardı. Xafalî'nin

ağzı kıpırdasa da sesin çıkıp çıkmadığı belli değildi. Çıkıyorsa da sesi duyan yoktu.

Kendisine bile yabancı olan Emine'yi nasıl anlatacaktı? Nasıl "benim Emine ile uzaktan, yakından ilgim yok, o sadece kağıt üzerindeki bir isimden ibarettir" diyecekti. Resmi nikahın bir anlam taşımadığı köy toplumunda dedesinin ikinci evliliğinden doğan çocuğun resmiyette kabul edilmeyip "gayrı meşru" diye kağıtlara geçirildiğini...

Anlatamadı. Anlatamayacağını bildiğinden sustu. Bu suskunlukta öfke saçan, çatık kaşlı gözler daha da büyüdü. Büyüdükçe tüm sesleri yuttu. Emine, katledilen Xafalı'nın bedeninde yıllarca gezinip durdu. İstenmeyen bir konuk, sevilmeyen bir yabancı gibi o bedende oturdu. O andan itibaren tüm dünya öfkeli bir çift göz oldu.

Elif Kaya/F tipi cezaevi Diyarbakır

Acı hayat

Daha beş yaşındayken ekmek almaya fırına gönderirdi annem. Çok emekçi bir kadındı, çamaşırları elde yıkar, evi temizler, üç kız, iki erkek, beş çocuğa bakar, gece gündüz demeden temizlik yapardı. Ben ise annemin evdeki sağ kolu ve evimizin tatlı cadısıydım. Kardeşlerimden farklıydım, deli-doluydum. Ağaçlara tırmanır, inmek istemezdim. Beni kızdıran çocukların kafasını kırar ardından da eve gelir sedirin altına saklanırdım. Yaramazlık değildi benimki, sadece haksızlık yapıldığında tahammül edemezdim. Melike diye bir kız arkadaşımın bile kafasını kırmıştım. Ablası eve baskın yapıp beni anneme sordu ama annem sedirin altında olduğumu bilmiyordu. Çok koktuğumu hatırlıyorum.

Çocukluğumun bir kısmının geçtiği o evi, Melike'yi çok seviyordum ama taşındık. Taşınmadan bir yıl önce babam faşistlerin arabayla çarpması sonucu yaralandı ve bir yıl hastanede kaldı. Yüzünün her tarafı dikişliydi.

Babam "bir gün ölürsem ne yaparsınız?" diye sorup sesimizi kasete almıştı. Hepimiz bir şey söyledik; ablam su, ağabeyim

yemek getiririm demişti. Ben de ağlarım demiştim. Küçük kardeşlerim ise bir şey dememişlerdi.

Daha büyük bir eve ve farklı bir ortama taşındık ama keşke hiç taşınmamış olsaydık. Bizden öncekiler, evde bir köpek bırakmışlardı. Çok seviyordum köpeği. Köpek sokaktan geçenlere havlıyordu hep, özellikle de oradan geçen bir adama. Bu adam bir gün sinirlenmiş, köpeğin önüne zehirli yiyecek bırakarak öldürmüştü onu. Çok sevdiğim evimizin bekçisi ölmüştü. Bu evdeki ilk acım olmuştu.

Okul zamanım gelmişti. Okuldan hiç korkmadım. Bedia hocayı çok sevmiştim. Sadece sabahları annemin saçlarımı taramasından nefret ederdim. Upuzun saçlarım vardı ve taranırken acı veriyordu. Hiç kesilmemişti saçlarım. Annem evde, öğretmenim okulda tarardı sevilen saçlarımı. Öğretmenim çok severdi saçlarımı, incitmeden tarardı. Beni çocuğu gibi sevdiğini söylerdi. Her gün okuduğumuz İstiklal Marşı'nı sevmeyiz, saygı duruşunda bulunmazdım ama öğretmenim bunları görmezlikten gelirdi. Yazılı sorularını da bana önceden verirdi. Ben kağıda geçirir, yazılı gününde verirdim. Benim okulu sevmediğimi bilirdi. Okul sonrası atardım çantamı eve sokağa atlar, oynardım. Annem aramaya çıkardı hep, saçımdan çeker ödevlerimi yapmam gerektiğini belirtirdi. Bakkala yollardı hep. İkinci sınıfa öğretmenimin torpiliyle geçtim.

Üvey amcam bizde kalırdı, öğretmenimden o kadar çok söz ediyordum ki amcam şakayla "Fatoş kızım, beni almaz mı acaba öğretmenin, madem sen de onu çok seviyorsun" dedi.

Ertesi gün öğretmenime koştum "size bir şey söyleyeceğim" dedim.

"Söyle kızım" dedi. "Olmaz, kulağınıza söylemem gerek" dedim ve "amcamı alır mısınız?" diye sordum.

Öğretmenim şaşırdı "kim sana bunu söyledi?" diye sordu.

"Amcam istedi, ben de söyledim" diye yanıtladım.

"Tamam kızım, sana bir mektup vereceğim ama açmayacaksın. Bunu babana vermeni istiyorum" dedi.

Eve varınca koşarak mektubu babama yetiştirdim. Babam

okuyup gülüyordu. Amcam eve geldiğinde babam onu bu tür şakalar yapmaması için uyardı, kızdı.

Amcam okul okuyordu, okulunu bitirip köye döndü. Kız kaçırılmış, evlenmişti. Aradan bir yıl geçti. Babama, "Fatoş'u köye götüreceğim" dedi. Amcamın bebeği olmuştu, yengem köy işlerinden dolayı bakamıyordu bebeğe, bu durumda benim bebeğe bakmam gerekiyordu.

Dokuz yaşındaydım ve hayatımda ilk defa köy görüyordum. Ninem bana lastik ayakkabı almıştı. Sonra şalvar. Köyde böyle giyilirdi. Bana bulaşık yıkamayı öğretti.

"Bir leğenden alıp diğerine koyacaksın" diyordu, ben hep "tamam ninem, tamam" diyordum. Başladım bulaşık yıkamaya, plastikleri yıkadım ama porselenler kırıldı, kendimi can havliyle komşulara attım. Komşular kızdı "daha küçük" diye ama ninem "keyfine getirmedik" demişti. Köyde telefon da yok, postane de, babamlara ulaşamıyordum.

Ahıra götürdü beni ninem, hayvan gübresini ellerimle toplamamı istedi. Tezek yaptım, ahır temizledim, uzak yerde olan çeşmeden döke döke su çektim. Tuvalet dışarıdaydı korkardım gitmeye, geceleri altıma kaçırırdım. Anneme çok kızar, neden yolladı diye düşünürdüm hep. Beni köleliğe yollamışlardı.

Yaylalara çıkıp çadırlar kurardık, kenger sakızı yapardık, koyun sağardım. Artık tam bir köy kızı olmuştum. Yaylada peynir yapmayı, çökelek yapmayı, koyun sağmayı öğrendim. Ninem diğer torunlarına bisküvi, lokum alır, bana almazdı. Üvey dedem gizlice para verir, "biriktir, istediğini al" derdi. Dedemi çok severdim. Ninem özdü ama tam bir vicdansızdı. Üvey amcamı da çok severdim. O da beni ezdirmezdi. Köy hayatı bittiğinde her şeyi öğrenmiştim. Aylarca çektiğim ızdırap sona ermişti.

Eve geldiğinde annem beni öpmek istedi, "sen benim annem değilsin" dedim.

Bir süre sonra annem elime dantel verdi, ablamla çeyizlerimize şimdiden başlamalıydık. Hem okula gidip hem de evde ablamın çeyizlerini yapardım. Bazen anneme "ben senin kızın mıyım" diye sorardım.

O da "tabii ki, bana benziyorsun" derdi. Ben de üzmemek için üstelemezdim. Hep yarım kaldı sorularım.

İyice büyümüştüm. 10 yaşındaydım ama gören 15 sanıyordu. Bakkal bana göz koymuştu. Bir gün bakkala gidince kapıyı hızla arkamdan kilitledi ve beni arkada bir odaya götürdü. Beni soymaya başladı, ağlıyor, direnmeye çalışıyordum. Elleriyle her yerimi okşuyor, sürtünüyordu. Bakkala gitmekten nefret ediyordum artık. Çok defa mektup yazıp evin bir köşesine atardım. Bu tacizlerden hamile kalırım diye korkuyordum. Tacizlerle hamile kalınamayacağını bilmiyordum. Sürekli ağlıyordum. Bir gün artık dayanamadım annem beni bakkala yollamak istediğinde "yok" dedim. Anlayabileceği bir dilde o bakkala gidemeyeceğimi söyledim. Israr etti. Bakkal Cafer' in bana pis pis baktığını, rahatsız olduğumu belirttim. Annem sinirlendi, kolumdan tutup Cafer'in annesinin yanına götürdü. "Oğluna söyle kızın babası duysa onu vurur, bakmasın kızıma öyle" dedi. Aslında benim de korkum oydu. Babamı çok seviyordum, babamın katil olmasını, hapishaneye girmesini istemiyordum. Bir daha o bakkaldan alışveriş yapmadık. Çok mutluydum, bir anda yaşamım değişti, yine deli-doluydum.

Çok sürmedi mutluluğum, üzüntüler yine başlamıştı. Öğretmenler Günü'nde çiçek toplamaya gittim. Geldiğimde evin önü kalabalık, içeri girdim kimse yok sadece kirvemizin kızı var. Ablam hanımeli çiçeğini koparayım derken damdan düşmüş. Sokağa koştum, ağlıyordum. 12 buçuk yaşındaydı ablam ve onun için çok üzülüyordum. Annem hastaneden geldikten sonra eline aldığı kazmayla çiçeği kesmeye çalışıyordu. Ablam bir buçuk yıl hastanede kaldı. Sekiz ameliyat geçirdi. Doktorlar kurtulmayabilir demişlerdi ama o hayata tutundu. Yaşadı.

İlkokulu bitirdim. Pekiyi ile geçtim. Tabii öğretmenimin yardımıyla. Artık ortaokula gidiyordum ve torpil de yoktu. İngilizce, sağlık, edebiyat ve beden dersinin dışındaki dersleri sevmezdim. Hep sopayla dayak yerdim. İnsan sevmediği bir şeyi niye okusun ki. Çok yaramazdım, şarkılar söylerdim, gü-rültü çıkartırdım. Öğretmen sınıfı bana teslim ederdi çünkü

onun yanında akıllı dururdum. Sonunda yakalandım.

"Bağırın, çağırın serbestsiniz" dedim çocuklara ve müdür geldi.

"Kim bakıyor sınıfa? " diye sorunca herkes beni gösterdi. Bir daha sınıf bana teslim edilmedi. Okuldan atılmak için elimden geleni yaptım. Beden dersinde topu camlara atardım, hiçbir şey umurumda değildi. Bir günde Atatürk'ün heykelinin kafasını kırmaya çalıştım, 'Türküm' diyen yere 'Kürdüm' yazdım. Müdür babamı çağırdı ve "kızınız atılmak için uğraşıyor, sevmiyor okumayı, o yüzden çıkıyorum" dedi.

Babam üzülmüştü, "başardın, ben öksüz büyüdüm, isterdim ki çocuklarım mutlu büyüsünler, meslek sahibi olsunlar, bizim gibi eşşek olmasınlar. Dileğin oldu" dedi.

Ben sevinliyordum ama annem hemen atıldı, "seni dikiş-nakış kursuna yazdıracağım. Ablanın çeyizlerini yapacaksın. Okulu çok özleyeceksin, bu da sana ceza olsun" dedi.

Kursa başlamıştım, bir taraftan kursa gidiyor, diğer taraftan yenilenecek olan evin karo ve fayanslarını taşımaya yardımcı oluyordum. İki dairenin karo ve fayanslarını taşımada babama ben yardımcı oldum. Babama kıyamazdım, ondan sadece bir kez dayak yemiştim annem ise hortumla döverdi. Komşunun kızına giderdim, dayak yerdim. Ya da elime danteli verir şu kadar işlenecek derdi. Annemden sevgi görmedim, ne yapsam da yaranamazdım. Her alahın günü cam sildirirdi. Temizlik hastasıydı. Hepimize bir görev vermişti. Ben cam, ablam paspas , o ise diğer işleri yapardı. Ayda bir ekmek yapardı kadınlar. 50 kiloluk un yoğuruyordu. Sabahın beşinde kimseye kıymaz, beni kaldırır iş yaptırırdı. Ben hiçbir şeye yok demezdim ki beni sevsin. Ama yine de dayaktan kurtulamazdım. Bundandır ki çok hırçın ve yaramaz bir çocuk oldum. Sadece babamdan sevgi alırdım. Mesela tüm kardeşlerin doğum günü kutlanır, hediyeler alınır ama bana yapılmazdı.

Ona doğum günümü hatırlattığımda "iyi ki doğdun kızım, allah acınızı bana yaşatmasın" dese de ben mutlu olamıyordum. Onun hatırlamasını, hediyeye almasını isterdim. Beni gören herkes aneme benzetirdi, zaten benzemesem kuşkularım kesinleşirdi.

Annemin baskılarından kurtulmak için evlenmek isterdim.

"Sen kızsın yapamazsın, gidemezsin..." baskılarına tahammül edemiyordum artık. 13 yaşında Hüseyin'e aşık oldum. Benden çok büyüktü ve O da bana aşıktı. Gizlice buluşurduk. Sonunda eve aracı yolladı ama annem "asla Sünnilere kız vermem" diye tutturdu.

"Sünniler evimizde su içmezler, çay içmez, yemek yemezler. Bi de utanmadan kızımı istiyorlar. Benim kızlarım onlarla mutlu olmaz" dedi. Mardin'li arkadaşım vardı, evimizde hiçbir şey yemezdi. Neden olduğunu anlamazdım ama annem bunu söylediğinde hak da verdim fakat bu herkes öyledir demek değildi. Bir Alevi arkadaşımız da Sünni'ye kaçmıştı, annem onları eve yemeğe davet etti, damat banyoya girince arkadaşımız anneme "yenge kesin şimdi yediği yemeği çıkartıyordur" demişti. Ben bakmak için gittim ki gerçekten de elini ağzına koymuş kusmaya çalışıyordu.

Hüseyin'le bir buluşmamızda ona beni sevip sevmediğini sordum, "Aleviyim" dedim. O da bana "Alevilerden kız alan cennetlik oluyor" dedi ve ben bu sözünden dolayı ondan nefret ettim. Madem öyleydi ben de bir Alevi'yle çıkardım.

"Ben senin olmayacağım, sen de cehenneme git" dedim ve bir süre sonra bir Alevi'yle çıkmaya başladım. Hüseyin hala ailemi tehdit ediyordu, beni vermezlerse kaçıracağını söylüyordu ama ben ondan artık nefret ediyordum.

Çıktığım yeni adam Yusuf, sosyalistti aynı zamanda. Beni evine davet edip annesiyle tanıştırdı. Evde başka kadınlar da vardı annesi kadınlara Kürtçe bilmediğimi sanarak "bu benim gelinim olacak. Yusuf ilk defa eve bir kız getirdi" diyordu. Odasına gittik bana kitaplarını, kasetlerini gösterdi. Yusuf'un annesi çok geçmeden evimizi bulmuş annemle konuşmaya gelmişti.

Annem "kızım küçük" diyordu. Sonra "hem siz kızımı nereden tanıyorsunuz?" diye sorunca "kız ile oğlan birbirlerini seviyor, kızın dün bizdeydi" dedi. Annem kadın gidince beni sopayla dövdü.

"Yusuf'u seviyorum, evleneceğim" diyerek odaya kapanıp, kapıyı kilitledim.

Babam geldiğinde annem olanları anlattı, bunun karşısında babam

"ona g z llikle anlatman gerek, yaşı küçük sevgiyi, aşı ı bilmez ona bunları anlayabileceği bir şekilde anlatacaksın" diyordu. Ardından benimle konuşmak için odanın kapısına geldi babam.

Kapıyı açtım gülerek "sen kimi seviyorsun?" diye sordu bana.

"Yusuf'u seviyorum" dedim. Annem, "tuu birde utanmadan babasına söylüyor" diye çıkıştı bana. Babam devam etti sözlerine.

"Ben  ks z, başkalarının ellerinde büyüdüm. Bir yaşındayken babam öldü. Annem beni babamın ailesine verdi. Askere gidinceye kadar annemi tanımadım, babasız büyüdüm. Hep bir gün çocuklarım birilerini severlerse evlendiririm dedim ama sen daha k   ks n. Biraz daha b y men gerek" dedi. Babamı o kadar çok seviyordum ki onu asla kıramazdım "tamam" dedim.

Dışarıya çıkmam yasaktı artık. Fakat Yusuf ile bir yolunu bulmuş ve komşu kızının aracılığıyla buluşuyorduk. Annem ben oradayken arar kontrol ederdi. Hüseyin ise hiç durmadı, araçılar gönderiyor ve tehdit ediyordu bizi, annemler çok korkuyordu. En son Yusuf ve ailesi istemeye geldiler ve babamlar korkudan vermek zorunda kaldılar. Nişanlanmıştım artık. Bu arada abim Edirne'de bir  niversite okumaya başlamıştı. Çok  alışkan ama içine kapalıydı. Durmadan kitap okuyup,  zg n müzik dinlerdi. Ben de onun sayesinde  zg n müzikle tanıştım. Bu arada ablam da evlenmişti.

Bir buçuk yıl nişanlı kaldıktan sonra Yusuf'lar beni mobilya almak için bir süre önce taşındıkları İstanbul'a çağırdılar. Babam yalnız göndermek istemediği için benimle geldi. Ailesini tanıma fırsatım oldu. Kalabalık bir aileydi ve hepsi erkekti. Bir kızları vardı onu da annesiyle anlaşamadığından Avrupa'ya halasının yanına göndermişlerdi. Saygısız ve kaba bulmuştım onları. Ailesini tanıdıktan sonra babam iyice tedirgin olmaya başlamıştı. Fakat ben ısrarla 'Yusuf başka' derdim. Babam bir gün bana "kızım böyle aileye gelin olmana gönlüm hiç el vermiyor. Gel daha fazla gecikmeden nişanı atalım" dedi. Ben çok düşünmüştüm böyle bir aileyle yapmam olanaksızdı. "Tamam babam" dedim. Babam ertesini gün babasıyla g r recekti. Ben ertesini günü beklemeden Yusuf'a söyledim. Yusuf da annesine. Annesi durumu kabullenmemiş ve planlar geliştirmişti.

Ertesi gün babamlar çıkınca, annesi de komşulara gitti. Yusuf işe gitmiş sandım ama O da evdeymiş. O gün nişanlığının tecavüzüne uğradım, bunu planlayan ise onun annesiydi.

Babam eve döndüğünde "nişanı at" dedi ama ben, "atamam, Yusuf'u seviyorum" dedim. Ona gerçeği anlatamazdım, onun başının belaya girmesini istemiyordum.

Eve döndük. Düğün yaklaşıyordu. Yusuf'un annesi beni tehdit etmeye başlamıştı. Gelecek olan altınları istiyor, şayet kabul etmezsem olanları babama anlatacağını söylüyordu.

Ben her şeylerine tamam dedim ama yine de düğün günü aileme olanları anlattılar. Annesinin amacı beni yalnız bırakıp ezmekti.

Babamlar olanlardan kaynaklı bana küsmüştü ve onlar bunu fırsat bilerek beni sürekli eziyorlardı. Kaynana dırdırı, kayınbaba dayağıyla geçiyordu günlerim. Yağmurdan kaçarken doluya tutulmuştum. Ailemi özlüyor ama kimseye birşey diyemiyordum. Kendimi bir ölü, bir ceset gibi görüyordum. Okul okuyan abim arada gelirdi, kaynanam beni ona şikayet ederdi, abim bilmezdi çektiklerimi. Kapıyı beş dakika geç açmam, Yusuf'la dışarı çıkmamız şiddet uygulamalarına neden oluyordu. Eşim ayrılmak istemiyordu. Ailesiyle kalmak istiyordu.

"İstanbul tehlikeli yalnız bırakamam seni" derdi.

Yine bir gün abim de gelmişti, bir akrabanın düğünü vardı. Hep beraber gittik. Abim, eşim ve kayınlarım aynı masada oturduk. Ben hamileydim. Eve kaynanamlardan önce döndük kaynanamlar biraz sonra geldiler, benim onlara kapıyı açmamla tokadı yemem bir oldu. Abim ilk defa görüyordu ve müdahale etti ama kayınbabam "defol" diye bağırarak beni tekmelemeye başladı. Yusuf ve abim araya girmeye başladılar.

"Gelinim değil mi hakkımdır, döverim" diye bağırıyordu kayınbabam.

Yusuf sosyalist biriydi ve abim ondan başka türlü bir yaklaşım bekliyordu.

"Sen dışarıda kadın haklarını savunuyorsun ama eşine bile sahip çıkamıyorsun. Siz aşk ve devrim partisisiniz öyle mi!" diyerek çan-

tamı toplamamı istedi. Abim politik biriydi ve buna asla göz yummazdı. "Arkadaşlarımla Edirne'de sana bakarız" demişti. Ama ben karnımdaki çocukla gidemezdim. Kaderim neyse çekerim dedim. Abim sinirle çıktı, annemleri arayıp olanları anlatarak kızmış.

Annemler arayıp davet ettiler beni. Ama babam hala konuşmuyordu. Nişanlıyken Yusuf'la birlikte olmamızı kabullene-miyordu. O aileyi istemiyordu. Bir gün onlardayken kardeşim geldi yanıma, babam Yusuf'un zorla benimle olup olmadığını soruyordu. İsteyerek oldu dedim. Öyle bilsin istedim.

Bir süre sonra oğlum oldu ama engelliydi. Bir gözü kördü ve sağırdı. Yaşadığım şiddet yavrumu bu hale getirmişti. Ailesinden nefret ediyordum, nefret. Doğum paramı bile babam yollamıştı. Doğumum çok zor geçmişti, dikişlerim fazlaydı. Hastanede-yken kaynanam beni yataktan kaldırıp kendi uzandı. Ben sancılar içinde kıvranırken doktor geldi ve kaynanama kızdı.

"Hanginiz doğum yaptınız?" diye sordu.

Yusuf beni kaybetmek istemiyordu ama gözü de dışarıdaydı, benimle birlikte olurken bile başkalarını düşünür ama sonra bana itiraf eder ve özür dilerdi.

Ben de yaşadığım şiddete karşılık vermeye başlamıştım artık. Babası bir gün kulağıma çok sert vurunca ağzıma geleni söyledim ona.

Abim Mazlum olsun istedi oğlumun ismi ama ilk çocuğun isim hakkı kayınbabanınmış Uğur dediler. Abime benziyordu oğlum. Bir yıl boyunca komşular bebeğe bakmama yardım ettiler. Yemek getirir, başını yıkamama yardım ederlerdi. Abim beni yalnız bırakmadı hiç. Her hafta sonu gelir Uğur'a Mazlum, "benim gibi fizikçi olacak" derdi. Abim yıllardır beni yokluğuna alıştırmaya çalışıyordu.

"Bir gün gideceğim" diyordu. "Halkım için dağlara gideceğim." Bir gün eşyalarını getirdi bana, taşıyoruz dedi ve gitti. Bir daha gelmedi, Edirne'ye gittiler ama artık yoktu. Abim dağlarına kavuşmuştu. Hemen ardından evimiz basıldı abimin eşyaları içinde örgütsel dokümanlar vardı. Serok Apo'ya mektuplar ve daha çok şey. Gözlerimi bağlayıp götürdüler. İşkence etmeye başladılar. Yığınla sorular soruyorlardı ama ben bilmiyorum diyordum. Bil-

miyordum ama bilsem de söylemezdim. Başıma torba geçirdiler, su kovasının içine koyup koyup çıkartıyorlardı. Sık sık kendimden geçiyordum. Arkaya doğru kolumu bağladılar, arasına bir şey koydular, iplikle yukarıya doğru çektiler, buna 'Filistin askısı' diyorlardı ve ben 2- 3 saniye dayanabiliyordum. Küfür ve hakaretler ediliyordu ve ben durmadan “bilmiyorum” diyor çığlık atarak acımı hafifletmeye çalışıyordum. Kulağımda hep mehter marşı çınılıyordu. Siyasi biri değildim ama yine de sevmiyordum bu marşı, orada işkence eşliğinde çalınması ayrıca nefret ettirdi. Yıkılmıştım artık ve en son tecavüze uğradım. Defalarca yaptılar, demir çubukla ve her türlü... Nefret ediyordum TC'den, polisten. Nefret ediyordum, nefret... Yaşadığım en büyük acı buydu. Onca yaşanmış acıların tamamını kendine katan ve beni yaralayan en büyük acım oldu bu... Ben hayatım boyunca acının dışında çok şey yaşamadım, mutlu olamadım, hiç sevilmedim mesela... Bu başkaydı, hem Kürt, hem de kadın olduğum için acıların en büyüğünü yaşatmışlardı.

Fatoş Kaya Yener

Yılbaşı hindisi

“O’nu ilk gördüğümde çeşmeden su dolduruyordu güğümüne. Uzun ve narin bedeni henüz 15 ya da 16 yaşında olmalıydı. Çeşme başında, bekledim su doldurmasını. Bana şöyle bir göz ucuyla baktı. Büyük ihtimalle su içmek istediğim için yanında durduğumu sandı. İnce bir örtü ile saçlarını arkadan bağlamıştı. Kıvrıkcık saçları rüzgarda bir ileri bir geri uçuşuyordu.

Çok zaman olmuştu babamın köyüne gelmeyi. Ve köyün girişindeki bu çeşme herkesin mutlak geçmesi gereken bir yerdeydi. Ben de bu mutlağı gerçekleştirmiş bulunuyordum. Kız doldurup güğümü yola çıktı. Ben de arkasından takip etmeye başladım. Ayıp olacağını düşünmeden arkasından gitmeye başlamıştım. Bir şeyler beni çekiyordu kızın ardından. İçimden, böyle bir duyguyu daha önce hiç yaşamadığımı düşündüm. Şu dünya üzerinde ne çok kız görmüşlüğüm vardı. Hatta belki daha güzel... Ama daha önce böylesine beni etkileyen bir kız görmediğimi düşündüm. Böylece o önde ben arkada ilerledik.

Kız evlerin arasından ilerliyordu. Farkındaydı belki de onu takip ettiğimin... Sonra iki katlı, duvarları taştan örülmüş bir evin önünde

duruverdi. Ev tanıdık gelmişti birden. Kız alt kapıdan giriverdi eve. Ve hemen ardından içerdeki kadınlar gürültülü konuşmalar içinde dışarı çıkıverdiler. İçten içe meraklanıvermiştim. Heyecanlanmışım. Acaba kız içeride takip edildiğini mi anlattı diye. Şimdi bir olay çıkması yakışık olmazdı. Sonuçta dedemlerin köyüydü burası ve ben çocukluğumdan beri gelmemiştim buraya. Kadınlardan biri dönüp bana baktı ve bakmasıyla birlikte, 'Kemal gelmiş. Abla, Nursen abla...' diye içeriye seslenivermesi bir oldu... O anda dedemlerin evine geldiğimi, bu kadınların yengemler olduğunu anladım. Yengemler hemen beni aralarına almış ve hal hatırımı sormaya başlamışlardı. Hepsine bir bir cevap vermeye çalıştım. Ama tek düşüncem genç kızın varlığıydı. Gözüm kapıya takılı kalıvermişti. Sonra yengelerim beni içeriye aldılar. Ben de aslında girerek hayatımın akışını bambaşka bir yönde değiştirecek bir hayal ve duygu dünyasına doğru ilerlemiş olacaktım. Ve artık hiçbir anımı onsuz düşünemeyeceğim o güzel kızın halamın kızı olduğunu öğrenecektim..."

İşte kendi sözleriyle büyük ağabeyimin makûs kaderi böyle başlamıştı. İlk aşk böyle mi oluyordu bilmiyordum. Ne bunu anlayabilecek yaşıyordum ne de aşk konusunda bir fikrim vardı. Annemler ağabeyimin bu hallerini ya anlamak istemiyorlardı ya da planlanan durumlara uygun düşmediğine karar vermişlerdi de görmezden mi geliyorlardı bilmiyordum. Tek bildiğim bu durumun engellenemez haller aldığıydı.

Kendi halinde bir öğretmen olan babamın, beş çocuklu ailemizin ihtiyaçlarını karşılaması her geçen gün daha da güçleşiyordu. Ve bu durumda iken Almanya'daki büyük halamın gönderdiği haber evde bomba etkisi yaratacaktı. Yaz tatilinde gelip büyük ablamı isteyeceklerdi oğullarına. Daha müstakbel eşini görmemiş ablam şimdiden heyecanlanmıştı bile. Annem ise biricik kızının ne kadar şanslı olduğunu söyleyip duruyor, herkesin Almanya'ya gitmek için çabaladığı şu dönemde devlet kuşu kondu başımıza deyip kahkahalar atıyordu. Sevincinden ikide bir öpüp duruyordu bizi...

Bir bir yapılması gerekenler planlandı. O yaz hepimiz köyde buluşac-

aktık, maliyede okuyan ağabeyim, ben, dünya tatlısı küçük ağabeyim, iki ablam, bizim Alamancılar... Herkes köyde buluşacaktı.

Bu kargaşa içinde ağabeyimin küçük kızlarına talip olması bomba etkisi yaratmıştı. Şimdi daha iyi anlıyoruz ki büyük oğullarının evlenmesinde bir sakınca görmeyen halamların, kızları için planları daha farklıydı. Almanya gibi bir yerde serseri oğlunu evlendirerek başını bağlamak isteyen halamlar dünyalar güzeli kızlarını abimle evlendirirler miydi bilmiyorduk.

Annemler ağabeyim, şeker isteyip de alamayan, sonrada canhı-raş ağlayan çocuklar gibi, durmaksızın “halamızın kızı A.’yı isterim” demesi üzerine birkaç kez çıtlatmaya çalışsalar da halamlar oralı olmamış, düğünü bir an önce yapıp tatile gitmekten bahseder olmuşlardı. Bu durum karşısında aşkından deliye dönen ağabeyim daha bir ısrarcı olmaya başlamıştı. Bunun üzerine annemler “bize kızını layık görmeyenlere verecek kızımız yok!” diyerek ablamın nişanını geri çekmek istediler.

Gizli kapılar ardında A.’yı ikna günleri başlamıştı. Bazen ağlayarak odadan çıkıp giden A.’nın bazen de “hayır!” diyen bağırıltıları duyuluyordu içlerinden.

Halamın fısıltıyla dediklerini duyar gibiydik.

“Ah kızım, rezil olmak da var. Şimdi demeyecekler mi kız istiyorlar ama kızlarını da vermiyorlar.”

“İstemiyorum hem benimle ne alakası var. Ağabeyim için geldik buraya, nedir bu Allah aşkına.”

“Kız, şimdi evlilik yaparız sonra düşünürüz.”

“Annem, ben okuyacağım ne evliliği, hem çocuğu da hiç beğenmedim.”

“Tamam, şimdi bir ‘he’ deyiver de sonra düşünürüz. Yapamadım, der boşanırsın sonra.”

Evet, ağabeyim çok yakışıklı değildi, belki de kısa, yuvarlak yüz hatları ile hala kızının ilgisinden uzaktı. Ve ağabeyim anlamak istemiyordu bu durumu.

Çok geçmeden çifte düğünle evleniverdiler abim ve ablam. Ablamın bir yıl öncesinden nikâhı kâğıt üzerinde yapıldığı için

vizesi alınmıştı bile. Ağabeyim ise Almanya'ya gitmek için bir süre daha beklemeliydi. Vize çıkıncaya dek. Ancak ondan sonra, Almanya'ya, A'ya, aşkına kavuşabilecekti.

Aylar geçmişti ama arada bir gelen telefonlardan hiçbiri vize haberi vermiyordu. Annemler gelinlerinin durumlarını soruyordu ama ağabeyim sadece “iyi” diye geçiştiriyordu. Sanıyorum bir araya geldiklerinde ilişkilerinin düzeleceğini umut ediyorlardı.

Ertesi yaz geldiklerin de ablamın hamile olduğunu öğrenmiştik. Teyze olacaktım. Çok mutluydum. Çeşit çeşit hediyeler gelmişti Almanya'dan. Ama bu cümbüş bile A'nın uzak, soğuk bakışlarını gözden kaçırmıyordu. Evlendikten sonra ilk defa geliyordu bize, A'nın ağabeyimle ilk yalnız kalışları olacaktı. Ağabeyim oldukça heyecanlıydı.

“Neden telefonlarıma çıkmıyorsun? Benimle konuşmuyorsun?”

“Lütfen, seninle isteyerek evlenmediğimi biliyorsun. Hem seni tanımıyorum, ne konuşayım ki.”

“O zaman neden evlendin benimle?”

“İsrarcı oldun, ağabeyimin evliliğini bile kullandın, hep ağabeyim yüzünden biliyorsun.”

“Sana aşık olmuştum. Tanrım, hala da seni deliler gibi seviyorum” diyerek kızın yanına kadar gelmişti.

“Dokunma bana.”

Bana dokunuşuna dayanamıyorum diye düşündü genç kız. Daha önce de aynı oda da kalmışlardı. O ilk gece ama heyecandan dokunamamıştı Kemal O'na. Şimdi ise kaçarı yoktu. Köşeye sıkışmıştı. Aralarındaki mesafe gittikçe daralmıştı.

“Kemal yapma. Lütfen uzak dur benden.”

Ayrılmak istiyorum diyememişti. Daha da kızdırmak istemiyordu.

“Karımsın ve ben günlerdir, aylardır bugünü bekliyorum.”

“İstemiyorum dedim.”

“Hiçbir şey yapamazsın.”

“Gidiyorum.”

“Nereye?”

“Annemlerin yanına...”

“Şaka mı bu, sonra bana erkek değil diyecekler, bir kadınla beraber olamadı diyecekler.”

“Bak istemiyorum, hem senden ayrılacağımı onlara da söyledim.”

“Ayrılmak mı?”

Erkek çıldırmıştı. İçinden binlerce kez ‘benden ayrılacak!’ diye söylendi. Daha birleşmeden ayrılacak. Olamazdı. Kendini kaybetmişti. Çok sevdiği güzeller güzeline nasıl vurulduğunu anlayamıyordu. Hatta anımsamıyordu. “seni bırakmayacağım, özür dilerim” diye diye ırzına geçiverdi o gece A’nın.

Hiç pişmanlık duymuyordu. Sahip olduğu güç ona rahatlık duygusu bile vermişti. A. ise yerde uzanmış sürekli ağlıyordu. Kemal ‘karımsın’ dedikçe bu ağlamalar daha da artıyordu.

Sabah olduğunda ise A. hemen gitmek istediğini söyledi anesine. Ağlamaktan kızarmış gözlerini gören annesi korkmuş, merakla ne olduğunu sormuştu. A. ise sürekli “senin yüzünden, senin yüzünden” diye bağıyor başka da bir şey söylemiyordu. İçinden ‘anlatsam da anlamaz’ diyordu, kocan diyecekti, anlamayacaktı biliyordu. Onun gibi, diğer kadınlar gibi her şeyi kabullenmesini isteyecekti.

“Söyle herkese, okulu var gitmesi gerekiyor de...”

“Daha iki gün olmadı gelişimiz üzerinden.”

“Ben gideceğim haberin olsun, söyle vizesi çıkmadı de ona, sakın gelmesin...”

Böylece A. bizi, ağabeyimi, herkesi bırakıp gitmişti. Eniştem müdahale bile edememişti. Üzgündü ve halama bağırp duruyordu durmadan. Ağabeyim ise odasına kapanmıştı. Kimseyle konuşmamıştı günlerce. Sonra da izni bittiği için maliyedeki görevine geri dönmüştü. Sadece ablamdan haber alıyorduk, Almanya’da olup bitenleri aktarıyordu bize. Aylar sonra hamile olduğunu öğrenmiştik A’nın. Bu abimi umutlandırmıştı. Ama telefonlarına gelmeyen A’ya mutluluğunu söyleyememişti hiç. Aylar geçmiş nihayet bir kız çocuğu olmuştu. Böylece babamların ikinci kız torunları olmuştu. Ağabeyim görmek için sabırsızlanıyordu kızını. Boyuna telefon ediyordu. En sonunda

A. telefona gelmeye ikna edilmişti.

“En sonunda benimle konuşmak istiyor. Heyecanla ahizeyi elime aldım. Bacaklarımın titremesini engelleyemiyordum.

“Çok mutluyum.”

“Mutlu mu? Mutlu musun? Ben değilim.”

“Kızımız oldu mutluyum tabii... Çok güzel değil mi?”

“İstenmeyen bir kız o. Babam ve annem yüzünden doğurdum kızımı. ‘Günah’ diye diye engellediler aldırmamı. O’na baktığımda hep seni hatırlıyorum. Vahşiliğini...”

“Lütfen yeniden başlayabiliriz.”

“Hayal dünyasındasın sen, biz hiç başlamamıştık ki yenisi olsun.”

“Kızımı görmek istiyorum.”

“Hayır, ne beni ne de O’nu görmene izin vermem, bir daha da arama...”

Bir aralık akşamı A’dan telefon geldi. Hemen telefona gelmemi söyleyen annemin gözleri ışıldıyordu. Benimle görüşmek istiyordu A. Annemin umudu ile benimde içime heyecan dolmuştu. Titreyerek ahizeyi elime aldım. Ama telefonu alır almaz soğuk düş etkisi yaşamam bir oldu. Ahizenin karşısından gelen ses buz gibiydi. Bir merhaba demeden; yılbaşında Ankara’ya geliyorum. Dedemlerde olacağım. Kızımı da getiriyorum. Gelip görebilirsin. Boşanma kâğıtlarını imzalamanı istiyorum. Gelirsen bu işi bitirebiliriz. Kardeşim de geliyor. Okula Noel’den sonra başlayacak. Fazla zamanım yok.

Telefon kapanmıştı. Dıt dıt sesleriyle kalakalmıştım. Bana bunu nasıl yapabilir diye binlerce kez soruyordum kendime. Anneme diyemedim boşanmak istediğini... Belki de anlamıştır durumu bilmiyorum. Son üç yılda bir türlü kavuşamadığım, her günümü onu düşünerek geçirdiğim bu kadın hayatımı alt üst etmişti. Ve bu son hiç de şaşırtıcı olmayacaktı. Nitekim annemler bunu baştan itibaren bana anlatmaya çalışmışlardı. Ama böyle bitmemeliydi. Hayır, böyle bitemez.

Yılbaşında A'nın, kızıyla birlikte Ankara'ya geleceğini söyledim anneme ve babama. Kardeşi de geliyordu. Anneme bizim Hasan'nın da benimle gelmesini söyledim. Birlikte gezerdik.

Hasan atılıverdi oradan, çok istekliydi. Yılbaşında Ankara'da olmak heyecanlandırmıştı Hasan'ı. Annem bir an durakladı. Sonra;

“Nursema'yı da alın yatılıdan olmaz mı?” diye onaylayıvermişti. Bizim küçük kız, kız lisesinde yatılı okuyordu. Annemin gözbebeğiymiş Nursema ve Hasan. Onları kıramazdı hiçbir zaman.

“Hem madem gidiyorsunuz size hendi de pişireyim. Kalabalıksınız birlikte yersiniz çocuklar.”

Böylece yılbaşında Ankara'ya yola çıktık. Hasan ‘bizim cimcime çok sevinecek’ deyip duruyordu. Bir yol bulup Hasan'a, “akşam vakti gitsek de göremeyiz bacımızı” dedim. Kız lisesi orası, ev izni olmadan alamayız diye ekledim. Yarın görürüz olur mu? dememle Hasan'ın yaşadığı hayal kırıklığı elle tutulur gibiydi artık... Yaşıt oldukları için aralarındaki bağ daha güçlüydü. Hem şimdi ben kız kardeşimin o zeytin gözlerine bakmaya nasıl dayanırdım.

Hemen otobüs durağına, A'nın yanına gittik. Yol boyunca konuşmamıştı benim küçük kardeşim. Ev E.daydı.10. kata çıktık. İlk defa böyle büyük bir binaya girmişti Hasan. Etrafına bakıp duruyordu. Kapıyı bize A'nın erkek kardeşi açıverdi. Benden uzak durmuştu ama Hasan'a sarılıverdi. İkisi de ondördüne henüz girmişdi. Sonra A. ve dedesi bizi içeri aldılar. Sadece kızımı görmek istiyordum. Şimdi sekiz aylık olan kızımı, hiç göremediğim kızımı...

Kucağıma aldığımda önce ağladı. Ama sonra hafif eğerek kel başını yüzüme baktı gülümsedi. Babasını tanımıştı küçük kızım. Sarışındı aynı Hasan gibi, Nursema gibi. Bize çekmişti küçük kızım.

Sonra beşiğe bırakıp küçük kızımı A. ile konuşmaya başladık. Boşanma kâğıtlarını orta sehpanın üzerine koydu. İmzalamamı bekliyordu. Bir an ‘dur, yapma!’ dedim kendime ama nefret öylesine sarıp sarmalamıştı ki bedenimi ve beynimi sanki tüm ruhumu ele geçirmişti. Gözüm kararıverdi birden. Belimden çekip çıkarıverdim tabancayı. A. ne olduğunu anladığı anda koşmaya başladı dedesinin yanına doğru.

“Dede beni öldürecek, dede!”

“Beni bırakamazsın” diye bağırdım arkasından.

Takip ettim onu. Tıpkı O’nu ilk gördüğüm an gibi. Her hareketini beynime kazımaya çalışır gibi takip ettim O’nu. Dedesinin yanında yakaladım A’yı. Dedesi ‘yapma’ diye bağırdı ama cinnet sarmıştı ruhumu. Göğsüne nişan aldım. O an yıkılıverdi yere A... Sıra dedesine gelmişti sonra A’nın kardeşi kurşunlara hedef olmuştu. “Hepiniz suçlusunuz!” diye bağırdım. Siz de yardımcı olmadınız bana, hayatımı mahvettiniz. Lanet olsun, diye bağırdım defalarca.

Hasan odanın bir ucunda ayakta kalakalmıştı. Şaşırılmıştı. “Abi ne yapıyorsun” diyordu. “Abi yapma, neden vurdun onları” diye sorup duruyordu durmadan. Ellerini yüzüne kapatmıştı.

Ona doğru döndüm yavaşça. Elimi kaldırdım ve silahı doğrulttum, canıma, biricik kardeşime.

“Beni de mi öldüreceksin? Neden? Ben senin kardeşin değil miyim? Yapma abi yapamazsın, kıyamazsın bana...”

“Hasan affet kardeşim, iki onlardan iki de bizden”

“Eşit mi olacağız böylece, Hayır hayır yapma...”

Son sözleri oldu bunlar.

Sonra kızıma baktım. İki kurşun daha vardı. Ama nasıl kıyardım bebeğime.

Silahlı kafama dayadım. Hasan’ı düşündüm. A’yı... Yanınıza geliyorum...”

Yılbaşından iki gün sonra. Annemler ağabeylerimin Ankara’ya geleceğini söylemişti ama onlardan henüz bir haber yok. İşleri çıktı sanıyorum. Beni mutlaka görecekler. Ah kontörüm olsaydı arayacaktım ama nafile bizde para ne arasın. Babam da para çok gönderemiyor.

Dışarıdan kızlar sesleniyor. Pencereden aşağıya baktım. Bizim çılgınlar beni çağırıyor.

“Haydi, in aşağıya piknik yapalım.”

“Tanrı aşkına bu soğukta dışarıya çıkmayacağız değil mi?”

“Ankara’nın soğuğuna alışmadın mı daha?”

“Hasta olmak istemiyorum.”

“Çardaktayız. Çabuk gel. Yılbaşından kalan çerez, peynir, içecekler var, sonra kalmaz sana.”

“Nereden buldunuz sizi çılgınlar...”

“Aşçıdan aşırdık. Sıkı sıkı tembihledi, idareye söylemeyin, diye. Çabuk hadi.”

Yılbaşında yatılıda kimse kalmamıştı. Herkes evci çıkmıştı. Biz sekiz -on kız beraber kutlamıştık yeni yılı.

Kızlar çardaktaki masaya gazeteleri sermiş. Üzerine bizim aşçı amcanın verdiği meyve, çerezleri, kolaları koymuşlardı. Hemen başladık atıştırmaya. Ekmeği kaldırınca, altındaki gazetedeki habere gözümlü ilişti. Başlıktaki yazı dikkatimi çekmişti. Okumaya başladım. "Yılbaşı cinneti" diyordu. Kemal K. karısını, kayını, karısının dedesini ve kardeşini öldürdükten sonra intihar etti.

“Hasaaaaan !”

Evrin Ertay Öksüz

Beyaz uyku

Üşüyorum! Öyle üşüyorum ki, ısınmak için cehenneme gitmeyi isteyecek kadar. Günlerden bir gün; günü bilmiyorum, saati, tarihi... Sayamadım. Takip edemedim zamanı. Benim gibi bulunduğu zamanda kaybolmuş, nerede olduğunu çoktan unutmuş kaç kişi vardır yeryüzünde? Belki ölüler... Bir de yeni doğmuş bebekler. Ölü değilim henüz, bebek de. Nasıl eskiyor yaşadığım şu zaman. Üstüme yağan kar tanelerini bile geride bıraktığım hayatın hanesine yazıyorum. Üzerime düşüyor. Erimiyor ama ıslatmıyor da. Yaralandım, ölmedim! Ama yaşıyor da sayılmıyorum doğrusu. Beni bembeyaz bir örtüye mi sardılar, nedir? Beyaz dışında gördüğüm tek renk karın boşluğumdan akan, kara karışınca saniyesinde donan kanımdı. Ne kadar da sakindim... Her gün vurulmuş ve yine ayaklanmış kadar alışkın görünüyordum bulunduğum duruma... Karşıdaki tepelerde belki de yüzlerce kez arşınladığım patikalar olmalıydı. Kar sessizce örtmüştü her şeyi. Dalları belli belirsiz bir leke gibi gözüken ve bir tek yağan karı artık kaldıramadığı zaman kıpırdayan şu ağaçlar altında nice kez soluklanmıştık. Hayatın bir yüzünün de kış olduğunu unutarak

ömürümüz gibi bahardık, deliydik. Sırtımı soğuk bir toprağa dayıyorum şimdi. Bunu ömrüme yazmamıştım. Solumdaki taş üçgen... Ne çok ayrıntısı varmış hayatın. Taş yavaş yavaş kurtulmaya çalışıyor kardan. On güne kalmaz kardelenler başını uzatacak, belli. Küçücük halkalar içinde toprak gözükiyor.

Kan durmuyor!

Eğit kıpırdamıyor!

Kolumu kıpırdatabiliyorum. Yalnızca kolumu! Ayaklarımı hissetmiyorum. Başımın altındaki sırt çantam da olmasa bir şey göreceğim yok. Çantam dolu. Şimdi yoldaşlar gelse, işlerine yarayacak her şeyi bulacaklar içinde. Tüm takıma yetecek kadar erzak taşıyorum sırtımda. Eylem dönüşü olası yaralanmalar olursa geri çekildiğimiz noktada çantamdakiler, fazlasıyla işe yaracaktı. Taburu vurduk. Bizi beklemiyorlardı. Kış kıyamet, kim gelebilirdi ki buralara! Vurduk ve hiç durmadan koştuk. Çantamda şeker vardı. Uzun süredir koşan bizler için bulunmaz nimet. Üstelik yaralımız yoktu. Erzakları beş on dakika içinde dağıtabilir, yola devam edebilirdik. Bir kaya oyuğuna, bir takım arkadaş nerdeyse kucak kucağa yerleşmeye çalıştık. Kar vardı. Giderek hızlanıyordu. Isınmak için iyi bir yöntemdi. Şeker ve ekmek birkaç dakika içinde bir takımılık gerillaya yürüyecek kadar enerji vermişti. Yüzümüz gülüyordu. Kaybımız yoktu. Yıllardır eylem yapılmamış bu taburu, böyle bir havada yerle bir etmiştik. Üstelik tek bir kaybımız olmamıştı. Yolumuz açıktı. Telsiz cihazlarından, arkadaşların başarılarımızdan dolayı yaşadıkları sevinci dinliyor ancak tepemizdeki kobra helikopterlerinin yer tespiti yapmaması için karşılık veremiyorduk. Birkaç gruba ayrıldık. Biz beş kişiydik. Rüzgar gibi beş kişi! Bizden ayrılan kalabalık bir grubumuz kobraların görüş alanına girdi. Kobraların bombardımanı altında ve çıplak bir arazide sıkıştırılan grup için bir şey yapamazsak bir tek arkadaş dahi kurtulamayacak. Oraya yöneldik. Dikkatlerini üzerimize çekmek için Eğit birkaç roket kullandı ve başladı bizim cehennemimiz. Diğer arkadaşların çıplak araziden kurtulduğuna emin olana kadar koşturduk peşimizden. Ama Eğit durmadı; 'vuracağım ben bunu' dedi. Eğit dursaydı, bu kadar deli

esmeseydi, böyle fırtına olmasaydı ne o yatacaktı boylu boyunca bu kar üzerinde ne de ben. Vuruldu Egît, bir şarapnel parçasıyla... Bu rüzgar çocukla kalmak istedim. Herkes kalamazdı. Çok ısrar ettim kalmak için. Grubun tek kadın üyesiydim. En iyi ben bakardım ona. Gitmek zorunda kalanların gözleri hep arkada kaldı. Ayakları taşıyordu onları. Gözden kaybolana kadar onlar arkalarına, ben onlara baktım. Geri dönüp alacaklardı bizi. Ama şimdi Egît'i önce bir kaya dibine çekmem gerekirdi. Az ötede rüzgarın karı savurup doldurduğu bir kaya dibini son hızla temizlemeye başladım. Kobralar geri dönmüştü. Ama ne olursa olsun Egît'i çekmeliydim bu raya. Önce geri çekildiler ama hemen sonra Egît'i kaya dibine sürüklerken tekrar geldi kobralar. Durmadan vurdular. O zamana kadar benimle konuşan Egît'ten son duyduğum ses bir inilti oldu. Yeni bir şarapnel parçasıyla boynumu tuttuğu kolları gevşedi. Bayılmış olduğunu düşünmek istedim. Kan akıyordu yarasından, bayılacaktı tabii! Başka ne olabilirdi? Elimi hızlı tutmalıyım. Var gücümle sürükledim. Kobralar yine geldi. Sonra bir sıcaklık! Takatim kalmamış olmalıydı. Elim ayağım boşaldı galiba. Yeni bir hamle yapmışım ki, yere serildim. Egît'in yanına. Karnıma dokunan ellerim kan içinde kalmıştı. Yaralandığımı söylemek istedim Egît'e. Ne yaralandığımı ne de başka hiçbir şeyi anlatamadım ona. Sonra hep kar yağdı böyle. Ne Egît kalktı bir daha, ne kar durdu, ne kan... Askerler, kobralar herkes ve her şey beyaz...

Tatlıdır uykusu karın. Gözkapaklarım çekip almak istiyor beni güldüğüm, ağladığım yaşamdan. Henüz çeyreğine varmadım ömrümün. “bir devrimci” derdi babam, “asla yarım bırakmamalı çıktığı yolu.” Devrimci sayardı kendini. Birkaç olaydan ibaret anılarını sayısız kez dinlemiştim. Anlatırken, ağlamamak için alaya vurduğu, sonunda dayanamayıp mutlaka birkaç damla gözyaşı akıttığı anılarının beni neden bu kadar acıttığını bilmiyorum. Ben de yolun yarısında mı düşünüyorum. Belki öleceğime inanmıyorum. Henüz erken olmalı. Kimbilir henüz devirmediğim kaç dağ var. Sırtlayıp yerine ulaştırmadığım kaç yük. Ağlamadığım nice anı, gülmediğim nice an...

Yaram sızlıyor, annem hissetmiştir beni. Ama belki de hiç bilmeyecek son anlarımı. Bana dair son hatırası acımı hissettiği an olacak. 'Ben hissetmiştim' diyecek ağlarken.

Ama şimdi çıkıp gelse arkadaşlar!

Şimdi kar dursa...

Eğit ayaklansa!...

Uzun saçlarımı dondurdu kar. Yaram bu kadar sızlamasa güleceğim donmuş saçlarıma. Görse beni bu halde arkadaşlar, önce saçlarıma gülecekler.

Ama görse beni arkadaşlar!

Bir görse!

Kar dursa, arkadaşlar beni görse...

Ben bağırabilsem, onlar duyabilse. Yerde değilim sanki. Koca bir bulut üzerinde yaşadığım... Okul kitaplarında gördüğümüz ufacık, şirin kristallerinden ibaret değilmiş kar. Üzerime yağan beyaz bir felaket.

Eğit'le benzemiyoruz şimdi birbirimize. Onun yüzünde huzura benzer derin bir dinginlik var. Üşümüyor Eğit, sanki umurunda değil. Bir kolu göğsüne düşmüş. Silahı az ötede. Ne zaman sere serpe uzandı az öteme. Aklım oyalıyor beni. Hatırlar gibiyim ama bağlayamıyorum anları. Kopuk kopuk. Şuurum beni terk etmek üzere. Durmuyor kan. Ama doğrulabildim azıcık. Görüyorum, Eğit'in yüzünü tamamıyla kapattı kar. Kirpiklerini, o uzun kirpiklerini seçebiliyorum, belki seçmiyorum o kirpikleri, görmek istiyorum. Birazdan kar onları da örtecek. Karı eritecek sıcak nefesi kalmadı demek. O kaynayan kanına ne ola ki? Soğudu Eğit. Kar tutuyor güzel yüzü, tutuyor ve erimiyor. Geldi-geçti deyip hayattan siliyor kar onu. Elimizi uzatabileceğim uzaklıkta. Ha gayret, deyip doğrulmaya çalışıyorum. Artık daha iyi görüyorum onu. En son bir kez inleyip susmuştu. Sonra durmadan yağdı kar. Öyle yağdı ki, en son yüzünü bile kapattı. Silahının kabzası görünüyor yalnızca. Silahından ilk defa bu kadar uzak kalmış olmalı. Eğit dediğin, yerinde durmak bilmeyen, sanki savaşmak için doğmuş, uzun boylu, zayıf delikanlı. Utangaç, fedakar. Onu böyle hatır-

lıyorum. Belki şimdi dönüp baksam, yine kızarıp bozarak, başını eğerek konuşacaktı benimle. Ama konuşsa!

Eğit konuşsa, yüzü kızarsa!

Arkadaşlar beni bulsa...

Saçlarım buzdan kurtulsa!

Yüzüme değen karı önceki kadar hissetmiyorum, uyuşmuş olmalıyım. Fırtına acıtıyor yüzümü, doğrusu kesiyor sanki. Alnım, burnum, kulaklarım bıçak altında. Yabancıysa değilim bu acının. Bir tepeden aşağı iniyoruz; fırtına, kar mı dinler genç ömürümüz. Her iki adımda bir düşüyor, uzunca bir mesafeyi kayarak katediyoruz. Belki hızımızı frenleme yeteneğiyle, bazen de düşen bir başka arkadaşına çarparak durabiliyoruz. Çaktırmadan izliyoruz birbirimizi, en hızlı ve en az düşerek kim iniyor tepeden aşağıya... Topuklarımızı kara batıra batıra yürüyoruz, ustalık istiyor. Bir gün, yaptığım uzun bir patinajdan sonra, bu beceriksizliğimi ayıplayan ama kadın yoldaşlarının her zaman eğitilmesi gerektiğine inanan Eğit öğretmişti bana düşmeden yürümeyi. Nereden hatırlıyorum bunları, zaman ne? Yine fırtına kesmeye devam ediyor yüzümüzü. Ateş! Ateş yakmış, çay demlemiş arkadaşlar, bizi bekliyor orada. Sırtımızdaki erzakları alıyorlar çabucak. Ateş yaksın beni istiyorum. Ateş yakmıyor, hissetmiyorum. Isıtmıyor ateş beni. Beyaz ama her taraf.

Arkadaşlar gelse...

Ateşi bize yaksa...

Saçlarım kurtulsa!..

Karın sesi vardır, dili de. Konuşabilir. Karın sesi kırık, sanırsın ağıt yakıyor. Biraz hiddetlense, kavga ediyordur. Azıcık dinse ağlıyor gibi... Şimdi bu seslerle dolu kulağım. Kardan kurtulmaya çalışan üçgen taş, karın yeni bir hamlesiyle kaybolmuş. Azad olmuş küçük toprak halkalarıyla öyle. Son yaşam durağım mı bilmiyorum. Oysa dünya dönüyor... Büyük kentlerde büyük kalabalıklar koşuyor. Her şey her şeyden habersiz, birbirine aktığından bihaber...

Bizi aramaya çıkan grubun seslerini duyuyorum, geldiler! Çılgık çılgıca bağıryorlar. Hangi ses kime ait, çıkaramıyorum. Sesleri ısıtıyor içimi. Bağıryorum, sesim çıkmıyor. Sesim kendi

kulağıma kuyudan gelen belli belirsiz bir ses gibi boğuk, derin ve bana ait olamayacak kadar yabancı. Ses ağırlık yapar mıymış? Sesimi taşıyamıyorum. Bağırınca havada donuyor sesim. Biraz zorlayınca yaram daha hızlı kanıyor. Dönüp, dolaşıp elbet bulacaklar bizi. Ama kar hayat sayfamızı devirmek üzere.

Kalksan Egît, ne olur kalksan!

Birbirimizi sesimizle ısıtsak. Bizi arıyorlar, sen bağırırsan ya. O sesler, bir bebenin kulağındaki anne sesi şimdi benim için.

Kar durdu. Gecenin ayazı gündüzün karını aratıyor bana. Zangır zangır titriyorum. Sabaha ulaşamayacağımdan eminim. İnadına kapatmıyorum gözlerimi. Kollarım bir odun parçası. Parmağımı kulanmaya kalksam, tüm kolumu hareket ettirmek zorunda kalıyorum. Üzerime örttüğümü düşündüğüm kefiye bez parçası değil artık. Bir tahta parçası gibi eğilip, bükülmüyor. Yeryüzünde kalan tek canlıyım galiba. Sessizlik içimi deliyor. Ağaçlar bana doğru gelen sesler ve görüntüler halini alıyor. O ses ve görüntülerle konuşmaya çalışıyorum. Yoksa sessizlik, soğuk gece ve kanayan yaram belli belirsiz gelip giden şuurumu tümenden kapatacak. Son takatimi cebimdeki aynayı çıkarmaya harcıyorum. Pinokyo'nun kollarına benzeyen tahta kollarım ve ellerim bana son defa itaat edince cebimdeki aynaya ulaşıyorum. Aynayı yüzüme tutuyorum. Aynadaki yüz çocukluğuma benziyor ama bana değil. Böylesi daha iyi, başka biriyle konuştuğum hissini yaratması, beni bu korkunç sessizlikten kurtaracak. Dilim dolandıkça aynadaki yüzümle konuşuyorum. Sesim ne kadar yabancı. Nelerden bahsettiğimi bilmiyorum. Bazen Egît'le konuşuyorum, bazen annemle, yolumu tamamlayamadan göceceğim için bana çok kızacağını bildiğim babamla...

Zihnime hükmedemiyorum. Eylem sonrası bir halayın hülyasıyla kandırıyor beni şimdi. Kocaman bir alan, bahar yeşili. Hiç beyaz yok; milyon renk var ama hiç beyaz yok. Neredeyse sığmıyoruz koca alana, bir tabur gerilla. Başı belli, halayın sonu yok. O gülen yüzleri tek tek hatırlamaya çalışıyorum; yüzler birbirine karışıyor. İsmi hatırladıklarım dışında kalanlar isimsiz kalıyor. Ağızları açık, türkü söylüyorlar. Yere basıyor ayaklarımız

ve yerden kalkıyor. Ve bir daha bassak yere dağları devireceğiz, inanıyoruz. Bizi arayıp çağıran seslere halaydaki sesimiz karışıyor. Hangisi gerçek! Ölmek üzere olan ben mi, halayda delice bağırان ben mi?.. Halayda fark ediyorum, delik benim ayakkabılarım. Yeni eylem için taburdan varsa yoksa beş on ayakkabı toplayabilmiştik. Sağlam bir tane de ben giymiş olmalıydım. Öyleyse neden üşüyor ayaklarım bu kadar... Egît!.. Ellerim... Buruşuk, morarmış, çatlak. Bu kar böyle yapar. Ellerimin görüntüsü soğuk bir kimsesizlik gibi. Kan var ellerimde. Karnımı tuttukça kana bulandı. Oysa ne güzel ellerim vardır benim, ayaklarım, uzun saçlarım... Hevaaaal... Sesleri çoktan kesildi arkadaşların. Artık duyamıyorum. Yeniden başladı kar...

Kar dursa, ah bi dursa.

Gözlerim kapanmasa...

Egît kalksa...

Silahın kabzası kaybolmasa...

Saçlarım donmasa.

Çok uykum var...

Behiye Kalenderoğlu/ Adıyaman Cezaevi



Kadın renk AHT

Kalbinin ağırlığı
Kadınlığına vurmuştu
Yükü ağır
Durağı olmayan bu ıstırabın

Kalbimin rengi
Mavi demişti
Kadınlar mavi akar
deniz gibi, gök gibi
Zaman gibi akar, sessiz-suskun
Biraz kırgın sonra berrak...

Ama çok dövülür onlar
Dövülünce önce kalpleri morarır
Sonra yüzleri
Bahtları ise sararırdı durmadan
Ondan mı sendeki sesin ağırlığı
Ondandır ya
Ondandır derimin katılığı
Adımlarımın yorgunluğu
Gözlerimin hıncı
Bükülüp kalmam ondandır demiş
Daha da bükülmüştü
Ama susmamıştı annem

Kavruk hikayelerde anlatılırız
Ağaran ifadelerle
Konuşmayan sözcüklere yükleriz acımızı
Gözlerimizdeki oyuklara saklanırız
Belki orada biriktiririz kendimizi
Ne var ki karaya iterler bizi
Karartılan bahtımızın renkleridir yitirilen
Menekşeyi morundan,
gelinciği kırmızıdan ayırmayalım diye.

Kırmızısı ölüme sırtını döner kadının
Mavisi uğur sayar
Sarısı gizemli...
Diğerlerini içer durur...
Hayatın tüm ağırlığını
Bu renklerle hafifletiriz demişti annem
Onun için san, aldanma
Erkeğin siyahına, grisine
Hayatın renkli de olduğunu bilmez onlar

En çok kadınların ahdına güvenirmiş
Kadınlar ahdetti mi
Kapanırmış bütün kitaplar
Boyun eğermiş tüm yeminler
Renkten
Ve ahttan uzak kalmasın yeter derdi...

Gülazer Akın/Adıyaman Cezaevi

Hepsi kadın

Ben bir kadın tanıdım
Elleri nasır bağlamış
Sırtında taşıdığı yavrusuyla
Yaşama meydan okuyan

Ben bir kadın tanıdım
Evladı ömür boyu almış
İşkencelerden geçirilmiş
Ömrü cezaevlerinin önünde çürümüş

Ben bir kadın tanıdım
Aç kalmış çocuklarına
Sıcak bir çorba içirsin diye
Bedenini satılığa çıkaran

Ben bir kadın tanıdım
Babası tarafından satılığa çıkarılmış
Evlenme zoruyla erkeğe satılan
Sesini çıkaramayan, ölümle korkutulan

Ben bir kadın tanıdım
Fabrikada bedeni yorgun düşmüş
Emeğinin karşılığını alamamış
Sendikada mücadele yürüten
Ben bir kadın tanıdım
Cesur yüreğiyle, mavzeri sırtında
Börtü böcek, soğuk demeden
Dağlarda ölümlere meydan okuyan

Ben bir kadın tanıdım
Caddelerde polis coplarına maruz kalan
Yığılmadan dimdik ayakta
Yiğitçe sokaklarda pankartlarla yürüyen

Kalk, kalk! Sizleri almaya geldim
Ana, bacı, teyze, hala susmak zamanı değil!
Kır zincirlerini, özgürlüğe yürüme vaktidir
Bugün 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günüdür...

Tülay Özçelik Yıldırım

Ceylan gözlüm düz saçlım

Bu dünyaya düşüp de gözlerini açtığında
İlk ağlayışın beni unutmak için olsun
Ceylan gözlüm

Bir anne gibi geçmişin olarak görme beni
Görme ki ilk ağlayışın
Mutlu bir tebbesümle müjdeli bir gülüş olsun

Annem nasıl biriydi diye sorma
İlk ağlayışından hemen sonra
Sorma ki
Beni niye doğurdun demeyesin
Esmer tenlim

Sorma ki
Gelecekte diri diri gömülmeye
Dayaktan ölmeye razı olmayasın

Bedenimde taşıyıp
Ruhumda beslerken seni
Çok önceden ölmüş kendime
Can veriyor, hayat veriyor, heyecan duyuyordum

Al yanaklım.
Ama sonra

Bir ölüden nasıl bir diri doğacak diye
Çok korkuyor telaşa düşüyordum
Siyah saçlım.

Bu diri büyüyüp de
Aç uyur, acı çekerek uyanırsa
Yalın ayak buz kesilir, hasta düşerse
Saçları uzar da taciz edilirse
Göğüsleri büyür, dayak yer, tecavüze uğrarsa
Bu ölü nasıl korur seni
Ürkek bakışlım.

Bu dünyaya düştüğünde
Unut gitsin beni
Çatık kaşlım.
Göbek bağındaki o uzun hikayeyi merak etme
Düz saçlım.

Tüm çocuklar göbek bağları kesildiğinde
Artık büyüktürler.
Tüm anneler ise
Göbek bağı ile birlikte gömülürler
Gül dudaklım.

Kendi ölümün bende saklı artık
Sen ölmemek ve ölümsüzlük için
Diri kal
Ak tenlim

Geleceği görmek, özgür büyüme için
Bu dünyaya ilk düştüğünde
Bana bakıp ağlama
Zeytin gözlüm.
Bir ölüden çok yaşamlar
Armağan ediyorum sana
ÇOCUKLUĞUM...

Besime Konca

Ey kadınlarım!

Bizim tanrımız bizi terketti

Bizim tanrımız bizi terketti

Biz onun asi kızlarıymışız

Acizane bedenimizle, kıt aklımızla dünyaya başkaldıran, isyan eden kızlarıymışız

Uslu, iyi huylu kızları değilmişiz

Hadimizi aşmışız, isyan etme hakkımız yokmuş

Halbuki en çok onu seven, ibadet eden asi kızları değil miydi?

Ne diye tanrı bizi terketti, peki

Ne diye tokatı yüzümüze vurdu

Ne diye bizi öldürttü erkek çocuklarına

Ne diye bizi onlara emanet etti

Çok mu aciziz, ayaklarımızın üstünde duramıyoruz değil mi?

Görmüyor musun Tanrım; emanet ettiğin erkek çocuklarını...

Kızlarının, göz göre göre ölmesine öldürülmesine, zulmedilmesine neden göz yumuyorsun?

Tanrım bu ayrımcılığın anlamı ne?

Bütün insanlığı yaratan sendin,

Kadının fıtratına ne ekledin

Tanrım neden bizi yarattın?

Adem'in mutlu olması için mi?

Adem'e ve onun oğullarına bizim gibi oyuncakları yarattın

“Kadın erkeğe hediye edilmiştir”

Onların en sadık hizmetçisi olmak için mi?

Görüyorsun tanrım, Adem'in erkek çocukları bizimle istediği gibi oynuyor

Bacağımızı, kolumuzu, kanadımızı kırıyor ve bizi diri diri toprağa gömüyor

Kızlarının can acılarını, feryatlarını işitebiliyor musun?

Kızlarının yakarışlarını, can acıları içinde gözyaşlarını

Her şeyi bilen, gören ve duyan yüce Rabbim

Görüyorsun değil mi, Tanrım!

Şikayetim var Tanrım, kaideye alacak mısın?

Asi kızından gelen arzu halleri

Erkek çocukların bize işkence yapıyor ve hiçbir şey olmamış gibi de bizi suçluyor

Evet, Tanrım biz suçluyuz erkek evlatlarına karşı

Bizi istedikleri vakit sırtımızı döndük

Bedenimizi zevk ve sefaları için hizmete sunmadık

İnsani bir duruşla onur dedik...

Ses ettik, bağırdık, çağırdık, lanetler okuduk ve küfrettik

Ama gene orospu biz olduk

Cehennemin orospular içindir değil mi, Tanrım!

“Ama lütfen beni duy, sana bir şey danışacağım, içimden gelen sessiz bir sesle; bu dünyada acı çekenler öbür dünyada mükafatını görmüş, acaba bu kuralın orospu kızların için de geçerli mi?”

Merak ettim, bin bir tuzak karşısında düşürülen kızların

Kendilerini savunmaktan aciz olan, güçsüz olan kızlarını

Yani “orospu” kızlarını cennete atacak mısın?

Atma Tanrım!

Cennetini, kötü kızların için kirletme

Cehennem onlar için mükafattır belki de

Bu dünya da yaşadıkları eziyetler, onları insan olma fitratından artık çıkartmıştır

Erkeğin istediği gibi, nitelendirdiği fitneci, fesat, dedikoducu kadın olmuştur artık...

Kendisince düzene karşı çıkıp ya da var olan düzende yaşamak için, erkekleşmiştir...

Erkek zihniyeti, kadın bedeninde çirkin durmuştur

Ulu ortada sırtıtmıştır, pis pis

Kadın kendisi olmaktan çok

Erkeğin uzun topuklu, kısa etekli, uzun saçlı 90-60-90'lık zevki sefa kadını olmak için

Kadın kadınla yarışa girmiştir.

Erkek evlatların en güzeline layık değil mi?

Adem ve Adem'in oğulları her şey onlar için

Bu dünyada yeterince bizimle oynadılar

Öbür dünyada ise yani cennetinde onlara güzel huriler ayarlamışsın

Bunun müjdesini aldılar erkek evlatların

Üvey kızlarına cehennem yeter.

Rassan

Düş ve ben

Ömrün tarlasısın
Sabırla serptim düşlerimi
Sarı başaklar ve
Altın güneşin gölgesinde
Boy versin diye
Çocukça gülüş...

Kalbime çarpan yerin
Yüzendeki hayat
Özgürce çırsın diye kanatlarını
Kırlangıca yükledim düşlerimi
Kapılmaktı dinginliğine zamanın
Acımasızca
Çıpmanın bedeli...
Payıma asırlık acı düştü
Kaptan misali, rotasız
Çıplaklığıyla büsbütün
Ruhumu sarar acı sarmaşık
Uçsuz, bucaksız kimsesiz okyanuslarda
Kaybederim...
Dingin girdabında zamanın
Karanlıkta
Ve sadece...
Kıvılcımdır
Göğe yükselen yürek
Avuçlarımda geriye kalan

Özlemler toprak kokar
Bakış, hüznü hasrettir güneşe
Ve karabasan yine göğün yüzü
Gölgesinde gecelerin...
İsyandır, zorunlu ayrılığın yüreği
Bir çiftte olsa misal
Burkar acının ılığı ikisini
Yankılanır ardında binbir duvarın
Sırdaş yıldızlar yalnızlığına
Bir de ciğarasında kederli mahkumun
Mağrur dumanı...

Özlemdir, kokusuna toprağın
Bil bakışlardaki hüznü
Varlığına esir
Umut ise avuçlardaki
Haykırır, göğün yüzünü
Yırtarcasına...
Tarla düşün, kaybolan
Gecenin her sessizliğinde benim...

Neslihan Çetin/ E.Tipi Kapalı Cezaevi/ Muş

Annem

Üzülme annem üzülme gidişime
Bizler yasaklarla doğarız
Korkular ninnilerimiz olmuş bizim
Yurtsuz dilsiz yaşam sunulur bizlere
Sürgün nasibimiz olmuş bizim annem
Yürek dörde bölünmüş kanar annem
Kuzey'de Beritanlaşırız
Uçarız göklerde kartallar gibi annem
Ölümlle dans ederiz semalarda
Köhnemiş zihinlere gülümseyerek
Uçarız özgürlüğe annem
Güneşimizin ışınlarını karartan sistemlere inatla
Güney'de bedenlerimiz Viyanlaşır annem
Aydınlık saçarız insanlığa
Doğu'da Şirin Elemhulileşiriz annem
Karanlık zindanlara meydan okuruz biz
Yaşam mücadele etmeye değer demeliyiz
Şirin gibi
Annem

Hatice Mamaklı

Kadınım

Ben kimim biliyor musun?
Her an yalnızlığa demir atmış
Kasırgalarda, fırtınalarda
Hayatın tüm yükünü yüklenmiş
Büyük bir yük gemisiyim.

Ben kimim biliyor musun?
Sözde töre uğruna
Yaşama hakkı elinden alınmış
Bitlis'li Güldünya'yım.

Ben kimim biliyor musun?
Yüreğinin pınarları gözlerine vurmuş
Henüz 15 yaşında tecavüze uğramış
Benim için yürüyenlerin peşinden
O tiz sesimle yükselen Ayşegül'üm.

Ben kimim biliyor musun?
Çalınmayı bekleyen bir kaval sesiyim
Gecenin karanlığında
Uğradığı şiddetten bağırarak
Yankılanan
Ama sesi hiç duyulmayan
Kadere haykırışım.

Ben kimim biliyor musun?
Yüreğinin sesini duyurmaya çalışan

Yaralı bedenini her şeye rağmen
Sarıp sarmalayan
Yavrusunu,
Bu çirkef dünyada
Korumaya çalışan
Ufakta olsa bir umudun sesini arayan
Onurlu ve asil kadınım
Kadın...

Ben kimim biliyor musun?
Ölümün rengini boyamış
Sonsuzlukla dans eden gerilla Sarya,
Bu düzene inat edercesine
Zalimin zulüm kalesinde
Kendini patlatan gerilla Zılan'ım
ZÎLAN...

Nazan Ülgüt/ Hamburg

Ruhunu öldüren kadın

Kadın nefes almadan koşmaya başladı sahile doğru
Elleri kanlı, gözleri korkudan fırlayacakmış gibiydi yerinden
Bembeyazdı yüzü, hafiften ayağı aksıyordu
Yüz şekli her adımda değişik anlamlara kayıyordu sokak ortasında
Bazen kendinden çok emin bir katil
Bazen çok üzgün bir insan
Ve bazen de şaşkınca etrafına bakınan deliyi andırıyordu
Kadın koşuyordu hiç durmadan
Kurtuluş umudu muydu onu böyle yapan bilinmez
Ama hissediliyordu kendisinin de buna inanmadığı
Bağrıışları başladı sahildeki kayalıkların önünde
Frenleyince duygularını ve hissedemeyince artık ayaklarını
Dalga seslerini duyunca birden
Kadın bıraktı elindeki bıçağı
Bıçak ayaklarının önüne düştü aniden
Sanki aklı başına geldi afalladı birden
Etrafına bakındı
Yolunu kaybetmiş biri gibiydi
Belliymi acemiymi gözleri buralara
Sakin davranıyordu deminkinin aksine
Atacak mıydı acaba kayalıklardan kendini
Parıldayan mavi denize
Umut neydi onun için atlamak mı ölümüne
Kadın neyden kaçıyordu ayakkabısız sahillere
Ve neydi onu bu gizli ölüme iten neden
Kadın elini çekti karnının sol köşesinden

Kanlar içindeydi gömleği
Yarası daha tazeydi sıcağı kanı
Kadın kendisini öldürmüştü ve kendi eliyle
Ona rahatsızlık veren ruhunu vurmuştu besbelli
Kadın yığıldı artık dayanamayarak yere
Takati kalmadı kalkmayı denemeye
Umut neydi onun için
Kalmak mı kayalıkların köşesinde
Kendisinin hiç olmayan ruhunu
Teslim etmek mi istemediğı halde sahibine
Kadın yeni anlıyordu onun olmayan bir şeyi öldürürken
Kendisini de öldürdüğünü
Kadın korkmuştu kendini öldürmekten
Umut neydi onun için yerini almak mı
Dev puntolarla gazete köşelerinde manşet haberlerle
Ruhunu öldürmek isteyen kadın
Kendini de öldürdü hiç beklemezken.

Kudret Tekin

Gece yıldızlardan öte

Gece yıldızlardan öte
Bir aydınlık taşır çantasında
Biraz mavi serpiştirirsen sonsuzluğa
Şafaklara doğmuş dağlar
Ve bir halk belirir dimdik ayakta
Bir türkü mırıldanırsan
Taa yüreğinin kıyısında
Gülüşlerinde kardelen çiçekler açar
Gülüşünde direnç
Mevsim kış, yürekler ayaz
Düş erişilmez uzak olsa da
Uzak olsa da aşk
Sen tutunursun ışığa
Kardelenli yollar belirir karşında
Kardelenli direnişler bellersin
Güne açan her dağ çiçeğinde
Ve katarı delmiş Beritan olur adın
Adın kavga, kavgada umut
Karanlıkta doğmuş gün çiçeği
Bir yaşam andı
Adı özgürlük tanrıçası
Ve gözlerinde zamana yenilmez yarınlara
Kıratın şahlanması gibi
Özgür
Özgürsün o zaman.

Gönül Bulut/Sincan Cezaevi

Ben güneş

Hani bazen insan kalabalığın ortasında kendisini yalnız his-
seder ya...

Bir savaşın ortasında öldüm

Ölecek korkusu olur ya...

Nefes alamadığımı hissettiğin o an

Ne yaptın ne yapacağım endişesi olur ya, o an, işte o an

Elinden tutup seni hayat enkazından kurtaracak kadar

Yiğit birisinin yanında olduğunu bilmek ne de güzeldir.

En zor anında en kararsız dönemlerinde

Yanında sıcak bir nefesin olduğunu bilmek neden güzeldir.

Sen evet sen! Yaşamım, gücüm, hayat stilim.

Beni, yeniden hayata doğurtan, yaşama doğurtan kadın.

Yaralarımı saran ve her birimizin mutluluğu için çırpınan
güzel insan!

Şimdi hayatı boyunca senin yanında, izinde olmaya çalışan

Ve sana gurur kaynağı olacak bir evladın var!..

Gene göründü endamın gözümde.

Gene aktı gözlerden yaşlar.

Yıkıldı gene kurduğum bütün hayaller.

Her seferinde olduğu gibi

Sen evet sen!

Bir zamanlar değer verdiğim insan.
Beklerim ki verilsin hesaplar.
O gün, işte o gün hak dileneceksin benden.
Belki ikimizin de gözü yaşlı olacak ama
Etmem sana hakkımı helal.
Gözümün önüne gelir yaz kış demeden
Akıttığım yaşlar.
Canlanacak gözümün önünde
Kurduğum o güzel hayaller...
Ve sen hak dileneceksin mahşer gününde.
Ama etmem hakkımı sana helal.
Neden mi?
Çünkü mezara girme sebebim zaten sensin...

Sibel Tuncay

Kadınlığım

Ben kadınıam

Güneşin kavurduğu toprakla bilenmiş, yüce bir yürek,
Ve Tanrı'nın yazdığı kutsal bir şiirim ben...

Ben anayım

Ellerim emek, yüreğim evlat kokar benim
Saçlarımın her telinde, kına yakılmış haykırışlar yüklüdür
Esmer sancılar türkü söyler mabedine ruhumun
Ve kan kırmızı fistanımda kervanlar dolusu ağıtlar inler..

Ben sevdayım

Bir kavalın iniltisinde saklıdır yürek ağrım
Ve hayatailmekilmek dokunmuş bir duanın şah damarımı
Pare pare çatlamış dudaklarımla söylerim şarkısını hasretin
Her bir zerresi umuttur benliğimin

Ben yoldaşım
Güneşi koynumda taşıyım
Öylesi sıcak ve öylesi aydınlıktır benim varlığım
Ateşten güllerle savaşıyım
Heybetli bulutlar taşıyım omuzlarımda
Çıplak ellerimle dokunurum hayatın bağrına
Ve nasır tutmuş ayaklarımla koşarım insanlığa
Ben umudum
Ben emeğim
Ben huzurum
Ben can-ı cananım
Ben hayatın ta kendisiyim, seyreyleyin beni
Hele bir görün Tanrı'nın en zengin eserini...

Sibel Adıbelli

Anlatan anlatılan olamamak

Varlığımı
Tanrılar anlatmış bana
Duymak istememişim
Benden uzak
Yer ve Gök kadar ağır karmaşık kabuksuz hikayeler.

Yer ile Gök arasında kaybolmuşum ben.
Kayıpken Tanrıların mekansızlığında
Sessiz zamanların kayıtlarına düşmemişim ben

Anlatanı anlatılanı olmayan
Bir hikayeyim ben
Yalan mı!
Yanlış mı!
Yoksa kutsal mı!..
Bilmiyorum

Anlatan anlatılan olamamak...
Belki de bir mucize
Çözülemeyen bir sır
Fırtınalar arasında paylaşılmış bir ses
Yoksa
İnanılmamaktan korkan bir yalan mı olmaktır..
Belki de işlenmek üzere olan bir günah
Ya da
İşlenmiş bir günahın affına sunulan bir kurban
Kim bilir!
Belki de kutsal kasenin kırıldığı anın laneti...

Keşke anlatabilsem
Ve
Anlatılabilsem
Oysa ne çok zordur,
Ağırlığı bütün günahların toplamı olan bedenimi anlatmak.
Ve
Bütün unutulmuşlukların acısı olan ruhumu.
Bütün kötülüklerin kefareti olan her halimi...

Keşke anlatabilsem,
Bütün zamanların alıp da bir daha vermediklerini
Keşke anlatabilsem,
Mekansızlıkta yaşanmamışlıklarımı
Yaşanıp da anlaşılmamışlıklarımı.

Ya ayaza asılı buz kesilmiş
Ve
Açmadan dökülmüş çiçek halimi
Kim anlatacak,
Kim anlayacak
Tomurcuk iken ölmenin ne kadar zor olduğunu
Ve
Daha açmamış tomurcuğun yalnızlığını

Anlatabilsem keşke
Sesleri,
Korkuları.
Özlemleri ve sessizlikleri
Yalnızlığı,
Kayıpları.
Oysa ne çok görünür hikayem var
Saklı Pandoram'da.
Anlatabilsem
Her şeye yetebilen mutluluğumu.

Belki de her şeyin değip farketmediği
Herkesin dinleyip duymadığı
İzleyip de görmediği bir dinletiyim ben

Kaybettiğim ne çok şey varmış diyorum kendi kendime.
Kavuşabilir miyim
Kaybolduğum Yer ile Gök arasındaki kendime!
Kendim olabilir miyim acaba
Tanrıların anlattığı kendim olmadan!

Ruhum ağır
Bedenim yorgun
Kayıplar artık uçuşa kaldırmıyor beni.
Yine de düşler düşündürüyor beni.

Evet
Ne çok zormuş
Yer ile Gök arasında kaybolan kendini aramak
Ve yine ne çok zormuş
Zamansızlıkta mekansızlıkta
Ve anlamsızlıkta anlam arayışçısı olmak.

Ve yine ne çok zormuş
Düşse düşmek ve düşten uyanmak.
İşte şimdi yine düşteyim.
Bir dilek diliyorum düşümde

Çocuklar, günahsızlar ve Melekler dokunsun bana
Dokunsun ki uyanabileyim.
Yer ile Gök arasında olup bitenleri anlayabileyim.
Ve bir kez daha dilek diliyorum düşümde
Ruhu güzel olanlar
Yüreğinde aşk taşıyanlar
Hiç yalan söylememiş olanlar uyandırсын beni
Uyandırсынlar ki
Tanrı ile Kendim arasında olup bitenleri
Anlayabileyim
Ve dinlenen
Anlatılabilinen
Anlaşılan
Yeni bir HİKAYE OLABİLEYİM...

Besime Konca

Üşüyorum anne

Üşüyorum anne, üşüyorum odam çok soğuk,
Tedirginim, korkuyorum kendimden
Derdimi anlatamıyorum kimseye ANNE
Biliyorum, bana söylemesen de biliyorum
Yaşadığım ızdırabı sen de yaşadın
Her ne kadar anlatmasan da ANNE
Ne olursun gel yanıma sarıl bana
Penceremin camında
Göklere dalalım seninle ANNE
Bak gök masmavi yıldızlar da parlıyor
Yarın güneş de doğacak ANNE
Yüreğimde kaynayan güzellikleri
Ben de ay gibi, güneş gibi, yıldızlar gibi
Hayatla paylaşsam ANNE
Ne zamam bedenime
Kurşun yağmuru yağar ANNE.

**Souzanların anısına...*

Hatice Mamaklı

Teil III
Jede frau hat eine geschichte

Vorwort

Nichts, das geschieht, geschieht aus dem Nichts. Weder können wir das Gestern vergessen, noch auf das Morgen verzichten. Während wir inmitten von zerschollenen Träumen das Leben von Neuem aufbauen, wissen wir, dass wir uns am Nullpunkt befinden.

“Null” beschreibt das Nichts. Doch “Null” ist auch eine Zahl, und wir Frauen bemühen uns, auf Null zu kommen. Denn Null ist eine wichtige Station zwischen dem Negativen und dem Positiven. Daher steht das vorliegende Buch nicht jenseits von Null auf der Seite des Negativen, sondern am Übergang zum Positiven.

Das vorliegende Buch besteht aus den außergewöhnlichen Geschichten vieler Frauen. Es ist von der Frauenbegegnungsstätte UTAMARA unter dem Namen „Jede Frau hat eine Geschichte“ veröffentlicht und beinhaltet die eingereichten Beiträge des gleichnamigen Schreibaufrufes an Frauen für Geschichten und Gedichte.

Die Geschichten, die wir darin lesen, sind vielleicht nicht unsere eigenen, doch sie tragen einen Teil des Lebens einer jeden von uns in sich. Beim Lesen werden wir manchmal Trauer empfinden –manchmal Erschütterung. Bisweilen werden wir innehal-

ten, tiefer in eine Geschichte eintauchen und uns darin verlieren.

Wir werden den Gesichtern von Unterdrückung und Verrat begegnen. Bald werden wir uns auf den Gipfeln der Berge wiederfinden, bald einsam auf den Straßen Europas. Wir werden in Sackgassen geraten, die Folgen der Flucht werden unser Herz verbrennen, unser Körper wird rebellieren. Wir werden atemlos zwischen Wolkenkratzern stehen, den Wettlauf mit der Zeit verlieren und uns im Dickicht einer unbekannten Stadt verirren. Die Stadt wird uns schlucken, bevor wir es bemerken...

Wir werden lesen, wie sich der harmlose Schnee, der vom Himmel rieselt, in einen gnadenlosen Henker verwandelt. Wir werden es hassen, durch den Schnee zu spazieren und dabei als Spuren rote Flecken in der weißen Natur zu hinterlassen. Der nächste Schnee deckt die Flecken zu und verwischt unsere Spuren; der Tod setzt seine weiße Maske auf, als trüge er nicht ein schwarzes Antlitz. Weißer Himmel, weiße Erde; der Tod legt sich gleich einem schwarz-weißen Vorhang über unsere Augen...

Beim Lesen werden wir zwischen Vergangenheit und Zukunft pendeln. Furcht ergreift uns, Verzweiflung und Scham. Dann stellen wir uns die nagende Frage: „In wessen Hand liegt unser Schicksal? Wer hat uns dieser Hand ausgeliefert, und in wessen Namen?“

„Wer mischt sich in unser Leben? Wer lässt uns gleichzeitig Hass, Schmerz und Sehnsucht fühlen? Ist es ein Schicksal, oder sind wir es selbst? Wird es weniger wehtun, wenn wir an ein Schicksal glauben, macht es das leichter?“ Beim Lesen verstehen wir, wie sehr wir uns irren, wie viel wir von unserem Selbst eingeüßt haben. Wir hinterfragen, urteilen über uns selbst und mit uns über die Heldinnen der Geschichten.

Manche Geschichte wird uns erstaunen. Wir wundern uns über unsere Großherzigkeit; dass unser Herz selbst dann die Größe hat zu verzeihen, wenn es tödlich verletzt ist.

Mit diesem Buch unternehmen wir eine Reise vom Gestern ins Morgen. Der Weg ist weit, der Atem gehört nicht ins Jetzt. Wir schreiten voran. Beim Gehen sehen wir, wie wir uns in unser

Schneckenhaus zurückgezogen haben, wie wir uns haben einschüchtern lassen und wundern uns, wie nicht einmal unser Name als Erinnerung bleibt, wenn wir sterben. Beim Lesen stockt uns der Atem. Denn in jedem Atemzug steckt Gefangenschaft. Wir sind in Ketten geschlagen. Ein Stück Freiheit wird vor uns versteckt, unsere Augen stecken hinter Maschendraht und wir in unserem Schneckenhaus. Um uns sind Mauern so dick, dass nicht einmal die Schatten an sie heranreichen, und den Mördern gehören die Geschichte und die Welt! Beim Lesen verstehen wir und merken, dass die Hälfte der Geschichte der Menschheit noch ungeschrieben ist.

Die Hälfte; es fehlt also etwas. Was halb ist, bleibt unvollständig. Um ein Ganzes zu werden, muss es vollständig sein. Kann ein halber menschlicher Körper vollständig sein? So wie der Mensch unvollständig bleibt, so sind es auch die Gesellschaft, die Geschichte, die Kunst, die Literatur: alles halb und mangelhaft. Wie ein zu früher Tod und ein noch nicht zu Ende gelebtes Leben. Dieses Buch will ein Schritt sein, um das halb Gebliebene zu vervollständigen. Vielleicht ist ein noch nicht fertig behauener Baustein für die Zukunft.

Erwarten wir von diesem Buch nicht, was andere Bücher üblicherweise enthalten. Denn wir werden es darin nicht finden. Versuchen wir nicht, die Sätze zu korrigieren. Lesen wir sie, wie sie hier stehen. Sagen wir nicht: „Vielleicht wollte sie ja etwas anderes sagen.“ Nein, sie wollte es genau so sagen!

Diese Geschichten sind die wahren Geschichten von Frauen, die sich an das Leben klammern und Unwettern die Stirn bieten! Die Autorinnen dieses Buches wissen, dass das Leben zu ernst ist, um es auf die leichte Schulter zu nehmen. Sie wissen, dass die Welt keine Bühne ist und die Einsätze nicht vorher feststehen. Denn das Erlebte und Gefühlte ist die Wahrheit selbst. Zu Papier bringen lässt sich nur ein Widerschein der Wahrheit.

Die Erzählungen und Gedichte dieses Buches, das auf Kurdisch, Türkisch und Deutsch erscheint, sind eine wertvoller als die andere. Wenn wir Jede Frau hat eine Geschichte lesen, ver-

stehen wir einmal mehr, dass der Schrei der Frauen stets derselbe ist, ihre Hoffnungen einander ähnlich...

Wir glauben, dass Jede Frau hat eine Geschichte auf großes Interesse und viel Zustimmung stoßen wird. Schreiben bedeutet auch, an einem Punkt den Aufstand zu wagen, einen Schrei nach Freiheit. Schreiben wir also! Wir wissen, dass jede von uns eine noch ungeschriebene und ungelesene Geschichte besitzt. Vergessen wir nicht: Jedes Leben ist wertvoll und jede Geschichte wartet darauf, entdeckt zu werden...

Frauenbegegnungsstätte Utamara



Das mutige mädchen

Es gab mal ein Mädchen. Ihr lieblicher Vater ist bei ihrer Geburt abgehauen, als das Mädchen dann endlich geboren wurde, gab ihre Mutter Larissa ihr den Namen "Lisa." Nach ein paar Jahren war Lisa endlich drei Jahre alt. Sie bekam noch eine kleine Schwester, in der Zeit hatte ihre Mutter angefangen als Prostituierte zu arbeiten. Sie wollte es eigentlich gar nicht, doch sie musste einfach... Nach einem Jahr hat es das Jugendamt herausgekriegt und Lisa und ihre kleine Schwester wurden von Larissa getrennt und weggenommen. Als Lisa dann fünf Jahre alt wurde, hat sie eine Familie adoptiert und sie hat bis zu ihrem zwölften Lebensjahr bei ihnen gelebt. Doch ihre Pflegemutter wurde sehr krank und starb daran. Lisa war am Boden zerstört und heulte in der Schule nur noch...

Ihr Pflegevater hatte sich daraufhin voll geändert und hatte angefangen Lisa sexuell zu belästigen, also zu missbrauchen, er hatte sie auch geschlagen und Lisa konnte einfach nicht mehr.

Eines Tages ist sie heulend zur Schule gekommen und hatte ihre besten Freundinnen Jessica und Nicole alles erzählt. Die beiden trauten ihren Ohren nicht, sie wussten nicht was sie tun sollten und hat-

ten ihr vorgeschlagen Hilfe zu finden. Doch als es dann auch das Jugendamt erfahren hatte, wurde sie sofort ins Kinderheim geholt...

Seitdem Tag an hat sie sich voll geändert, sie macht immer Fehler, macht mit Jungs rum und so. Ihre Freundinnen Jessica und Nicole waren sich nicht mehr sicher um ihre Freundin und das sagten sie ihr dann auch. Somit beschloss Lisa zu einem Psychologen zu gehen. Sie ist dann eine längere Zeit dahin gegangen, doch es hat sich nichts geändert oder verbessert, daraufhin hat sie aufgehört.

Eines Nachmittags sah Nicole wie Lisa rauchte und sie rief sofort Jessica an und sagte es ihr, Jessica aber glaubte Nicole nicht. Am nächsten Tag in der Schule roch Lisa einfach schrecklich, Jessica wurde stinksauer und rastete aus. In der Pause gab es einen Riesenstreit zwischen den Freundinnen. Am nächsten Tag hatte sich Lisa entschuldigt, doch dann sah Nicole die Narben an ihren Armen. Gerade als Jessica annehmen wollte, machte Nicole sie darauf aufmerksam...

Da gab es wieder Streit, da ging Lisa zum Arzt und regelte alles. Nach einer Weile war alles wieder geregelt. Aber als sie dann eines Tages wieder heulend in die Schule kam, fragten ihre Freunde, was los ist... Sie erzählte, dass sie in der letzten Nacht im Kinderheim von einem Jungen ausgezogen und misshandelt wurde. Lisa brach in Tränen aus, sie fing an zu zittern, sie sagte, dass der Junge nur mit einer Unterhose in ihrem Zimmer war und sie auch noch auszog...

In der Pause sagte sie, dass sie denkt, dass sie vielleicht schwanger sein könnte... Ihre Freundinnen wussten nicht, was sie jetzt tun sollten. So gingen sie, zu der Vertrauenslehrerin von der Schule. Sie ging mit Lisa zusammen zum Frauenarzt. Als sie am nächsten Tag in die Schule kam, war sie über glücklich und lachte zum ersten Mal seit längerer Zeit... Sie sagte, dass sie nicht schwanger sei! Gerade als wir dachte, es ist alles wieder gut geworden, geschah das Schlimmste nach ein paar Wochen. Lisa war den ganzen Tag über total traurig und hatte nicht einmal ein Wort gesagt... Aber nach der Schule kam sie traurig zu Nicole und Jes-

sica und erzählte ihnen, dass sie jetzt wieder adoptiert wurde und die Schule wechseln muss... Jessica und Nicole wurden traurig, doch sie dachte sich dabei: "Wenn unsere Freundin glücklich wird, dann werden wir es auch."

Bevor Lisa ging, sagte sie noch einen letzten Satz: "Das Leben wird von Tag zu Tag schwerer und ich bin bestimmt nicht die Einzige, der es passiert ist. Es gibt noch so viele andere Frauen, die Schlimmeres erleben, doch Gott hat mir einen Gefallen getan und mir euch geschickt."

Sie bekam Tränen in die Augen, drehte sich um und ging für immer weg.

Serde Soyer

Kurz vor zwölf

Laura ging vorbei, einfach an ihrem Haus vorbei. Sie sah noch, wie die Gardine hinter der Scheibe sich bewegte. Sie hielt Ausschau nach ihr. Es war später geworden als sonst. Der Bus hatte sich Zeit gelassen. Vielleicht war es diese kleine Wartepause an der Haltestelle, die Laura aus ihrer Alltagsroutine gebracht hatte, die minimale Abweichung vom Üblichen, die sie nun aus dem Ruder laufen ließ. Zu spät war es ohnehin. Das Mittagessen müsste schon auf dem Tisch stehen. Sie wurde erwartet.

Laura aber wollte nicht mehr erwartet werden, wollte nicht mehr, dass man von ihr etwas erwartet. Das wurde ihr plötzlich klar, ließ sie unbeirrt weiterlaufen. Die üblichen Rechtfertigungsversuche, auf das „wo bleibst du nur“, wollten sich nicht mehr einstellen. Ihre Kehle schnürte sich zusammen. Sie hatte es satt. Zu dicht war es geworden, das Beziehungsgeflecht. Immer wieder neue Menschen, neue Aufgaben, zunächst vereinzelt, wie dünne Spinnfäden, die man leicht hätte abstreifen könne, dann immer zahlreicher, bis allmählich ein Kokon entstand, der ihr kaum noch Bewegungsfreiheit ließ. Jeder Faden zog an einem anderen Ende. Es wurde eng und enger.

Abreißen, durchbeißen - das hatte sie in letzter Zeit öfter gedacht, durchbeißen, ehe die Fäden ihr auch den Mund verschließen würden. Sie für immer Stumm werden ließen. Die Stummheit hatte ohnehin Überhand genommen. Sie war schon lange anders als sie hätte sein wollen.

Stumm blieb sie, wenn sie in der Wohnung über Heizungen, Stühlen, Tischen die nasse Wäsche fand, die sie kurz zuvor auf dem Balkon aufgehängt hatte. Mutter ließ sich nicht ausreden, dass nach alles gestohlen wird. Anfangs hatte Laura noch gekontert „fliegende Räuber gibt es nicht“, doch inzwischen hatte sie die nutzlosen Richtigstellungen aufgegeben, sich damit abgefunden, dass nichts mehr ankam, oder dass es nach fünf Minuten wieder vergessen war. So nickte sie einfach ab, wenn Mutter Katzen und Hunde in der Wohnung sah, war schon froh, dass sie die unsichtbaren Gäste nicht füttern musste. Für Mutter waren sie so real wie die vermeintlichen Telefonanrufe, auf die sie mit dem Öffnen der Haustür reagierte, was Laura in ständige Alarmbereitschaft versetzte. Es fiel ihr immer schwerer, die eigene Wahrnehmung gegen die fremde mütterliche zu behaupten. Sie war sich im Lauf der Jahre immer mehr abhanden gekommen.

Manchmal erappte sie sich dabei, dass sie eine gewisse Hoffnung darin sah, dass Mutter nicht mehr so lange leben würde und dann alles leichter würde und sie schämte sich dafür, versuchte ihr ungehörigen Gedanken abzubüßen durch lange Sparziergänge mit Mutter und das Bereitstellen von Leckereien, um Mutter den Fernsehabend zu versüßen. Ihr dankbares „was wäre ich ohne dich“ verstärkte jedoch Lauras Schuldgefühle.

Stumm blieb sie auch, wenn ihr Mann ihr vorwarf, sein Lieblingshemd nicht gebügelt zu haben, ihn zu vernachlässigen, bei all den anderen Dingen, die sie im Kopf habe. Anfangs habe sie entgegnet, nur zwei Hände zu haben, doch inzwischen vermied sie Auseinandersetzungen, sie hatte nicht mehr die Kraft dazu.

Auch nicht, um den Enkeln Einhalt zu gebieten, wenn sie auf ihr freundliches „wie schön, dass ihr da sein“ nicht eingingen,

sondern zielstrebig auf Gummibärchen und Bonbons zustrebten.

Selbst als die Nachbarin ihr die Kiefernadeln, die von den alten Kiefern beim letzten Sturm in Nachbars Garten geweht worden waren, vor die Haustür gekippt hatte, blieb sie stumm.

Die Freundinnen, die ihr früher als Klagemauer gedient hatten, luden gern ihre eigenen Sorgenpäckchen bei Laura ab, und ehe sie zum reden kam war die kurz bemessene Zeit, die ihr der Pflegedienst der Sozialstation ließ, verstrichen und sie blieb stumm.

Es gibt mehr Münder als Ohren, dachte sie oft, obwohl es gerade umgekehrt von der Natur vorgesehen zu sein schien.

An jenem Morgen aber war selbst das Denken in ihr verebbt, hatte sich die Stummheit so ausgedehnt, dass der Kokon zu platzen drohte. Jedenfalls trieb der Wind ihn vor sich her, sie in ihm vor sich her, wie eine Luftblase, federleicht – vorbei an ihrem Haus. Die Sonne tat ein Übriges, breitete vor ihr eine goldene Bahn aus. Sie musste nur gehen, eingehen, dass sich wie Schweben anfühlte, dem sie sich willenlos ergab. Sie war frei, seit sie Mutters Gesicht hinter der Gardine die Aufmerksamkeit verweigert hatte. Seit sie das Haus hinter sich gelassen hatte, war sie frei.

Überwältigt von diesem Gefühl entlud sich die aufgestaute Stummheit in einem Schrei, einem Schrei, der den Straßenlärm übertönte, sich bis zum Himmel aufschwang, bis er schließlich vom Lärm eines Düsenjägers geschluckt wurde. Sie schluckte auch. Es war nicht ihr Schrei gewesen, nein, er hätte es nur sein können, ein Wunschscrei, vergleichbar dem Urschrei, denn findige Therapeuten erdacht hatten, damit gequälte Zeitgenossen Luft ablassen können.

Eine Kreissäge schrie, schrie unerbittlich, Lastwagen donnernten an ihr vorbei, selbst die Sonne schrie schrill in ihre Augen. Böseartig, ein Presslufthammer, der ihren Frust in den Boden klopfte. Ein Inferno von Geräuschen umbrandete sie. Unversehens war sie nämlich auf der Hauptstraße gelandet. Der Mittagsverkehr trieb sie vor sich her.

Ihre Augen suchten halt, wurden immer wieder hineingerissen

in den unaufhaltsamen Strom von dröhnenden Fahrzeugen und Menschen, die an ihre vorbei hasteten. Alle schienen ein Ziel zu haben und schienen irgendwo dringend erwartet zu werden. Auf sei wartete hier niemand, hier nicht.

Hatte sie das nicht immer gewollt? Keine Fäden, die an ihr zogen, aber wie sie schnell bemerkte, auch keine Halteseile. Niemandland. Verloren kam sie sich vor in diesem Gemisch aus Lärm, Gestank, Geschäftigkeit. Kalt und Richtungslos fühlte sich ihre Freiheit an.

Immer hektischer suchte sie nach Fixpunkten, die ihr hätten halt geben können, bis endlich das vertraute Supermarktschild vor ihr auftauchte. Vor Erleichterung kamen ihr fast die Tränen. Eine Anlaufstelle, ein Ziel, lag vor ihren Augen. Die Schiebetür öffnete sich gnädig, der rollende Kokon war nicht mehr Spielball des Windes, war wieder in der gewohnten Bahn. „Brot“ fiel ihr ein. Brot könnte sie noch kaufen. Mutter hat immer Angst, das Brot würde ausgehen. Käme sie mit Brot nach Hause, würde der Ärger über ihre Verspätung schnell verfliegen. Sie wäre nicht so ganz hinter den in sie gesetzten Erwartungen zurückgeblieben. Die erste Erwartung konnte sie an der Kasse erfüllen. Brot gegen Geld. Nie hat sie so freudig gezahlt, das Wechselgeld in Empfang genommen. Sie war wieder auf der sicheren Seite.

Dennoch umspielte ein bitteres Lächeln ihren Mund. Allzu kurz war ihr ungeplanter Freigang gewesen, ein kleines Kopfglück, einen Anflug von einem Gedanken lang, der sich zu schnell die Beine dienstbar gemacht hatte.

Am meisten machte er die freudlose Erleichterung ihrer Familie zu schaffen, als sie mit dem Brot in der Tür erschien. Es schien ihr, als habe sie Mutter, Enkel und Mann um ihre Trauer betrogen.

Barbara Franke

Es gibt keine belohnung ohne einen preis

Schon in sehr jungen Jahren hat mich das Leben gelehrt, dass jede Belohnung einen Preis hat. Dieser Preis besteht manchmal darin, zum Gespött anderer zu werden, kritisiert, ausgestoßen zu werden, und manchmal wie im Falle von Ehrenmorden, mit dem Leben zu bezahlen.

Wie hoch auch immer der Preis sei: Eine Wahl zu treffen und die Verantwortung für diese Wahl zu übernehmen, ist besser als jeden Tag zu sterben.

Der Tod stellt nicht nur ein körperliches Verschwinden dar. Individuen, die keine Verantwortungen des Lebens übernehmen, haben lediglich eine aus ein-und ausatmenden Körpern bestehende Gesellschaften geschaffen.

Die Gesellschaften, die aus Individuen bestehen, die sich dafür entschieden haben, nicht zu verzichten und keinen Preis zu zahlen, werden sehr einfach regiert. Sie können sehr einfach manipuliert werden.

"Jede Belohnung hat einen Preis.", heißt es. Eine Belohnung ohne einen Preis ist nicht möglich. Denn das Wesen des Lebens

besteht in der Dualität wie: Mann-Frau, Yin-Yang, Morgen-Nacht, Sommer-Winter.

Überhaupt keinen Preis zu zahlen, ist zwar eine schöne Sehnsucht, stellt aber eine Utopie dar.

In der Welt und in unserer Heimat stehen die Frauen an der Spitze derjenigen, die einen Preis zahlen.

Das im Mutterleib schon ungewollte Geschlecht ist nach seiner Geburt zu einem ungewollten Kind geworden. Sie ist zu einem "wie ein Sohn" erzogenes Kind der Eltern geworden, die sich einen Sohn gewünscht hatten.

Während das auf den Fotos verewigte Geschlecht der Söhne den Wert von einer an der Wand angebrachten Urkunde besitzt, ist der Tochter "Schande und Scham" gelehrt worden.

Sobald sie auf die Welt kommt, ist ihre Existenz von den "Mauern der Schande" umrahmt.

Ihr ist vierzig Mal gesagt worden, dass Mädchen seriös zu sein und nicht viel zu reden haben.

Ihre Erziehungsweise ist im Vergleich zum Bruder viel häuslicher.

Sie hat "diejenige" zu sein, die ihr Zimmer, ihren Tisch, ihr Haus aufzuräumen hat.

Reinigung, Essen und Bügeln sind von ihr erwartet worden.

Sie ist zu derjenigen geworden, die kocht, die kehrt, die züchtig und anständig ist.

Sie ist zu derjenigen geworden,

die erschossen wird, weil sie keine Jungfrau ist,

die auf die Straße geworfen wird, weil sie keinen Sohn gebärt,

die eine "Mit-Ehefrau" erhält,

die an dreizehn Stellen erstochen wird, weil sie mit ihrem Freund spazieren geht,

die im Namen der Treue beschnitten wird,

als schuldig befunden wird, weil sie vergewaltigt wurde.

Sie ist:

Zu "langes Haar, kurzes Hirn", "Derjenige, der nicht seine Tochter schlägt, schlägt auf seine Knie.", "der keine Schläge vom

Rücken und kein Eselsfohlen vom Bauch fehlt" geworden.

Sie ist zu einer Person geworden, über deren Länge des Rocks, Tiefe ihres Dekolletés der Vater oder der Ehemann entscheidet. Sie ist aufgrund ihres Kopftuchs zur Zielscheibe der Wächterdenkweise geworden. Kurz gesagt, steht sie seit Jahrzehnten an der Spitze derer, die einen Preis zahlen.

Natürlich ist es eine schöne Sehnsucht, überhaupt keinen Preis zu zahlen, doch es ist eine Utopie.

Während diese Sehnsucht weiterhin einen Platz in meinem Herzen einnimmt, fahre ich fort, meine Entscheidungen zu treffen, ich bin bereit, den Preis zu zahlen.

Piyale Etgintogrul

Indianernessel und aronstab

In meinem Leben hat die Nase das Sagen. Sie weiß, ob etwas roh, gar, verdorben oder nicht ganz sauber ist, sie lässt mich wissen, mit welcher Pflanze, welchem Tier, welcher Art Mensch ich es zu tun habe, und ob das gut geht mit uns. Sie macht mich sprachlos klug. Diese Gabe habe ich natürlich nicht für mich allein gepachtet. Dasselbe passiert auch anderen, man steht jemandem gegenüber und weiß ohne viele Worte sofort, hier treffen zwei gleichen Kalibers aufeinander oder eben die beiden ungleichen Seiten ein und derselben Medaille. Von zwei solcher Personen will ich erzählen, dabei meine Nase zu Wort kommen lassen, natürlich nach bestem Riechen und Geruchssinn. Zwei alles andere als Musterleben will ich erschnüffeln, die Lebensmuster zweier Künstlerinnen aufzeichnen, lässt man gelten, dass die Fähigkeit, Schwierigkeiten im Leben zu meistern, am Ende auch eine Kunst ist. Hier also die Geschichte von Gretchen und Anna, die Geschichte meiner beiden Großmütter.

Schmales Gesicht, ernster Blick, glattes kurzes Haar, dazu dunkle Baumwollhosen, grobe Lederschnürschuhe, um den zierlichen Leib eine halb hochgesteckte Metzgerschürze, es riecht nach geräucher-

tem Schinken, nach Bier und Zigarettendunst – das ist meine Großmutter Gretchen. Direkt daneben: Volle rote Lippen, ein leichtes Lächeln, dunkelblonde Locken, ein helles Leinenkleid, um den Hals eine Kette mit Medaillon, es duftet nach Veilchenpastillen, nach geröstetem Kaffee und frisch gemähter Wiese – meine Großmutter Anna schaut mich an. Es tut mir leid, ich habe beide nie kennen gelernt, sie waren schon verstorben, als ich geboren wurde. Und doch kann ich von ihnen berichten, denn ihre Leben haben, wie jedes Leben, Spuren hinterlassen. Spuren, die ich in mir spüre, die mir sagen, wo ich herkomme und warum ich bin wie ich bin und dass es in Ordnung ist wie ich bin. Und noch ein Grund, warum es lohnt, etwas über diese Frauen zu erfahren: Beide haben während ganz besonderer Zeiten allein für sich und ihre Familien gesorgt, haben sich dabei weder von Angst, noch von Trauer lähmen oder gar lenken lassen, kein hohles Wort, kein aufgeblasener Satz konnte sie in die Irre führe.

Also Gretchen zuerst, sie war die ältere und ernstere von beiden. Da gibt es keine Schmunzel-Anekdoten, keine leichte Kost, kein lindes Lüftchen, nur Fleiß, Schweiß, Glaube, Hoffnung und Liebe: Gretchen kam 1879 im Norden des Saarlands als erstes Kind eines überstrengen und überkorrekten Bergmanns zur Welt. Nach Schule und Ausbildung in einer Klosterschule heiratete sie einen jungen mit vielen Talenten ausgestatteten Mann, meinen Großvater Josef. Die beiden zogen nach Quierschied, dort bauten sie ein Haus und ruck zuck waren fünf Kinder da. Sie wuchsen zwischen Scheuerpulver, Bohnerwachs und Seife auf, Gretchen liebte es, wenn alles blitzsauber und aufgeräumt war. Doch ihren Josef zog es zurück nach Hause, heim in den Ort mit den sieben Mühlen und den Eichenwäldern, wo man die Lohe schliss, die Rinde von den Bäumen schabte. 1912 gab es dort eine Versteigerung. Ein solides neues Haus, riesengroß, zentral am Marktplatz gelegen, eine Wirtschaft kam unter den Hammer. Gretchen und ihr Mann überlegten nicht lang, sie boten mit und bekamen den Zuschlag. Eine Gaststube wurde eröffnet, dazu gleich noch eine Metzgerei – die vielen Talente des Großvaters, man erinnere sich. Die Zeiten waren schlecht,

doch die Familie kam zurecht. Dann meldete sich lautstark prahlend und gebieterisch der erste der beiden großen Kriege des 20sten Jahrhunderts zu Wort. Ja, der Krieg befahl und nahm den begabten Großvater mit an die Front, Gretchen musste zuhause bleiben, sie durfte dort kämpfen. Ihr Schlachtfeld befand sich in der Hauptstraße Nummer 118, hier hingen ihr inzwischen 6 Kindern an Schürzenzipfel und Bein. Soldat Josef schrieb ihr Briefe, alle begannen mit "Mein liebes Kind..." Das liebe Kind aber war nicht für alle und zu jedem lieb. Gretchen kaufte Vieh ein, verhandelte mit den Bierbauern, organisierte eine Hilfskraft fürs Schlachthaus und als dieser Mensch sie einige Male hängen ließ, musste die ältesten ihrer Kinder mit anpacken, wenn sie selbst zu Schussapparat, Knochensäge und Zerlegemesser griff. Ein Fotograf hat eine solche Lebensszene für die Nachwelt festgehalten: Gretchen, daneben der todgeweihte Bulle, beide blicken stolz in die Kamera, dieses Bild hängt in meiner Küche an der Wand. Die alleinerziehende Geschäftsfrau legte großen Wert auf eine klare und direkte Ansprache, jeder wusste sofort, was die Stunde geschlagen hatte, wenn sie es für notwendig hielt. Das merkte sogar der Mann der Kirche und konnte bald den einen oder anderen Psalm darauf beten. Als mein Großvater aus dem ersten, fast die ganze Welt in dich einbeziehenden Krieg zurückkehrt, ist das gemeinsame Haus bezahlt und die drittälteste Tochter, meine Tante Justina, auf dem Weg, die erste Metzgergesellin in Hessen zu werden, Die Jahre eilten weiter und wurden zu den als golden bezeichneten 1920ern, das siebte und letzte Kind der beiden wurde geboren, mein Vater.

Etwa zur selben Zeit heiratete eineinhalb Kilometer nordöstlich ein 31 Jahre alter Gerber die 20 jährige Anna, meine Großmutter Nummer 2. Anna, aufgewachsen in den großen Zimmern eines recht ansehnlichen Bauernhauses, wurde von ihrem Johann geliebt und vergöttert, gehütet und verwöhnt. Und obwohl auch sie die Hauswirtschaft fernab ihres Elternhauses erlernt hatte, sollte ihr als Ehefrau schwere körperliche Arbeit erspart bleiben. Es gab einen Knecht und zwei liebe, ledig gebliebene Schwestern, Annas

Schwägerinnen, die sich ums Grobe und ums Hausgemachte kümmerten. Anna brachte im Laufe von 15 Ehejahren 4 Kinder zur Welt und ihren Ehemann dazu, ein Jagdrevier aufzugeben, von dem es hieß, dort gingen die Wilderer alles andere als zimperlich mit dem Jägern um. Johann gab dieses Hobby ohne Murren auf, er hatte in seinem Handwerksbetrieb, zu dem auch eine kleine Landwirtschaft gehörte, und als Ortsvorsteher ohnehin genug zu tun. Doch gab es da auf einmal etwas, was ihm großes Kopfzerbrechen machte: Eines Nachts rissen maskierte Braunhemden den Nachrichtenkasten von der Hauswand ab und zertrümmerten das Teil in kleine Stücke. Wie übel riechendes Sekret, das aus einer Wunde quillt, kam da etwas auf ihn zu und wollte ihn zwingen, in die eine Partei einzutreten. In der Folge überschwemmte Wortgewalt das ganze Land. Parolen überfluteten die Städte, erreichten am Ende auch das Dorf im Hochwald, dort vergifteten sie die Brunnen normalen Menschenverstandes und wurden zum steten Tropfen übler Nachrede. Johann verweigerte der nahenden Willkürherrschaft und dem drohenden Krieg Rede und Antwort: Eingeklemmt zwischen dem mit Heu gefüllten Ladewagen, dessen Bremsen sich gelöst hatten, und dem Gewände des Scheunentores, brach sein Rückgrat entzwei. Johann konnte spüren, was das bedeutete. Er schaute noch einmal seine Frau und die Kinder, sagte zu meiner Mutter "Bleib brav, mein Mädchen" und starb.

Es war der Sommer 1935. Anna erkannte nicht sofort, was ihr da wiederfahren war. Die Tage nach Johanns Tod erlebte sie wie betäubt. Stolz und gefasst stand sie am Grab. So viele Blumen und Menschen um sie herum. Es duftete nach Nelken und Jasmin, roch nach guter Kleidung, die monatelang zwischen muffigen Mottenkugeln im Schrank darauf gewartet hatte, endlich wieder einen großen Auftritt zu haben. Verwandte, Nachbarn, Bekannte, Gerberkollegen und Lederhändler waren gekommen, darunter auch Männern, die sich einen Platz im totalen, sich wie toll gebärdeten Machtgefüge des Staates gesucht und gesichert hatten. Einer davon drückte Anna anteilsnahmევოლ die Hand und redete dabei

von seiner jederzeit abrufbaren Hilfe. Zwei Wochen später rückten Schlepper und Sattelzüge an, sie transportierten die konfiszierten Maschinen aus Annas Gerberei in den Betrieb jenes hilfsbereiten Mannes nach Koblenz. Es war, als sei Anna aus einem wunderschönen Traum erwacht, um sich in einer schrecklichen Wirklichkeit wiederzufinden. Was ihr geblieben war, raubte ihr den Atem, machte die Luft stechend scharf und beißend streng. Im Säurebad der Gerbgruben lag Johanns Erbe, die letzten Tierhäute, geschaffen um daran zu verzweifeln. Doch wer geglaubt hatte, für die junge Witwe sei nun alles am Ende gewesen, der irrte. Anna besaß nämlich nicht nur eine sehr zarte, sondern auch eine sehr zähe Seite. Diese Seite hatte sie vorher nur nie zeigen müssen, sie nie gebraucht, also war Annas zähe Seite so gut wie neu. Ein anderer Mann, der ebenfalls an Johanns Grab versprochen hatte, sich stets für sie und die Kinder einzusetzen, saß inzwischen auf einem besonderen Sessel nahe Berlin. Anna packte ihren Koffer, machte sich auf den Weg und forderte das Versprochene ein. Sie brauchte eine Stunde, eine Woche später kamen die Maschinen zurück, in Annas Gerberei entstand fortan weiter Leder altdeutscher Lohgerbung. Drei Jahre danach war wieder Krieg. Schwefliger Qualm stieg aus den Hochöfen der Schwerindustrie, auf den Feldern verdarb Gemüse, Korn sank vom Halm und wuchs aus, Vieh verhungerte im Stall, Sprengstoff fiel vom Himmel und irgendwo rieselte Giftgas von der Zimmerdecke – dagegen war die christliche Hölle ein Geisterbahnspektakel. Anna überlebte das Inferno zusammen mit ihren Kindern. Sie überwand alle Wirren, Entbehrungen und Unsicherheiten, sie überstand den Krieg. Sie hatte am Ende sogar noch genug Reserven, einem ihrer Brüder zu helfen, der seit seiner Kindheit an den Folgen einer unbehandelt gebliebenen Kopfverletzung litt. Nach einem Streit mit seiner Ehefrau tat dieser Bruder nichts anderes mehr, als seine Schritte zu zählen, um nicht verrückt zu werden. Er ließ das Reden sein und lief Tag für Tag dem häuslichen Mief davon. Seine Ehefrau ließ ihn in die Nervenheilanstalt schaffen, wo es nach Desinfektionstinktur, Angstschweiß,

Arznei und Urin stank. Anna holte ihren Bruder nach Hause zurück. Nun könnte man meinen, Anna sei ähnlich streng und ernst gewesen wie Gretchen, doch dieser Eindruck trügt. Anna mochte nichts lieber, als in einem feinen Lokal an einem hübsch gedeckten Tisch Platz nehmen, vor sich ein Stück Buttercreme-Torte und eine dampfende Tasse Kaffee. Ihr mangelhaftes Talent zum Schmuggeln und die fehlende Fähigkeit, ordentlich zu Lügen, lieferten Stoff für viele überlieferte Erzähl-Episoden. Ein dicker, im Rücken pralienen-schachtelartig ausgebeulter Wintermantel, gekrönt durch ein hochrotes, erschrocken drein blickendes Gesicht, sollen viele Zollbeamte schwach gemacht haben, schwach vor Lachen, und hätte es die schöne Naive darauf angelegt, ihr wäre für solche Auftritte Applaus auf jeder Bühne, in jedem Zirkus, bei jedem Jahrmarkt sicher gewesen. Zugleich wirkte Annas Naivität anziehend. Das andere Geschlecht anziehend. Nie konnte man sie allein mit dem Amtsveterinär zur Fleischschau in den Keller meines Elternhauses gehen lassen, weil es sonst zu Übergriffen kam. Ja, irgendwann stand Anna in Gretchens Haus meinen Eltern bei. Ein Satz, mit dem Anna größtmöglichen Unmut kundtat, ist bis heute überliefert. Zum besseren Verständnis: Normalerweise sagt man in einem solchen Fall "Mir recht es, ich gehe jetzt!" Bei Anna hieß das "Wo's mei Mandtel?" - "Wo ist mein Mantel?"

Anna wurde wie Gretchen keine alte Frau. Gretchen erlag zu Beginn des zweiten Weltkriegs mit 56 Jahren einer schweren Krankheit. Anna verstarb so außerordentlich wie ihr Leben verlaufen war. Gerade 56 Jahre alt stürzte sie auf dem Nachhauseweg im Dunkel über ein Loch in der Straße. Eine schlimme Prellung am Bein, man brachte sie ins Krankenhaus, sie war schon fast wieder entlassen, da kam es zu einer Embolie. Als die Ärzte begriffen, was passiert war, kam für Anna jede Hilfe zu spät.

Das also war sie, die Geschichte über Anna und Gretchen. Ich habe die beiden nie erleben dürfen, trotzdem kenne ich die zwei ganz gut. Von Anna habe ich den Hang zu Kaffee und Buttercreme und die Vorliebe für alles, was nach Ingwer und Indianer-

nessel duftet. Gretchen hat mir ebenfalls etwas mitgegeben, unter anderem ein Paar zupackender Hände, dazu diese Nase, die Aas und Aronstab erkennt, die geronnenes Blut von frisch zerlegtem Fleisch zu unterscheiden weiß, die bei Sauerkraut und Silage den Reifegrad erschnupern kann. Nicht zu reden von den wirklich guten Hinterlassenschaften meiner beiden Großmütter in meinem Genpol, die an dieser Stelle ungenannt bleiben müssen.

Jede dieser Frauen ist etwas Besonderes gewesen. Jede hat in entscheidenden Momenten den Kopf nicht hängen lassen und das Heft selbst in die Hand genommen, dabei nicht auf dumme Sprüche gehört, nicht gejammert und nicht erwartet, dass ein Wunder geschieht. Ihr gehabtes Dasein sagt mir jeden Tag, ja auch durch die Nase, dass alles Leben von Bedeutung ist. Wertvoll aber wird ein solches Leben erst, wenn es ihm gelingt, viele gute Gedanken als Duftmarken im Gedächtnis anderer zu hinterlässt.

Karin Klee

Kurden erwacht! (das beginn eines ende)

Rosa: Meine ersten Blicke, sahen meine Mutter, wie Sie mich weinend in ihren Armen hielt.

Sie nannte mich "mein Kind" und schloss mich in ihr Herz für alle Zeit ohne Zweck und Bedingung.

Sibel: Bei meinen ersten Schritten hielt sie meine Hand und stützte mich, so nahm sie mir die Angst zu fallen, da nun das Wissen in mir bestand, dass sie mich auffangen würde.

Rosa: Mein erstes Interesse erfuhr ich von meiner Kindergartenlehrerin; einen Baum zu zeichnen, dass die Wurzeln des Baumes meine Mutter ist, ein Symbol für die Familie ist.

Sibel: Meine erste Liebe entflammte und ich war nicht mehr von dieser Welt, umso mehr tat es weh, als ich zurück geholt wurde. Doch wurde mir von meiner Mutter beigebracht, dass ich nun das Leben erfahre.

Rosa: Meine erste Entscheidung musste ich nun treffen, die 1. Lebensebene=Illusion, das leichte Leben=Schwäche oder die 2. Lebensebene=die Wahrheit, das harte Leben =Stärke, mit Hilfe meiner Mutter entschied ich mich für die Wahrheit.

Sibel: Meine erste Erkenntnis war, dass die Menschen macht-hungrige und egoistische Wesen waren. Menschen werden unterdrückt und gefoltert und es interessiert niemanden, solange sie nicht selbst davon betroffen sind. Dank meiner Mutter bin ich keiner dieser Menschen, denn sie brachte mir bei: Ich bin KURDIN aus KURDISTAN!!!

Rosa: Meine erste Intelligenz, Empathie, begann nun für die Menschheit, die sich für die 1.Ebene entschieden und zu Menschen wurden, die meine Schwester Sibel oben zusammen gefasst hat. Meine Mutter wurde die Leitlinie meiner Selbsterkennung als Kurdin, die die Wahl zum Kampf aufgezwungen wurden, weil ihre Heimat heute in 4 Kolonien (Syrien, Iran, Irak, Türkei) von den Menschen geteilt wurde, die sich für die 1. Ebene entschieden haben.

Sibel / Rosa: Unsere erste Lebensweisheit entstand nun: Lass dich nie unterkriegen und kämpfe weiter, denn in dieser Zeit schlägt der Hass durch die Liebe hindurch....

Rosa Çelik

Katzenmutters lottoglück

Mühsam schob die alte Frau ihr Gehwägelchen die gewohnte Straße entlang. Der Weg zur Lotto-Annahmestelle schien jedes Mal beschwerlicher zu werden. Ohne die Gehhilfe hätte sie ihn nicht mehr bewältigt.

Aber diesen Gang ließ sie sich von niemandem abnehmen. Zu oft hatte sie sich Bemerkungen anhören müssen. Etwa in der Art: "Sparen sie doch lieber ihr Geld. Wer drauf wartet, gewinnt doch nicht...", mit moralisch-belehrendem Unterton. Oder: "Wenn sie wollen, bringe ich den Lottozettel hin, dann brauchen sie sich nicht zu bemühen." Dies war die freundliche Variante.

Sie lehnte Ratschläge oder Hilfsangebote stets ab.

Wen ging es etwas an, wie viel von ihrer kläglichen Rente sie darauf verwandte, um im Lotto zu tippen? Wer nichts investierte, hatte auch nicht die Chance, einmal zu gewinnen. Und vielleicht... Wenn sie an diesem Gedankenpunkt angekommen war, fielen ihr die nächsten paar Meter leichter – schon sich die Möglichkeit vorzustellen, beflügelte ihre Schritte.

Aber sie musste selbst in den Schreibwarenladen gehen und den Tippschein ausfüllen – jede Woche mit anderen Zahlen – das sollte niemand anderes für sie tun. Die Zahlen hatten magische Bedeutung – auf die Zahlenkombination von Daten aus dem Leben ihrer Mutter hatte sie sogar einmal gewonnen. Es reichte für etliche Male tippen mit Zusatzgewinn-Chance für Haus und Auto.

Noch einmal konnte sie diese Zahlen allerdings nicht verwenden. Und sie überlegte, wo sie dieses Mal ihre Kreuzchen hin malen könnte. Warum sollte sie nicht die Lebensdaten ihres Kätzchens einsetzen – des einzigen Lebewesens, mit dem sie ihr Leben teilte? Vor fünf Jahren war es ihr gelungen, das Tier auf dem Friedhof einzufangen und es in ihre Wohnung zu tragen. Obwohl sie schon damals kaum noch aufrecht gehen konnte. Ihr Rücken beugte sich immer mehr. Sie konnte ihn nicht mehr aufrichten. Es war als ob eine unsichtbare Macht sie zu Boden zöge – vorne über. So dass sie nur mit Mühe das Gleichgewicht halten konnte. Früher blickte sie den Leuten ins Gesicht, wenn sie mit ihnen Sprach. Nun aber musste sie herauf schauen – wie ein Hund. So kam es ihr vor – und die Leute blickten auf sie herab.

Sie unterhielt sich gern mit Leuten. Vor allem mit solchen, die einen Hund an der Leine führten oder mit Katzenbesitzern, die sie am Regal für Tiernahrungsmittel im Supermarkt traf. Das waren Menschen, mit denen sie Gemeinsamkeiten hatte. Sie konnte mit ihnen Erfahrungen über den Gesundheitszustand der Tiere, über deren Alter und Gewohnheiten und darüber hinaus auch über allgemeine Lebensumstände der Tierbesitzer austauschen. Auf diese Weise fühlte sie sich nicht mehr fremd in dem Städtchen, in dem sie zwar schon lange lebte, wo sie aber nicht geboren war und auch keine Verwandten hatte. Den Leuten war sie als die Katzenmutter bekannt. Viele wussten, dass sie das große Glück in ihrem bescheidenen Leben in einem Lottogewinn erhoffte.

Niemals schloss Frau Schreiber – die Inhaberin der Lotto-Annahmestelle – ihr Geschäft bevor die Katzenmutter ihren Tippschein ausgefüllt hatte. Was diese mühselig über den Ladentisch

gebeugt, wie ein feierliches Ritual vollzog.

"Was machen Sie denn mit dem Geld, wenn Sie einmal sechs richtige haben?" Wurde die Katzenmutter manchmal gefragt... "Vererben, können Sie es ja nicht."

Sie gab die Antwort sehr bestimmt: "Dann baue ich ein richtiges Tierheim – auch für Katzen oder ich kaufe einen Bauernhof, wo Tiere so leben können, wie es früher war. Keine Hühner in Legebatterien oder Schweine in engen Ställen, wo sie nie das Tageslicht sehen. Und Kühe dürften ihr Kälbchen behalten... Und ein Bernhardiner Hund müsste auf dem Hof herumlaufen, so einer wie wir ihn früher hatten..." Malte sie ihr Traumbild weiter aus.

Die Leute belächelten die alte Frau. Keiner ihrer Träume würde sich erfüllen. Sie war viel zu gebrechlich, um etwas zu unternehmen, was sie auch nur in die Nähe ihrer Zukunftsvisionen bringen würde. Ganz abgesehen davon, dass ein Lottogewinn so unwahrscheinlich war, wie jeder herbeigesehnte Glückszufall.

Das Glück aber hält sich nicht an Vorgaben – es ist launisch, verspielt und wandelbar. Oft erscheint es ganz anders als es erträumt und herbeigesehnt wurde – erzwingen lässt es sich nie!

In den stillen Mittagsstunden las Frau Schreiber in ihrem Geschäft ausgiebig die Tageszeitung. Dann hatte sie Zeit, auch Annoncen zu studieren. Viel Interessantes hatte sie auf diese Weise schon gefunden: Immer war etwas dabei, was zum Nachdenken anregte – die Welt war so bunt und voller Möglichkeiten.

Eines Tages fand sie eine sehr kleingedruckte Suchanzeige mit folgendem Text:

Landwirts-Familie bietet freundlicher Oma
erfüllten Lebensabend mit Familienanschluss.
Kleine Wohnung im Haus.
Melden unter Telefon.....

Die Vorwahlnummer gehörte zu einem nur wenige Kilometer entfernten ländlichen Vorort.

"Die Katzenmutter..." Schoss es Frau Schreiber durch den Sinn - "ob das was für sie ist?" Schon oft hatte sie darüber nachgedacht,

wie sie der freundlichen alten Frau helfen könnte, die zwar schwer an ihrer Körperbehinderung litt, aber geistig völlig klar und rege war.

Beim nächsten Besuch der alten Frau zeigte sie ihr die winzige Anzeige im Format einer Sonderbriefmarke.

Die Katzenmutter reagierte misstrauisch. "Wofür wollen die denn eine Oma haben – vielleicht geht es denen um meine Rente? Oder ich soll in der Landwirtschaft helfen? Vielleicht kochen? Das kann ich doch gar nicht – am Herd stehen mit meinem Rücken..."

So schnell ließ sich die kleine Frau Schreiber nicht abwehren, wenn sie sich etwas vorgenommen hatte, führte sie ihren Plan durch – Schritt für Schritt.

An einem Sommerabend nach Ladenschluss wählte sie die angegebene Telefonnummer.

Es meldete sich eine freundliche Frauenstimme – aus dem Hintergrund ertönte Hundegebell.

"Ich rufe wegen ihrer Anzeige in der RZ an – haben Sie schon eine Oma gefunden?" Fragte Frau Schreiber.

Die Frauenstimme lachte in den Hörer... "Ja, es haben sich schon ein paar Omas gemeldet, aber ob die wirklich kommen wollen, wissen wir nicht. Was Ernstes war wohl noch nicht dabei. Haben Sie Interesse? Sie hören sich so jung an?"

Frau Schreiber erzählte von der Katzenmutter, erwähnte auch deren schwere Körperbehinderung und das die alte Frau misstrauisch sei und noch überredet werden müsse.

"Kommen Sie doch einfach mal mit ihr vorbei, aber vor der Getreideernte, da arbeiten wir nämlich bis zum Dunkelwerden."

Es folgte eine eingehende Wegbeschreibung, dann wurde aufgelegt.

Frau Schreiber überlegte ihre weitere Strategie, ihr Vorhaben begann ihr Spaß zu machen – im Überwinden von Hindernissen war sie geübt. Außerdem hatte sie schon immer gern aus dem Hintergrund geholfen.

Zunächst musste die Katzenmutter dazu überredet werden, die Bauernfamilie zu besuchen – man müsste sich nicht sofort ent-

scheiden – erst einmal könnte man sich kennenlernen. Das Weitere würde sich finden.

An einem Samstagnachmittag fuhr Frau Schreiber mit ihrem Kombi in die schmale Straße in der Nähe des Bahndammes, wo die Katzenmutter wohnte – in einer Wohnung im ersten Stock eines baufälligen Miethauses. Die anderen Wohnungen waren von Türkenfamilien belegt. Im Hausflur roch es nach Knoblauch und südländischem Gemüse. Vor den Haustüren lagen Straßenschuhe aller Arten und Größen. Unübersehbar türkisches Flair.

Die Katzenmutter freute sich über den Besuch. Selten kam jemand zu ihr. Wenn sie nicht von früh bis spät den Fernseher laufen ließ, würde sie verblöden und das Sprechen verlernen, meinte sie.

Frau Schreiber erläuterte zunächst, dass sie nicht gekommen sei, um einen höheren Lottogewinn zu überbringen. Das erwartungsfrohe Lächeln verschwand aus dem freundlichen Gesicht der Katzenmutter und sie blickte ihre Besucherin skeptisch fragend an.

Die ging mutig auf ihr Ziel los.

"Haben Sie momentan etwas Wichtiges vor?" Fragte sie. "Wenn nicht möchte ich sie nämlich zu einer kleinen Fahrt ins Blaue einladen. Wir nehmen ihren Gehwagen mit – ich bin extra mit dem Kombi gekommen. Da passt alles rein. Den Beifahrersitz können wir so einstellen, wie Sie ihn brauchen..."

Die Katzenmutter war überrascht, so ein Angebot hatte sie noch nie bekommen. Eine Fahrt ins Blaue mit der netten Frau Schreiber, ob da nicht doch ein Lottogewinn im Hintergrund winkte? Sollte ihr endlich das Glück einmal hold sein?

Mühsam stemmte sie sich aus ihrem bequemen Fernsessel und humpelte ins Schlafzimmer. Dort hängte sie ihren Küchenkittel über einen Stuhl, streifte eine lockere Bluse über und darüber ihren weiten Regelmantel. Der Gnädig ihre unglücklichen Proportionen verdeckte. Dann stieg sie mühsam rücklings die ausgetretene Holztreppe hinunter, während Frau Schreiber den Gehwagen im Gepäckraum des Autos verstaute.

Ächzend ließ die alte Frau sich in den weit zurückgestellten

Beifahrersitz sinken. Dann gewann ihr ungebrochener Lebensmut und ihre immer noch wache Abenteuerlust die Oberhand über alle körperlichen Beschwerden. Sie konnte sich nicht erinnern, wann sie je in einem bequemen Auto gesessen und den Anblick einer sommerlichen Landschaft genossen hatte – unbeschwert und voll Vorfreude auf das Unbekannte, das sie erwartete.

Die Fahrt währte zu ihrem Bedauern nicht lange.

Zuletzt fuhren sie auf einem schmalen Feldweg mitten durch grüne Getreidefelder. Was war es, Weizen oder eine unbekannte Roggensorte? "Jedenfalls blühte an den Feldrainen der rote Klatschmohn und vereinzelt schimmerte das Blau von Kornblumen zwischen den Halmen." Die Arbeiten hier nicht mit Unkrautgiften." Bemerkte die Katzenmutter zufrieden. "Dass es so etwas überhaupt noch gibt..."

Wie aus dem Boden gewachsen ragte plötzlich ein großes Gehöft vor ihnen auf. Sie kamen über eine gepflasterte Einfahrt auf einen weiten Hofplatz, der hufeisenförmig von weißgetönten Wirtschaftsgebäuden, einem Wohnhaus und einem kleinen Laden umgeben war.

Als Frau Schreiber anhielt, öffnete sich die Ladentür. Und eine junge Frau in einer blauen Latzhose kam dem Auto entgegen. Ihr folgte schnaufend und sabbernd ein mächtiger Berna Sennenhund.

"Ich hatte neulich angerufen, wegen der Anzeige und hier ist die Oma, die eigentlich gar nicht mitkommen wollte." Stellte Frau Schreiber sich und die Katzenmutter vor.

Die hatte kaum Zeit sich von ihrer Überraschung zu erholen oder zu registrieren, dass sie überrumpelt worden war.

"Renate Hofbauer" sagte die Bäuerin freundlich - "Kommen Sie doch erst mal rein, da können wir uns besser unterhalten."

Sie reichte der Katzenmutter die Hand und half ihr fürsorglich beim Aussteigen.

"Stützen sie sich ruhig auf mich. Keine Angst, der Balu tut nichts."

"So einen haben wir doch zu Hause auch gehabt, „ bemerkte die Katzenmutter glücklich - "genauso einen." Und sie streichelte

den runden Kopf des Hundes. Der blickte sie von unten her vertrauensvoll an und sie genoss das Gefühl, sie nicht selbst wie ein Hund fühlen zu müssen.

Der kleine Laden war in der Art eines Tante-Emma-Ladens eingerichtet und er roch auch so. Es berührte die Katzenmutter wie ein Hauch aus der fernen Kindheit.

Die Bäuerin holte einen stabilen Holzstuhl hinter dem Tresen hervor. Auf dem die Katzenmutter eine Weile gut sitzen konnte. Sie blickte die beiden Frauen fragend an und die Hofbäuerin begann zu erklären:

"Es ist erst einige Monate her, da saß noch unsere liebe Oma hier auf dem Stuhl. Sie hat auf den Laden aufgepasst. Wenn wir auf dem Feld waren oder im Stall. Bestimmt haben sie auf dem Weg hier her gesehen, was wir anbauen. In der Hauptsache Dinkel, aber auch biologisch gezogenes Gemüse und Kartoffeln. Freilaufende Hühner haben wir auch. Neuerdings auch solche die cholesterinarme grüne Eier legen! Diese Eier werden uns förmlich aus den Händen gerissen! Wir gehören zu einer ökologischen Landbau-Genossenschaft und vermarkten unsere Erzeugnisse selbst.

Nun ist unsere Oma gestorben und sie fehlt uns allen sehr. Da haben wir gedacht, vielleicht lebt irgendwo eine alleinstehende alte Frau, die froh wäre bei uns zu sein und hier den Laden zu betreuen. Es ist nicht viel zu tun – die Leute können sich selbst bedienen. Das machen die gern. Es müsste nur jemand da sein, der kassiert.

Die Wohnung unserer Oma steht leer. Sie ist nicht groß, aber für eine alleinstehende Person, reicht sie bestimmt.

Sehen Sie eine Verkaufskraft zu bezahlen – das trägt der Laden nicht – aber so ginge es und freie Kost wäre auch dabei..."

"Und meine Rente?" Fragte die Katzenmutter, die so schnell den Erklärungen nicht folgen konnte.

"Ihre Rente? Die können sie für sich behalten! Zu zahlen wären nur die Nebenkosten für die Wohnung: Strom, Gas und Wasser, Fernsehgebühr – solche Sachen. Sie können sogar mit uns essen, wenn ihnen das am Abend nicht zu spät ist. Für uns kocht eine

Russland-Aussiedlerin, die mit ihrem Mann hier auf dem Hof arbeitet und sie kocht super! Sie können sich ihr essen aber auch selbst zubereiten – mittags bleibt der Laden geschlossen..."

Die Hofbäuerin blickte die Katzenmutter freundlich an und die vermochte es auf einmal den Rücken aufzurichten und der Bäuerin in die Augen zu sehen – sie waren sich beide von Anfang an sympathisch.

Als ob er das Gespräch verstanden hätte, stand der Hund auf und legte der Katzenmutter seine schwere Pfote auf den Schoß.

"Überlegen sie es sich" meinte die Bäuerin. "Ich würde mich freuen, wenn Sie zu uns kämen–und dem Balu wäre es auch recht..." Lächelte sie abschließend.

Als die Katzenmutter später wieder im Auto saß, hatte sie das Gefühl in einem Märchenstück die Hauptrolle zu spielen.

Sie würde noch ein wenig Zeit für den Entschluss brauchen, aber sie selbst würde die Entscheidung treffen.

Am Ende ihres Lebens hatte sie Menschen gefunden, denen sie etwas wert war, trotz ihrer Behinderung. Sie würde eine Aufgabe erfüllen, die sie sich zutraute und sie wäre nicht mehr alleine.

Ihr Kätzchen dürfte sie mitnehmen und dann war da noch der Hund – wie ein wiederauferstandener Freund aus der Kindheit.

Da hatte sich das Lotto spielen doch gelohnt – auch ohne Hauptgewinn.

Sie lehnte sich zufrieden in ihren Sitz zurück und spürte fast körperlich wie ihr das Glück ihr verschmitzt zulächelte.

Liane Mandt

Liebe ilse

Liebe Ilse,

jetzt geht es endlich los, unser Theaterprojekt. Du hast ja mitbekommen, wie lange wir für die Vorbereitungen und Vorgespräche gebraucht haben.

Die Rahmenbedingungen dafür hatten wir mit Clara schon im 1. Halbjahr 2011 besprochen. Wir brauchen noch einige Termine um das Stück auf die Beine zu stellen. Doch Start ist jetzt, super!

Am Wochenende trifft sich unsere Gruppe. Sieben Frauen, unterschiedliche Berufe. Wir sind verheiratet, getrennt lebend, mit und ohne Kinder, geschieden, mit neuem Partner. Das Gute ist, wir kennen uns seit vielen Jahren und haben schon viele gemeinsame Projekte entwickelt. Die Arbeit an dem Stück kann beginnen.

Ich bin sehr gespannt, wie sich unsere unterschiedlichen Charaktere entfalten. In den normalen monatlichen Zusammenkünften der Gruppe sind ziemlich vorhersehbare Strukturen vorhanden. Das Theaterprojekt könnte diese Verhaltensweisen aufbrechen und ganz andere Möglichkeiten schaffen. Das kommt natürlich auf uns an.

Wir treffen uns am Samstag am Hauptbahnhof (zentraler geht's

nicht). Einige von uns wissen nicht, wo genau die Schule ist, in der das Theaterprojekt stattfindet. Melissa, Barbara und Jolina stoßen erst vor Ort zu uns. Anke und Clara fahren mit dem Auto, Ulla, Susann und ich fahren mit der Straßenbahn. Ulla weiß wo diese Schule ist, sagt sie jedenfalls!? Hey, du kennst doch Ulla und ihren Orientierungssinn. Risiko! Susann und ich gehen dieses Wagnis gerne ein.

An der Endhaltestelle der Straßenbahn müssen wir raus, da geht es schon los. Ulla ist total verwirrt. Sind wir hier richtig? In welche Richtung müssen wir jetzt gehen? Tja, wir müssen fragen.

Wir sprechen zwei Jungs an, die mit uns ausgestiegen sind. Die sind echt süß und geben uns eine ausführliche, detaillierte Wegbeschreibung in welcher Richtung die Schule liegt. Scheint nicht so weit zu sein oder doch? Susann und ich kennen die Gegend hier nicht. Ulla ist immer noch desorientiert, geht vorwärts, dann rückwärts und murmelt ratlos vor sich hin. Ich genieße den Spaziergang, denn das Wetter ist toll, Sonnenschein, blauer Himmel und das alles mitten im November. Susann und ich schauen uns die Umgebung an und stellen fest, dass wir hier nicht leben wollten. Das erinnert zu sehr an die Kinder- und Jugendzeit im Dorf. Ruhig, aber öde!

Kaum ein Mensch auf der Straße. Das nächste sichtbare Lebewesen werden wir ansprechen. Wir suchen ja immer noch die Schule! Irgendwo sind wir falsch abgebogen. Ulla hat keine Erinnerungen mehr an die Strecke. Sie war schon mehrmals hier zu Veranstaltungen und kann das überhaupt nicht verstehen. Bei jeder Ecke meint sie, dass es nicht mehr weit sein kann. Wir wären bestimmt gleich da usw..

Plötzlich kommt ein lauter Ton aus meiner Jackentasche! Mein Handy!

Den Klingelton hab ich noch nie gehört. Wer ist das? Ha, Barbara ist es, sie will wissen wo wir bleiben? Wir wären schon lange unterwegs. Die Schule wäre doch gar nicht so weit weg von der Endhaltestelle der Straßenbahn. Herrje, die haben keine Ahnung von den Qualitäten unserer Scoutfrau. Ich kann telefonisch mit Barbara einen Abgleich der Straßennamen machen.

Klasse, wir stehen quasi vor den Toren der Schule. Wir müssen uns nur umdrehen. Puh, geschafft!

Anke steht schon hinten am Auto und winkt uns ein. Fast alle sind da, fehlen nur noch Jolina und Melissa. Von Jolina wissen wir, dass sie ein bisschen später kommt. Und Melissa? Wenn sie da ist, ist sie da, Melissa halt!

Wir nehmen den Raum in Besitz. Es ist der Musikraum der Schule. Riecht und sieht aus, wie Schulräume nun mal so sind. Schön ist anders! Wir breiten uns aus und ziehen bequeme Klamotten an.

Dann beginnen die Erkundung des Orts, was gibt's hier zu sehen? Der Raum ist relativ kahl, hat aber 'ne tolle Fensterfront mit Aussicht zur Sonne. Die Akustik ist in Ordnung. Wo sind die Toiletten?

Nachdem wir alles Wesentliche geklärt haben ruft Clara zur Arbeit. Wir wollen ja gemeinsam etwas schaffen. Melissa ist inzwischen auch da.

Zum Aufwärmen gehen wir durch den Raum. Clara gibt Ansagen wie wir gehen sollen. In Kurven, in Geraden oder zackig das Ziel anvisieren. Mit gestrecktem Arm die Richtung anzeigen und losmarschieren. Dann kommen noch unterschiedliche Tempobefehle dazu. Tempo 3 ist normales Gehen, Tempo 5 sehr schnelles Gehen und Tempo 1 ist Gehen in Zeitlupe. Was für eine Konfusion!

Wir schaffen es dennoch, einem Zusammenprall zu entgehen. Clara geht noch einige andere Übungen mit uns durch, zur Koordination und Konzentration. Auch zum Abwerfen von Alltagsballast.

Nach einer kurzen Pause gehen wir erneut durch den Raum. Unsere Aufgabe ist jetzt eine andere. Wir suchen eine bestimmte Art von Bewegung. Dabei probieren wir einige Möglichkeiten aus und bleiben, jede für sich, bei einer bestimmten Gangart. Damit laufen wir weiter und Clara bringt uns ganz beiläufig dazu, der Person, die da geht, einen Namen zu geben. Wenn wir Lust dazu haben. Wir sollen mal überlegen, ob dieser Jemand männlich oder weiblich ist. Welche Persönlichkeit schlummert dahinter? Ist diese Person selbstbewusst oder gehemmt, arrogant oder unsicher oder, oder...

Dann ergeht noch die Order, einen Satz zu sprechen, wenn wir

vor dem Publikum angekommen sind, nämlich: "Ich lege Ihnen mein Herz zu Füßen!" Der stimmliche Ausdruck soll das Bild des darzustellenden Menschen ergänzen. Spannende Angelegenheit!

Nach ein paar Minuten baut Clara eine "Bühne" auf und wir – das Publikum – nehmen auf unseren Stühlen Platz. Eine nach der anderen stellt nun ihr Individuum vor. Anschließend reflektieren die Zuschauer, was sie gesehen, gehört und empfunden haben. Clara als Theaterpädagogin gibt ihr Veto zuletzt. Dann kann die Schauspieler:in ihrerseits ergänzen oder vervollständigen was zu der Rolle noch fehlt. Und wie sie sich bei der Darstellung gefühlt hat.

Ich bin von dem Workshop begeistert. Diese Kreativität, das Miteinander! Kein Alltag, kein negativer Stress! Ich kann mich gut auf die verschiedenen Spielereien einlassen. Das macht unglaublich viel Spaß, das Gelächter zeigt es.

Leider vergeht die Zeit viel zu schnell. Es ist schon Nachmittag und Clara hat noch eine besondere Herausforderung für uns. Wir arbeiten zu zweit. Jede bekommt einen Satz, den sie in unterschiedlicher Fassung mit körperlichem Ausdruck zu der Partner:in spricht. Die antwortet dann mit ihrem Satz. Da kann ein freundliches "Kann ich ihnen helfen?" sehr schnell mit einem harschen "Ich brauche keine Hilfe!" abgewürgt werden.

Es soll eine kleine Episode von 2 – 3 Minuten entstehen. Dabei jonglieren wir auf unterschiedlichste Art und Weise mit den Sätzen und der Körpersprache. Anschließend stellen wir uns das Ergebnis gegenseitig vor. Wieder mit "Bühne" und so.

Susann und ich arbeiten zusammen, Anke und Jolina, Melissa mit Ulla und Barbara (im Wechsel), wir sind halt 'ne ungerade Truppe.

Mein Satz ist einfach "Kann ich ihnen helfen?" Susanns lautet "Ich brauche keine Hilfe!" Bei Anke und Jolina gibt's Probleme, Anke will ihren Satz nicht sprechen. Sie sträubt sich mit Händen und Füßen. Ich glaube, es ist ihre momentane persönliche Situation, die da plötzlich ins Spiel kommt.

Clara kann ihr erklären, dass es nicht auf den Satzinhalt an-

kommt, sondern darauf, wie Emotionen, Körpersprache usw. präsentiert werden. Anke ist nach wie vor nicht überzeugt, macht jedoch die Übung mit. Jolinas Satz: "Aber ich liebe dich doch so sehr!" Ankes Antwort lautet: "Es ist endgültig vorbei!"

Wow, sie ist bei der Darbietung mit so viel Power dabei. Das haut einen um! Diese Kraft, die sie plötzlich ausstrahlt. Woher kommt die? Hat das Aussprechen der Worte in Kombination mit der körperlichen Umsetzung (Füße aufstampfen und Fäuste recken in unterschiedlichen Intensitäten) das ausgelöst? Jolina weicht schon rückwärts, soviel Aggression und Wut ist zu spüren. Ihr "Aber ich liebe dich doch so sehr!" Hören wir uns inbrünstig bis verzweifelt, no Chance!

Holla, wie gut, dass das nur ein schauspielerisches Duell war. Ich habe das Gefühl, dass Anke erst jetzt bei uns und im Theaterprojekt angekommen ist. Sie ist mehr dabei, präsenter. Das Zusammenspiel von Melissa, Barbara und Ulla löst keine solchen Emotionen aus. Sie sind eher zurückhaltend in ihrem Spiel. Nun aber mal Time out! Dringend!

Es ist anstrengend und eigentlich möchte ich doch meine freie Zeit genießen. Die Mitarbeit am Theaterprojekt erfordert nicht die abrufbare alltägliche Kombination von Talenten. Da ist meine Kreativität gefragt, meine Originalität und Individualität. Authentisch soll ich auch noch sein.

Oh Ilse, das ist ja anstrengender als der "normale" Job!

Der abschließende Teil betrifft Sätze, Wörter, Redewendungen, die wir überhaupt nicht verwenden wollen. Der Sinn des Ganzen erschließt sich mir momentan noch nicht, aber damit bin ich nicht alleine. Clara sieht es als Blitzlicht und Gedächtnisstütze. Betrachtet es als Einstieg in die Thematik des Stückes, das daraus entstehen soll.

Tja, Mädels, da stehen noch alle Türen offen. Das wird bestimmt noch sehr interessant.

Für heute ist erst mal Schluss, wir sind alle auf angenehme Weise erschöpft. Der Weg zurück ist sehr viel kürzer, da wir nun

streckentaugliche Scouts dabei haben. Morgen früh gibt's keine langen, verwirrten Spaziergänge im netten Spießervorort. Susann und ich haben einen besseren Orientierungssinn als Ulla.

Schade Liebes, dass du nicht dabei bist, du fehlst uns allen. Ich halte dich mit dem Projekt auf dem Laufenden. Es folgen noch mehrere Begegnungen. Wir sind ja erst am Anfang des Weges. Da fällt mir noch ein Spruch ein - Der Weg ist das Ziel – das wäre doch ein toller Leitfaden, oder? Vom Sonntag erzähle ich dir im nächsten Brief. Da lässt sich Clara bestimmt wieder etwas Tolles einfallen. Sie möchte zum Teil autobiographisch mit uns arbeiten. Jede soll ein persönliches Bild mitbringen, welches ihr wichtig ist. Schauen wir mal, was Clara damit vorhat. Ich freue mich auf jeden Fall auf Morgen!

Bis bald, big Hugs

Deine Marly

Martina Krubally

Selbstliebe - selbsterkenntnis - selbstachtung

"Wenn ich die Welt verändern will, muss ich bei mir selbst anfangen."

Menschen mit Migrationshintergrund sind wir alle ohne Ausnahme.

Denkanstoß 1:

Wer von uns kann nur einatmen oder nur ausatmen?

Der Rassismus, der Hass, die Gier sind mit Ignoranz gleich zu setzen. Wir Menschen sind seelisch miteinander verbunden, ob man das weiß oder nicht. Eine schwarze Frau kann ein weißes Kind erzeugen; eine weiße Frau kann ein schwarzes Kind erzeugen – Beispiele dafür gibt es zahlreiche.

Denkanstoß 2:

Die Religion bedeutet, sich nicht entwickeln zu wollen, nichts wissen zu wollen; gemütlich in der Vergangenheit leben zu wollen und in der Routine bleiben zu wollen, Angst vor der Konfrontation haben.

Die Religion ist ein Instrument der Manipulation.

Wie lange soll ich überhaupt in die Kirche gehen?

Ich soll nicht über Gott reden, sondern mit Gott reden.

Gott brauche ich nicht zu vertreten oder zu verteidigen.

Die Religion ist ein menschliches Konzept! Gott hat es nicht nötig, dass man ihn anbetet. Wie viele Seminare, Konferenzen,

Messen oder Kongresse sollen noch durchgeführt werden oder soll ich noch besuchen, um meine Berufung zu erkennen? Wie viele Demonstrationen, wie viele Meetings, wie viele Kriege müssen noch stattfinden werden, dass auf diesem Planeten Erde Frieden und Freude herrscht? Wann werden die Menschen die universellen Lebensgesetze verkörpern? Wann wird der Mensch realisieren, dass das Universum unendlich ist?

Denkanstoß 3.

Geld als Konditionierungsmethode.

Geld ist ein Konzept. Geld ist nur Papier.

Ist Geld wirklich meine Lebensversicherung?

Geld wird in der Fabrik produziert, also ist Geld ein Produkt.

Wie viele Menschen leiden unter Schulden oder sind deshalb gar umgebracht worden?

Wie viele Menschen sind Konsum abhängig?

Die Frage ist: Beherrsche ich das Geld oder beherrscht das Geld mich? Wie viele Menschen streiten sich um das Thema Geld? Wie viele Beziehungen sind nur wegen Geld auseinander gegangen; nur wegen Geld? Zeit ist kein Geld.

Die Zeit gibt es nicht.

Wie viele Leute verbinden Geld mit Liebe? Wie viele Personen fühlen sich nicht anerkannt oder ausgeschlossen, nur weil sie kein Geld haben? Geld ist eine Konditionierung. Wie viele Tiere leiden im Zoo im Namen des Kapitalismus – nur wegen Geld und "Profit?" Warum soll man kämpfen, um etwas zu Essen zu bekommen, obwohl das Essen ein Grundbedürfnis ist? Warum spricht man von Sparen, wo das Naturgesetz es verlangt, dass wir in der Gegenwart leben?

Nichts glauben, sondern selbst erforschen.

Das wesentliche ist selbstachtung, selbsterkenntnis, selbstvertrauen, selbstliebe.

Clarisse Constance Akuala

Liebe über den tod hinaus

Die Journalistin Franziska Becker hatte vor Rührung Tränen in den Augen, als sie sich von Helma verabschiedete. "Eigentlich wollte ich darüber nur eine kleine Meldung auf der Seniorenseite schreiben." Aber die Geschichte ist so wunderschön, ich versuchte, sie als Titelstory im Regionalteil unterzubringen. Ich sehe die Überschrift bereits vor mir: "Liebe über den Tod hinaus, was halten Sie davon?"

Helma lächelte milde. "Das wäre wunderschön. Mein Erwin wird sich bestimmt auch sehr darüber freuen. Wenn ich ihn morgen auf dem Friedhof besuche, werde ich ihm den Artikel mitbringen." Damit schloss Sie hinter Frau Becker die Tür und räumte den Kaffeetassen vom Esszimmer-Tisch in die Küche.

Noch als Helma die Tassen in die Spülmaschine stellte, umspielte das Lächeln ihre Mundwinkel. Auf dem Friedhof hatte alles angefangen und jetzt kam sie in die Zeitung. Andere regelmäßige Friedhofsbesucherinnen hatten den Gerlinger Tagesboten über die Witwe informiert, die ihren Mann so innig liebte, dass sie ihm jeden Morgen seinen geliebten Kaffee ans Grab brachte und

damit die Blumen goss, die sie so liebevoll der Jahreszeit entsprechend einpflanzte und pflegte.

Deshalb hatte sich gestern plötzlich die hiesige Tageszeitung in Gestalt von Frau Becker bei ihr gemeldet und Helma gefragt ob sie sie kurz interviewen dürfte. Natürlich durfte sie! Ein passender Termin am nächsten Tag war schnell gefunden. Bei diesem erfuhr Franziska Becker alles über Helmas kleine Angewohnheit, morgens nicht nur für sich selbst Kaffee aufzusetzen, sondern ebenso für ihren geliebten Erwin, der jetzt bereits seit 6 Jahren tot war. Die Erwin gebührenden Tasse Kaffee wurde dann in die Gießkanne gekippt, mit viel Wasser verdünnt – um den Pflanzen nicht zu schaden – und so jeden Morgen zu seinem Grab auf dem nahegelegenen Friedhof gebracht. Doch damit nicht genug.

"Mein Erwin ist immer bei mir," vertraute Helma Frau Becker verschwörerisch an. Mit diesen Worten holte sie ein goldenes Pillendöschen heraus, öffnete es und zeigte der Zeitungsmitarbeiterin die darin verwahrte Asche. "Es ist eigentlich nicht erlaubt," fügte Helma erklärend hinzu. "Aber mein Kummer war so groß, da hat der Friedhofsmitarbeiter ein Auge zugedrückt, als ich mir ein kleines Bisschen von meinem Erwin mitgenommen habe. Jetzt ist er immer bei mir und wir gehen zusammen auf Reisen."

Helma stand auf, holte ein altmodisches Fotoalbum hervor und zeigte Franziska Becker die darin verwahrten Bilder: Helma auf Donau-Kreuzfahrt, im Mittelmeer oder an der Küste Skandinaviens, immer gab es ein Bild, auf dem – die unendliche Weite des Wassers im Hintergrund – auf der Schiffsreling ein kleines goldenes Pillendöschen balanciert. "Mein Erwin und ich auf Reisen," kommentierte Helma die Fotos.

Auf Wunsch der Journalistin löste Helma sogar eines der Bilder, auf dem sie mit dem Pillendöschen vor der grandiosen Kulisse der norwegischen Fjorde posierte, vorsichtig aus dem Album. Natürlich dürfe Frau Becker das Bild in der Zeitung abdrucken, beantwortete Helma die diesbezügliche Bitte. So können anderen Witwen sehen, dass das Leben nicht zu Ende war, auch

wenn der über alles geliebte Mann von einem scheiden musste.

Das zweite Bild, das den ausführlichen Artikel zieren würde, war ein Foto von dem riesigen Marmorengel, der das kleine Urnengrab des Verschiedenen überragte. Sie habe noch ein zweites Urnengrab dazukaufen müssen, um die Statue des Engels aufstellen zu können, erklärte Helma. Das sei nicht das übliche Vorgehen auf dem Friedhof, aber die Friedhofsmitarbeiter seien sie verständnisvoll gewesen und hätten aufgrund ihrer großen Trauer nochmals eine Ausnahme gemacht. Frau Becker solle ruhig schreiben, was für großartige Menschen auf dem hiesigen Dorffriedhof tätig seien.

Am nächsten Tag wachte Helma sehr früh auf und schlich noch im Nachthemd zu Briefkasten. Die Zeitung war schon da. Schnell ging sie in die Küche, brühte sich einen Kaffee auf und setzte sich damit an den Küchentisch.

Wie versprochen nahm der Artikel mit den Fotos fast die ganze Seite des Regionalteils in Anspruch. Auch die versprochene Überschrift prangte in dicken Lettern über den Geschriebenen: Liebe über den Tod hinaus, Helma war zufrieden.

Schnell stand sie nochmals auf, ging in ihr Schlafzimmer und nahm das kleine goldene Pillendöschen vom Nachttisch. „Komm Erwin, das musst Du Dir anhören!“ Erklärte sie, eilte zurück in die Küche und stellte das Kleinod direkt neben ihre Kaffeetasche.

"Jeden Morgen bringt sie ihrem geliebten Mann den Kaffee ans Grab, dessen letzte Ruhe in der Nacht von seinem marmornen Schutzengel bewacht wurde," so begann der Artikel.

"Ja Erwin, jetzt sagst Du nichts mehr!" Sprach Helma zu dem Pillendöschen und prostete ihm mit ihrer Kaffeetasche zu.

Erwin hasste Kaffee, erfand das Getränk niveaulos und unter seinem Stand. Erwin trank nur schwarzen Tee von einem ganz bestimmten, sehr teuren Tee-Kontor. Jeden Morgen strafte sein Blick auf Helmas Kaffeetasche sie mit aller Verachtung, die er fähig war. Dass Helma nur mit heißem Wasser aufgegossenen Instant-Kaffee trank, lag nicht an ihrem mangelndem Geschmack, wie Erwin immer wieder behauptete, sondern daran, dass Erwin Helma nicht

erlaubte, echtes Kaffee-Pulver zu kaufen. Aber ohne Kaffee wollte Helma den Tag nicht beginnen, also blieb nur Nescafé.

Seit Erwins Tod ließ Helma sich den teuren Kaffee aus demselben Kontor schicken, aus dem früher Erwins Tee geliefert wurde, und genoss jede Tasse. Und genoss es außerdem täglich eine Extra-Tasse für Erwin zu kochen und ihm an sein Grab zu bringen. Dieses Grab, das der Marmor-Engel bewachte. Helma hatte sich den größten Engel ausgesucht, den sie beim Steinmetz hatte finden können. Mit gespreizten Flügeln hielt er seine Hände über Erwins Asche.

Erwin hasste allen Pomp. Gewöhnlich, nannte er alles, was nicht von Schlichtheit und Einfachheit gekennzeichnet war. Religion war für ihn nichts als Volksverdummung, was er Helma jedes Mal ausführlich darlegte, wenn sie zu ihrem christlichen Frauenkreis ging, in dem sie einige Freundinnen gefunden hatte.

Helma fand, Erwin hatte sich diesen Engel redlich verdient, ebenso die Einäscherung, die seinem Willen, begraben zu werden, diametral entgegen stand. Erwin hatte genauso Anweisungen über die Art und Weise seiner Beerdigung gegeben, ebenso wie über die Grabgestaltung und die Verfügung über sein stattliches Vermögen.

"Auf deinen Verstand und Geschmack kann man sich ja nicht verlassen," war seine Erklärung dafür.

Erwin hatte wohl fest damit gerechnet, dass sich Helma an seine Anweisungen halten würde. So wie sie sich immer an alles gehalten hatte, was Erwin wollte. Aus diesem Grund und von einer falschen Sparsamkeit beseelt, hatte Erwin es unterlassen, seinen letzten Willen bei einem Notar zu deponieren, sondern die Unterlagen nur in seinem Büroschrank verwahrt.

Helma hatte zuvor noch nie den Aktenvernichter in Erwins Büro benutzt. Sie durfte sich sowieso nur in Erwins Anwesenheit und mit seiner Zustimmung in seinem Büro aufhalten. Ansonsten war dieser Raum für sie verschlossen.

Erwins letzten Willen durch dieses Gerät zu schicken, war Helmas erster Akt der Befreiung. Danach gab Sie Anweisungen für

seine Einäscherung und suchte den Marmorengel aus. Nachdem sie sich über Erwins Kontostand informiert hatte, – Erwin hatte Helma Haushaltsgeld zugeteilt, eigenes Geld hatte sie nie besessen – buchte sie ihre erste Kreuzfahrt.

Für Erwin war Urlaub Verschwendung von Zeit und Geld. Außerdem hatte er panische Angst vor Wasser, nachdem er als 3-jähriger in ein mit Wasser gefülltes Baggerloch gefallen war und fast ertrunken wäre.

Das brachte Helma auf die Idee mit der Asche in den Pilendöschen. Die Friedhofsmitarbeiter waren nicht schwer zu überreden gewesen.

Und seither fuhr Erwin zwei bis dreimal im Jahr mit Helma auf Kreuzfahrt und durfte mindestens einmal bei jeder Fahrt ganz alleine auf der Reling balancieren, während Helma das obligatorische Foto mit dem weiten Meer im Hintergrund machte. Natürlich würde sie es nie riskieren, Erwin wirklich zu verlieren. Würde er einmal abstürzen, würde er nur auf das Deck unter ihnen fallen. Aber Helma fragte sich, ob Erwin das wusste. Sie bevorzugte es, sich vorzustellen, dass Erwin wirklich glaubte am Rande des Abgrundes zu liegen. Vor allem wenn er dann später mit ihr zusammen die Urlaubsfotos betrachtete, auf denen das Unterdeck nicht mehr zu sehen war, nur das weite Meer. Darauf achtete Helma immer ganz besonders.

Helma trank den letzten Schluck ihres Kaffees, dann holte sie die Küchenschere aus der Besteckschublade, schnitt den Artikel vorsichtig aus und strich mit der Hand zärtlich darüber. Der würde einen Ehrenplatz in ihrem Fotoalbum bekommen. Aber bevor sie sich dem Einkleben des Zeitungsausschnitts widmen konnte, musste erst Erwin versorgt werden.

Helma brühte sich eine zweite Tasse Kaffee auf und während sie auch diese voller Genuss trank, breitete sie die Tasse für Erwin vor, für die sie etwas weniger Kaffeepulver benutzte. Erwin hatte schließlich Probleme mit dem Herzen.

Dann nahm sie die Gießkanne mit dem bräunlichen Wasser

und trat aus ihrer Wohnungstür. Bereits im Flur kam ihr die Nachbarin entgegen. "Sie waren in der Zeitung," verkündete ihr Frau Thierling. "Was für ein rührender Artikel! Mir ist jetzt noch ganz warm ums Herz." Helma nickte ihr freundlich zu, "Danke, aber ich muss jetzt los, mein Erwin wartet auf seinen Kaffee." "Natürlich, gehen sie nur," antwortete Frau Thierling, die sonst immer viel zu erzählen wusste, "Lassen Sie den Mann nicht warten." Lächelnd schieden sie voneinander.

Helma kam es so vor, als ob alle Menschen, denen sie auf dem Weg zum Friedhof begegnete, sie freundlich anlächelten und anerkennend grüßten. Helmas Gang wurde immer aufrechter. Sie fühlte sich wie eine huldvolle Königin, wenn sie die Ehrerbietung mit einem kleinen Nicken im Empfang nahm.

Aber keiner richtet das Wort an Helma. Keiner wollte sie bei ihrer wichtigen Mission aufhalten, ihrem Mann den Kaffee ans Grab zu bringen.

Stephanie Ackermann

Die Kirschholzkommode

In seinem Wohnraum, schon seit dreißig Jahren,
steht seine eindrucksvolle
Kirschholzkommode.
Unersetzlich, kostbar
und von barocker Schönheit.
Gewiss wird sie geliebt.
Sie hat den Ehrenplatz.
Der erste Blick fällt gleich auf sie.
In ihrem Laden lagert Angespültes und Jahrzehnten
und hinter Scheiben glänzen schöne Gläser.
Geschickt verborgen auch mancherlei Heimlichkeit.

Das Sonnenlicht
fällt auf die Pracht,
auf einen Pelz aus grauem Staub.
Bunt schillern lange nicht gewischte Scheiben,
hier die Intarsie ist ausgebrochen.
Die Laden lassen sich nur mühsam öffnen,
und aus den Gläsern wurde lange nicht getrunken.

Ich wollt ich könnte wieder
auf einer wilden Wiese stehn
ein Kirschbaum mit gerillter Rinde
lebendig - wachsend - grüne Blätter
und jedes Frühjahr frischer Schnee aus Blüten!

Marianne Troll

Reise nach Nirgendwo

Das erste ist die Gier – allzu weltlich wird der Augen' Glanz.
Haben, was gefällt – verschreibt sich dem Kaufen alles
Geseh'nen ganz.

Seele – Halt! Reise nach Nirgendwo,
lässt Du frei, machst Du gesund und froh,
spiegelst Du Menschwerdung in mein Herz?

Reise aus Afrika – der Seele Sein.

Geborn aus Lehm und Haar, todgeweiht, allein.

Das zweite ist die Angst – und gebeugtes Leben wird zur Last.

Fühle – und Du bangst – um Grenzen, alle Körperlichkeit umfasst.

Körper – Halt! Reise nach Nirgendwo,
lässt Du frei, machst Du gesund und froh,
spiegelst Du Menschwerdung in mein Herz?

Leib ist Afrika – berührt mein Sein.

Geborn aus Lehm und Haar, todgeweiht, allein.

Das dritte ist Gewalt – und der Wille stiehlt des Ego's Pracht.

Worte bluten scharf – entstellen ohne schöpferische Macht.

Worte – Halt! Reise nach Nirgendwo,
lasst ihr frei, macht ihr gesund und froh,
spiegelt ihr Menschwerdung in mein Herz?

Wort ist Afrika – Geist spricht mein Sein.

Geborn aus Lehm und Haar, todgeweiht, allein.

Seele, Leib und Geist sind von der Welt beschwert,

Nur Liebe ist leichte Last und der Ankunft wert...

Nur Liebe ist leichte Last und der Ankunft wert...

Susanne Nikolay

Ödland

Blühender Phlox
und duftende Malven
die Bank im Garten
üppiges Grün
Ödland
seit durch die Tür er ging

Gedekte Tische
mit brennenden Kerzen
Besuche von Freunden
der Trost der Kinder
Ödland
seit durch die Tür er ging

Reisen zur Sonne
auf schwankenden Schiffen
verträumte Ruinen
die südlichen Klänge
Ödland
seit durch die Tür er ging

Kluge Worte
in weisen Büchern
Briefe und Bilder
die stillen Kirchen
Ödland
seit durch die Tür er ging
siehst du nur die Tür

Barbara Franke

Schiffbruch in meiner seele...

Was ist nur los?
Ich heule, und in dem Tränenmeer
Irrt meine wunde Seele
gleich einem Schiff daher.

Die Wellen schlagen höher,
es steigt die Tränenflut
und dazu tosen Stürme
aus aufgestauter Wut.

Schiffbruch in meiner Seele,
wer hilft mir aus der Not?
Es fehlen noch zwei Tränen
und meine Seele ist tot.

Die Tränen fließen schneller,
und meine Seele läuft voll.
Sieht keiner, wie ich leide?
Das find ich echt nicht toll.

Die Wellen schlagen stärker
Hinein ins Seelenboot.
Je mehr die Tränen fließen,
umso größer wird die Not.

Schiffbruch in meiner Seele,
wer hilft mir aus der Not?
Noch eine Träne,...die zweite,...
und meine Seele ist tot...

Stefanie Lauxen

Meine halbe stunde

Den Kopf noch frei von allen Sorgen,
genieße ich den Kaffee am Morgen.
Lese in meinem Buch eine Weile
morgens bin ich noch nicht in Eile.
Ich liebe diese halbe Stunde,
zum Stärken für die nächste Runde.
Zu dieser Zeit kann ich nichts hören
und du tust wohl, mich nicht zu stören.
Denn ist die Ruhe unterbrochen,
kommt Ärger in mir hochgekrochen.
Er hält sich meist den ganzen Tag,
das ist ein Gefühl, das ich nicht mag.
Macht mich unruhig, reizbar und so weiter,
an diesen Tagen bin ich nicht sehr heiter.
Ich, die Kinder, bei der Arbeit - ALLE leiden!
Es wäre so einfach, dies zu vermeiden.
Am Morgen, bitte hör mir gut zu!
Lass mich einfach 'ne halbe Stunde in Ruh'!

Martina Krubally